

 TEGED | Tıp Eğitimi
Geliştirme Derneği

ACIBADEM
ÜNİVERSİTESİ

UTEK'20

XI. ULUSAL
TIP EĞİTİMİ
ÇEVİRİM İÇİ
KONGRESİ
12-14 Ekim 2020

Detaylı bilgi için:

kongre.teged.org/UTEK2020

UTEK20@acibadem.edu.tr

XI. Ulusal Tıp Eğitimi Çevrim İçi Kongresi

12-14 Ekim 2020

Bildiri Kitapçığı

Değerli Meslektaşlarımız,

Tıp Eğitimi Geliştirme Derneği'nin XI. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi 12-14 Ekim 2020 tarihleri arasında Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi ev sahipliğinde çevrim içi olarak gerçekleştirilecektir.

Kongremizde tıp eğitimi ile ilgili temel, güncel ve tartışmalı konuları kapsayan zengin bir bilimsel program, alanında uzman yerli ve yabancı bilim insanları tarafından sizlerle paylaşılacaktır. Programda; konferanslar, paneller, sözlü ve poster bildiri sunumları yer alacaktır. Ayrıca bilimsel araştırmalara teşvik etmek amacıyla derneğimiz tarafından her yıl verilen "Tıp Eğitimi Geliştirme Derneği Araştırma Ödülü" kongrede sahibini bulacaktır. Kongre sırasında düzenlenecek çalıştay ve kurslar meslektaşlarımıza ve kongreye katılacak tıp öğrencilerine tıp eğitimi alanında bilgi ve deneyimlerini artırma fırsatı sunacaktır.

Tıp ve sağlık alanı eğitimi ile ilgilenen tüm katılımcıların beklentisini karşılayacağını umduğumuz kongremizin, sizlerin etkin katılımı ve katkıları ile değer kazanacağını düşünüyoruz.

Tıp eğitimi alanına gönül veren değerli meslektaşlarımızı ve tıp fakültesi öğrencilerini kongremizde görmekten mutluluk duyacağımızı bildirerek, saygılarımızı sunuyoruz.

Kongre Eş Başkanları

Doç. Dr. Nilüfer DEMİRAL YILMAZ

Tıp Eğitimi Geliştirme Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Yasemin ALANAY

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Kongre Eş başkanları

Doç. Dr. Nilüfer DEMİRAL YILMAZ
Tıp Eğitimini Geliştirme Derneği Başkanı

Prof. Dr. Yasemin ALANAY
Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Genel ve Yerel Sekreter

Doç. Dr. Melike ŞAHİNER
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi
Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Genel Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Yeşim ŞENOL
TEGED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Prof. Dr. Erol GÜRPINAR
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Prof. Dr. Sevgi TURAN
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Doç. Dr. Meral Demirören
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Doç. Dr. Levent ALTINTAŞ
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Öğr. Gör. Dr. Yusuf YILMAZ
Tıp Eğitimini Geliştirme Derneği Teknik Sorumlusu
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı
McMaster University, Faculty of Health Sciences, Department of Medicine
McMaster Education Research, Innovation and Theory (MERIT) Program and Office of
Continuing Professional Development, Hamilton, Ontario, Canada

TEGED Uzaktan Eğitim Çalışma Grubu

Doç. Dr. Arif ONAN

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Doç. Dr. Barış SEZER

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Öğr. Gör. Dr. Ozan KARACA

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Öğr. Gör. Dr. Yusuf YILMAZ

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

McMaster University, Faculty of Health Sciences, Department of Medicine

McMaster Education Research, Innovation and Theory (MERIT) Program and Office of Continuing Professional Development, Hamilton, Ontario, Canada

Yerel Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Nadi BAKIRCI Dekan Yardımcısı

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Prof. Dr. Güldal SÜYEN Dekan Yardımcısı

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı

Prof. Dr. Ükke KARABACA

Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Doç. Dr. Levent ALTINTAŞ

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Doç. Dr. Melike ŞAHİNER

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Dilek KİTAPÇIOĞLU

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Öğr. Gör. Aytül YILMAZ

Acıbadem Üniversitesi SHMYO Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölümü

Tıp Eğitimi Dernekleri Temsilcileri

Prof. Dr. Berrak YEĞEN

Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği Temsilcisi

Prof. Dr. Melih ELÇİN

Türk Tıp Eğitimi Derneği Temsilcisi

BİLİMSEL DANIŞMA KURULU

Prof.Dr. Arzu Balkan
Prof.Dr. Berna Musal
Prof.Dr. Erol Gürpınar
Prof.Dr. Halil İbrahim Durak
Prof.Dr. Hakan Abacıoğlu
Prof.Dr. Işıl İrem Budakoğlu
Prof.Dr. İskender Sayek
Prof.Dr. Mehmet Ali Gülpınar
Prof.Dr. Melis Nacar
Prof.Dr. Mustafa Turan
Prof.Dr. Nadi Bakırcı
Prof.Dr. Orhan Odabaş
Prof.Dr. Özlem Sarıkaya
Prof.Dr. Sabri Kemahlı
Prof.Dr. Sevgi Turan
Prof.Dr. Yeşim Şenol
Prof.Dr. Zeynep Baykan
Doç.Dr. Arif Onan
Doç.Dr. Ayşe Hilal Batı
Doç.Dr. Barış Sezer
Doç.Dr. Esin Ergönül
Doç.Dr. Güldal İzbrak
Doç.Dr. Kemal Alimoğlu
Doç.Dr. Levent Altıntaş
Doç.Dr. Melike Şahiner
Doç.Dr. Meral Demirören
Doç.Dr. Nilüfer Demiral Yılmaz
Doç.Dr. Özlem Coşkun
Doç.Dr. Özlem Mıdık
Doç.Dr. Özlem Serpil Çakmakkaya
Doç.Dr. Özlem Sürel Karbilgin Öztürkçü
Doç.Dr. Süleyman Ayhan Çalışkan
Dr.Öğr.Üyesi Albena Gayef
Dr.Öğr.Üyesi Cahit Taşkırın
Dr.Öğr.Üyesi Çetin Toraman
Dr.Öğr.Üyesi Funda Tengiz
Dr.Öğr.Üyesi Gülşen Taşdelen Teker
Dr.Öğr.Üyesi Hale Sezer
Dr.Öğr.Üyesi Selcen Öncü
Dr.Öğr.Üyesi Serdar Özdemir
Dr.Öğr.Üyesi Sinem Yıldız
Dr.Öğr.Üyesi Sümer Mamaklı
Öğr.Gör.Dr. Yusuf Yılmaz

PROGRAM

12 Ekim 2020 Pazartesi / Monday	
12.00-12.30	Açılış Konuşmaları / Opening Speechs Doç.Dr. Nilüfer Demiral Yılmaz, TEGED Yönetim Kurulu Başkanı Prof.Dr. Yasemin Alanay, Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı
13.00-13.30	Konferans Professionalism in 21st Century Medical Practice Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sabri Kemahlı Konuşmacı: Prof.Dr. Oscar Traynor
14.30-15.00	Ara / Break
15.00-16.30	Panel Eğitim Yönetimi: Pandemi ve Eğitimde Değişim Oturum Başkanı: Prof.Dr. Berna Musal Konuşmacılar: Prof.Dr. Hasan Şimşek Prof.Dr. Gülfem Elif Çelik
16.30-17.00	Ara / Break
17.00-18.00	Sözlü Bildiri Oturumu-I / Oral Presentations Oturum A Oturum Başkanı: Doç.Dr. Arif Onan Oturum B Oturum Başkanı: Doç.Dr. Özlem Coşkun (Eş zamanlı iki oturum)
18.00-19.00	Kurslar Cerrahi Tıp Eğitiminde Artırılmış Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik Uygulamaları Yürütücüler: Doç. Dr. Ali Rıza Cenk Çelebi, Dr. Musa Batuhan Yolcu Metaanaliz Yürütücüler: Dr.Öğr.Üyesi Çetin TORAMAN Büyük Grupların Derse Katılımını Mobil Cihazlarla Arttırın: Menti ve Kahoot Uygulamaları Yürütücüler: Doç.Dr. S. Ayhan ÇALIŞKAN ,Öğr.Gör.Dr. Ozan KARACA Simülasyona dayalı eğitimin planlanması ve uygulaması Yürütücüler: Prof.Dr. Özlem Tanrıöver, Dr.Öğr.Üyesi Dilek Kitapçioğlu Tıp Eğitimi Araştırmalarında Hiyeşik (Multilevel) Modeller Yürütücü: Doç.Dr. Esra Akdeniz Eğitsel Hayatı Kolaylaştıran Teknolojik Araç ve Uygulamalar Yürütücüler: Doç.Dr. Barış Sezer

13 Ekim 2020 Salı / Tuesday	
13.00- 14.30	<p>Panel: Olağan ve Olağan Dışı Durumlarda Çekirdek Eğitim Programlarının İşlevi ve Kullanımı</p> <p>Oturum Başkanı: Prof.Dr. Bülent Altun</p> <p>Konuşmacılar: Prof.Dr. Sema Arıcı Prof.Dr. Halil İbrahim Durak</p>
14.30- 14.45	<p>Oturum: ClinicalKey Student Foundation</p> <p>Konuşmacı: Özlem Aksu</p>
14.45- 15.00	Ara / Break
15.00- 16.30	<p>Panel: Mezuniyet Sonrası Tıp Eğitimi Pandemi Sürecinde Fırsatlar Güçlükler</p> <p>Oturum Başkanı: Prof.Dr. Mustafa Turan</p> <p>Konuşmacılar: Prof.Dr. Gülriz Erişgen Uzm.Öğr.Dr. Betül İpek Özçivit</p>
16.30- 17.00	Ara / Break
17.00- 18.00	<p>Sözlü Bildiriler / Oral Presentations</p> <p>OTURUM C</p> <p>Oturum Başkanı: Doç.Dr. Özlem Mıdık</p> <p>OTURUM D</p> <p>Oturum Başkanı: Prof.Dr. Zeynep Baykan</p> <p>(Eş zamanlı iki oturum)</p>
18.00- 19.00	<p>Çalıştaylar</p> <p>Tıpta Kötü Haber Verme – Ne yapmalı? Nasıl Söylemeli? Yürütücüler: Prof.Dr. Güler Bahadır, Doç.Dr. Nilüfer Alçalar</p> <p>Medikal Simülasyon Merkezinin Tasarımı ve Yönetimi Yürütücü: Dr.Öğr.Üyesi Dilek Kitapçioğlu</p> <p>Klinik Karar Süreci: Script Concordance Test Yürütücüler: Dr.Öğr.Üyesi Funda İfakat Tengiz, Dr.Öğr.Üyesi Selcen Öncü</p> <p>Mezuniyet Öncesi Çğrenci Çalıştayı</p> <p>Akreditasyon sürecinde öğrenci katkısı ne olmalı? Yürütücüler: Sıla Alemdaroğlu, Ahmet Fatih Çalışkan</p> <p>Tıp eğitiminde teknolojinin doğru kullanımı Yürütücüler: İrem Aktar, İhsan Selçuk Yurttaş</p>

14 Ekim 2020 Çarşamba / Wednesday	
13.00- 14.30	Konferans: Entrustable Professional Activities in Medical Education Oturum Başkanı: Prof.Dr. M. Kemal Alimoğlu Konuşmacı: Prof.Dr. Jacqueline de Graaf
14.30- 15.00	Ara / Break
15.00- 16.30	Forum: Tıp Eğitiminde Öğretim Teknolojisi Kullanımı: Deneyimler, İpuçları ve Yeni Arayışlar Oturum Başkanı: Prof.Dr. Sancar Barış Konuşmacılar: Prof.Dr. Yasemin Alanay Prof.Dr. Tarık Tihan Doç.Dr. Barış Sezer
16.30- 16.45	Oturum: Online Uzaktan Sınavlarda Kullanılabilecek Sınav Otomasyon Sistemi (ASOS) Konuşmacılar: Prof.Dr. Murat Turhan Prof.Dr. Erol Gürpınar
16.45- 17.00	Ara / Break
17.00- 18.00	Bildiri Oturumu: Poster Bildiri Tartışma Oturumu OTURUM A Oturum Başkanı: Prof.Dr. Melis Nacar OTURUM B Oturum Başkanı: Dr.Öğr.Üyesi Arzu Akalın OTURUM C Oturum Başkanı: Dr.Öğr.Üyesi Çetin Toraman OTURUM D Oturum Başkanı: Dr.Öğr.Üyesi Hacer Nalbant OTURUM E Oturum Başkanı: Dr.Öğr.Üyesi Mustafa Daloğlu OTURUM F Oturum Başkanı: Dr.Öğr.Üyesi Süheyla Rahman OTURUM G Oturum Başkanı: Dr.Öğr.Üyesi Sümer Mamaklı (Eş zamanlı yedi oturum)
17.00- 18.00	Öğrenci Oturumu Oturum Başkanları: Çınar Çağlayan Sila Alemdaroğlu

18.00- 18.30	Ödül Töreni Araştırma Ödülü Sunumu Konuşmacı: Prof.Dr. Sevgi Turan Poster Bildiri Ödülünün Sunumu Konuşmacı: Doç.Dr. Nilüfer Demiral Yılmaz
18.30- 19.00	Kapanış Kongre Bildirisinin Okunması Doç.Dr. Nilüfer Demiral Yılmaz (TEGED Yönetim Kurulu Başkanı) Prof.Dr. Yasemin Alanay (Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı)

Sözlü Bildiriler

S1. Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Mezuniyet Öncesi Eğitim Programı Değerlendirme Stratejisi: Bir Uygulama Örneği

Yasemin Uçal

yasemin.furtun@acibadem.edu.tr

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı

Melike Şahiner

melike.sahiner@acibadem.edu.tr

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Levent Altıntaş

levent.altintas@acibadem.edu.tr

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Üniversitemiz Tıp Fakültesi'nde kuruluştan itibaren Program Değerlendirme çalışmaları yürütülmektedir. Program değerlendirmenin yeniden yapılandırılması amacıyla bir Program Değerlendirme Stratejik planı oluşturulmuştur. Üniversitemiz Tıp Fakültesi Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Programı Değerlendirme Stratejisi Tıp Eğitimi Programının gelişimini sürekli ve etkin olarak değerlendirecek ve destekleyecek yapının kurulması ve yürütülmesini hedeflemektedir. Bu plana bağlı kalınarak yapılan çalışmalar sonucunda, geliştirilerek uygulamaya konan yeni süreç, mezuniyet öncesi tıp fakültesi eğitim programının değerlendirilmesinde etkin olarak kullanılmakta ve sürekli geliştirilmektedir. Uygulanan program değerlendirme stratejisinin sürekli yenilenen ve gelişen bir tıp eğitimi programını destekleyecek nitelikte olması öncelikli hedefdir. Program Değerlendirme Stratejisi gelişmesini sürdürmüş ve 2019-2020 Eğitim Öğretim yılından itibaren son hali ile uygulanmaktadır. Mezuniyet öncesi tıp fakültesi eğitim programında kullanılan stratejik plan, temel olarak dünyada yaygın olarak kullanılan iki modeli baz almaktadır. Bu modellerden Stufflebeam'in geliştirmiş olduğu bağlam (context), girdi (input), süreç (process) ve ürün (product) (CIPP) modeli ve Kirkpatrick'in geliştirmiş olduğu reaksiyon, öğrenme, transfer ve sonuçlar (etki) modelidir. Bu çalışma, Tıp Fakültesi mezuniyet öncesi eğitim programı değerlendirme stratejisinin bir uygulama örneği olarak tanıtılması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Uygulanmakta olan, mezuniyet öncesi tıp eğitimi program değerlendirme modelinde; temel olarak program yapısı, süreçleri ve çıktıları temel alınarak değerlendirme yapılmaktadır. Kullanılan veri kaynakları belirlenmiş ve programın değerlendirme süreci iş akış şemaları oluşturulmuştur. Buna göre, eğitim süreci içerisinde kurullardan ve stajlardan, öğretim üyesi ve öğrenci geri bildirimlerini, öğrencilerin başarı düzeyleri ve performanslarına yönelik verileri ve eğitim ile ilgili kurulların değerlendirmelerini ve süreç içerisinde gözlemlenen her türlü değişim ve gelişimi içeren raporlar düzenli olarak ve tarif edilen standartlara bağlı kalınarak raporlanmaktadır. Süreç, Program Değerlendirme Komisyonu'nun gözetiminde eğitim program yöneticileri tarafından yürütülmektedir. Paydaş katılımı ile yürütülen eğitim değerlendirme toplantıları ve etkin ve şeffaf raporlama uygulanmakta olan sistemin temelini oluşturmaktadır.

Sonuç: Mezuniyet öncesi tıp eğitiminin tüm bileşenleri ve çıktıları, program değerlendirme süreci iş akışına bağlı kalınarak aktif olarak takip edilmektedir. Fakültemiz eğitim programının değerlendirilmesi süreci, sürekli değerlendirilmesi ve geliştirilmesi gereken bir süreçtir. Özellikle kurumun ihtiyaçları ve öncelikleri doğrultusunda geliştirilerek kuruma özel olarak yapılandırılan ve sürekli gelişimi hedefleyen ve destekleyen program değerlendirme süreçlerinin kurum tarafından kabul edilerek desteklenme düzeyinin daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir.

Anahtar Kelimeler

tıp fakültesi, program değerlendirme

S2. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Sınav Otomasyon Süreci

Erol Gürpınar

eg@akdeniz.edu.tr

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi

Aslı Bostancı

aslibostanci@akdeniz.edu.tr

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi

Neslişah Özdemir

nesli@akdeniz.edu.tr

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi

Murat Turhan

drmuratturhan@gmail.com

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Ölçme değerlendirme uygulamaları tıp eğitiminin en önemli bileşenlerindedir.

Fakültemizde, özellikle son yıllarda artan öğrenci sayısı ile birlikte klinik stajlardaki döngü ve sınav sayısı da artış göstermiştir. Bu nedenle nitelikli bir tıp eğitimi için gerekli olan geçerliliği ve güvenilirliği yüksek, öğrenim hedefleriyle uyumlu, öğrenmeye katkı sağlayabilecek nitelikte sınav yapabilmek giderek zorlaşmaktadır. Bu sorunu çözüm amacı ile fakültemiz öğretim üyeleri tarafından son iki yılda soru bankasını içeren bir sınav otomasyon sistemi (SOS) geliştirilmiştir. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde SOS ile uygulamaya alınan ilk bileşenleri tanıtmak ve erken dönem deneyimlerimizi paylaşmaktır.

Yöntem: Mart 2018' de başlayan soru bankası projesinin ilk iki modülü olan soru hazırlama ve sınav yaratma modülü 6 ay içerisinde başarı ile tamamlanmıştır. Ardından 2019-2020 eğitim öğretim yılında fakültemizdeki tüm ders kurulları ve staj sınavlarının, SOS kullanılarak yapılmasına Fakülte Kurulu tarafından karar verilmiştir.

Sistemde öncelikle sınav koordinatörleri tarafından, sınav tarihi ve sınavda kaç soru çıkacağı ile ilgili sınav planı belirlenir. Ardından sınav tarihi yaklaştıkça öğretim üyelerine sorularını sisteme girmeleri için hatırlatma amacı ile e-postalar gönderilir. Bu e-postalarda koordinatör tarafından belirlenen soru sayısına göre her bir ders / öğrenim hedefi için girilmesi gereken asgari soru sayıları bildirilir. Öğretim üyesi soru kökü, seçenekler, doğru yanıt, her seçenek için ilk bakışta elenebilir olup olmama (buna göre sistem her soru için kabul edilebilirlik indeksi "KEİ" hesaplamaktadır), sorunun zorluk düzeyi, kaynak referans bilgilerini girerek soruyu sisteme kaydetmektedir. Sınavın kapsam geçerliğini sağlayacak şekilde her bir ders / öğrenim hedefi için, belirlenen soru sayısı kadar giriş tamamlandıktan sonra, sorular teknik inceleme amacı ile önceden tanımlanan soru kontrolü yapan öğretim üyelerine gönderilir. Kontrol sürecinde "kabul, yeniden düzeltme isteme, red" seçeneklerine göre yapılan işlem sonrası onaylanan sorular soru bankası sisteminde aktif hale gelir. Sistemde her kullanıcı kendisi için tanımlanan görev ve yetki alanı içerisinde sisteme erişebilmektedir.

Daha sonra, yapılacak sınav için soru seçim süreci sistem tarafından otomatik olarak başlatılır. Sistem, öğretim üyesinin girdiği sorularda otomatik hesaplanan KEİ kullanarak geçme notu istenilen puana göre sınav oluşturacak şekilde ve soru zorluk düzeyine göre soru seçimi yapmaktadır. Sistem tarafından otomatik olarak yapılan soru seçiminde ilgili öğretim üyesi tarafından işaretlenen ve sınavda mutlaka çıkması istenilen favori sorulara öncelik tanınır. Soru seçimini takiben 4 farklı kitapçık sistem tarafından oluşturulur. Sınav yapıldıktan sonra sorular sistem tarafından, bir sonraki sınavlarda belirlenen süre boyunca tekrar çıkmaması için otomatik olarak kilitlenir. Ardından sınavlar optik okuyucuda okunduktan sonra sınava ilişkin tüm bilgiler sisteme aktarılır. Yapılan her sınava ilişkin ayrıntılı sınav analizleri (geçerlik, güvenilirlik gibi) sistem tarafından otomatik olarak yapılarak, ilgili öğretim üyesi, koordinatör ve Dekanlığa rapor olarak mail ile gönderilir. Ayrıca her soru için bu analiz sonuçları sistemde arşivlenir.

Bulgular: Ocak 2020 sonu itibarı ile sisteme 9315 soru yüklenmiş, bunlardan 6777'i sınavda çıkabilir, 59' u sınavda çıkamaz olarak onaylanmıştır. Soru kontrolü esnasında 671 sorudan düzeltme

istenmiştir. Onaylanan soruların %66'ı sınavlarda kullanılmış ve olup, %34' ü sınavda çıkmaya hazırdır. Şu ana kadar 50 adet kuramsal sınav başarılı bir şekilde yapılabilmektedir.

Sonuç: Veri tabanı ile ilgili herhangi bir aksaklık yaşanmamıştır. Bunda sonraki aşama pratik sınavların ve online sınavların da bu sistemden yapılması ve otomasyon sisteminin çekirdek eğitim programına entegrasyonudur.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, soru bankası, sınav otomasyon sistemi

S3. Bağışıklama Hizmetleri ve Yönetimi Dersinde Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme Yönteminin Uygulanması

Muzaffer Eskiocak

dreskiocak@hotmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Albena Gayef

albenagayef@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Aziz Altınok

aziz_altunok@hotmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Duygu Baş

duyguerol77@gmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Gamze Demiray

gamzedemiray07@gmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Mehmet Güneş

mehmetgunes8187@gmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Bahar Marangoz

baharmarangoz@gmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Ahmet Mimaroglu

a.mimar@hotmail.com,

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Mesut Özkütükçü

mesut_ozkutukcu@hotmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Kübra Solak

kkoylahisar@gmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Alper Sünnetçi

alpersunnetci@gmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

İrem Tamın

irem.karamehmet27@gmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Didem Han Yekdeş

dhanyekdes@gmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Mücahit Dalyan

mucahit.dalyan.135@gmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencisi

Çağdaş Tanrıverdi

cagdas.tanriverdi@hotmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencisi

Giriş ve Amaç: Takım çalışmasına dayalı öğrenme, 5-7 kişilik öğrenci takımlarından oluşan gruplarda konunun uzmanı eğitici yönetiminde uygulanan öğrenen merkezli bir yöntemdir. Takım çalışmasına dayalı öğrenme yönteminde sınıf öncesi hazırlanma, sınıfta hazırbulunuşluğun gösterilmesi ve sınıf içi uygulama olmak üzere 3 aşama yer almaktadır. Hazırlık aşamasında eğitici tarafından amaç ve hedeflerin, içeriğin belirlenmesi, değerlendirme sisteminin ve takımların oluşturulması gerçekleştirilir.

Öğrenciler ise hazırlık aşamasında kendilerine önerilen kaynaklardan yararlanarak önceden kendilerine bildirilen öğrenim hedeflerine yönelik bilgi kazanmaya çalışırlar. İkinci aşamada öğrenciler sınıfta biraraya gelirler ve öğrencilere hazırbulunuşluk değerlendirmesi yapılır. Uygulama aşamasında ise öğrenciler küçük gruplarda öğrenim hedeflerine yönelik olarak konuyu tartışırlar. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi 3.sınıf 12.ders kurulunda yer alan “Bağışıklama Hizmetleri ve Yönetimi” dersinin sonunda öğrencilerin toplum bağışıklığı kavram ve gereklerini, bağışıklama hizmetlerinin bileşenlerini sayabilmeleri ve bu bileşenler üzerinden Türkiye’de bağışıklama hizmetlerinin durumunu irdeleyebilmeleri amaçlanmıştır. Dersin öğrenim hedefleri, bağışıklama hizmetlerinin bileşenleri üzerinden Türkiye’de Bağışıklama Hizmetlerinin durumunu değerlendirebilmek, Türkiye’de aşılammama-aşılatmama durumunu tanımlayabilmek, aşı tereddüdü ve aşı reddini yasal ve etik boyut üzerinden tartışabilmek olarak belirlenmiştir. Bağışıklama Hizmetleri ve Yönetimi dersinin amacı ve öğrenim hedeflerine ulaşmak doğrultusunda öğrenen merkezli bir yöntem olan takım çalışmasına dayalı öğrenme yönteminin kullanılması, takım çalışmasına dayalı öğrenme yöntemine ve derse ilişkin geribildirimlerin alınması amaçlanmıştır.

Yöntem: Dersin hazırbulunuşluk değerlendirmesinin planlanmasında 2 tıp fakültesi öğrencisi katkı sağlamıştır. Öğrenciler gruplara ayrılmış, her grup için 2 saat süre verilmiştir. Her grup 7 kişilik küçük gruplara bölünmüştür. Uygulama öncesi uygulama rehberi TÜ Tıp Eğitimi Yönetim Sistemi üzerinden yayınlanmış, öğrencilerin çalışacağı kaynaklar verilmiştir. Uygulama online bir yazılım aracılığıyla GSM kullanılarak hazırbulunuşluk değerlendirmesi ile başlatılmıştır. Yapılan değerlendirmenin ardından oluşturulan küçük gruplarla Halk sağlığı Tıpta Uzmanlık Öğrencilerinin kolaylaştırıcılığıyla öğrenim hedeflerine yönelik takım çalışması yapılmıştır. Değerlendirme aşamasında bireysel ve grup olarak hazırbulunuşluk değerlendirmesindeki her sorunun tüm seçenekleri tek tek tartışılmıştır. Grup tartışmalarında cep telefonları aracılığıyla paylaşılmış kaynaklar ve internet üzerinden erişilen kaynaklar kullanılmıştır.

Bulgular: Hazırbulunuşluk değerlendirmesinde bağışıklama durum tespitine yönelik soruları her grupta öğrencilerin %62,27’si, %70,25’i ve %75,62’si doğru cevaplamıştır. Tüm öğrenim hedeflerine erişilene dek küçük grup çalışmaları sürdürülmüştür.

Sonuç: Dersin sonunda öğrencilerin takım çalışmasına dayalı öğrenme yönteminden memnuniyet düzeylerinin yüksek olduğu ve bu yöntemin farklı sınıflarda ve derslerde uygulanması planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

bağışıklama, takım çalışmasına dayalı öğrenme, Trakya tıp

S4. Cerrahi Branş Uzmanlık Öğrencileri Ameliyathane Eğitim İklimi Değerlendirme Ölçeği: Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Hülya Eyigör

hulinar@yahoo.com

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, KBB Kliniği

Cüneyt Orhan Kara

cokara@yahoo.com

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Anabilim Dalı

Mekin Sezik

msezik@yahoo.com

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Erol Gürpınar

erolurpınar@gmail.com

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Ameliyathane ortamı, cerrahi branşların uzmanlık eğitiminin gerçekleştiği ve başarılı bir cerrahi eğitim için gerekli en önemli alandır. Ameliyathane eğitim ortamında karmaşık etkileşimler söz konusu olup öncelikle eğitime negatif ve pozitif katkısı olan unsurların tespit edilmesi gerekmektedir. Bu amaçla uluslararası literatürde ameliyathane eğitim iklimini değerlendiren ölçek geliştirme çalışmaları mevcut olmasına rağmen Türkiye’de tıpta uzmanlık eğitiminin nispeten farklı yapılması, sosyokültürel farklılıklar, ameliyathane altyapı farklılıkları nedeni ile mevcut ölçeklerin kullanılmasıyla ilgili kısıtlılıklar mevcuttur. Türkiye’de cerrahi branş uzmanlık öğrencilerinin ameliyathane eğitimine ve değişim planlamasına katkı sunabilecek yeni bir ameliyathane eğitimi iklim ölçeği geliştirmek.

Yöntem: İlk aşamada “ameliyathane iklimi” konusunda, önceden geliştirilen ölçekleri de kapsayacak şekilde kapsamlı bir literatür taraması gerçekleştirilerek madde soru havuzu oluşturuldu. Maddelerin sadelik ve anlaşılabilirliği ele alınarak ön düzeltmeler gerçekleştirildi. Sonrasında, madde havuzuna dair uzman yorumları alındı. Farklı kurumlarda çalışan üç uzman, konu hakkındaki deneyimlerine ek olarak kurumlarındaki uzmanlık öğrencileri ve eğiticilerin de görüşlerini dikkate alarak, soruların gerekliliği, kapsamı ve özgüllüğü gibi etmenleri değerlendirerek düzeltmeler önerdi. Revizyonlardan sonra taslak ölçek, 7 maddesi tersten puanlanan olumsuz önerme olmak üzere toplam 28 madde içermekteydi ve beşli Likert düzeneğindeki puanlama ile (kesinlikle katılmıyorum: 1 puan, katılmıyorum: 2 puan, kararsızım: 3 puan, katılıyorum: 4 puan, kesinlikle katılıyorum: 5 puan) alınabilecek skor aralığı 28-140 arasındaydı. Ölçekte eğitim süreci (ameliyathane ortamında verilen eğitimin sorgulandığı 6 soru), ekip hizmeti (ameliyathane eğitimi esnasında uzmanlık öğrencisinin birlikte çalıştığı doktor ve yardımcı sağlık personelinin tutumunun sorgulandığı 6 soru), iletişim (eğitici ile iletişimin sorgulandığı 3 soru), ameliyathane altyapısı (öğrenmeye etkisinin değerlendirildiği 5 soru) ve cerrahi vaka deneyimine (uzmanlık öğrencisinin cerrahi deneyimini sorgulandığı 8 soru) dair 5 alt başlık mevcuttu. Çalışma grubu, farklı illerdeki iki üniversite ile bir eğitim ve araştırma hastanesinden ulaşılabilir örnekleme yoluyla dahil edilen en az bir yıl kıdemli cerrahi branş uzmanlık öğrencilerinden oluşturuldu. Etik kurul iznini takiben toplamda 172 uzmanlık öğrencisinden kapalı zarf içerisinde veri toplandı. Geçerliliğinin değerlendirilmesi için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanırken, iç tutarlık için Cronbach alfa güvenirlilik katsayıları hesaplandı. Ölçeğe ilişkin 5 alt boyutun “ameliyathane iklimi” konusunda, önceden geliştirilen ölçekleri de kapsayacak şekilde kapsamlı bir literatür taraması gerçekleştirilerek madde soru havuzu oluşturulması nedeni ile Açıklayıcı Faktör Analizi yapılmamıştır.

Bulgular: Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ki-kare, standart sapma ki-kare/standart sapma ve p değeri sırası ile 783.73, 340, 2.27 ve 0.001 olarak saptandı. Cronbach alfa katsayısı eğitim süreci, ekip hizmeti, iletişim, ameliyathane ve cerrahi vaka deneyimi alt boyutları için sırasıyla 0.61, 0.61, 0.63, 0.70 ve 0.72 olarak saptandı. Ölçme aracının tümüne ilişkin Cronbach alfa katsayısı 0.89 olarak hesaplandı. Bu sonuçlara göre, geliştirilen ölçeğin cerrahi branş uzmanlık öğrencileri için kabul edilebilir yapı geçerliği ve iç tutarlığa sahip olup öngörüldü.

Sonuç: Tarafımızdan geliştirilen Tıpta Cerrahi Branş Uzmanlık Öğrencileri Ameliyathane Eğitim İklimi Ölçeği, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak değerlendirilmiş olup Türkiye’de cerrahi

uzmanlık eğitiminde, ameliyathane eğitim ikliminin değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi amacı ile kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler

mezuniyet sonrası eğitim, cerrahi, ameliyathane iklim ölçeği

S5. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı ile Akademik Erteleme ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki

Hasan Güneş

guneshsn07@gmail.com

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi

Zeynep Baykan

zebaykan@yahoo.com

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: 21. yüzyıl bilgi ve iletişim teknolojilerinin yüzyılıdır. Bu çalışmada Erciyes üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılık oranlarını, akademik erteleme düzeylerini ve akıllı telefon kullanım özelliklerini belirlemek ve nomofobi ile akademik erteleme ve akademik başarı (genel akademik not ortalaması) arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini Erciyes Üniversitesi tıp fakültesi öğrencileri (1925 kişi) oluşturmaktadır. Çalışmada Demir ve Kutlu'nun "İnternet Bağımlılığı, Akademik Erteleme Ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler" adlı çalışmasında ölçekler arasında saptanan korelasyon ($\rho=0.40$) değeri referans alınmış; etki büyüklüğü 0.05, alfa hatası 0.05, çalışmanın gücü 0.95 olması koşulunda en az 75 öğrencinin örneklem grubuna alınması gerektiği hesaplanmıştır. Çalışmada her sınıftan 75 öğrenci, toplam 450 öğrenciye ulaşılmaya hedeflenmiş ve 511 öğrenciye ulaşılmıştır. Çalışma için gerekli izinler alınmıştır. Anket yöntemi kullanılmıştır. Anket, öğrencilerin sosyodemografik ve akıllı telefon kullanım özelliklerini soran sorularla akıllı telefon bağımlılığı (nomofobi) ölçeği ve akademik erteleme ölçeğinden oluşmuştur. Nomofobi Ölçeği yedili Likert biçiminde hazırlanmış 20 maddeden oluşmaktadır. Alınabilecek puan 20-140 arasındadır. Akademik erteleme ölçeği toplam 19 ifadeden oluşan beş basamaklı Likert tipinde bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek puan 19-95 dir. Analizlerde tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Akademik erteleme ve nomofobi ölçek puanlarının normal dağılıma uygunluğu Kolmogrov Smirnov testi ve grafiklerle değerlendirilmiş; ortalamalar arası farklar için Kruskal Wallis varyans analizi ve Mann Whitney U testi yapılmıştır. Kategorik değişkenler arasındaki farkı belirlemek için ki kare analizi kullanılmıştır. Ölçek puanları arasındaki ilişkiler sperman korelasyon analizi ile incelenmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21.8 ± 2.5 yıldır. Araştırmaya katılan öğrencilerden sadece biri akıllı telefona sahip değildir. Akıllı telefon seçimlerindeki ilk kriter telefonun fonksiyonudur. %23.9'unun akıllı telefon kullanma süresi günde 4 saatten uzundur. %71.7'si ders çalışırken her zaman/sıklıkla telefonunu yanında bulundurmaktadır. %83.5'i teorik derslerde, %69.0'ı pratik derslerde bildirimlere cevap vermektedir. Üç yüz seksen öğrenci gece cep telefonlarını kapatmadığını ifade etmiş ve bu öğrencilerin %7.4'ü telefonunu yastığının altında bulundurduğunu söylemiştir. Öğrencilerin %95.3'ü uyumadan önce akıllı telefonları ile zaman geçirdiklerini, %87.8'i ise uyanır uyanmaz akıllı telefonlarını kontrol ettiklerini ifade etmiştir. Yirmi üç öğrenci evde, okulda veya trafikte akıllı telefon yüzünden dikkati dağılıp kaza geçirdiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin akıllı telefon kullanımının kendilerinde yarattığını etkilerden ilk üçü "göz yorgunluğu/bozukluğu", "konsantrasyon bozukluğu" ve "uyku bozukluğu" dur. Öğrencilerin %33.9'u kendisini akıllı telefon bağımlısı olarak nitelendirmektedir. Öğrencilerin %94.7'si toplumumuzda akıllı telefon kullanımının bağımlılık düzeyinde olduğunu düşünmektedir.

Nomofobi ölçeğini eksiksiz dolduran 505 öğrencinin puan ortalamaları 70.1 ± 25.1 (min:20-max:140) dir. Akıllı telefonu olan öğrencilerin ikisinin puanı (%0.4) 20'dir ve bağımlılık yok olarak değerlendirilmiştir. %33.7'si (170 öğrenci) hafif düzeyde, %54.1'i (273 öğrenci) orta düzeyde ve %11.9'u (60 öğrenci) ciddi düzeyde bağımlılık göstermektedir. Kadınların %14.8'i ciddi düzeyde bağımlı iken erkeklerin %8.0'i ciddi düzeyde bağımlı olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin akademik erteleme ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 55.8 ± 12.0 'dir (ortanca= 56.0). Sınıflarına, nomofobi durumlarına, okuldaki akademik başarısını nasıl değerlendirdiğine göre akademik erteleme puanları arasında fark vardır ($p=0.046$, $p=0.023$, $p<0.0001$). Nomofobi puanları ile akademik erteleme puanları arasında da pozitif yönde zayıf

($r=0.156$) bir ilişki bulunmuştur. Nomofobi puanları ile akademik başarı puanları (GANO) arasında korelasyon bulunmamıştır.

Sonuç: Akıllı telefon kullanımı fakültemiz öğrencilerinde de yaygındır ve akademik ertelemeye sebep olmaktadır.

Anahtar Kelimeler

öğrenci, akıllı telefon, bağımlılık, başarı, erteleme

S6. Farklı Hedeflere Doğru Aynı Kulvarda Yüzmek

Ayşe Hilal Batı

hilal.bati@gmail.com

Ege Üniveristesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş ve Amaç: Ülkemizde sayıları giderek artan tıp fakültelerinde farklı modellerde eğitim programları uygulanmaktadır. Tıp fakültesi öğrencilerini mezuniyet öncesi tıp eğitimi tamamlanması ile diğer birçok fakülteden farklı olarak zorlu bir çalışma yaşamı beklemektedir. Bu geçiş döneminde birçok mezun için temel hedef olan uzmanlık eğitimi dönemi de yaklaşmaktadır. Sınırlı sayıdaki uzmanlık eğitimi kadrolarına yerleşebilmek için mezunların büyük bir çoğunluğu yarışmalı bir sınavı başarmaya çabalamaktadır. Böylece öğrencilerin tıp fakültelerine başlarken benimsedikleri iyi bir hekim olma hedefi, uzmanlık sınavını başaran hekim olma yönüne kaymaktadır.

Birçok tıp fakültesi öğrencisini doğrudan etkileyen bu hedef sapması, öğrencilerin tıp fakültelerindeki eğitim programlarına uyumunu bozmaktadır. Gelecek kaygısı ile uzmanlık sınavına odaklanan öğrenciler fakültedeki eğitimlerini ikinci plana alarak sınava yönelik hazırlık kurslarını eğitimlerinin öncelikli rotası haline getirmektedir. Bu durum son yıllarda tıp eğitiminin sadece klinik dönemlerinde değil klinik öncesi dönemlerinde de gözlenmektedir.

Bu araştırmada sürecin öğrenciler üzerindeki etkisini onların gözüyle tanımlayabilmek amaçlanmıştır.

Yöntem: 2019-2020 eğitim öğretim döneminde tıp fakültesinin farklı aşamalarından öğrencilerle fenomenolojik bir araştırma yürütülmüştür. Zamanlaması önceden birlikte planlanan odak grup görüşmeleri öğrencilerin bir arada buldukları uygulamalı ya da kuramsal bir dersin sonunda yapılmıştır. Görüşmelere ait ses kayıtlarının transkripsiyonu ile elde edilen verilere içerik analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Uzmanlık sınavına hazırlık dershaneleri öğrencileri tıp fakültesi eğitim programlarının erken dönemlerinden itibaren sistematik bir uygulama ile içine almaktadır. Fakülte ve dershanelerde farklılaşan hedefleri eğitim içeriğine de farklı yaklaşımlar ortaya çıkarmaktadır. Bu ikilem içinde öğrenciler klinik dönemde tüm dinlenme zamanlarını kapsayan ek bir program yükünün altına girmektedir. Klinik öncesi dönemde ise fakülte eğitimlerini destekleyen özendirici tanıtım programları ile sürece dâhil olmaktadır. Öğrenciler tarafından nedeni ve gerekçesi yeterince algılanamayan bu seçim ve yarattığı giderek artan kaotik yaşam biçimi sıkıcı, yorucu, eğitici, memnuniyet verici ve bir o kadar da tüketicidir.

Sonuç: Tıp fakülteleri ve dershaneler ikileminde farklı hedeflere doğru aynı kulvarda yüzen tıp öğrencileri ağır bir yük altında kalmaktadır. Hem kendileri hem de toplumun sağlığı için geleceğin hekimlerinin daha fazla gözetilmeye gereksinimi olduğu yadsınamaz.

Anahtar Kelimeler

tıp öğrencileri, tıp eğitimi programı, tıpta uzmanlık sınavı

S7. İletişim Becerileri Eğitimi İçin Türkçe Sanal Hasta Uygulaması Geliştirme Projesi

Barış Sezer

barissezer@hacettepe.edu.tr

Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Melih Elçin

melcin@hacettepe.edu.tr

Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Tufan Aslı Sezer

tasezer@ankara.edu.tr

Ankara Üniversitesi

Gülşen Taşdelen Teker

gulsentasdelen@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Simülasyon, gerçek dünyanın var olan yönlerini yineleyerek ya da çağrıştırarak yaratılan bir doğallık içinde tamamen katılımcı bir tarzda, gerçek deneyimleri rehberli deneyimlerle değiştiren ya da geliştiren teknik olarak tanımlanmaktadır. Simülasyonun; biyolojik, fiziksel, sanal, hibrid, karma simülasyon gibi birçok türü vardır. Literatürde iletişim becerilerin kazandırılmasında biyolojik simülasyon kategorisindeki standart hastaların genellikle kullanıldığı görülmektedir. Son zamanlarda ise teknolojinin de gelişmesiyle birlikte özellikle yurt dışında sanal hasta kullanımının yaygınlaştığı söylenebilir. Bu kullanım örnekleri incelendiğinde genellikle yazı ile iletişim kurulduğu görülmektedir. Konuya bütünsel bakıldığında yurt içinde Türkçe arayüze sahip, sesli/yazılı iletişime olanak sağlayan, iletişim becerisi geliştirmeye odaklı bir sanal hasta uygulamasının olmadığı görülmüştür ve bu gereksinimden hareketle bir proje başvurusunda bulunarak, TÜBİTAK desteği ile bu proje hayata geçirilmiştir.

Bu bağlamda bu çalışmanın amacı Tıp Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerini geliştirebilecek 3 boyutlu, Türkçe, yazılı/sözlü iletişime olanak sağlayan, öğrencilere geribildirimlerde bulunan, tekrarlı uygulamalara olanak sağlayan bir sanal hasta uygulaması geliştirmektir. Araştırma tasarım tabanlı araştırma olarak planlanıp, gerçekleştirilmektedir. Çalışma grubunu sağlık bilimleri alan uzmanları, yazılım geliştirme uzmanları, ölçme-değerlendirme uzmanı, grafik geliştirme uzmanları ve tıp fakültesi öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmada aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

1. Literatür incelenerek, sanal hasta kullanımını etkileyen unsurlar belirlenmiş ve bu doğrultuda tasarım haritası hazırlanmıştır.
2. Altı farklı senaryo geliştirilmiştir.
3. Senaryolar aşamalar halinde (Tanışma, Hastalık Öyküsü, Tıbbi Öykü, Sosyal Öykü, Görüşmeyi Sonlandırma) tasarlanmış ve her aşamadaki anahtar sorular seçilmiştir.
4. Öğrencilerin desteği ile kullanıcıların sorabileceği olası soru çeşitlenmesi (Örneğin; Şikayetinizi öğrenebilir miyim?, Şikayetiniz nedir?, Ne tür bir şikayet ile başvurduunuz? vb.) sağlanmıştır. Bu doğrultuda 43 soru için 136 sayfalık bir doküman hazırlanmıştır.
5. Senaryoda yer alan her bir içerik seslendirilmiştir.
6. Üç boyutlu karakterler yaratılmıştır. Görüntü, ses, dudak hareketi senkronizasyonu sağlanmıştır.
7. Tasarım dokümanı doğrultusunda sistem mimarisi (geribildirim, hareketlendirme, ortam yaratma, sistem-senaryo entegrasyonu vb.) oluşturulmuştur.

Projenin ilk sekiz ayı (toplamda 24 ay süreli) tamamlanmış olup, sonraki aylarda kullanıcı ve uzman geçermesi sağlanarak, olası güncellemeler ile sanal hasta uygulaması öğrencilerin kullanımına sunulacaktır. Projenin tamamlanması ile birlikte olası diğer senaryoların geliştirilmesi, beceri eğitimlerinin çeşitlendirilmesi, dil geçermesinin ardından uluslararası öğrencilerin ya da yurtdışı kullanımı da sağlanabilir. Bu doğrultuda yeni ulusal/uluslararası işbirlikleri projenin olası yaygınlaşma ve kullanım etkisini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler

simülasyon, sanal hasta, iletişim becerileri

58. Klasik Amfi Dersi, Ekiple Birlikte Öğrenme ve Uzaktan Eğitim Yöntemleri Öğrenme Sürecini Nasıl Etkiliyor?

Mustafa Sevim

sevimmustafa@gmail.com

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Ana Bilim Dalı
Sezin Kiroğlu Uzun

drsezinkiroglu@gmail.com

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Ana Bilim Dalı
Alper Yıldırım

kemalper@gmail.com

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Ana Bilim Dalı
Berrak Çağlayan Yeğen

berrakyegen@gmail.com

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Ana Bilim Dalı
Özlem Sarıkaya

osarikaya@gmail.com

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Ana Bilim Dalı

Giriş: Ülkemizde yaygın kullanılan öğretim yöntemi klasik amfi dersleridir. Ancak, eğitimin etkinliğinin artırılması amacıyla farklı yöntemlerin kullanılmasının öğrenme süreçlerindeki etkinliği artırdığı bilinmektedir. Ekiple Birlikte Öğrenme (EÖ) büyük sınıfta Klasik Eğitim (KE) sisteminden farklı bir yaklaşımla, öğrenci merkezli ve öğrencinin bağımsız öğrenme sürecini geliştiren bu yöntemlerden biridir. COVID-19 Salgını sırasında ağırlıklı uygulanmaya başlanan Uzaktan Eğitim (UE) ise yükseköğretimde diğer öğrenme yöntemlerine göre daha az kullanılmaktadır.

Amaç ve Yöntem: Çalışmada Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü 1. sınıfında COVID-19 Salgını öncesinde KE (1. Merkezi Sinir Sistemi, 2. Periferik Sinir Sistemi) ve EÖ (1. Sinir Sisteminin İleri Seviyedeki Fonksiyonları, 2. Hipotalamus ve Otonom Sinir Sistemi) yöntemleri ile yürütülen ve salgın sırasında UE (1. Somatik Duyular ve Ağrı, 2. İskelet Kası) ile yürütülen toplam 6 fizyoloji dersinin öğrenci reaksiyonları ve refleksiyonları ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlarla EÖ derslerinden hemen sonra öğrenme deneyimlerine yönelik yazılı refleksiyonlar alınmış ve tüm dersler için dönem sonunda uzaktan erişimle veri toplanmıştır. Veriler niceliksel ve niteliksel olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Salgın döneminde gönderilen araştırma soru formuna katılım oranı %73,3 tür (kadın %78,8; erkek %22,2). Katılımcıların tamamında akıllı telefon bulunurken, %69,7'si internete rahatlıkla erişebildiğini belirtmiştir. Kullanılan yöntemin, öğrenme süreçlerine katkısı olduğunu düşünenler %62,6 iken, bu yöntemlerin kendi öğrenme tarzlarıyla “çok” ya da “orta derecede” uyumlu olduğunu düşünenler %98'di (sırasıyla %37,4 ve %60,6). Farklı yöntemlerin öğrenme sürecine katkısı değerlendirildiğinde, KÖ için “yeterli katkısı oldu” veya “az katkısı oldu ancak bu yeterliydi” diyenlerin oranı %93,4 (%60 ve %33,3); EÖ için %93,4 (%69,1 ve %24,2) UE için %82,3'tü (%44,4 ve %37,8). “Dersi eğiticiden dinlediğimde daha iyi öğreniyorum” yargısına katılanların oranı %98,9; “Dersi kendim çalıştığimde daha iyi öğreniyorum” yargısına katılanlar %94,9; “Dersi arkadaşlarımla birlikte çalıştığimde daha iyi öğreniyorum” yargısına katılanların oranı ise %79,7'di.

Öğrencilerin büyük bir kısmı (%86,8) derslere eğiticilerin verdiği ders notlarından çalıştıklarını belirtirken, ders öncesi hazırlığı en az UE dersleri için yapmışlardır (UE: %18,9, %26,3; KE: %67,4 %35,8; EÖ: %65,3, %65,3). Ders notunun önceden verilmemesi, bazı derslerden sonra notların tamamına ulaşılabilmesi, sınıfta grup çalışması etkinliğinin ve aktif katılımın gerekmemesi, uzaktan eğitim dersleri kaydedildiği için “sonradan öğrenirim” diye düşünülmesi hazırlık yapmama gerekçeleri arasında sıralanmıştır. Ders öncesi hazırlık yapan öğrencilerin açık uçlu ifadeleri incelendiğinde ise, öğrencinin katılımını sağlamak için dersin yönteminin değiştirilmesi ve eğiticilerin önceden hazırlık materyalini göndererek teşvik etmesi, böylece grup çalışmalarında öğrenmenin kolaylaşması gibi düşünceler gözlenmiştir.

Öğrencilerin %42'si UE dersleri sırasındaki dikkat seviyelerini "orta" olarak ifade ederlerken; KE dersleri sırasındaki dikkat seviyelerini %30,8 "çok iyi" ve %36,3 "iyi"; EÖ sırasındaki dikkatlerini ise %36,4 "çok iyi", %34,8 "iyi" olarak belirtmişlerdir. Derse aktif katılımın en az olduğu eğitim yönteminin UE olduğu belirtilirken en fazla olanın ise EÖ yöntemi ile işlenen dersler olduğu belirtilmiştir. Vize ve final notları yerine kullanılacak ödevlerin konusunun seçilmesinde, derste kullanılan yöntemin etkisinin olduğunu düşünenlerin oranı %86,3'tü. Ayrıca, en çok seçilen konuların EÖ yöntemi uygulanan derslere (%40); en az seçilen konuların ise UE yöntemi kullanılan derslere ait olduğu görülmüştür (%8,5).

Sonuç: Çalışma bulgularına göre, öğrenciler ekiple birlikte öğrenme ve amfi derslerine kıyasla uzaktan erişimle yapılan derslere daha az devam ettiklerini, aktif katılımlarının daha az olduğunu ve öğrenme sürecine olan katkısının daha yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler

klasik eğitim, ekiple birlikte öğrenme, uzaktan eğitim, fizyoloji dersleri, öğrenme süreci

S9. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyokültürel Uyum Düzeyleri ile Akademik Başarı Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Asena Ayça Özdemir

a.aycaozdemir@hotmail.com

Mersin Üniversitesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Gühan Temel

gulhan_orekici@hotmail.com

Mersin Üniversitesi Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim Anabilim Dalı

Hüseyin Selvi

hsyn_selvi@yahoo.com.tr

Mersin Üniversitesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

İbrahim Başhan

ibashan@yahoo.com

Mersin Üniversitesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Ülkemizde Tıp Fakültesi, yabancı öğrenciler tarafından oldukça sık tercih edilmektedir ve her geçen yıl tercih edilme oranları artmaktadır. Yurt dışında okumanın öğrenciler için akademik avantajları olmasına karşın, ekonomik, psikolojik ve kültürel dezavantajları da bulunmaktadır. Bu dezavantajların, öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Bu araştırmanın amacı Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu (YU) öğrencilerin sosyokültürel uyum düzeylerinin akademik başarı puanları üzerine etkisinin incelenmesi ve Türkiye Cumhuriyeti (T.C.) vatandaşı olan öğrencilerle kıyaslanmasıdır.

Yöntem: YU öğrencilerin sosyokültürel uyum düzeyleri ile başarı puanları arasında 0,50 (orta düzey) ilişki olacak şekilde %5 tip I hata ve %80 güç ile minimum 29 öğrencinin çalışmaya alınması uygun bulunmuştur. Buna göre araştırmanın evreni, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Mersin Üniversitesi'nde öğrenimine devam etmekte olan, çeşitli ülkelerden gelmiş 36 öğrenciyi kapsamaktadır. Kontrol grubu maksimum 4 katı olacak şekilde, T.C. vatandaşı 125 öğrenci çalışmaya dâhil edilmiştir. Öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek için kişisel bilgi formu ve YU öğrencilere Sosyokültürel Uyum Ölçeği, T.C. vatandaşı öğrencilere ise Üniversite Yaşam Ölçeği uygulanmıştır. Öğrencilerin komitelerden aldıkları notlar başarı puanı olarak kabul edilmiştir. Sosyokültürel Uyum Ölçeği 29 maddelik, 5'li likert tipi ölçektir. Üniversite Yaşam Ölçeği ise 48 maddelik 7'li likertten oluşmaktadır. Kategorik değişkenlerin analizinde Ki-Kare, öğrenci başarı ve uyum puanlarının kıyaslanmasında Student's t test, uyum düzeyleri ile başarı puanları arasındaki ilişkinin incelenmesinde ise Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır.

Bulgular: YU öğrencilerin 15 (%41,7)'i kadın, 21 (%58,3)'i erkek, yaş ortalaması 21,75±2,78, T.C. vatandaşı öğrencilerin ise 71 (%56,8)'i kadın, 54 (%43,2)'ü erkek ve yaş ortalaması 19,38±1,47 şeklindedir. YU öğrencilerin başarı puanları ile sosyokültürel uyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($r=0,113$; $p=0,512$). TC vatandaşı olan öğrencilerin de Üniversite Yaşam Ölçeği puanları ile başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($r=-0,051$; $p=0,569$). YU öğrencilerde sene kaybı oranı %52,8, T.C. vatandaşı öğrencilerde ise %17,6 olarak tespit edilmiştir ve iki oran arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,001$). YU öğrencilerin başarı puanları 57,89±14,40, T.C. vatandaşı öğrencilerin ise 69,55±9,45 olarak tespit edilmiştir ve iki ortalama arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0,001$). Sene kaybı olan YU öğrencilerde sosyokültürel uyum puanları 26,47±17,10, sene kaybı olmayan öğrencilerde ise 32,77±14,96 olarak bulunmuştur, ancak istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p=0,251$). Sene kaybı olan T.C. vatandaşı öğrencilerde üniversite yaşamına uyum puanları 181,45±44,47, sene kaybı olmayan öğrencilerde ise 181,19±19,95 olarak bulunmuş ve anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p=0,979$). Sosyokültürel Uyum Ölçeği için Cronbach's Alpha katsayısı 0.91, Üniversite Yaşam Ölçeği için ise 0,71 olarak bulunmuştur.

Sonuç: Literatür incelendiğinde YU öğrenciler üzerinde yapılan çalışmaların nadir olduğu gözlenmiştir. Literatürde YU ve T.C. vatandaşı öğrencilerin uyum düzeyleri başarı puanlarını etkilediği görülmüştür, ancak literatürün tersine, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenimine devam eden, YU ve TC

vatandaşı öğrencilerin uyum düzeyleri ile başarı puanları arasında bir ilişki tespit edilmemiştir. YU öğrencilerin başarı puan ortalamaları, T.C. vatandaşı öğrencilere göre daha düşük ve sene kaybı oranının daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Öğrenciler kendi içlerinde değerlendirildiğinde, sene kaybı olan YU öğrencilerin uyum puanları sene kaybı olmayanlara göre daha düşük olmasına rağmen, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sene kaybı olan ve olmayan T.C. vatandaşı öğrencilerin uyum puanları ise birbirine oldukça yakındır.

Anahtar Kelimeler

sosyokültürel uyum ölçeği, üniversite yaşam ölçeği, üniversite yaşamına uyum, akademik başarı düzeyi

S10. Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminde Araştırma; Sadece Tanı Koyan Hekim Değil Koyduğu Tanıyı Araştıran, Yeni Tanı Yöntemleri Geliştiren Araştırma Yapan Hekim Yetiştirmek
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Deneyimi

Sinem Öktem Okullu

sinem.oktem@acibadem.edu.tr

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı
Fatih Artvinli

fatih.artvinli@acibadem.edu.tr

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
Melike Sahiner

melike.sahiner@acibadem.edu.tr

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Levent Altıntaş

levent.Altintas@acibadem.edu.tr

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi mezuniyet öncesi tıp eğitimi programı öğrenci merkezli yaklaşımla, araştırmacı tıp hekimleri yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bunu sağlamak üzere oluşturulan bir akademik kadroya ve eğitim programına sahiptir. Programı tamamlayan tüm öğrenciler, entegre programın temel bölümlerinden biri olan ve eğitimin ilk üç yılında uygulanan Klinik ve Mesleki Beceriler Programı (CMPS) kapsamında tıbbi araştırma planlayarak yürütmek için gerekli temel becerilerin kazandırılmasına yönelik dersler görmekle birlikte bireysel ve grup çalışmaları ile çeşitli araştırmalar yürütmektedir.

Program araştırma konusunda kendisini daha fazla geliştirmek isteyen öğrencileri bütüncül bir yaklaşımla desteklemektedir. Bu bağlamda alan seçmeli dersleri programı dâhilinde dönem iki ve dönem üç öğrencileri toplamda dört dönemde her biri dört kredi olan ve haftada üç saat olarak planlanan dört ders almaktadırlar. Program dahilinde öğrenciler araştırmacı alt yapılarını ve laboratuvar becerilerini destekleyecek biyoistatistik, biyoinformatik, moleküler modelleme, teknik çizim (üç boyutlu dizayn) ve biyomedikal teknolojileri gibi farklı disiplinlerden ders seçimi yapabilmektedir. Seçilen bu dersler birbirini tamamlayarak öğrencilerin sonrasında görev alacakları tıbbi araştırma projelerini destekleyecek şekilde bir gelişim koridoru görevi görmektedir.

Alan seçmeli dersleri içerisinde yer alan "Tıbbi araştırma projeleri" araştırma alt yapısını geliştirmek üzere gelişim koridorunda yer alan derslerini tamamlayan öğrencileri kendi araştırma fikirlerini gerçekleştirmeye ya da var olan araştırmalarda görev almaya teşvik etmektedir.

Bilimsel araştırma dersini alan öğrencilere iki seçenek sunulmaktadır;

1. Öğrenci, araştırmalarına ilgi duyduğu öğretim üyesi ile iletişime geçerek seçmeli dersler koordinatörlüğünün onayı ve gözetiminde yürütülen bir program ile araştırma projelerinde yer alabilmektedir.

2. Öğrenci, kendi ilgi duyduğu araştırma alanında gerçekleştirmek istediği özgün araştırmasını üniversitenin araştırma alt yapısını kullanarak kendi belirleyeceği bir mentör öğretim üyesi ile yapabilmektedir.

Öğrenciler ile 16 haftalık bir dönemin 6. ve 15. haftasında düzenlenen bir toplantıda bir araya gelerek görev aldıkları projeleri tanıtarak projede aldıkları görevleri, yaptıkları deneyleri ve araştırma çıktılarını sunmaktadırlar. Dönem sonunda yaptıkları sunumlardan aldıkları ve kendilerine araştırma mentörü olarak belirledikleri öğretim üyesinden gelen not öğrencinin geçme notunu belirlemektedir.

Bu bağlamda son üç yılda 55 tıp fakültesi öğrencisi bilimsel araştırma dersine kayıt yaptırarak farklı alanlarda yapılan araştırma projelerinde aktif rol almıştır. Araştırmalara dâhil edilen öğrenciler ile birçok bilimsel yazı hazırlanmış ve kongrelerde öğrencilere çalışmalarını sunma fırsatı verilmiştir.

Araştırmaya yönelik bütünleştirici bir yapıda öğrenciye sunulan bu eğitim programı için öğrencilerden gelen geri bildirimler programın amacı doğrultusunda mezuniyet öncesinde öğrencilere nasıl araştırma yapıldığını, araştırma tekniklerini, bilimsel gelişmelerin nasıl takip edileceğini öğretebildiğini

göstermektedir. Öğrenci geri bildirimleri bu tarz bütüncül programlar ile öğrencilerin araştırmaya teşvik edilmesinin de öğrencilerin farklı yönlerini keşfetmelerine fırsat verdiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

tanı koyan hekim, seçmeli ders

S11. Multidisipliner Olarak Yürütülen Neonatal Transportta Yaşanan Sorunların Simülasyon Uygulamaları Kullanılarak Araştırılması

Mehmet Kenan Kanburoğlu

mehmetkanan.kanburoglu@erdogan.edu.tr

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD Yenidoğan Bilim Dalı

Çiğdem Kanburoğlu

drcigdemkan@gmail.com

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Doğumların yaklaşık %10' unda müdahalede bulunmak ve bebeğin yenidoğan yoğun bakıma (NICU) nakli gerekmektedir. Bu süreç doğum eyleminin gerçekleşmesi, neonatal resusitasyon (NRP), bebeğin canlandırma sonrası bakımı, telefonla 112'ye bilgilerin aktarılması, 112 gelinceye kadar bebeğin stabilize edilmesi, 112 ekibine bebeğin devri, 112 ekibi tarafından bebeğin hastane içi, ambulans ve tekrar hastane içi taşınması ve son olarak bebeğin yenidoğan yoğun bakım ekibine devri gibi her basamağında farklı sorunların yaşanabileceği karmaşık ve birçok farklı disiplinde çalışan sağlık görevlisinin etkili iletişim ve beceriler kullanmasını gerektiren süreçleri içermektedir. Bu süreçlerde sahada yaşanan sorunların fark edilmesi, hangi süreçte oluştuğunun anlaşılması, nedenlerinin ortaya konulması hiç kolay değildir. Bu nedenle gerçek hayatta bu işle profesyonel olarak uğraşan 4 farklı disiplinden oluşan ekiple, gerçek hayattakine benzer senaryolar kullanarak yenidoğan bebeğin doğumundan NICU'ya transportu süresince özellikle nerelerde sorunlar, eksiklikler yaşandığını bulmaya çalıştık. Bulunan eksiklikler Debriefing (Geri bildirim) yöntemleri ile ekiplere anlatılarak gerçek hayatta yaşanacak sorunların azaltılmasını hedefledik. Çalışmamız gözlemsel ve nicel bir çalışma olup sonuçları sadece tanımlayıcı istatistikler olarak verdik. Çalışma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Klinik Simülasyon Merkezinde (R-SIM) gerçekleştirildi.

Çalışmada 4 ekip oluşturduk. Birinci ekip bebeğin doğurtulmasından sorumlu kadın doğum, ebe ve hemşireden; ikinci ekip NRP sertifikasyonu olan pediatri asistanı, ebe ve hemşireden; Üçüncü ekip 112 doktoru, paramedik ve acil tıp teknisyeninden (ATT); Dördüncü ekip ise yenidoğan yoğun bakım hemşiresi, yenidoğan uzmanı ve pediatri asistanından oluşmaktaydı. Ekipler olguda kendileri ile ilgili olan bölümü gerçekleştirdikten sonra senaryo diğer ekiple devam ettirildi. Senaryo sabit bir mekânda gerçekleşmeyip geri bildirimlerde videolardan da yararlanmak istediğimizden R-SIM merkezinin standart kameralarına ek olarak açık yatağa, transport küvöze, ambulansa sabitlenebilen IP kameralar kullandık. Her ne kadar ekip üyelerinin NRP, 112 eğitimleri gibi sertifikasyonları olsa da, kendilerinden beklentimizin standartlaşması amacıyla, bir bebeğin doğumdan yoğun bakıma taşınması sırasındaki basamakları bütüncül olarak açıklayan 2 günlük uluslararası sertifikasyonu olan 8 saatlik S.T.A.B.L.E eğitimini çalışma öncesi ekip üyelerine verdik. Amacımız katılımcıların bilgi eksikliklerinden ziyade uygulamalar sırasında iletişim veya başka nedenlerle ortaya çıkabilecek ve bebekte mortalite ve morbidite için risk oluşturabilecek davranışları ortaya koymaktı. Senaryolarda ekiplerin takıldıkları yerlerde cep telefonları ile daha önceden belirlenen, senaryoyu bilen hocalarını cep telefonu ile aramalarına izin verdik; böylece senaryoların bölünmesi veya bebeğin kaybedilmesini engellerken gerçek hayattakine benzer şekilde telefonla hasta danışma becerilerini test ettik. Tüm süreçlerde önceden hazırladığımız check listlerle katılımcıları değerlendirdik. Değerlendirme listeleri Türk Neonatoloji Derneğinin Transport Klavuzu ve STABLE kitapçığı göz önüne alınarak hazırlandı.

Senaryolardan sonra uygulamalarda en çok şu eksikliklerin olduğunu saptadık:

1. Doğum öncesi, doğum eylemi, resusitasyon ve 112' nin devir ve transport sırasında kullanması gereken formların yetersiz ve işlemden sonra yazıldığı
2. Ekiplerin kendi içerisinde kapalı devre iletişimi nadir kullandığı ve bunun medikal hataları arttırabileceği
3. Bebeğin taşınması sırasında tansiyon ve kan şekeri takibinin yetersiz veya hiç yapılmadığı
4. Neonatal resusitasyon ekibinin sıklıkla kan gazı almayı unuttuğu
5. Açık yatakta bebeğin cilt probunun sıklıkla takılmasının unutulduğu veya geç takıldığı
6. Bebeğin açık yatakta gereğinden fazla tutularak transport küvöze geç yerleştirildiği fark edildi.

Çalışmanın sonuçları Rize İl Sağlık Müdürlüğü ve 112 sorumluları ile paylaşılarak eksiklerin giderilmesi için eylem planı oluşturuldu.

Anahtar Kelimeler

neonatal transport, multidisipliner, simülasyon, neonatal resusitasyon, iletişim, tıp eğitimi

S12. Odaklanmış Ultrasonografi Eğitiminin Yapılandırılması: Tıp Eğitim Programında Üst Düzey Entegrasyon

Nilüfer Demiral Yılmaz

nilufer.demiral@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Funda Karbek Akarca

fkARBek2003@yahoo.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı

Süha Süreyya Özbek

fkARBek2003@yahoo.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyodiagnostik Anabilim Dalı

Ersin Koylu

ersin.koylu@ege.edu.tr

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı

Mete Ertürk

erturkmete68@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı

Özge Altun Köroğlu

oaltunkoroglu@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Cahide Soydaş Çınar

cahidecinar@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyoloji Anabilim Dalı

Filiz Özerkan Çakan

filiz.ozerkank@ege.edu.tr

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyoloji Anabilim Dalı

Şöhret Aydemir

s.sohret.aydemir@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

Cemil Gürgün

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Giriş ve Amaç: Ultrasonografi, klinik ve eğitsel bir araç olarak hizmet edebilmesi açısından benzersizdir. Ultrasonografi tıp eğitiminin prelinik döneminde anatomi, fizyoloji ve patoloji konularını öğrenirken destek olması; klinik eğitim döneminde ise, tanı koymada problem çözme aracı olarak kullanılması açısından fırsatlar sağlamaktadır. Çalışmalar, ultrasonografi eğitimlerinin mezuniyet öncesi dönemde tıp öğrencilerinin sadece memnuniyetlerini yükseltmediğini, aynı zamanda genel bilgi tabanını geliştirdiğini, fizik muayene becerilerinin doğruluğunu artırdığını, ilgili anatomik kavramları ve fizyolojik mekanizmaları anlamalarını kolaylaştırdığını göstermiştir. Bu durum, giderek odaklanmış ultrasonografi eğitimini mezuniyet öncesi tıp eğitiminin önemli bir parçası haline getirmektedir. Ancak, birçok tıp eğitimi programı, iyi entegre edilmiş odaklanmış ultrason eğitiminden yoksundur.

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi mezuniyet öncesi tıp eğitimi programına odaklanmış ultrasonografi eğitimlerinin entegre edilmesi çalışması Temmuz 2018 tarihinde başlanmıştır. Uygulamalı Eğitimler Komisyonunda bir alt çalışma grubu kurulmuş, bu grup ilgili literatürü incelemiş ve odaklanmış ultrasonografi eğitimlerinin kısa süreli kurslardan, dört yıllık müfredata kadar farklı şekillerde yapılandırıldığını görmüştür. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitim programının yapısına uygun, ilgili 11 beceri hedefine sınırlı olacak şekilde odaklanmış ultrasonografi eğitimlerinin dikey olarak altı yıllık eğitim programına entegre edilmesine karar verilmiştir. 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Evre 1 Blok 1 (1. sınıf) Tıbbi Bilimlere Giriş Bloğunda; "Ultrasonografinin temelleri" ve "Kalp dışı klinik uygulamalarda ultrasonografi" teorik derslerinin ardından, öğrenciler küçük gruplarda beceri eğitimi ile odaklanmış ultrasonografi eğitimine başlamıştır. Teorik dersler, Biyofizik ve Radyoloji Anabilim Dalı

öğretim üyeleri, beceri eğitimi ise multidisipliner olarak, Acil Tıp, Anatomi, Fizyoloji, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, İç Hastalıkları, Kardiyoloji, Radyoloji Anabilim Dalları öğretim üyeleri tarafından verilmiştir. Bu çalışmanın amacı, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi mezuniyet öncesi eğitim programına odaklanmış ultrasonografi eğitiminin entegre edilmesine ilişkin öğrenci görüşlerini sunmaktır.

Yöntem: Tarama modelinde olan bu araştırmanın evrenini Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören 1. sınıf öğrencileri (N: 411) oluşturmaktadır. Çalışmada uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilerin odaklanmış ultrasonografi eğitimini değerlendirmeleri için bir anket formu geliştirilmiştir. Dokuz maddeden oluşan anket formuna ek olarak, öğrencilerden uygulamaya ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleri ile varsa önerilerini yazmaları istenmiştir. Ankette ölçekleme 5'li Likert (1: hiç katılmıyorum/ çok kötü - 5: tamamen katılıyorum/ çok iyi) ile yapılmıştır. Veriler SPSS 25.0 programı ile çözümlenmiş ve tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya öğrencilerin % 92,7'si (n: 381) katılmıştır. Öğrencilerin % 45,1'i (172) kadındır ve % 92,9'u (354) tıp fakültesini isteyerek seçmiştir. Öğrencilerin anket maddelerine verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde; "Uygulamanın başında açıklanan öğrenim hedeflerine ulaşıldı" maddesine % 97,4'ü, "Seçilen eğitim yöntemi küçük grup eğitimi hedeflerine uygundu" maddesine % 97,6'sı, "Uygulamada eğitici öğrenmemi kolaylaştırdı" maddesine % 98,5'i, "Uygulama sırasında grubun katılımı öğrenmemi olumlu etkiledi" maddesine % 83'ü, "Uygulama için zaman yeterliydi" maddesine % 72,9'u, "Uygulama öncesi anlatılan ultrasonografi ile ilgili teorik dersler öğrenmemi kolaylaştırdı" maddesine % 78,2'si, "Bu eğitimin fakülte programı içindeki zamanlamasını uygun buluyorum" maddesine % 78,7'si, "Uygulamanın mesleki açıdan bana yardımcı olacağına inanıyorum" maddesine % 95,8'i olumlu yanıt (4-5 puan sıklığı) verdikleri belirlenmiştir.

Genel olarak öğrencilerin % 98,5'inin odaklanmış ultrasonografi eğitiminden memnuniyetlerinin (4-5 puan sıklığı) çok yüksek olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Dünyada mezuniyet öncesi tıp eğitiminde odaklanmış ultrasonografi eğitimleri henüz yeni uygulanmaktadır. Ülkemizde ise ilk olan bu çalışma ile, odaklanmış ultrasonografi eğitimleri mezuniyet öncesi tıp eğitim programına entegre edilmiş, uygulanmış ve ilk çıktıları yorumlanmıştır.

Not: Bu araştırma Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma Proje Koordinatörlüğü tarafından TSG-2019-20543 nolu bilimsel araştırma projesi kodu ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, entegrasyon, odaklanmış ultrasonografi

S13. Sosyal Bilimlerle Entegre Tıp Uygulaması: ÇÜTF Örneği

Gülşah Seydaoğlu

gulsahseydaoglu@gmail.com

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi

Aslı Boz

asliboz.stat@gmail.com

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi

Erhan Bağcı

erhanbagci@gmail.com

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2013-2014 yılında Dönem 1 ve Dönem 2 öğrencilerinin eğitim programında “Tıpta İnsan Bilimleri Konferansları” olarak planlanan ve ölçme değerlendirmeye de yansıtılan program, 2015-2016 yılından bu yana Sosyal Bilimlerle Entegre Tıp (SBET) yaklaşımı çerçevesinde YÖK’ün de önerdiği “Toplumsal Cinsiyet” komponentlerini de içine alacak biçimde yeniden yapılandırılmıştır. Program, 2 alt boyutta sürdürülmektedir; “Tıpta İnsan Bilimleri Konferansları-TİB” ve “Ayrımcılık ve Toplumsal Cinsiyet Uygulamaları- ATC”. Bu geliştirilen program, öğrencilerin bilim felsefesi ve sosyal bilimler alanlarında bilgi ve beceri edinmesini, bu bilginin tıp bilgisi ile entegre edilmesini, bu entegrasyon doğrultusunda bilimsel ve eleştirel düşünce becerisi geliştirmesini hedefleyen bir eğitim programıdır. Hayata, bilime, tıba ve mevcut tıp uygulamalarına eleştirel bakabilme yetisi kazandırmak, hekimlik mesleğinin öğrenim sürecinin, sağlık, hastalık, sağlık hizmeti, hasta ve hekim özelinde insan deneyimlerini kaydeden ve yorumlayan tarih, edebiyat, felsefe, etik, antropoloji, sosyoloji, teoloji, psikoloji gibi alanlarla birlikte yürütülmesini sağlamayı amaçlayan “Tıpta İnsan Bilimleri” programının uygulama–beceri, tutum kazandırma boyutudur.

Eğitim Öğrenme Yöntemleri; Amfi dersi, konferans, panel, film izleme ve okuma, olgu tartışması, yuvarlak masa tartışması, öğrenci münazara-karşıt görüş oturumu, gözlem, ev, kurum ziyaretleri, web tabanlı araştırma ve bilgi toplama, konu ile ilgili alan araştırması yapma, portfolyo oluşturma, grup çalışması-proje yöntemleri kullanılmaktadır. TİB, ağırlıklı olarak başka üniversitelerden sosyal bilimler bilim dallarından öğretim üyelerinin sunduğu 2 haftada bir 2 saatlik konferanslar ve soru cevap tartışma oturumu ile gerçekleştirilmektedir. ATC boyutunda ilgili kuramsal çerçevede, dönem 1 öğrencileri toplum içinde bir araştırma tasarlamakta, dönem 2 öğrencileri ise hastane ortamında sağlık ile ilişkilendirilmiş sosyal konularda araştırma tasarlamakta ve gerçekleştirmektedir. Her biri 10-12 kişilik ekiplerden oluşan öğrenci grupları belirledikleri konularda ilgili tıp veya sosyal bilimler öğretim üyeleri danışmanlığında yazılı, görsel sunum veya performans-etkinlik düzenleme imkânı yakalamakta ve dönem sonunda çalışmalarının sonuçlarını raporlayarak kamuya açık sergilemektedirler.

Programın Değerlendirmesi;

- TİB; Düzenlenen konferans konularına ait sorular ilgili kurulda yapılan ÇSS içinde değerlendirilmektedir.
- ATC uygulamaları; ayrımcılık ve toplumsal cinsiyet temelinde öğrencilerin sergiledikleri performans dayalı olarak değerlendirilmektedir. Bu performans türleri; poster-bildiri sunma, afiş-broşür hazırlama, öykü-kısa film- resim-heykel fotoğraf-röportaj-konser-dinleti-gibi bir sanat ürünü tasarlama, sosyal sorumluluk projesi çerçevesinde yardım destek, eğitim verme etkinliği olarak çeşitlendirilmiştir. Yıl boyunca grupların performansından elde edilen not toplam 100 puan üzerinden değerlendirilmekte ve bu puan yıl sonunda kurul geçme notuna %5 puan olarak yansıtılmaktadır (grup çalışması %80+ aktif katılım %10 +diğer grupların etkinliklerine katıldığını belgeleyen öğrencilere %10 puan).

Bu program çerçevesinde yaklaşık 300 grup projesi gerçekleştirilmiştir. Her etkinlik sonunda öğrencilerden bu etkinliğin kazanımlarını raporlanması istenmektedir.

Sonuç: Öğrenciler tarafından kaydedilen kazanımlar analiz edildiğinde, son 3 yıldır sürdürülen programın, hastasının yaşamını ve sorunlarını onun değerleri ve bakış açısıyla görebilen, hastasıyla bireysel olarak ilgilenirken ona etik duyarlılık, eşitlik, hoşgörü, içgörü ve anlayışla yaklaşabilen, hastasını

anlayabilen, toplumu tanıyabilen “iyi doktorlar” yetiştirme konusunda etkin bir deneyim kazandırdığı izlenimi uyandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler

sosyal bilimler ile entegre tıp, tıpta insan bilimleri, ayrımcılık, toplumsal cinsiyet

S14. Tıbbi Mikrobiyoloji Dersinde Yeni Nesil Bir Öğrenme Metodu

Ayşegül Çopur Çiçek

acopurcicek@gmail.com

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Songül Özyurt

drsongul.ozyurt@gmail.com

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları AD
Alper Bayazıt

alperbayazit06@gmail.com

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

İpek Gönüllü

zipgonullu@yahoo.com

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Giriş ve Amaç: Ters-yüz edilmiş sınıf (flipped classroom) yaklaşımı, öğretici merkezli ve dört duvarla sınırlanmış geleneksel eğitim anlayışının tersine işlediği, harmanlanmış (blended) bir öğrenme sürecini ifade etmektedir. Ters-yüz edilmiş öğrenme yaklaşımının öğrenme sürecinde öğrenenlerin daha aktif bir şekilde yer almasına ve motivasyonlarını artırarak daha iyi öğrenmelerine katkı sağladığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte, bu yöntemin uygulanmasında, özellikle dersin yürütücüsünün dikkat etmesi gereken birçok unsur bulunmaktadır. Bu araştırmada Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 2 öğrencilerinin, Tıbbi Mikrobiyoloji Mikobakteriler başlıklı dersin öğrenme süreçlerinde uygulama etkinliklerinin artırılması, daha etkili ve kalıcı öğrenmenin sağlanması için ilk kez 2007 de uygulanmaya başlanan ters yüz edilmiş öğrenme modeli uygulanmış ve bu yaklaşımın öğrenci başarısına etkisi ve öğrencilerin bu yaklaşım hakkındaki düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, çalışmanın kuramsal temelini ters-yüz edilmiş öğrenme yaklaşımı oluşturmaktadır.

Yöntem: Mikobakteriler dersi ile ilgili olarak yirmi gün öncesinden öğrencilere uygulamaya yönelik ders yönergesi hem sosyal medya üzerinden hem Learning Space yazılım programı (LS) üzerinden gönderilmiştir. LS üzerinden ön test yapılmış ve sonra ders materyalleri (video, slayt sunum, kaynak, olgu, kısa sorular, link vs) gönderildikten sonra öğrencilerin özet çıkarması, refleksiyon yapması istenmiştir. Ders büyük grup olarak Dönem 2 amfisinde vaka sunumu şeklinde göğüs hastalıkları uzmanı ile birlikte interaktif olarak işlenmiştir. Ders esnasında öğrencilere anlık sorular da sorulmuştur. Daha sonra laboratuvar ARB boyama homojenizasyon-dekontaminasyon kiti ile ön işleme, mikobakteri kültür, laboratuvar sonuçlarını yorumlama gibi pratik uygulamalarla konunun pekiştirilmesi sağlanmıştır. Dersin sonunda LS üzerinden son test yapılmıştır. Dersi değerlendirmeye yönelik LS üzerinden öğrenenlere değerlendirme anketi yapılmıştır. Ters yüz ders uygulamasından sonra uygulama hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerini yazmaları istenmiştir. Ayrıca öğrencilerin ders çalışırken yazdığı özet, ders çalışmalarına yönelik refleksiyon notları değerlendirilmiştir. Sınıf içi teorik ve pratik dersle ilgili olarak her bir öğrencinin performansına yönelik rubrik değerlendirme yapılmıştır.

Bulgular: Sınıf mevcudu 105 olan Dönem 2 öğrencilerinden ön teste katılan öğrenci oranı %70.5 (74) iken, son teste tüm öğrenciler katılmışlardır. Öğrencilerin %86.7 (91) 'si ters yüz uygulamasını değerlendirmişlerdir. Ön testte soruların yapılma oranı % 39 iken, son testte yapılma oranı %97 olmuştur. Ters yüz öğrenme yöntemi öğrenme stili edinme konusunda yardımcı oldu diyenler %78.1, sınıf dışında öğrenme stilimi ve hızımı gözden geçirmeme katkı sağladı diyenler %70.4, hazırbulunuşluğun önemli olduğuna inandım diyenler %77.0, sınıf içi dersi anlamak beklediğimden daha kolay oldu diyenler % 75.9, öğrenme sorumluluğunun kendimde olduğunu daha iyi anladım diyenler % 78.0, teknolojinin eğitim sürecine dahil edilmesi, klasik ders notu çalışmaktan çok daha etkili oldu diyenler %77.0 olarak saptanmıştır (Tablo.1). Derse hazırlık yapma, aktif katılım, iletişim, eleştirel düşünme ve problem çözme ve teorik ve pratik derse devam konularının değerlendirildiği rubrik değerlendirme ile öğrencilerin sadece 37 tanesi (%35.2) 100 tam puan almıştır.

Sonuçlar: Alanyazın tarandığında ters yüz edilmiş öğrenme yöntemi ile ilgili olarak temel tıp bilimleri alanında özellikle tıbbi mikrobiyolojide herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda çalışma kapsamında alınan öğrenen görüşlerinin, ters-yüz edilmiş öğrenme yaklaşımı çerçevesinde bir derse

yönelik iletişim ve öğrenme ortamlarının nasıl tasarlanması gerektiği konusunda mikrobiyoloji alanında temel ve klinik bilimler ders yürütücülerine, araştırmacılara ve kurumlara yol gösterici nitelikte olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler

ters yüz sınıf, temel tıp bilimleri, mikrobiyoloji

S15. Tıbbi Mesleki Uygulamalarda Tıp Öğrencilerinin Dekanlık ve Başhekimlik Arasındaki İşbirliğine Bakışı: Bir Üniversite Hastanesi Örneği

Osman Zeki Karakuş

drosmankarakuş@gmail.com

Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlıkta Kalite Geliştirme ve Akreditasyon AD

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı

Vahide Bayrakal

vbayrakal@gmail.com

Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlıkta Kalite Geliştirme ve Akreditasyon AD

A. Hüseyin Baskın

huseyin.baskin@gmail.com

Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlıkta Kalite Geliştirme ve Akreditasyon AD

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD

Giriş ve Amaç: Tıp eğitimi verilen hastanelerde tıbbi mesleki eğitim program ve uygulamalarının belirli standartlar kapsamında sunumu ve sürdürülmesi için Joint Commission International (JCI) tarafından “Akademik Tıp Merkezi Hastanesi Standartları” geliştirilmiştir. Bu standartlar, tıp eğitimi sürdürülen hastanelerde sağlık hizmetlerinin uluslararası sağlıkta kalite standartları çerçevesinde sunumunun yanı sıra tıbbi mesleki eğitim program ve uygulamalarının hastane süreçlerine entegrasyonu için gerekli alt ve üst yapı koşullarının sağlanması amacıyla yöneliktir. Bir üniversite hastanesinde “JCI-Akademik Tıp Merkezi Hastanesi Standartları” çerçevesinde; bir hastanenin tıp eğitimini sağlama ve sürdürmeye katılımının, yeterli hasta popülasyonunun, tesis yapısı ve teknolojisinin, klinik eğitim personelinin ve kurumla olan ilişkilerinin, tıbbi mesleki eğitim programının hedef ve amaçları ile uyumunun hastanede uygulamalara katılan 4. 5. ve 6. sınıf tıp öğrencilerinin bakış açısıyla değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2018-2019 eğitim döneminde kayıtlı olan ve hastane uygulamalarına katılan 4. sınıf stajyer (n=185), 5. sınıf stajyer (n=143) ve 6. sınıf internlerden (n=204) oluşan toplamda 532 öğrenciye ulaşılmıştır. Deneklere, JCI- Hastaneler için Akreditasyon Standartları 5. Edisyon (1 Nisan 2014) Kısım IV: Akademik Tıp Merkezi Hastanesi Standartları – “Tıbbi Mesleki Eğitim” bölümünde, 7 standart ve 30 ölçülebilir unsur temel alınarak geliştirdiğimiz 55 maddelik “Karakuş-Öğrenci ölçeği” uygulanmıştır. Bu araştırmanın amacı kapsamında bir hastanenin tıp eğitimini sağlama ve sürdürmeye katılımının kurumsal bir yönetim yapısıyla tıbbi mesleki eğitim programının hedef ve amaçları ile uyumlu olmasına yönelik olarak ölçeğin 25 maddesine ait veriler sunulmuştur. Verilerin istatistiksel analizinde “Tek yönlü ANOVA” ve post-hoc çoklu karşılaştırma yöntemleri uygulanmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %66,3’ü, tıp eğitimi uygulamalarında dekanlık ve başhekimlik arasında işbirliği anlaşması olmadığı görüşünü desteklemektedir. Sınıflar arasında görüş farkı saptanmadı ($p=0,436$). Öğrencilerin %58,3’ünün, başhekimliğin hastanede, tıp fakültesinin tıp eğitimi parametrelerini kabul etmediği yönünde bilgi sahibi olduğu belirlendi. Sınıflar arasında görüş farkı yoktu ($p=0,329$).

Öğrencilerin %67,4’ünde eğitimi destekleyecek yeterli hasta popülasyonunun, tesis yapısı ve teknolojisinin, uygulama alanlarının fiziksel ve teknolojik yeterliliklerinin tıp eğitimi programının hedef ve amaçları ile uyumlu olmadığı eğilimi belirlendi. Yeterli hasta popülasyonunun sağlandığı yönündeki düşünce 6. sınıf (%38,8) öğrencilerinde 4. (%19,4) ve 5. sınıflara (%20,3) göre daha yüksek olduğu saptandı ($p=0,000$). Öğrencilerin %68,7’sindeki eğilim, klinik eğitim personeli ve kurumla olan ilişkilerinin tıp eğitimi programının hedef ve amaçları ile uyumlu olmadığı yönünde belirlendi. Klinik eğitim personelinin sorumluluk ve yetkileriyle ilgili olarak öğrencilerin eğitildiği önermesine katılım 6. sınıf (%42,2) öğrencilerinde 4. (%20,4) ve 5. Sınıflara (%16,1) göre daha yüksek saptandı ($p=0,000$).

Sonuç: Tıp eğitimi sürdürülen hastanelerdeki mevcut koşulların ve süreçlerin, tıp fakültesinin akredite tıp eğitimi program ve uygulamalarıyla uyumlu olarak yapılandırılması gerekmektedir. Tıp fakültesi 4. 5. ve 6. Sınıf öğrencilerinin %67,5’ inde genel kanaat, hastanedeki mevcut koşulların ve süreçlerin, JCI-Akademik Tıp Merkezi Hastanesi Standartlarına uygun olarak, tıp eğitiminin hastane süreçlerinin yapılandırılmasına dair Tıp Fakültesi Dekanlığı ile hastane Başhekimliği arasında bir işbirliği anlaşması

ve politikası olmadığı yönündedir. Yeterli ve standart öğrenci beceri ve deneyimleri kazandıran uygulamalı tıbbi mesleki eğitim programlarının sürdürülmesi ve hastanedeki sürdürülen uluslararası bakım ve hasta güvenliği standartlarıyla entegrasyonunu için, hastane üst yönetiminde idari ve akademik bir teşkilatlanmadan oluşan "Mesleki Tıp Eğitimi Komitesi" yapılandırılması gereklidir.

Anahtar Kelimeler

tıbbi mesleki eğitim, hasta güvenliği, kalite geliştirme, akademik işbirliği, Joint Commission International, akademik tıp merkezi hastanesi standartları

S16. Tıp Eğitimi ile İşbirliği: Uzmanlık Dernekleri Yeterlik Sınavları

Aysel Başer

aysel.akpinar@gmail.com

İzmir Demokrasi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Funda İfakat Tengiz

fundatengiz@gmail.com

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Hale Sezer

haleyagcan@gmail.com

İzmir Bakırçay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Hemşirelikte Öğretim AD

Hatice Demir

haticedemir.akd@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Egemen Şen

sen.egemen@gmail.com, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Hatice Şahin

hatice.sahin8@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş ve Amaç: Ülkemizde son yirmi yıl içinde uzmanlık derneklerinin yeterlik kurulları oluşturulmuştur. Yeterlik kurullarının başlıca işlevi uzmanlık alanına ilişkin yazılı sınav ve sözlü-uygulamalı sınavlar yaparak yeterlik belgesi düzenlemektir. Bu sayede uzmanlık alan bilgisinin güncel kalması sağlanmaktadır. Katılımcılar tarafından kabul edilebilir, geçerli, güvenilir ve adil bir sınav planlanmasında yeterlik kurulları ölçme değerlendirmeye ilişkin temel ilkeleri dikkate almalıdır. Yeterlik kurulları ile tıp eğitimi disiplininin işbirliği halinde çalışması yapılan sınavların niteliğini artıracaktır. Yeterlik kurullarının sınav planlanmasında ve yürütülmesinde Tıp Eğitimi disiplini ile işbirliği yapabileceği alanların ortaya konması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Yeterlik kurulları ve tıp eğitimi disiplininin işbirliğine ilişkin bir çalıştay planlanmıştır. Çalıştay, 6-8 Şubat 2020 tarihlerinde İzmir’de düzenlenen 5. Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Aile Hekimliği Kongresi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda yeterlik sınavlarının planlanmasından yürütülmesine kadar olan aşamalar ile kurul üyelerinin sahip olması gereken bilgi ve beceri konusunda farkındalık yaratılmaya çalışılmıştır.

Çalıştay üç bölüm olarak kurgulanmıştır. Birinci bölümde çalıştay katılımcıları, 5 istasyon OSCE düzeneğinde hazırlanan yeterlik sınavına alınmıştır. OSCE istasyonlarında katılımcı özellikleri, yeterlik sınavı planlama, soru hazırlama, soru değerlendirme ve problem çözme ele alınmıştır. İkinci bölüm olan tartışma oturumunda, her bir OSCE istasyonuna ait kuramsal bilgi aktarılarak katılımcı performansları ve olması gereken performanslar arasındaki farklar tartışılmıştır. Üçüncü bölümde ise bir sınavın geçme-kalma puanına karar verme konusu ele alınmıştır. Çalıştayın tamamında etkileşimli öğretim stratejileri kullanılmış ve sonunda geribildirim alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya yaş ortalaması 39.4 olan beş kişi katılmıştır. Katılımcıların hiçbirinin yeterlik sınavının planlanmasında görev almadıkları ve planlamada gerekli olan kriterlere ilişkin bilgi sahibi olmadıkları saptanmıştır. Alanına ilişkin, tek doğru cevaplı, çoktan seçmeli soru yazmaları istenen katılımcıların hiçbirisi soru yazma kriterlerine uygun soru yazamamıştır. Katılımcılar kontrol listesi eşliğinde teknik olarak doğru ve yanlış hazırlanan iki adet çoktan seçmeli soruyu değerlendirmiştir. Katılımcıların teknik olarak doğru hazırlanmış soruyu değerlendirmede başarılı oldukları, yanlış hazırlanmış soruyu değerlendirmede ise başarısız oldukları saptanmıştır. OSCE’nin son istasyonunda diğerlerinden farklı olarak bir gözlemci bulunmuştur. Belirlenen kurallar çerçevesinde problemi çözmeleri istenen katılımcıların ikisi verilen süreyi etkin kullanamama ve kurulları dikkate almama nedeniyle başarısız olmuştur. Bir sınavın geçme-kalma puanına karar verme konusunun ele alındığı bölümde; katılımcılara dahil oldukları sınavla ilgili Angoff yöntemi ile uygulama yaptırılmıştır. Katılımcılardan, her istasyonun toplam puan içindeki ağırlığını ve “sıyrtarak” geçme sınırını belirlemeleri istenmiştir. Belirttikleri puanlar görsel hale getirilmiş ve geçme-kalma puanı için

uzlaşmanın önemi tartışılmıştır. Katılımcılar geçme-kalma için ortalama 71.75 (min:53, maks:83) puanını belirlemiştir. Katılımcılarla geçme-kalma puan aralığının genişliği ve bu durumda uzlaşmanın önemi tartışılmıştır.

Çalıştay sonunda alınan geri bildirimde soru hazırlama ve öğrenme hedefi bağlantısı, uygun teknikle soru yazma, geçme-kalma puanının belirlenmesi konularının öğrenildiği ancak madde analizi, Angoff tekniği, uygun teknikle soru yazma, OSCE planlama ve beceri değerlendirme konularında öğrenme ihtiyaçlarının olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Çalıştay, yeterlik kurullarının sınav planlanmasında ve yürütülmesinde Tıp Eğitimi disiplini ile işbirliği yapılabileceğini göstermiştir. İşbirliğinin etkin olabilmesi için yeterlik kurullarıyla iletişim kurulmasının yanında tıp eğitimcilerin yeterlik sınavlarıyla ilgili bilgiye sahip olması, yeterlik kurullarının ise ölçme-değerlendirme konusunda eğitici gelişimi programlarına katılımları gereklidir.

Anahtar Kelimeler

yeterlik sınavı, tıp eğitimi, işbirliği, eğitici gelişimi

S17. Tıp Eğitiminde İngilizce Akademik Yazma: FAIR Prensipleri

Neslihan Önder Özdemir

neslihanep@gmail.com

Bursa Uludağ Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Tıp eğitiminde, eğitimci bir profesyoneldir. Bir eğitimcinin öğrenme ile ilgili bazı prensipleri anlaması ve uygulaması etkili bir eğitim vermesini sağlayabilir (Harden & Laidlaw, 2013 s. 27). Bir tıp eğitimcinin birçok rolü vardır mesajı vurgulanarak Harden ve Laidlaw (2013) tarafından önerilen FAIR prensibi, uluslararası öğrenme çıktıları olan etkili bir tıp eğitimi programı geliştirmek için literatürde dört ana basamakla tartışılmıştır (s. 20): Geribildirim (*Feedback*, Chowdhury & Kalu, 2004), Aktivite (*Activity*, Harden & Laidlaw, 2013), Bireyselleştirme (*Individualisation*, Brydges & Butler, 2012) ve İlgililik (*Relevance*, Chastonay, Brenner, Peel & Guilbert, 1996, s. 235-236). Bu dört basamağı, tıp eğitiminde verdiğimiz derslere adapte edebiliriz. FAIR prensibi ışığında yapılan bu boylamsal çalışma, Tıbbi İngilizcenin klinik öncesi tıp eğitimde lisans öğrencileri tarafından akademik amaçlar için nasıl kullanılabileceğini ve tıp alanında yayın yapan hekimlerin Tıbbi İngilizceyi akademik amaçlar için kullanırken ortaya çıkan öğrenim ihtiyaçlarını somut örnekler sunarak belirlemeyi ve paylaşmayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu araştırma için etik kurul onayı alındıktan sonra, veriler Tıp Fakültesi'ndeki hekimler ve seçmeli Tıbbi İngilizce dersini alan öğrenciler ile yarı yapılandırılmış yüz yüze görüşmeler (n=8), yazdıkları İngilizce makalelerdeki ve posterlerdeki disipline özgü akademik dil sorunları analiz edilerek (240 metin) ve gözlem yoluyla toplanmıştır. Katılımcıların hepsinin ana dili Türkçe olup İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenmişlerdir.

Bulgular: Görüşme metodu ile toplanan veriler analiz edildiğinde, veriler Türkiye'de İngilizce akademik yazma kültürünün eksikliğini göstermiş olup bu eksikliğin FAIR prensibiyle giderilebileceği bu çalışmada örnek bir uygulama ile sunulmuştur. Tıp Fakültesi öğrencilerinin ve hekimlerin yazdığı İngilizce tıbbi metinler analiz edildiğinde akademik amaçlı Tıbbi İngilizcenin altı tür iyileştirmeye ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmıştır: alana özgü (i) kelime ekleme/değiştirme, (ii) kelime silme (iii) cümleyi yeniden yazma (iv) araştırma sonucunu sunma ve bulguların tartışılmasındaki dil kullanımı karışıklığını giderme (v) gramer kullanımındaki sorunlar ve (vi) noktalama işaretleri kullanımı. Bulgular somut örnekler ile sunulmuştur.

Sonuç: İngilizce dilinde yazmaya karşı önyargı olmasına rağmen, bu çalışma kapsamında toplanan veriler, tıp eğitiminde akademik yazım kültürünün klinik öncesi bile kazanılabileceğini göstermiştir. Tıp eğitiminde, FAIR prensibi kullanılarak uluslararası çıktı odaklı dersler ve eğitim programları geliştirilebilir.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, tıbbi İngilizce, akademik dil kullanımı, ihtiyaç analizi

S18. Tıp Fakültesi İkinci Sınıf Öğrencilerinin İletişim Becerileri Eğitimlerine Karşı Tutumları

Esra Çınar Tanrıverdi

esracinart@yahoo.com

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: İletişim becerileri hekim hasta ilişkisinin en önemli unsuru olup, tıp fakültesinin mezun yeterlikleri arasında yer almaktadır. Hekimlik mesleğine başlamadan, temel klinik becerilerden biri olan iletişim becerilerinin kazandırılmış olması ve olumlu tutum geliştirmesi tıp eğitiminin hedefleri arasındadır. Öğrencilerin eğitime karşı tutumları önemli ve eğitimin başarısı ile ilişkilidir.

Bu çalışma ile tıp fakültesi ikinci sınıf öğrencilerinin iletişim becerileri eğitimlerine karşı tutumlarının belirlenmesi, eğitim programının hazırlanmasında yol gösterici olması amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi ikinci sınıf öğrencileri ile gerçekleştirildi. Öğrenciler çalışmanın amacı ile ilgili bilgilendirilerek sözel onamları alındı ve çalışmaya katılım gönüllülük esasına göre sağlandı. Veriler kişisel bilgi formu ve iletişim becerileri tutum ölçeği (CSAS) kullanılarak toplandı. CSAC 2001 yılında, tıp öğrencilerinin iletişim becerileri öğrenmeye yönelik tutumlarını araştırmak için, Rees ve ark. tarafından geliştirilen, pozitif (PAS) ve negatif (NAS) tutumları gösteren 26 maddelik, beşli likert sistemine göre yanıtlanan bir ölçektir. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları 2008 yılında Harlak ve ark. tarafından yapılmış, tıp öğrencilerinin iletişim becerilerine karşı tutumlarının belirlenmesinde kullanılabileceği bildirilmiştir.

Veriler SPSS 25 (SPSS Inc., Chicago, IL, ABD) paket programında analiz edildi. Veriler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, min, max değerleriyle sunuldu. Cinsiyete göre farklılıkların kıyaslanmasında bağımsız gruplarda t testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ kabul edildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan 257 öğrencinin yaş ortalaması $20,13 \pm 2,134$, %51,8'i kadın, % 48,2'si erkekti. Öğrencilerin PAS puanları 65 puan üzerinden ortalama $55,38 \pm 6,583$, NAS puanları $30,25 \pm 4,486$ bulundu. Kadın ve erkek öğrencilerin PAS puanları sırasıyla $55,65 \pm 6,450$ ve $55,08 \pm 6,736$, NAS puanları ise $29,75 \pm 4,488$ ve $30,79 \pm 4,440$ bulundu (Tablo 1).

Cinsiyetlere göre karşılaştırıldığında kadın ve erkek öğrencilerin PAS puanları arasında fark yoktu. Kadın öğrencilerin NAS puanları daha düşük olsa da istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p > 0.05$)(Tablo 2).

Ölçek maddeleri ayrı ayrı değerlendirildiğinde öne çıkan olumlu ve olumsuz tutumlar Tablo 3'de özetlenmiştir.

Sonuç: Tıp fakültesi ikinci sınıf öğrencilerinin iletişim becerileri eğitimlerine karşı tutumları olumludur. Eğitim programları hazırlanırken, olumsuz tutuma sahip öğrencilerin de olduğu ve bu öğrencilere daha fazla emek harcanması gerekebileceği dikkate alınmalıdır. Eğitim programlarında sadece bilgi değil, beceri ve tutum kazandırmaya yönelik uygulamalara da yer verilmesi, eğitimlere en erken evrede başlanması önemlidir.

Anahtar Kelimeler

İletişim, beceri, tıp eğitimi, tutum

S19. Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Hekimlik Değer Algıları

Selcen Öncü

selcenoncu@hotmail.com

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi

Özlem Erel

overel@yahoo.com

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: İyi bir hekim olmak ve hekimlik değerlerini kazanmak için mezuniyet öncesi tıp eğitimi büyük önem taşımaktadır. Çalışmamızda, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğini nasıl algıladıkları ve bu algıyı etkileyen etmenlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamız, Ekim 2019–Ocak 2020 tarihleri arasında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde eğitim görmekte olan öğrenciler ile gerçekleştirilmiş, tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş olup gönüllü 751 öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir. Veriler; sözlü onamları alınan katılımcılardan yüz yüze anket yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan veri toplama formu; kişisel bilgilerin ve bir adet açık uçlu sorunun yer aldığı ilk bölüm ile Gökler ve ark. ları tarafından 2017 yılında geliştirilerek geçerlik ve güvenilirliği saptanmış Hekimlik Değer Algısı (HDA) Ölçeğinden oluşmaktadır. Ölçek; hekim tutumu, hasta hekim ilişkisi, hekimin empati yeteneği olarak 3 alt boyuttan ve 18 olumlu maddeden oluşan 5’li Likert olarak hazırlanmıştır. Ölçekten alınabilecek puanlar 18 ile 90 arasında değişmekte olup, “tamamen katılıyorum” 5, “katılıyorum” 4, “kararsızım” 3, “katılmıyorum” 2 ve “kesinlikle katılmıyorum” 1 puan olarak puanlanmakta ve ölçeğin kestirim puanı bulunmamaktadır. Ölçek ile belirlenen hekimlik değer algısı puanı (minimum 18- maksimum 90) arttıkça, kişinin hekimlik değer algısının daha olumlu olduğu kabul edilmektedir (2). Veri analizinde gruplar arası karşılaştırmalarda değişkenler normal dağılım göstermediği için Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p \leq 0.05$ kabul edildi.

Bulgular: Yaşları 18-29 (ortalama $20,36 \pm 0,07$) arasında değişmekte olan katılımcıların 395’i (%52,6) erkek, 356’sı (%47,4) kadın idi. Sınıf dağılımlarına bakıldığında; 312’si (%41,5) 1. sınıf, 141’i (%18,8) 2. sınıf, 116’sı (%15,4) 3. sınıf, 57’si (%7,6) 4. sınıf, 95’i (%12,6) 5. sınıf, 30’u (%4) 6. sınıf idi. Akademik başarılarını nasıl algıladıkları sorulduğunda; 186 (%24,8) katılımcı akademik başarı algısını iyi, 475’i (%63,2) orta, 90’ı (%12) ise kötü olarak belirtmiştir. Ailesinde sağlık çalışanı olduğunu bildiren öğrenci sayısı; 235 (%31,3) idi.

HDA ölçeğinden alınan ortalama puan $79,56 \pm 7,2$ (27-90); tutum puanı $36,88 \pm 3,4$ (10-40); ilişki puanı $22,27 \pm 2,2$ (7-25); empati puanı $15,61 \pm 3,0$ ’dır (6-20). Kadın katılımcıların tutum $37,25 \pm 3,07$ ($p=0,009$) ve empati $15,24 \pm 2,92$ ($p<0,001$) alt boyutlarındaki puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. HDA puanı 1. sınıflarda yüksek iken 3. sınıfa doğru azalmakta, 4. sınıfta yeniden yükselmektedir (1. sınıfta $81,40 \pm 6,6$; 2. sınıfta $79,56 \pm 8,03$; 3. sınıfta $77,08 \pm 6,36$; 4. sınıfta $79,39 \pm 7,06$; 5. sınıfta $77,44 \pm 7,34$; 6. sınıfta $77,5 \pm 7,1$). Sınıflar arası farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,001$). HDA ölçeğinden alınan ortalama puan akademik başarı algısı olumluya gidildikçe anlamlı olarak artmaktadır ($p=0,003$). “İyi bir hekim nasıl olmalıdır?” sorusuna katılımcıların verdikleri yanıtlar incelenerek kendi içinde alt gruplara ayrılmıştır. Katılımcılarımızın verdikleri yanıtların en yüksek puanlı ilk on tanesi ile özelliklerini belirledikleri iyi hekim; bilgili (234, %31,2), iyi iletişim becerilerine sahip (178, %23,7), sabırlı (152, %20), anlayışlı (91,5, %12,1), saygılı (80, %10,7), çalışkan (77, %10), etik (77, %10), dürüst (69, %9,2), güvenilir (65, %9) ve yardımsever (54, %7,1) bir hekimdir.

Sonuç: Tıp fakülteleri kapsamlı eğitim programları ile mezunlarını bilgi ve beceriler ile donatmayı amaçlarken, mesleki değerleri önemseyen, iyi iletişim becerilerine sahip, olumlu hekimlik değer algıları olan iyi hekimler yetiştirmek de büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler

hekimlik değer algısı, tıp fakültesi öğrencileri

S20. Tıp Öğrencisi Portfolyosu- İzmir Ekonomi Üniversitesi Örneği

Yasemin Seval-Çelik

yasemin.celik@ieu.edu.tr

İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

İlgi Şemin

ilgi.semin@ieu.edu.tr

İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

A. Banu Demir

banu.demir@ieu.edu.tr

İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

A. Burak Özkaya

ali.ozkaya@ieu.edu.tr

İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Funda İfakat Tengiz

fundafakat.tengiz@ikcu.edu.tr

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Y. Hakan Abacıoğlu

hakan.abacioglu@ieu.edu.tr

İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Tıpta mesleki yeterlik sadece bilgi ve becerilerin kullanılmasını değil aynı zamanda iletişim, klinik akıl yürütme, öz-değerlendirme ve refleksiyon yapabilme becerilerini ve yetkinliğini içermektedir. Geleneksel yöntemlerle değerlendirilmesi zor olan bu becerilerin değerlendirilebilmesi için öğrenci portfolyoları kullanılmaya başlanmıştır.

Portfolyo; öğrencinin başarımlarını ve gelişimini gösteren çalışmalarının bir koleksiyonudur ve öğrenciye iyi yetişmiş bir hekim olma yolunda nerede olduğunu gösterir. Aynı zamanda öğrencinin yeterliklerdeki başarımlarını ve iyi medikal uygulamalarının en iyi kanıtlarını sergilemesini sağlayan bir araçtır. İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi (İEÜTF) öğrencilerinin gelişimlerini izlemek ve öğrenme süreçlerini sahiplenmelerini teşvik etmek için öğrenci portfolyosunu tıp eğitimi programına dâhil etmiştir. İEÜTF öğrenci portfolyosunun temel amacı; öğrenci tarafından yaşam boyu öğrenmenin benimsenmesi, öz-değerlendirme ve refleksiyon becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesi, ve öğrencinin yetkinliğine, kişisel ve mesleki gelişimine dair kanıtlar sağlamaktır.

İEÜTF öğrenci portfolyosunun 2 bileşeni vardır: 1) Ders geçme notunun belirli bir yüzdesini oluşturan bir "Ders Portfolyo"sü, 2) Öğrencilerin mezun olduklarında sunabilecekleri ve en iyi hekimlik uygulamalarının kanıtlarının toplanmış olduğu bir "Mezuniyet Portfolyo"sü.

Yöntem: İEÜTF öğrenci portfolyosu bir öğrenme yönetim sistemi yazılımı üzerinde elektronik olarak oluşturulmakta ve yarıyıl sonlarında öğrenci danışmanı ve/veya portfolyo değerlendirme komisyonu tarafından değerlendirilmektedir. Reflektif uygulama yaşam boyu öğrenmenin kilit metodolojisi olarak literatürde kabul gördüğünden, öğrencilerimizin bu metodolojiyi öğrenebilmeleri için birinci sınıfın her iki yarıyılında iki ayrı ders içinde 4 ayrı refleksiyon yazmaları istenir. Bu refleksiyonlar yapılandırılmış bir formda "anlamlı bir öğrenme deneyimi" üzerine ve danışmanlarından geribildirim almak suretiyle oluşturulur, ardından danışman tarafından bir rubrik aracılığıyla değerlendirilir. Bu sayede öğrenciye reflektif düşünme ve yazabilme becerilerinin kazandırılması hedeflenir.

Öğrencilerimiz ikinci sınıfın ilk yarıyılında yapılandırılmış bir öz-değerlendirme formu ile kendilerini İEÜTF yeterliklerinin ana başlıkları (bilimsel bilgi, profesyonellik, takım çalışması, iletişim becerileri, sağlık savunuculuğu, yaşam boyu öğrenme vb.) açısından değerlendirir ve kendileri için gelişim planları yazarlar. Bu formlar portfolyo değerlendirme komisyonu tarafından bir rubrik ile değerlendirilir.

Öğrencilerimiz ikinci sınıfın ikinci yarıyılında yapılandırılmış bir form üzerinden geçen dönem yazdıkları gelişim planları için neler yaptıklarını, hangi aşamada olduklarını ve eğitim programımızda yer alan portfolyo, "Araştırma ve Bilgi Yönetimi" gibi bileşenlerden ne düzeyde faydalandıklarını değerlendirirler.

Öğrencilerimiz üçüncü sınıf itibariyle gelişimlerine ilişkin her türlü kanıtı bir dosyada toparlar ve gelişimlerini değerlendirmek üzere refleksiyon yazarlar.

Klinik dönemde portfolyo içerikleri; hasta görüşmesi, öykü alma ve fizik inceleme ardından bulgularını bir tıbbi rapor olarak hazırlamak ve klinik deneyimler üzerinden refleksiyon yapmak, öz-değerlendirme yapmak ve tüm kanıtları içeren bir kişisel başarı dosyası oluşturmak şeklinde planlanmıştır.

Öğrencilerimiz 6 yıl boyunca topladıkları tüm portfolyo kanıtlarını elektronik ortamda saklayacak ve bir mezuniyet portfolyosu olarak sunabileceklerdir.

Çalışmamızda öğrencilerimizden ikinci sınıfta yazılı olarak alınan geribildirimleri niteliksel içerik analizi yapılarak listelenmiş ve bulgu olarak kategorize edilmiştir.

Bulgular: Elde ettiğimiz bulgulara göre öğrencilerimiz; 1) ilk yarıyıl refleksiyon yazmanın onlara ne gibi bir katkısı olacağını bilmediklerini ama daha sonra önemini algıladıklarını, 2) refleksiyon sayesinde öğrenme gereksinimlerini kolaylıkla tanımlayabildiklerini, 3) öz-değerlendirme sayesinde güçlü yönlerini keşfettiklerini, 4) portfolyo için doldurdukları formlar sayesinde yazma becerilerinin geliştiğini bildirmişlerdir.

Sonuç: Öğrenci portfolyoları, öğrencilerin refleksiyon ve öz-değerlendirme becerilerini geliştirmeleri, başarıları ve gelişimleri hakkında bilgi sağlamaları ve gelişimsel bir perspektifle öğrenme sürecini değerlendirebilmelerine olanak sağlamaları nedeniyle tıp fakültelerinde etkin ve verimli bir öğrenme ve değerlendirme yöntemi olarak kullanılabilirler.

Anahtar Kelimeler

portfolyo, yaşam boyu öğrenme, refleksiyon, öz-değerlendirme

S21. Tıp ve Sağlık Bilimleri Alanında Yükseköğrenim Gören Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi

Ozan Karaca

ozankaraca10@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi

S. Ayhan Çalışkan

ayhanca@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi

Onur Dönmez

onur.donmez@ege.edu.tr

Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi

H. İbrahim Durak

durakhi@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi

Sağlık çalışanları, sağlık alanındaki bilginin dinamik yapısı nedeniyle meslek hayatları boyunca bilgi ve becerilerini güncel tutmak, bir başka deyişle yaşam boyu öğrenen olmak zorundadır. Bu konuyla ilgili alanyazında, Tıp, Diş Hekimliği, Eczacılık ve Hemşirelik gibi sağlık mesleklerinin büyük çoğunluğunu oluşturan bir örneklemin bütüncül veya karşılaştırmalı olarak değerlendirildiği, kuramsal bir yaklaşım veya öğrencilerin mevcut yaşam boyu öğrenme tutumlarına ilişkin tüm sağlık disiplinlerini değerlendiren kapsamlı bir analize rastlanmamıştır.

Bu araştırmanın temel amacı, Ege Üniversitesi Tıp, Diş Hekimliği, Eczacılık ve Hemşirelik Fakültesi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenmeye yönelik tutumlarının belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda, sağlık bilimlerinde yükseköğrenim gören öğrenciler için geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi ve geliştirilen bu ölçek ile öğrencilerin yaşam boyu öğrenmeye yönelik tutumlarının, cinsiyet, fakülte, sınıf, yabancı dil bilgisi düzeyi, aile ekonomik durum algısı, anne ve baba eğitim durumu, mezuniyet sonrası ilk hedef ve dijital okuryazarlık durumları gibi farklı değişkenlere göre incelenmesi hedeflenmiştir.

İlişkisel araştırma (correlational research) modelinde tasarlanan bu çalışma dört ana aşamada gerçekleştirilmiştir. Hazırlık aşamasında derinlemesine alanyazın taraması yapılmıştır. Bu tarama doğrultusunda sağlıkta yaşam boyu öğrenmeye ilişkin kavramsal ve kuramsal çerçeve oluşturularak bağımsız değişkenler belirlenmiştir. Ardından ölçek geliştirme evresine geçilerek, kuramsal çerçeve zemininde nitel veri toplanmıştır. Bu nitel veriler ve alanyazın desteği ile taslak ölçek için madde havuzu hazırlanmış ve uzman görüşleri ile ölçeğe 41 soruluk ilk şekli verilmiştir. Araştırmanın örnekleme benzer özellikler taşıyan farklı bir öğrenci grubundan (n=555) elde edilen verilerle açılımlı faktör analizi (AFA) yapılmış, 23 maddeli ve beş faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Ardından farklı bir örneklemden (n=254) toplanan veriler ile gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile AFA'da ortaya konan ölçüm modelinin benzer özellikleri taşıyan örneklemlerde de uyum gösterdiği istatistiksel olarak saptanmıştır. Ayrıca ölçeğin Cronbach alpha (α) iç tutarlılık katsayısı 0,911 bulunmuştur. Böylelikle yaşam boyu öğrenme tutumuna ilişkin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Uygulama evresinde ölçek, bağımsız değişkenleri de ölçen bütüncül bir veri toplama formuyla, tabakalı amaçsal örnekleme yöntemi ile seçilen katılımcılara (n=2118) uygulanmıştır.

Tıp, diş hekimliği, eczacılık ve hemşirelik öğrencilerinin yaşam boyu öğrenmeye yönelik olumlu tutum segiledikleri saptanmıştır. Bu tutum, fakülte ve ebeveyn eğitim durumlarına göre farklılaşmazken; cinsiyete, aile ekonomik durum algısı, yabancı dil bilgisi düzeyi ve mezuniyet sonrası hedeflere göre farklılaşmaktadır ($p<0,05$). Ayrıca öğrencilerin yaşam boyu öğrenme tutumları ile yaşları arasında bir ilişki görülmezken dijital okuryazarlık durumları arasında orta düzey bir ilişki belirlenmiştir.

Bu araştırma ile tıp ve sağlık bilimleri alanında eğitim-öğretim faaliyeti yürüten kurumların mezunlarının yaşam boyu öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmeleri için yoğun bir mesleki yabancı dil eğitiminin verilmesi, bilgiye daha kısıtlı finansal imkanlarla erişebilmenin desteklenmesi, mezuniyet sonrası hedeflerle ilgili olarak öğrencilere kariyer danışmanlık desteğinin verilmesi önerilmektedir. Bunlara ek olarak, dijital öğrenme kaynaklarıyla zenginleştirilmiş öğrenci merkezli bir

eğitim politikası ile dolaylı olarak dijital okuryazarlık becerilerinin edindirildiği örtük müfredatlar geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler

tıp, diş hekimliği, eczacılık, hemşirelik, sağlık bilimleri, yaşam boyu öğrenme, tutum ölçeği, sürekli mesleksi gelişim, dijital okuryazarlık

S22. Toplum İçinde Tıp Eğitimi Örneği

Özden Gökdemir

ozden.gokdemir@ieu.edu.tr

İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

İlgi Şemin

ilgi.semin@ieu.edu.tr

İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Hakan Abacıoğlu

hakan.abacioglu@ieu.edu.tr

İzmir Ekonomi Tıp Fakültesi

Giriş: Edinburgh bildirgesinde, “tıp eğitiminin toplumun yaygın hastalık örüntüsünü temsil etmeyen ve üçüncü basamak sağlık hizmeti işlevinin ön planda olduğu hastanelere bağımlı olmaktan çıkarılması, öğrencilerin toplumun sağlık sorunlarını ve yaşayan sağlık sistemini daha yakından inceleyip değerlendirebilecekleri mekanlarda, yani gerçek koşullarda eğitim görmelerinin” gerekliliği vurgulanmıştır (World Federation for Medical Education-1988-Edinburgh Declaration. Lancet,988).

Toplum içinde tıp eğitimi; tanımlanmış toplumun (Üniversite kampüsü, ilçe, il, vb) öncelikli sağlık gereksinimlerine göre planlanan anlamlı öğrenim deneyimlerini oluşturmak üzere kurgulanmalıdır. Bunun için Tıp Fakültesinin Belediye, Kaymakamlık, Muhtarlık, dernekler gibi paydaşlarla ortak çalışmalar yapması gerekmektedir.

Amaç: Program yeterliliklerimize ulaşmak amacı ile, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi ikinci sınıf eğitim programında yer alan ve profesyonellik eğitiminin çeşitli bileşenlerini içeren “İnsan-Toplum-Gezegen IV (HSP 202)” dersi kapsamında toplum içinde eğitim uygulamaları planlanmıştır. Bu uygulamanın öğrenim çıktıları şunlardır:

Öğrenciler;

1. Bireylerin sağlıklarına ilişkin yapılandırılmış formlar aracılığıyla bilgi toplayıp kaydedebilecektir.
2. Yaşam biçimi davranışlarına yönelik öykü alacak ve ölçümler yapacaktır.
3. Yaşam alanındaki fiziksel, biyolojik, ergonomik, sosyal ve psikolojik riskler konusunda yaptığı gözlemlere dayanarak fikir yürütebilecektir.
4. Sağlığı etkileyen ekonomik, sosyal ve fiziksel faktörleri değerlendirebilecektir.
5. Sağlık eğitimi için gereksinimleri belirleyerek, eğitim materyali hazırlayabilecektir.
6. Yazılı ve sözlü, etkili iletişim kurabilecektir.
7. Kendisini ve akranlarını problem çözme, iletişim becerileri, ekip üyesi özellikleri açısından güçlü - zayıf yönleri ile değerlendirecek ve gelişmek için plan yapabilecektir.

Yöntem: HSP 202 dersi kapsamında yaşlı evi ziyaretleri için Balçova Belediyesi iş birliği ile, seçilen programa katılmaya uygun olduğu belirlenen 150 yaşlı evlerinde İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesinin sorumlu öğretim üyeleri, sosyal hizmet uzmanı ve psikologdan oluşan ekiplerce ziyaret edildi. Öğrencilerin ziyareti için, yatağa bağımlı olmayan, iletişim kurulabilen 120 yaşlının yüz yüze görüşme ile onamları alındı.

İEÜ Tıp Fakültesi ikinci sınıf öğrencileri (36) ile hemşirelik bölümü üçüncü sınıf öğrencileri (31) eşleştirildi; SHMYO yaşlı bakımı ile fizyoterapi programı öğrencileri (44) de eşleştirilerek ekipler oluşturuldu. Öğrencilere uygulama öncesi yaşlı ile iletişim, yaşlı sağlığı, geriatrik risk etmenleri, biyopsikososyal yaklaşım, ölçüm ve ölçeklerin nasıl kullanılacağı ve ekip davranışına ilişkin eğitimler verildi.

Tıp fakültesi ve hemşirelik öğrencileri ikili gruplar halinde belirlenen günlerde toplam 3 kez yaşlıları evlerinde ziyaret ettiler. Ziyaretler sırasında yapılandırılmış formlar ve ölçekleri kullanarak yaşlıların fiziksel, biyolojik ve psikososyal risklerine yönelik veri topladılar, bu verileri değerlendirdiler, riskleri belirleyip, korunmaya yönelik eğitim planladılar. Hazırladıkları eğitim materyali ile son ziyaretlerinde yaşlılara bilgilendirme yaptılar. 6 hafta sonunda 45 yaşlının ziyaretleri ve eğitimleri tamamlandı. Süreç içinde öğrenciler; yaşlıları yaşadıkları ortamlarda görüp daha somut biçimde biyopsikososyal değerlendirme yaptılar, fiziksel özellikleri ile yaşam alanı ilişkisini değerlendirdiler, yaşadıkları çevredeki gereksinimlerini belirlediler, yaşlı ile iletişim kurma deneyimi yaşadılar, empati yaptılar,

özetle sağlığın sosyal belirleyicilerinin toplum içinde tıp eğitimi aracılığıyla gözlenmesi ve değerlendirilmesi sağlandı. Bunların yanı sıra sağlık ekibinin iki önemli halkasını oluşturacak olan Tıp Fakóltesi ve Hemşirelik öğrencileri bir ekip olma ve iletişim becerilerini yaparak yaşıyarak deneyimlediler.

Sonuç: Süreç sonunda öğrencilerden ev ziyaretlerini raporlamaları istendi, kazanımları, sürece ilişkin görüş ve önerileri de refleksiyon ödevi şeklinde alındı. Ayrıca Tıp Fakóltesi öğrencileri gruplar oluşturarak yaşlıların sorunlarına çözüm öneren sosyal projeler yaptılar.

Anahtar Kelimeler

toplum içinde tıp eğitimi, iletişim, empati, ekip olabilmek

S23. Toplumsal Destek Projesi Kapsamında Araştırma Yöntemi Öğretimi Örneği

Mustafa Daloğlu

drmustafadaloglu@gmail.com

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi mezuniyet öncesi 1. yıl eğitim programında yer alan Toplumsal Destek Projeleri (TDP) öğrencilere ilgi alanlarına göre farklı seçmeli ders seçenekleri sunmaktadır. TDP'ler kapsamında gerek toplumsal sorunlara gerekse bilimsel araştırma yöntemlerine öğrencilerin dikkatini çekmek mümkün olmaktadır.

Bilimsel araştırma yöntemleri fakültemiz eğitim programında 3. yılda teorik ve seçmeli uygulamalı, 6. yılda ise uygulamalı olarak yer alan bir konu başlığıdır. Bilimsel araştırmalara özel ilgisi olan öğrencilerin eğitim süreçlerinin erken döneminde uygulamalı ve öz denetimli olarak bilimsel araştırma süreçlerine katılması akademik gelişimlerine katkı sağlayabilir. Projenin amacı bilimsel araştırmalara özel ilgisi olan öğrencilerin bilimsel bir araştırmacının tüm basamaklarına katılmak sureti ile bilimsel araştırma yöntemlerini öğrenmesi ve süreci tecrübe etmesidir.

Yöntem: Modüle 2018-2019 eğitim yılında Tıp Fakültesi Dönem I öğrencisi olan 12 gönüllü katıldı. Modül sürecinde öğrencilerin anket uygulama, ölçek geliştirme, veri toplama, veri girme, analiz etme, raporlama, sunum yapma ve işbirliği becerisini geliştirme gibi kazanımlar elde etmesi hedeflendi. Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği'nin yapmış olduğu "Ne Var Ne Yok?!" projesi kapsamındaki çalışma soruları gözden geçirilerek flört içi şiddet anket formu oluşturuldu. Flört içi şiddet konusu, eğitim modülü oluşturulurken ilgi çekebilecek güncel bir konu olması nedeni ile tercih edildi. Yapılan toplantılar ve literatür taramaları sonucunda şiddetin öz güven ile ilişkisinin araştırılmasına karar verildi. Anket formu ile Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin flört içi şiddet algıları tespit edildi. Katılımcılardan eş zamanlı olarak Akın A. tarafından geliştirilen Özgüven Ölçeği'ni tamamlamaları istendi. Sonuçlar yine öğrenciler tarafından raporlanarak 2019 Akdeniz Tıp Öğrenci Günleri'nde sunuldu. Modül sonunda yapılandırılmış geribildirim toplantısında süreç ile ilgili nitel veriler toplandı.

Bulgular: Geribildirim toplantısında modül için belirlenmiş olan hedefler sorgulandı. Genel olarak Dönem I öğrencilerinin bilimsel araştırma konusunda herhangi bir tecrübeleri bulunmaması nedeniyle tüm katılımcılar hedefler doğrultusunda gelişme kaydettiklerini belirttiler. Modül hedeflerinden ayrı olarak öğrencilerin bilimsel araştırmalara yönelik bakış açılarında dönüşüm olduğu saptanmıştır. Örneğin; veri toplama süreçlerinde yaşadıkları problemler sonrasında artık kendilerine yöneltilen anket ve ölçeklere karşı daha ilgili davrandıklarını bildirmişlerdir.

Sonuç: Öğrencilerin çalışmanın tüm basamaklarında aktif olarak görev alması sağlanarak bilimsel araştırma planlama, yürütme ve raporlama konusunda kendilerini geliştirmeleri sağlanmıştır. Bilimsel araştırmaların farklı evrelerindeki farklı zorluk ve gereksinimleri bizzat tecrübe etmiş olmaları nedeni ile araştırma süreçleri ile ilgili davranış değişikliği geliştirdikleri gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

araştırma yöntemi, toplumsal destek projesi

S24. Türkiye Tıp Eğitiminde Toplumsal Cinsiyet: İntörn Bakış Açısı

Özlem Mıdık

dromidik@gmail.com

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Ayşen Melek Aytuğ Koşan

aysenay1@yahoo.com

Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Özlem Coşkun

drozlemcoskun@gmail.com

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Zeynep Baykan

zbaykan@erciyes.edu.tr

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Özlem Sürel Karabilgin Öztürkçü

osurelkarabilgin@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Yeşim Şenol

yysenol@gmail.com

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş ve Amaç: Toplumsal cinsiyet rolleri cinsiyete ilişkin kalıp yargıları yada toplumun belirlediği cinsiyet farklılıklarını yansıtmaktadır. Araştırmalar, hekimin mesleki rol ve uygulamalarında toplumsal cinsiyet duyarsızlığının yani toplumsal cinsiyet bilinci eksikliğinin tıp eğitimi, kariyer fırsatları, uzmanlık seçimi gibi bir çok alanda toplumsal cinsiyet ayrımcılığına neden olduğunu göstermektedir. Bu çalışma, Türkiye'nin altı tıp fakültesindeki intörnlerin görüşleri üzerinden toplumsal cinsiyet kavramının tıp eğitimi süreçlerinde nasıl yer aldığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Eylül- Kasım 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilen bu tanımlayıcı çalışmada evren büyüklüğü 1739 olup, alfa 0,05 düzeyinde, 0.95 güç ile 0,5 standart sapmalı bir farkın saptanması için gereken örneklem büyüklüğü 315 kişi olarak belirlenmiştir. Anket, rol ve toplumsallaşma, akademik kapitalizm ve liberal kapitalizm kuramlarının eklektiğinde, sekiz temel araştırma sorusu üzerinden hazırlanmıştır. Tanımlayıcı ve ilişkisel analizler yapılarak veriler yorumlanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan 527 intörnün %53,9'u (n=284) kadındır. Katılımcıların %41,9 (n=221) Ege, %11,2'si (n=59) Akdeniz, %19,7'si (n=104) Gazi, %11,8'si (n=62) Erciyes, %8,7 (n=46)'si Ondokuz Mayıs, %6,6'sı (n=35) Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okumaktadır. Toplumsal cinsiyet kavramına yeterli önem verilmediğini kadın öğrenciler, erkeklere göre daha çok ifade etmektedir (p=0,003). Klinik eğitim sürecinde cinsiyetlerinin öğrenim hayatlarını etkilemediğini söyleyen öğrencilerin %47,6'sı, internlukte olumsuz etkilediğini ifade etmiştir (p=0,0001). Sağlık personelinin cinsiyetçi ifade ve tavırları ile kadın öğrenciler daha fazla karşılaşmaktadır. Öğrencilerin %77,8'i bir kadın hekim için en uygun uzmanlık alanı olarak dahili tıp bilimlerini işaret etmektedir. Kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre kadınların daha fazla mobbinge uğradığını, cinsiyetleri nedeni ile mesleki şiddete daha fazla maruz kaldığını, iş yoğunluğu ve aile sorumluluğu nedeni ile daha stresli olduğunu ve hastalarıyla daha fazla duygusal bağ kurduğunu düşünmektedir. Erkek öğrenciler ise kadın öğrencilere göre erkek hekimlerin daha güven verici olduğunu, daha fazla çalıştığını, iyi yöneticilik yaptığını, erkek bir cerrahı daha fazla tavsiye edebileceklerini söylemektedirler. Kadın öğrenciler, kadın akademisyenlerin cinsiyetçi davranış ve tavırlarıyla daha çok karşılaştığını, öğrencilerin eğitim sorumluluğunu daha fazla aldığını, söylerken; erkek öğrenciler erkek akademisyenlerin uzmanlık bilgileri yönünden daha iyi olduğunu, daha iyi proje yaptıklarını, daha girişimci olduğunu düşünmektedir. Danışmanlık ise erkek öğrenciler tarafından kadın akademisyenlere atfedilmiştir. Fakülteye başlarken kadın öğrencilerin %46,3'ü, cerrahi bir branş isterken, fakülteyi bitirirken, %42,6'sı cerrahi branşı istemeye devam etmektedir. Cerrahi branş isteğindeki kinizm, kadın öğrencilerde erkek öğrencilere göre daha yüksektir. Toplumsal cinsiyet/cinsiyet eşitsizliği ile ilişkili kavramlar ya da davranışlar konusunda kararsız olduğunu ifade eden öğrenci sayısı yüksektir.

Sonuç: Kadın öğrencilerin toplumsal cinsiyet duyarlılıkları erkeklere göre yüksektir öte yandan her iki cinsiyetin de stereotipik düşünceleri bulunmaktadır. Kadın öğrencilerin öğrenim süresince bilinen ve /veya bilinmeyen pek çok sebeple motivasyonlarını kaybettiğini ve hayallerinden vazgeçtikleri görülmektedir. Bu araştırmada önemli noktalardan biri kararsız/emin olmadığını ifade eden intern sayısının yüksek olmasıdır. Bu, öğrencilerin toplumsal cinsiyet/ cinsiyet eşitsizliği ile ilişkili kavramları ya da davranışları eleştirel bakış açısı ile düşünmedikleri, genel bir kabul halinin olduğunu, öğrencilerin farkındalıklarının düşük olduğunu işaret etmektedir.

Cinsiyet ayrımcılığının önüne geçmek için tıp eğitimi süreçlerinin erken dönemlerinden itibaren toplumsal cinsiyet farkındalığı için rol modellik ve amaçlı ve sistematik öğretim üzerinde daha fazla durulması, hastanenin tüm personelini kapsayan bir değişim sürecinde toplumsal cinsiyet kültürü üzerinde çalışılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler

toplumsal cinsiyet, tıp eğitimi, intörn

S25. Türkiye'de Tıp Fakültelerinde Etik Eğitimi: Müfredat, Kapsam ve Kapasite Araştırması

Yeşim Işıl Ülman

yesimul@yahoo.com

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi

M. Volkan Kavas

volkankavas@yahoo.com

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Figen Demir

fatizdem@yahoo.com

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi

Fatih Artvinli

fatihartvinli@gmail.com

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi

Melike Şahiner

melike.sahiner@acibadem.edu.tr

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi

Meral Demirören

meraldemiroren@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Gamze Şenyürek

gamzesenyurek@gmail.com

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi

Işıl Pakiş

isilpakis@yahoo.com

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi

Nadi Bakırcı

nadi.bakirci@acibadem.edu.tr,

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi

Bir bütün olarak Türkiye'deki tıp fakültelerinde etik eğitiminin genel görüntüsünün ne olduğu tam olarak bilinmemektedir. Ekonomik açıdan farklılık gösteren bölgeler, büyük ve küçük kentler, kamu ya da özel eğitim kurumları gibi değişkenler açısından benimsenen eğitim kuram ve yaklaşımları, ele alınan konu başlıklarının çeşitliliği ve yaygınlığı, kullanılan eğitim yöntemlerinin niteliği ve etkisi ile kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarının durumu hakkında uzun yıllardır herhangi bir kapsamlı veri üretilmemiştir. Türkiye'de sağlık alanında son 15 yıl içinde toplumsal dönüşümlere koşturucu olarak ciddi yapısal dönüşümler yaşanmıştır. Bu türden dönüşümlerin yarattığı ekonomik, toplumsal ve ahlaki sonuçların tıp ve öteki sağlık meslek eğitimlerine doğrudan yansıdığı bilinmektedir (Kuczewski , 2001; Gilles ve ark. 2009; Mann, 2006). Ne var ki, bu dönem boyunca biyomedikal etik eğitiminin bu dinamiği hakkında yürütülen çalışmaların sayısı ve kapsamı oldukça kısıtlıdır. Dolayısıyla, Türkiye'de biyomedikal etik eğitiminin durumu hakkında kanıt dayanağı zayıf kimi izlenim ve çıkarımlar dışında elde herhangi bir bilgi kümesi bulunmamaktadır.

Türkiye'de bu çerçevedeki en kapsamlı çalışma 2001 yılına aittir, (Arda ve ark, 2001). Ayrıca, Türkiye Biyoetik Derneği'nin 2004, 2012, 2013 ve 2015 tarihli dört ayrı sempozyumu "etik eğitimi" temasıyla gerçekleştirilmiş olmasına karşın (Ülman ve Artvinli, 2012; Ülman ve Genç, 2012; Yalım ve Şahinoğlu, 2015, Türkiye Biyoetik Derneği, 2016), dünyada hızla gelişmekte olan biyoetik eğitimi çalışma alanının kazanımları ölçüsünde yenilenme ve güncellenme ihtiyacı vardır.

Bu sunumda, Türkiye'de etik eğitiminin günümüzdeki durumuna ilişkin yaptığımız kapsamlı araştırmanın sonuçları ele alınacak ve tartışılacaktır. Araştırma, tıp fakültelerinde etik eğitiminin kimler tarafından, hangi müfredat içeriği ve öğretim yöntemleriyle, ne kadar sürede ve hangi dönemlerde gerçekleştirildiğini, eğitim altyapısı ve insan gücüne odaklanmaktadır. Yüzde 78 oranında cevap alınan çalışmanın bulgularına göre, çoğu tıp fakültesinin mezuniyet öncesi programında etik eğitimi yer almaktadır. Ancak insan gücü dağılımı ve müfredat içerikleri açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır.

Etik eğitimi müfredatında biyoetiğin temel konuları yer almakla birlikte, ders içerikleri genellikle teorik düzeyde kalmaktadır. Ölçme ve değerlendirme açısından ise çoktan seçmeli testlerin yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Özetle, sunumun amacı, Türkiye’de etik eğitiminin bir resmini çizmek, nicelik ve nitelik açısından bir tartışmaya açmaktır.

Anahtar Kelimeler

etik, tıp eğitimi, Türkiye

S26. Uzmanlık Eğitiminin Değerlendirilmesinde Ege Tıp Modeli

Nilüfer Demiral Yılmaz

nilufer.demiral@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Hatice Şahin

hatice.sahin8@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Hilal Batı

hilal.bati@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Tansu Yamazhan

tansuyamazhan@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

Canan Bor

cananbor@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı

Hür Hassoy

hhasoy@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Gül Aktan

gul.aktan@ege.edu.tr

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Kazım Çapacı

kazimcapaci@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Fiziksel Tedavi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı

Levent Küçük

levent.kucuk@ege.edu.tr

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı

Süha Süreyya Özbek

ozbekss61@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyodiagnostik Anabilim Dalı

Fahri Şahin

drfahrisahin@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı

Funda Karbek Akarca

fkARBek2003@yahoo.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı

Nuri Yıldırım

Nuri-yildirim@hotmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Pelin Öztürk

pelin.ozturk@yahoo.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp Damar Cerrahisi Anabilim Dalı

Selda Erensoy

sld.erensoy@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

Zafer Dökümcü

zdokumcu@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı

Sercan Göde

sercan.gode@ege.edu.tr

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Anabilim Dalı

Gürsel Çok
gurselcok@gmail.com
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı
Taylan Sezer
gurselcok@gmail.com
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı
Rüçhan Sertöz
gurselcok@gmail.com
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı
Sibel Göksel
gurselcok@gmail.com
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı
Cemil Gürgün
cemil.gurgun@gmail.com
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı, Kardiyoloji Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Tıp fakültelerinde mezuniyet sonrası eğitim, mezuniyet öncesi eğitim ve sürekli mesleki gelişim ile ilgili çalışmalara göre ihmal edilen bir alandır. Uzmanlık eğitimi sürecinde hizmet yükünün ön planda olması ve öğrenme kazanımlarını değerlendiren bir sistemin olmayışı uzmanlık eğitiminin niteliğini iyileştirmeye yönelik çalışmaların göz ardı edilmesine neden olmaktadır. Yeterlilik kurulları gibi kurum dışı değerlendirmeler yapılırsa da, uzmanlık eğitim programlarının kurum içi değerlendirmesi önemli ve gereklidir.

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesindeki Uzmanlık Eğitimi Komisyonu fakülteadaki uzmanlık eğitimi değerlendirmek üzere bir çalışma yürütmüştür. Değerlendirme çalışması için bir model geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Ege Tıp Uzmanlık Eğitimi Değerlendirme Modeli ismi verilen bu çalışma ile uzmanlık öğrencilerine, uzmanlık eğitiminde katkı sağlayan eğitimciler ve eğitim yönetimine veri sağlayacak bir sistem kurulmuştur. Ege Tıp Uzmanlık Eğitimi Değerlendirme Modeline ilişkin bilgi vermek ve bu modele göre yürütülen çalışmaya ilişkin görüşleri sunmaktır.

Yöntem: Ege Tıp Uzmanlık Eğitimi Değerlendirme Modeli iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada, anabilim dallarının uzmanlık eğitimi ile ilgili özdeğerlendirmesini yapması, ikinci aşama ise anabilim dallarının ziyaret edilmesidir. İlk aşamadaki özdeğerlendirme için, uzmanlık eğitiminin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini içeren SWOT analizine dayalı bir form geliştirilmiştir. Dekanlık tarafından Nisan 2019 tarihinde düzenlenen bir toplantıda tüm anabilim dallarına yürütülecek değerlendirme çalışması hakkında bilgi verilmiştir. Mayıs 2019 tarihine kadar yanıtlar alınmış ve sonuçlar anabilim dallarının ziyaret sürecinin planlanmasında kullanılmıştır. Planlamada; ziyaret süreci, ziyaret sırasında ve sonrasında kullanılacak olan değerlendirme soruları ve formları geliştirilmiştir. Planlamada, ziyaret zamanının gün içinde belli bir aralıkta ve standart sürede yapılması, ziyaretin uzmanlık eğitime katkı sağlayan tüm tarafları kapsamaması ve ziyaretlerin Dahili Bilimler, Cerrahi Bilimler ve Tıp Eğitim Anabilim Dalı öğretim üyelerinden oluşan üç kişilik ekiplerce yapılması benimsenmiştir. Oluşturulan ziyaret ekiplerinden ziyaret öncesinde hazırlık toplantısı ile görev paylaşımı yapmaları ve Anabilim Dalı özdeğerlendirme bulguları doğrultusunda ziyaret sorularını gözden geçirmeleri istenmiştir. Ziyaretlerin ilgili gün sabahında iki saatlik bir sürede, görüşmelerin anabilim dalı başkanı, öğretim üyeleri, ekip üyeleri ve uzmanlık öğrencileri ile yapılmasına karar verilmiştir. Ziyaret ekibinin özdeğerlendirme ve ziyaret görüşme bulgularını kullanarak anabilim dalı uzmanlık eğitimi geribildirim raporu hazırlaması ve eğitim yönetimi yoluyla iletilmesi kararlaştırılmıştır. Ziyaret geribildirim raporunun anabilim dallarına ulaşmasını takiben, anabilim dallarından ziyarete ilişkin geribildirim alınması ile uzmanlık eğitimi değerlendirme sürecinin tamamlanması planlanmıştır.

Bulgular: Uzmanlık eğitimi değerlendirme çalışmasının ilk aşaması Mayıs – Haziran 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anabilim dallarından gelen özdeğerlendirmeye ilişkin veriler analiz edilmiş Temmuz - Kasım 2019 tarihleri arasında 38 anabilim dalına ziyaret gerçekleştirilmiştir. Anabilim dalı ziyaretleri, randevu verilen günde saat 09.00-11.00 saatleri arasında gerçekleştirilmiştir. Uzmanlık eğitimi ile ilgili tüm taraflarla ayrı ayrı görüşmeler yapılmış, görüşmelerde içeriğin her anabilim dalında

standart olması amacıyla geliştirilen ziyaret soruları kullanılmış ve yanıtları not alınmıştır. Ziyareti takiben, ekipler tarafından ziyaret geribildirim raporu hazırlanmıştır.

Anabilim dallarından gelen geribildirimlere göre, anabilim dalları ziyareti ile ilgili bütün maddelerin ortanca değerinin 5 olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Ege Tıp Uzmanlık Eğitimini Değerlendirme Modeli, ülkemizde uzmanlık eğitiminin kurum içi değerlendirmesi amacıyla ilk kez kullanılan bir yöntem olmuştur. Bu model sayesinde, fakültede yürütülen uzmanlık eğitimine katkı sunan uzmanlık öğrencisi, eğitici, ekip üyeleri olmak üzere farklı tarafların görüşleri değerlendirme sürecine aktarılmıştır. Anabilim dallarının, ziyaret süreci ile ilgili olumlu geribildirimleri Ege Tıp Uzmanlık Eğitimini Değerlendirme Modelinin uygulanabilirliğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

uzmanlık eğitimi, program değerlendirme, kurum içi değerlendirme, Ege tıp

S27. Yapılandırılmış Sözlü Sınav Örneği: Hibrit Model

Pınar Daylan Koçkaya

pinarkockaya@gmail.com

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp eğitimi AD.

Murat Öztürk

muratkbb@gmail.com

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz AD.

Fatih Mutlu

muratkbb@gmail.com

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz AD.

Hasan Mervan Değer

muratkbb@gmail.com

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz AD.

Giriş ve Amaç: Tıp eğitiminde sözlü sınavlar öğrencilerin değerlendirilmesi amacıyla en sık kullanılan yöntemlerdendir. Öğrenciyle yüzyüze temas sağlanabilmesi, öğrencinin bilgisini etkin biçimde ifade etme, klinik akıl yürütme becerilerini gözleme fırsatını vermesi avantajlarından olsa da klasik sözlü sınavların objektifliği ve değerlendiriciler arası güvenilirliği yoktur. Çoğu zaman sorular, öğrencilerin problem çözme yeteneğini değerlendirmek yerine sadece bilgiyi hatırlamalarına yöneliktir. Soruların zorluk düzeyleri eşit olmadığı klasik sözlü sınavlarda öğrencilerin öğretim üyesine göre değişebilen sorulara dayanarak değerlendirmeleri adil değildir. Sınav ortamı öğretim üyesi ve öğrenci arasında çatışma şekline dönüşebildiği gibi öğrencilerin anksiyetesi genellikle yüksektir. Olumsuz sınav ortamında öğrencinin performansı düşer. Yapılandırılmış sözlü sınavlar(YSS), öğrencilerin problem çözme, klinik akıl yürütme becerileri ve bilgilerini değerlendirmek için klasik sözlülerdeki geçerlik ve güvenilirlik sorunlarını ortadan kaldıran bir yöntemdir. Miller taksonomisinde becerinin değerlendirmesi, “gösterir” basamağına karşılık gelen bir performans değerlendirmesini ifade etmektedir. Nesnel yapılandırılmış klinik sınavlar(NYKS) ile öğrencilerin performanslarını geçerlik ve güvenilirlik sağlanarak değerlendirmek mümkün olmaktadır ancak organizasyonu hazırlık gerektirmektedir. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde klasik sözlü sınavların yerine yapılandırılmış sözlülere geçiş planlanmıştır. Sözlü sınavlarda sıklıkla bilgi düzeyinin ölçülme, klinikte edinilen becerilerin değerlendirilmesi çoğu zaman kısa staj süreleri nedeniyle yapılamadığından, sözlü sınavların yapılandırılarak daha objektif olması ve klinikte edinilen becerilerin değerlendirilebilmesi amacıyla hibrit bir model uygulanarak bu yöntemin paylaşılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı’nda(KBBAD) UÇEP’e göre öğrenme düzeyi ön tanı(ÖnT), tanı(T) ve tanı-tedavi(TT) basamaklarına göre olgu başlıkları belirlenerek puanlama şemasını içeren soru havuzları hazırlanmıştır. Öğrencinin kurayla çektiği soru paketinde belirlenen düzeylerden sorular hazırlanarak numaralandırılmıştır. Soruların seçimleri, öğretim üyesinin telefonundaki “rastgele numara seçimi” uygulamasıyla öğrencinin ekranda sorusunu belirlemesiyle sağlanmıştır. Sorular bilgisayar ekranı üzerinden yansıtılmış, excell değerlendirme formu üzerinden öğretim üyesinin diğer bilgisayarından puanlanmıştır. Stajda edinilen klinik becerilerin değerlendirilmesi amacıyla sözlü sınav UÇEP’nda öğrenme düzeyi 3 olarak belirtilmiş dört klinik beceri istasyonu (Burna ön tampon koyabilme-alabilme, nazogastrik sonda, Rinne-Weber, Schwabach testleri uygulayabilme, otoskopi) eklenmiştir. Öğrencinin kurasında çıkan istasyondaki performansı, yapılandırılmış kontrol listesiyle değerlendirilmiştir. 5 öğretim üyesi bulunan KBBAD`den 4 öğretim üyesi sözlü, 1 öğretim üyesi istasyon basamağında görev almıştır. Daha önce, edinilen becerilerinin değerlendirilmediği stajlarda ilk defa beceriler de objektif olarak değerlendirilmeye başlanmıştır.

Bulgular: Hibrit sınavlarla ilgili öğrencilerin görüşleri online anket yoluyla alınmıştır. “Sözlü sınavlarda staj boyunca öğrendiğim pratik uygulamaların da değerlendirilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum” yönergesine 104 öğrencinin %61i katıldığını, % 24i katılmadığını, %15i kararsız olduğunu bildirmiştir. KBB kliniğindeki öğretim üyelerine yapılan ankette tamamı yapılandırılmış sözlü sınav ile öğrencilerin daha objektif değerlendirildiğini düşünmektedir. Tıbbi girişim becerilerinin değerlendirilmesi gerektiğini bildiren öğretim üyelerinin tamamı yapılandırılmış sözlü sınavla birlikte pratik beceri

sınavının da yapılmasıyla öğrencilerin daha kapsamlı değerlendirilebildiğini düşünmekle birlikte bu yöntemle kendi ilgi alanları dışındaki sorularla öğrencinin genel bilgi düzeyini daha doğru anlayabildiklerini, klinik akıl yürütme becerisini daha iyi değerlendirebildiklerini belirtmişlerdir. Yapılandırılmış Hibrit Sözlü Sınavların(YHSS) klasik sözlü sınavlardan daha organize ve hızlı tamamlandığı gözlemlenmiştir.

Sonuç: NKYS kadar olmasa da bir ekip çalışması ve organizasyon gerektiren YHSS'ların sadece öğrenci açısından değil öğretim üyesi perspektifinden de daha az stresli, objektif, kapsam geçerliği daha fazla olan bir sınav olduğu düşünülebilir. Maliyetli ve organizasyonu istasyon sayısına bağlı olarak fazla sayıda öğretim üyesi gerektirdiğinden NYKS organize edilemediğinde klinik beceri eğitimlerinin yer aldığı stajlarda Yapılandırılmış Hibrit Sözlü Sınavların yapılabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler

yapılandırılmış sözlü sınav, tıp eğitimi, hibrit sözlü sınav

Poster Bildiriler

"ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİ MECLİSİ" Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği

Bürge Atılğan

atilganburge@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Metin Yeşiltepe

yesiltepemetin@hacettepe.edu.tr

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı

Ali Cem Küçükdağlı

alicemkucukdagli@hotmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Muratberk Ada

muratberkada@hacettepe.edu.tr

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Anabilim Dalı

Etkin Boynuydoğan

etkinbyogun@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Plastik ve Estetik Cerrahi Anabilim Dalı

Şiyar Bahadır

siyarbahadir@hacettepe.edu.tr

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Beyin ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı

Pergin Atilla

perginatilla@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı

Fazıl Tuncay Aki

ftuncay@hacettepe.edu.tr

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı

Bülent Altun

baltun@hacettepe.edu.tr

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Giriş: Sürekli mesleki gelişim sağlık hizmetinin niteliğinin artırılması yolunda hekimlik hayatı boyunca sürdürülmesi beklenen için bir zorunluluktur. Mezuniyet sonrası eğitim döneminde olan araştırma görevlilerinin gelişimleri, yönetsel karar süreçlerine katılımlarının sağlanması, gereksinimleri doğrultusunda kendi yöntemleri ile öğrenme ve kişisel gelişim fırsatları yaratılması çok değerlidir.

Türkiye’de kamu/özel tüm üniversitelerde ilk, kendine ait yönergesi olan Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Görevlileri Meclisi (AGM) 3 Kasım 2017 tarihinde açılmıştır. AGM 43 farklı anabilim dalında görev yapmakta olan 999 araştırma görevlisinin sorunlarının ve eğitim ihtiyaçlarının hızlı ve etkili biçimde çözüme kavuşturulabilmesine olanak sağlayacak şekilde çalışmalarını yürütmektedir.

Meclisin temel hedefleri, mezuniyet sonrası eğitimde standardizasyon çalışmaları yapmak, sürekli mesleki ve akademik gelişim etkinlikleri düzenlemek, akran destekli eğitimler düzenlemek, güvenli sağlık hizmet sunumu çalışmaları yapmak, enerji tasarrufuna yönelik sosyal sorumluluk çalışmaları düzenlemek, disiplinler arası iletişim ve işbirliğini sağlamaktır.

Eğitim Hedefi: AGM’ nin temel kuruluş gerekçelerinden biri de araştırma görevlilerinin sürekli mesleki gelişimine, eğitimine ve yaşam boyu öğrenme kültürüne katkıda bulunmaktır. Temel tıp bilimleri, dahili tıp bilimleri ve cerrahi tıp bilimleri temsilciliği sistemi ile mezuniyet sonrası eğitim sürecinin en verimli hale getirilmesi için tüm branşlarda çaba göstermektedir.

AGM, kendi öğrenme gereksinimlerini belirlemeleri, öğrenme süreçlerini yönetmeleri, profesyonel farkındalık kazanmaları, olayların içinde öğrenmeyi geliştirmeleri, multidisipliner öğrenmeye ilgi kazanmaları konusunda araştırma görevlilerini desteklemektedir.

AGM, öğrenen özerkliğini önceleyerek araştırma görevlilerinin sürekli mesleki gelişimlerini sürdüren, yaşam boyu öğrenen, kanıta dayalı bilgi üreten kimliklerini geliştirmek için ihtiyaca yönelik eğitimler düzenlemektedir. Yapılan etkinlikler araştırma görevlilerinin formal eğitimle birlikte uzmanlık alanlarıyla ya da gereksinim duydukları herhangi bir alanla ilgili öğrenmeye devam etmelerini

sağlamaktadır. Bunun yanı sıra mobbing, interdisipliner araştırma, hasta güvenliği, sosyal sorumluluk konularında çalışmalar yürütmektedir.

Sonuç: HÜTF Araştırma Görevlileri Meclisi kendi yönergesi olan özerk bir oluşumdur. Meclisimiz eğitim ve yanı sıra toplumun ihtiyaçlarına göre yapılan etkinliklerle dinamik ve etkin olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Ulusal ve uluslararası düzeyde diğer yükseköğretim kurumlarındaki araştırma görevlileri ve mezuniyet sonrası eğitim sürecindeki diğer paydaşlarla işbirliği yaparak, araştırma görevlilerinin yaşam boyu öğrenme kültürünü destekleyen çeşitli organizasyonlar geliştirmek ve gerçekleştirmek için çalışmalarını devam ettirmektedir.

Anahtar Kelimeler

mezuniyet sonrası eğitim, yaşam boyu öğrenme, idari süreçlere katılım

“Hekimliği Öğreniyorum” Programının Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Üniversite Yaşamı Uyumuna Etkisi

Bürge Atılğan

atilganburge@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Bilge Tuncel

bilgetuncerster@gmail.com

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı
Sevgi Turan

sevgigunalturan@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Üniversiteye yeni başlayan öğrenciler, içinde buldukları yeni ortama duygusal, sosyal ve akademik olarak uyum sağlama sürecine girerler. Üniversite kazanan öğrencilerde yaşadıkları heyecanın yanı sıra yeni bir ortama girecek olmanın verdiği kaygı ve stres düzeyi de artmaktadır. Üniversitenin ilk yılları öğrencilerin bu değişen durumlara uyum sağlarken kendilerini tanıyıp başa çıkma stratejilerini belirledikleri yıllardır.

Tıp fakültesi öğrencilerinin üniversiteye başlarken diğer fakülte öğrencileriyle benzer özellikleri olsa da tükenmişlik, depresyon, stres, yorgunluk ve düşük hayat kalitesi daha sık görülmektedir. Üniversiteye uyum sürecinde stres daha düşük akademik başarıya yol açarken, daha düşük akademik başarı da negatif döngü ile stresin artmasına neden olur. Bu nedenle tıp fakültelerindeki öğrencilerin sorunlarını önemsemek, acil çözümler bulmak ve uyum programları geliştirmek önemlidir.

Tıp fakültesine yeni başlayan öğrencilerin uyum sürecini desteklemek amacıyla 2017-18 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi (HÜTF)’nde birinci yılda ‘Hekimliği Öğreniyorum’ programı uygulanmaya başlanmıştır. Hekimliği Öğreniyorum programı tıp eğitimine başlarken hekimlik mesleği ve eğitimine bütüncül bir bakış sağlamak ve öğrencileri destekleyerek tıp eğitimine ve hekimliğe uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla hazırlanmıştır. ‘Hekimliği Öğreniyorum’ programının öğrencilerin üniversite yaşamına uyumu üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada tek grup öntest-sontest deseni kullanılmıştır. HÜTF’de 2017-2018 öğretim yılında programa katılan birinci sınıf tıp öğrencilerine (n=436) oryantasyon haftasının başında Üniversite Yaşam Ölçeği (ÜYÖ) uygulanmıştır ve ‘Hekimliği Öğreniyorum’ programının sonunda (güz dönemi sonu) ölçek tekrar uygulanmıştır. Her iki ölçüme de cevap veren öğrenci sayısı 350’dir (%80.3). Analizler SPSS 20.0 yazılım paketi, paired t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) teknikleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Sonuç: Hekimliği Öğreniyorum programının üniversite yaşamına uyum üzerindeki etkisini değerlendirmek için ortalama puan hesaplanmış, ön ve sontest puanları t-testi ile karşılaştırılmıştır. Üniversite yaşam ölçeğinin ‘üniversite ortamına uyum’, ‘duygusal uyum’, ‘kişisel uyum’, ‘sosyal uyum’ alt boyutlarında ön ve son testte anlamlı fark belirlenmemiştir. Diğer taraftan ‘toplam ölçek’ puanının (p<0,05) ve ‘akademik uyum’ (p<0,05) alt boyut puanının modülden sonra anlamlı olarak azaldığı görülmüştür. Ancak öğrencilerin programa katılım düzeylerine göre yapılan karşılaştırmalarda, oturumlara katılım düzeyi arttıkça, ‘sosyal uyum’ (p<0,05) ve ‘üniversite ortamına uyum’ (p<0,05) puanlarının önemli ölçüde arttığı bulunmuştur. Toplam ölçek puanı ve akademik uyum alt boyut puanı program sonrasında azalmıştır. Program, tıp fakültesinde uygulanan tüm programın belirli bir kısmında yer almaktadır. Bu sonuç öğrencilerin programın ilk kez karşılaştıkları derslerinden ve sosyal ortamda akranlardan ve çevreden aktarılan bilgiler ile birlikte süreç içinde akademik ortam ve dersler ile karşılaşılan güçlüklerden kaynaklanmış olabilir. Öğrencilerin “Hekimliği Öğreniyorum” programı oturumlarına katılımı dikkate alınarak incelendiğinde, derslere düzenli katılım sağlayan öğrencilerin, sosyal uyum ve üniversite ortamına uyumun önemli ölçüde arttığı bulunmuştur. Öğrencilerin program kapsamında uygulanan küçük grup etkinliklerine katılmalarının sosyalleşmeleri ve uyumlarına katkı sağladığı görülmektedir. Yapılan birçok araştırma, üniversite adaptasyonunun algılanan stresi azalttığını göstermiştir. Öğrencilerin desteklenmesi için özellikle ilk yılda etkileşimli etkinliklerin tüm

programa yayılması önerilebilir. Bunla birlikte çalışma süreçleri ve mevcut ihtiyaçları göz önünde bulundurarak yapılandırılmış, uygun müdahaleleri içeren sosyal, akademik ve psikolojik destek programları uyum sürecini kolaylaştırabilir. Sonuç olarak tıp fakültesi öğrencilerinin beklentileri, ihtiyaçları nesillerin değişimleri de göz önünde bulunarak sürekli olarak gözden geçirilmeli ve uyumu etkileyen tüm bileşenler (kampüste yaşam, başkalarıyla iletişim kurma ve kişinin fiziksel ve psikolojik iyilik vb.) kalitatif çalışmalarla gösterilmeli, gereksinimlere yönelik müdahale programları planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler

üniversite yaşamı, uyum, eğitim programı

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitici Gelişim Programlarının Değerlendirilmesi

Ezgi Özgün

ezgi.ozgun@gmail.com

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Yeşim Şenol

yysenol@gmail.com

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş ve Amaç: Dünyada tıp eğitiminde yaşanan gelişmelere paralel olarak tıp eğitimcilerine yönelik geliştirilen fakülte eğitici gelişim (FEG) programları özellikle eğitim programı reformuna giren fakültelerde eğitici rollerinin değişmesi sonucunda önem kazanmıştır. FEG programları öğretim üyelerinin, birey olarak çeşitli rollerini yerine getirmek üzere yetkinliklerinin gelişmesini, üretkenliklerini korumalarına destek olan eğitim programını ve kurumsal iklimi iyileştirmeye olanak vererek kurumun canlılığını korumayı amaçlayan programlardır. Yapılan eğitici eğitimleri fakülte gereksinimlerine göre planlanmıştır. Daha sonra bu programlar örnek alınarak devam ettirilmiştir.

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde (AÜTF) uygulanan FEG programlarına katılan öğretim üyelerinin program etkinliğini ve kendilerini değerlendirmesinin yanı sıra ihtiyaç duydukları alanların belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel nitelikteki çalışma 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde AÜTF'nde eğitici gelişim programlarına katılmış öğretim üyeleriyle yürütülmüştür. Öğretim üyelerinin aldıkları FEG programlarının etkinliğinin değerlendirilebilmesi için araştırmacılar tarafından geliştirilen on üç sorudan oluşan bir anket formu, Dalgıç G. (2010) tarafından geliştirilen Öğretim Elemanı Performans Değerlendirme Envanterleri Öğretim Elemanı Ölçeği (ÖEPDE), öğrencilerden her yıl PDÖ - ders kurulu ve staj sonu alınan öğretim üyesi değerlendirme puanları kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı analizlerin yanı sıra iki ortalama arasındaki farkın anlamlılık testi kullanılmıştır. Araştırma evreni 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde AÜTF'nde görev yapan eğitici gelişim programlarına katılmış 204 öğretim üyesinden oluşmaktadır.

Bulgular: Çalışmaya 144 öğretim üyesi katılmıştır (%70,6). Çalışmaya katılan öğretim üyelerinin 61'i (%42,4) kadın, 83'ü (%57,6) erkektir. Öğretim üyelerinin 97'si (%67,4) profesör, 23'ü (%16) doçent, 19'u (%13,2) doktor öğretim üyesi, 5'i (%3,5) öğretim görevlisidir. Bulgular FEG programlarının tüm kurslarından öğretim üyelerinin memnun (%85) olduğu ve kendilerini yeterli (%73) hissettiklerini göstermiştir. Özellikle küçük grupta eğitim (%95), görsel işitsel araç kullanma (%90,8), olumlu öğrenme ortamı hazırlama (%88) eğitim başlıklarında çok yüksek oranda kendilerini yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir. Ancak koçluk(%36,5), mentorluk-danışmanlık(%25,5), OSCE hazırlama uygulama(%46,3) ve CORE hazırlama(%46,8) eğitim başlıklarında daha az yeterli oldukları bulunmuştur. Eğitici eğitimi programını faydalı bulan öğretim üyelerinin bulmayan öğretim üyelerine göre kurs sonrası uygulamalarında değişikliğe gitme ortalama değerleri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Öğretim üyelerinin ÖEPDE ölçek ortalaması 191,7'dir ($SS=17,7$). Öğrencilerin öğretim üyelerine verdikleri geribildirim puanlarının eğitim sonrasında daha olumlu olduğu izlenmiştir.

Sonuç: FEG programları tıp eğitimcilerinin bilgi ve becerilerinin gelişiminde etkili olduğunu göstermektedir. Farklı öğretim yöntemlerinin bir arada kullanımı ile verilen FEG programlarının katılımcıların daha yüksek eğitim performansı elde etmelerine katkı sunduğu izlenmiştir. Ancak bazı alanlarda ileri kurs programlarının geliştirilmesine yönelik ihtiyaçlar da bulunmaktadır.

Not: Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Proje Koordinatörlüğü tarafından TYL-2018-3816 kodu ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler

fakülte eğitici gelişimi, probleme dayalı öğrenim, eğitim yönlendiricisi, geribildirim, program değerlendirme

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Mesleksel Beceri Eğitiminde Maket Üzerinde Yapılan Eğitimlerin Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetine Etkisi

Erol Gürpınar

eg@akdeniz.edu.tr

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Sümer Mamaklı

smamakli@akdeniz.edu.tr

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Kemal Alimoğlu

kalimoglu@akdeniz.edu.tr

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Yeşim Şenol

yyigiter@gmail.com

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Mustafa Daloğlu

drmustafadaloglu@gmail.com

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş ve Amaç: Ülkemiz Tıp Fakültelerinin yarıya yakınında kurulan ve yaklaşık yirmi yıla yakın bir geçmişi bulunan Tıp Eğitimi Anabilim Dalları Mesleksel Becerilerin kazandırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Tıp fakültesi öğrencilerine eğitimlerinin ilk yıllardan itibaren temel mesleki becerileri kazandırma amacıyla genellikle Tıp Eğitimi Anabilim Dalı bünyesinde kurulan Mesleksel Beceri Laboratuvarı bu görevi üstelenen birimlerdir. Bu laboratuvarlarda verilen eğitimlerin temel amacı, klinik ortamlarda verilen ve gerçek hasta üzerinde uygulanan beceri eğitimlerinin bir ön uygulaması olması, bu eğitimlerin önce gerçeğe çok yakın maket, modeller üzerinde öğrenciye öğretilmesi ve belirli bir yeterliğe ulaştıktan sonra gerçek hasta üzerinde öğretim üyesi gözetiminde ilgili mesleksel becerinin uygulanmaya başlanmasıdır.

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde eğitim programı içerisinde yer alan Dönem 3 öğrencilerden maket üzerinde yapılan eğitim ve laboratuvar ile ilgili alınan geri bildirimler üzerinden memnuniyet sonuçlarını sunmaktadır.

Yöntem: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde üçüncü sınıf öğrencilerine Mesleksel beceri ve klinik uygulamalar bloğu kapsamında, Mesleksel beceri laboratuvarında toplam 21 adet temel hekimlik becerisi kazandırılmaktadır. Eğitim döneminin sonunda kazandırılan beceriler ve Mesleksel Beceri Laboratuvarı ile ilgili olarak, beş puanlı Likert ölçeği kullanılarak oluşturulmuş bir geri bildirim formunu doldurmaları istenmektedir. Bu araştırmada 2018-2019 yılı eğitim öğretim döneminde Mesleksel beceri laboratuvarında eğitim alan öğrencilerin geri bildirim formları değerlendirmeye alınmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin maketi üzerinde yapılan mesleksel beceri uygulamalarına, beş üzerinden ortalama 4.18 puan, Mesleksel Beceri Laboratuvarının fiziksel koşulları ile ilgili sorulara ise ortalama 3,90 puan vermişlerdir. Kalabalık öğrenci gruplarıyla yapılan uygulamalar daha düşük puan almıştır. Maket sayısı ve maketlerin genel durumu sorularına verilen puanlar daha düşük, laboratuvar temizliği, sarf malzemeleri ve eğitici konularında ise puanların yüksek olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Öğrencilerin, Mesleksel beceri laboratuvarı uygulamalarından, laboratuvar fiziksel ortamı ve eğiticilerden genel olarak memnun oldukları gözlenmektedir. Ancak artan öğrenci sayısı nedeniyle maketlerde yıpranma oluşması, maket sayısının yetersiz kalması öğrenci memnuniyetinin azalmasına neden olmaktadır.

Not: Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Proje Koordinatörlüğü tarafından TSA-2018-2543 kodu ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, mesleksel beceri eğitimi, öğrenci memnuniyeti

Aktif Öğrenme Yöntemlerinin Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Programlarına Entegrasyonunda Yedi Öncelik

Levent Altıntaş

levent.Altintas@acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Melike Şahiner

melike.Sahiner@acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Mezuniyet öncesi Tıp eğitiminde aktif öğrenme yöntemlerine ilgi giderek artmaktadır. Bu durumu ortaya çıkaran nedenleri tartıştığımızda kolayca hemfikir olunabilecek birçok ortak sonuca ulaşılabilir. Bunlardan bazıları kısaca aşağıdaki şekilde açıklanabilir.

- Karar verici konumdaki yöneticilerin genelde ve kurumdan kuruma değişen nedenlerle daha fazla öğrenci sayılarını kabul etmelerine rağmen, aynı zamanda aktif katılımlı, ilgi çekici ve yüksek düzeyli öğrenme çıktılarını sağlayan eğitim programlarını talep ediyor olmaları;
- Akreditasyon kurumlarının Fakültelerden, öğrencilerinin birlikte çalışma ve kendi kendine öğrenme gibi becerilerini geliştiren aktif öğrenme yöntemlerini uyguladıklarını belgelemelerini giderek artan düzeylerde bekliyor olmaları;
- Öğrencilerin, öğretim üyelerinin ve kamuoyunun farklı ve yenilikçi öğretim uygulamalarına yönelik taleplerinin varlığı ve sürekliliği.

Aktif öğrenme oturumlarının yürütülmekte olan bir tıp eğitimi programına etkin entegrasyonunun sağlanması, dikkatle ele alınması gereken bir konudur. İlk uygulamanın olumlu sonucu, kurumun gelecekte gerçekleştirebileceği benzer program geliştirme faaliyetlerinin başarısını doğrudan etkilemekte ve desteklemektedir. Kurumun olumsuz bir deneyime sahip olması ise bu tür ve benzer gelişmelerin uygulanmasını zorlaştırmakta ve geciktirmektedir.

Eğitim kurumlarının, programlarına yönelik aktif öğrenme yöntemlerini geliştirme ve uygulanma sürecini birçok farklı yöntem kullanarak yönetebildikleri literatürde yer almaktadır. Bu durum kurumların ihtiyaç ve kaynaklarındaki farklılıklar ile yaşayan kurum kültüründen kaynaklanmaktadır. Bu değerlendirmelerle yürütülmekte olan bir eğitim programına yeni bir yöntemin entegrasyonu süreci, dikkatle ele alınarak yürütülmesi gereken bir proje ve değişim yönetimi sürecidir.

Bu çalışma, çeşitli aktif öğrenme uygulamalarına mezuniyet öncesi programlarda yer verilmesine yönelik uygulama deneyimlerine dayanarak, entegrasyonunu etkileyen faktörleri ve sürecin öncelikli adımlarının neler olması gerektiğini tartışmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla da çalışmada son dört yıl içerisinde uygulama süreçlerine katılan ve katkı sağlayan akademisyen, eğitim yöneticisi ve öğrencilerle grup ve yüz yüze görüşme yöntemleri ile elde edilen uygulama deneyimlerine ait verilerin ışığında ilgili süreçlerin yönetilmesinde öncelenmesi önerilen ve “Yedi Öncelik” olarak tanımlanabilecek yaklaşım özetlenmektedir.

Yedi Öncelik

Proje ekibinin oluşturulması ve öncelikleri belirleme;

Uygulanacak aktif öğrenme programlara yönelik kurumsal önceliklerin ve hedeflerin ve aktif öğrenme uygulamasının geliştirilmesinde görev alacak proje ekibinin belirlenmesi. Proje adımları ile çalışma takviminin oluşturulması.

Süreçlerin tanımlanması;

Programının geliştirilmesinde kullanılacak süreçlerin tanımlanması. Temel uygulama kılavuzlarının ve kullanılacak diğer dokümanların geliştirilmesi

Süreç ve programın pilot uygulaması;

Geliştirilen sürece bağlı kalınarak gerçekleştirilecek pilot uygulamanın konusunun ve önceliklerinin belirlenmesi. Pilot uygulama ekibinin kurulması. Pilot uygulama sürecinin tamamlanması ve uygulanan programın değerlendirilmesi.

Motivasyonel ve güvenilir bir ortam oluşturmak;

Kurumsal güven ortamını sağlamak üzere geliştirme sürecinin saydamlığı ve hesap verebilirliği sağlamak. Bu amaçla sürecin tüm aşamalarının ve program değerlendirme raporlarının tüm paydaşlarla etkin olarak değerlendirilerek tartışılmasını ve etkin geribildirim alınmasını garanti altına almak. Fakültenin motivasyonunu desteklemek.

Aktif öğrenme programı geliştirme planının sonuçlandırılması;

Kurumun ihtiyaçları ve kaynakları için oluşturulan aktif öğrenme programı geliştirme planının önceki adımlarda belirlenen revizyonların tamamlanarak sonuçlandırılması ve onaylanarak kullanıma açılması.

Yeni ortaklar bulma;

Yeni aktif öğrenme programları geliştirmek ve uygulamak için gönüllü olan bölümlerin ve öğretim üyelerinin belirlenerek, desteklenmesini sağlayacak süreçler tanımlamak ve uygulamak.

Sürekli gelişimin sağlanması;

Program geliştirme Sürecinin sürekli değişen ve gelişen kurumsal bir değer olarak kabul edilmesini sağlayacak yönetsel ve paydaş desteğinin sağlanması. Proje çalışmasına katılan ve destek veren tüm çalışanların katkılarının objektif olarak kayıt altına alınması ve objektif değerlendirilmesi. Sürekli gelişimin ve değişimi destekleyecek kurumsal yapıların oluşturulması, kuruma yapılan olumlu katkının takdiri, kurum ve kamuoyu ile doğrudan paylaşılması.

Anahtar Kelimeler

Aktif Öğrenme, Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi

Alerjik Rinit Kursu; KBB Uzmanlık Eğitiminde Ters Yüz Sınıf Uygulaması

Cüneyt Orhan Kara

cokara@yahoo.com

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Erdem Mengi

emengi@hotmail.com

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Bülent Topuz

btopuz@pau.edu.tr

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Ülkemizdeki uzmanlık eğitiminde, eğitim etkinlikleri için ayrılacak zamanın giderek azaldığı gözlenmektedir. Eğitime ayrılabilen bu sınırlı süre verimli kullanılmalıdır. Bu amaç için ters yüz sınıf modeli iyi bir öğrenme öğretme stratejisi olacaktır. Bu araştırmada ters yüz sınıf modelin de KBB Uzmanlık öğrencileri için “Alerjik Rinit” kursu geliştirilmiş, uygulanmış ve öğrenme ve öğrenci ve eğiticilerin tepkileri değerlendirilmiştir.

Yöntem: KBB Uzmanlık çekirdek programında yer alan tüm alerjik rinit konusundaki öğrenme başlıkları içerecek şekilde, ters yüz sınıf modeline uygun beş oturumluk bir kurs planlandı. Sınıf öncesi öğrenme kaynağı olarak 2019 yılında yayınlanmış olan “Türkiye Alerjik Rinit Tanı ve Tedavi Klavuzu” kitabı seçildi. Kursun etkinliğini göstermek için kurs öncesi ön test ve kurs bitiminde son test olarak uygulanması planlandı. Kursa 6 KBB uzmanlık öğrencisi, 3 eğitici ve alerji poliklinik hemşiresi katıldı. Oturumlar küçük grup çalışması şeklinde gerçekleştirildi. Tüm öğrenciler programa uygun olarak, kaynak kitaptaki önceden belirlenmiş başlıkları her oturum öncesinde çalışarak geldiler. Her oturumda öncelikle öğrencilerin o haftanın öğrenme konularından, anlamadıkları noktalar tartışıldı. Sınıf öncesi öğrenciler tarafından öğrenilmiş konular, eğiticiler tarafından hazırlanmış mini klinik senaryolar üzerinden tartışıldı. Bu tartışmalarda fark edilen ve uzmanlık öğrencilerinin kaynak kitapta cevabını bulamadıkları konularda, öğrenciler alan yazın taraması yaptılar, çeşitli makaleler okudular ve tartıştılar. Kurs sürecinde tartışılan her konuda eğiticiler ve alerji hemşiresi kendi deneyimlerini uzmanlık öğrencileriyle paylaştılar. Kursa ait geri bildirimler SETh kısa interaktif kurs ölçeği ile alındı. Ayrıca tüm katılımcılardan kursa ait yazılı geri bildirim vermeleri istendi.

Bulgular: Uzmanlık öğrencilerinin son testte (90,33 ±6,08), ön teste (24,50±6,15) göre daha yüksek puan aldıkları istatistiksel olarak gösterildi (p=0,0001 p<0.05). Uzmanlık öğrencilerinin memnuniyetini ve kursa olan tepkilerini değerlendirmek için kullandığımız SETh interaktif kısa kurs ölçeğinden de öğrencilerin verdikleri puanların aritmetik ortalaması 81,3 (min:75, max: 87) olarak saptandı. SETh interaktif kısa kurs ölçeği 5 seçenekli Likert’le puanlandırılan 18 maddeden oluşmaktadır. Bu ölçekten alınabilecek maksimum puan 90’dır. SETh interaktif kısa kurs ölçeği değerlendirme sonuçlarında öğrencilerin tüm değerlendirme maddelerine 4 ve üzerinde puan verdikleri saptandı. SETh interaktif kısa kurs ölçeği değerlendirme sonuçlarından ve yazılı geri bildirimlerden uzmanlık öğrencilerinin alerjik rinit kursundan memnun kaldıkları gösterildi.

Sonuç: Öğrenme stratejisi olarak ters yüz sınıf modeli kullanılarak gerçekleştirilen kursta, KBB Uzmanlık çekirdek programındaki alerjik rinitle ilgili öğrenme hedeflerine 5 öğrenme oturumunda başarıyla ulaşılmıştır. Ülkemizdeki uzmanlık eğitiminde yapılandırılmış eğitim saatlerinin, çeşitli sebeplerle giderek azalmakta olduğu bilinmektedir. Bu kurstaki ters yüz sınıf uygulamasıyla öğrenciler hatırlama ve anlama basamaklarını sınıf öncesindeki etkinlikle geçmişlerdir. Sınıf içindeki sınırlı süre içinde de Bloom’un bilişsel alan taksonomisindeki uygulama, analiz etme ve değerlendirme basamaklarına ulaşmışlardır. Dolayısıyla değerli bir zaman olan sınıf içi süresi de daha verimli kullanılmıştır. Bu örnekte olduğu gibi öğrencilerin bilişsel öğrenme alanında, daha kısa sürede öğrenme hedeflerine ulaşabilmesi için öğretme stratejisi olarak ters yüz sınıf modeli KBB Uzmanlık eğitimi çekirdek programında başarıyla kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler

ters yüz sınıf, tıp eğitimi, alerjik rinit

**Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Bilim İnsanı/Hekim Yetiştirme Programı:
Bilimsel Araştırmalarda Kullanılan Temel Laboratuvar Teknikleri Pratik Eğitimi**

Demet Koç

demet.koc@med.bau.edu.tr

Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı
Faize Elif Bahadır

faizeelif.bahadir@med.bau.edu.tr

Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı
Timuçin Avşar

timucin.avsar@med.bau.edu.tr

Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı
Yeşim Neğiş

yesim.negis@med.bau.edu.tr

Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı
Mehmet Ozansoy

mehmet.ozansoy@med.bau.edu.tr

Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı
Zülfiye Gül

zulfiye.gul@med.bau.edu.tr

Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı
Derya Susam

derya.susam@bahcesehir.edu.tr

Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencisi

Türker Kılıç

turker.kilic@med.bau.edu.tr

Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Beyin ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Teknolojinin müthiş bir hızla ilerlediği günümüzde, bilgi sürekli yenilenmekte, doğrular değişmektedir. Bu hızlı gelişime sağlıklı bir şekilde ayak uydurabilmek için tıp eğitiminin de bir takım farklı becerileri kazandırmayı amaçlaması gerekliliği doğmuştur. Sorgulayan, analiz edebilen, gözlemleyebilen, neden sonuç ilişkisini kurabilen öğrenciler yetiştirmek önem kazanmıştır. Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi klasik tıp eğitiminin yanı sıra bilimsel araştırmalara önem veren ve sağlık sorunlarına akılcı çözüm bulmayı hedefleyen, yarının bilim insanı yetiştirmek amaçlı bir tıp eğitimi programı uygulamaktadır. Öğrencilerimiz gerek yurtiçinde, gerekse yurtdışında bilimsel araştırmalara aktif olarak katılmaya teşvik edilmekte, bu konuda kendilerine temel araştırma laboratuvarlarında bilimsel çalışma yürütme beceresi kazandırmak amaçlı pratik eğitimler verilmektedir.

Birinci sınıf öğrencilerimizin eğitimlerinin ilk yarıyılının sonunda, pratik beceriler elde etmeleri, sık kullanılan moleküler metotların çalışma mekanizmalarını bire bir laboratuvar çalışmalarlarıyla gözlemlemeleri ve laboratuvar pratiğini bizzat uygulayarak deneyimlemelerini hedefledik. Bu amaçla öğrencilerin gönüllü olarak katılabilecekleri, program dışı olarak yürütülecek "Temel Araştırma Laboratuvarı Teknikleri Pratik Eğitimi" kursu açtık. İlk deneyimlerimizi öğrenci geri bildirimleri ile birlikte paylaşmak istedik.

Yöntem: Beş gün, toplamda 30 saatlik teorik ve pratik uygulamaları içeren bir temel araştırma laboratuvarı teknikleri eğitiminin verileceği duyurusunun ardından, gönüllü başvuran sınıf 1 öğrencilerinden 17 kişi eğitime alınmıştır. Farklı disiplinlerden öğretim üyeleri tarafından hazırlanan program iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, iyi bir proje tasarımında dikkat edilmesi gereken hususlar, arama platformlarının efektif kullanımı, verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntemler ve elde edilen bilgilerin iyi bir dergide yayınlanabilmesi için dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, uygulayıcı eğitmenler tarafından molarite hesaplamaları, örnek toplama yöntemleri, elektroforez, ELISA, PCR, protein saflaştırılması, DNA izolasyonu, immunohistokimyasal yöntemler, Western Blotting ve hücre kültürü hakkında teorik ve uygulamalı

eğitimler verilmiştir. Eğitimin sonunda öğrencilerin bilimsel araştırma yapma temel prensiplerini öğrenmeleri, laboratuvar cihazlarını tanıma, kullanma becerilerini edinmeleri, bu tekniklerin uygulama amaçları konusunda farkındalık kazanmaları hedeflenmiştir. Eğitim ıktısı olarak ayrıca, öğrencilerden kendi seçtikleri bir konuda gruplar halinde proje hazırlamaları ve bilimsel danışmanları eşliğinde bu projeleri hayata gecirmek için çalışmalara başlamaları istenmektedir. Kurs bitiminde, katılan öğrencilerin eğitim içeriği, öğrenim hedeflerine ulaşılıp ulaşılmadığı, kazanılan bilgi ve beceriler ile ilgili anket sorularını cevaplamaları istenmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin demografik bilgileri: Cinsiyet K/E: 9/8; Yaş:18-21. Lise eğitimi sırasındaki araştırma laboratuvarı deneyimi %35.3 olarak görülmüştür. Eğitim sonrasında katılımcıların %94' teorik ders içeriklerini, %81'i pratik uygulamaları, %88'i laboratuvar olanaklarını yeterli bulmuştur. Kurs ğrencilerinin %100' bilimsel araştırma yapma isteklerinin arttığını bildirmiştir. %88,2'si araştırma konusu bulma çalışmalarına başlamıştır. Öğrencilerin hepsi yurtiçi/yurtdışı araştırma laboratuvarlarında çalışma yapabilmek için başvurular yapacaklarını, düzenlenebilecek farklı eğitim kurslarına katılmak istediklerini, aldıkları eğitimin sonraki çalışmalarında yararlı olacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. %82'si bu eğitimin derslere bakış açılarını olumlu olarak değiştirdiğini söylemiştir. Eğitim programından memnuniyet %94'tür. Kursu takip eden ilk 1 ay içerisinde 17 öğrencinin 8 tanesi belirli bir konu da araştırma çalışmalarına başlamıştır. 5 ğrenci Fizyoloji, 2 ğrenci Medikal Biyoloji, 1 ğrenci Tıbbi Mikrobiyoloji bölümleri ile çalışmaktadır.

Sonuç: Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi bilim insanı/hekim yetiştirme programına sınıf 1 öğrencileri için eklenen "Temel Araştırma Laboratuvarı Teknikleri Pratik Eğitimi" kursu, tıp eğitiminin erken döneminde ağırlıklı olan teorik derslerin kavranmasında motivasyonu arttırmakta ve öğrencilerin bilimsel araştırmaya ilgilerini gclendirmektedir. Öğrenci geri bildirimleri doğrultusunda uygulamalı yeni kursların açılması planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, pratik uygulama, araştırma laboratuvarı

**Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem I Sosyal Sorumluluk Projesi Örneği:
“Fidandan Koca Çınara Doğa Şenliği”**

Selma Aydın Çetinkaya

drselmacetinkaya@hotmail.com

Başkent Üniversite Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Merih Öztoprak

merih_anar@yahoo.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Seyhan Demir Karabulut

seyhandem@gmail.com

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Rıfat Vedat Yıldırım

rvyildirim77@gmail.com

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Hayati Bilgiç

hbilgic1980@gmail.com

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Sosyal sorumluluk projeleri (SSP), toplumsal sorunların çözülmesine, daha iyi yaşam koşullarının sağlanmasına ve geleceğe umutla bakabilecek bireylerinin yetiştirilmesine katkı sağlamaktır.

SSP'de Amaç ve Hedefler:

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi 2018-2019 Eğitim ve Öğretim Yılı Dönem I Eğitim Programı “Klinikte Erken Gözlemler Dersi” içerisinde yürütülmesi planlanan SSP oturumlarının amacı, tıp fakültesi öğrencilerinin sosyal konularda topluma yönelik duyarlılığının artırılmasıdır. Öğrencilerin yaşadıkları toplumda saptadıkları olumsuzluklar üzerine düşünceleri, çözüm önerileri için eğitici rehberliğinde grup çalışması yapmaları, sorunun çözümüne yönelik süreçlerde ve sonuçların paylaşılmasında aktif görev almaları beklenmektedir. SSP Dersi ana teması olarak “Fidandan Koca Çınara Doğa Şenliği” teması seçilerek öğrencilerin çevre sorunlarına duyarlılık, toplum içinde eğitim ve toplumun bilinçlendirilmesi, sosyal sorumluluk temelli liderlik ve ekip çalışmasında iletişim becerilerinin artırılması hedeflenmektedir.

SSP'de Kazanımlar:

Bu eğitim programında öğrenciler;

1. Toplumsal sorunları saptamaya yönelik farkındalık kazanır.
2. Çevre ile ilgili sorunlara duyarlılık kazanır.
3. Ekip içi iletişimde etkin ve etkili iletişim yöntemlerini kullanır.
4. Sosyal sorumluluk temelli liderlik becerilerini geliştirir.
5. Toplumsal sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerileri üretir.
6. Toplumsal sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerilerini uygular.

SSP'de İçerik:

Kişilerin çevre sorunlarına olan duyarlılığı her geçen gün azalmakta ve yaşadığımız çevre ve iklim koşullarıyla ilgili olumsuz değişimler her geçen gün artmaktadır. Bir insan ve bir hekim olarak görevlerimizden biri de yaşadığımız dünyanın akciğerleri olan ormanları ve ağaçları korumak, çoğaltmak ve sürekliliğini sağlamak adına çalışmalar yapmaktır. Çevre sorunlarıyla ilgili toplumsal farkındalık yaratmak ve bilinçlendirme kampanyaları yürütmek, üniversitemizin önemli misyonları arasında yer almaktadır ve bu konuda çalışmalar yapan birimlerimiz mevcuttur.

SSP'de Çalışma Grupları:

1. İç ve dış mekanlarda hava kirliliği ekibi,
2. Su kaynaklarının kirliliği ekibi,
3. Sürdürülebilir gıda ve beslenme ekibi,
4. İklim değişikliği ve etkileri ekibi,
5. Geri dönüştürülebilir atıklar ekibi,

6. Tıbbi atıkların bertaraf edilmesi ekibi,

SSP Eğitim Programının Uygulanması:

1. Oturumda ön hazırlık ve bilgilendirme etkinliği yapıldı.
2. Oturumda ana temanın ve tema kapsamında çalışılacak alt gruplar tanıtıldı.
3. Oturumda öğrencilere SSP tutum anketi uygulandı. Öğrenciler belirtilen sorunun toplum ve dünya üzerine etkileri ile belirlenen soruna yönelik çözüm önerileri geliştirme başlıklarında eğiticilerin yönlendirme ve rehberliğinde 2 alt grupta çalışmalara başladı. Bir sonraki oturuma kadar her grubun sunum hazırlamaları istendi.
4. Oturumda poster ve afiş hazırlama bilgi sunumu yapıldı. Sunumun ardından el ilanı ve poster taslağı çalışmasına geçildi.
5. Oturumda proje sunumunda kullanılacak poster, afiş ve el ilanlarına son şeklinin verilmesi için grup içi ve gruplar arası görüşler paylaşıldı. Aynı gün eğiticilerle tüm grupların posterleri paylaşıldı. Son hali verilerek Basın-Yayın Birimi'ne gönderildi.
6. Oturum proje refleksiyon ve geribildirim oturumudur. Öncelikle geribildirim alma/verme ve refleksiyon yapma tekniğine uygun olarak her öğrenci tek tek söz aldı. Ardından eğitici ekibin performansı ile ilgili geribildirim vererek kendi performansı ile ilgili refleksiyon yaptı. Sözel geribildirimlerin ardından ekip üyesi 360 derece değerlendirme formları öğrenciler ve eğitici tarafından doldurularak toplandı.
7. Oturum şenlik oturumudur. Şenlik günü öncelikle önceden hazırlanmış alanlara, katılımcılarında eşliğinde fidan ve çiçek dikimleri yapıldı. Ardından öğrenciler stantlarına geçerek katılımcılarla etkileşim içinde projelerini poster ve afişler eşliğinde anlattı. Dileyen katılımcılara proje el broşürleri verildi ve katılımcılardan gelen sorular yanıtlandı. Proje grubunun sorumlu eğitici tüm süreç boyunca öğrencilere eşlik etti.

Anahtar Kelimeler

sosyal sorumluluk projesi, tıp fakültesi, öğrenci

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışlarının İncelenmesi

Selin Seyhun

seliinseyhun@gmail.com

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi

Semra Özçelik

semraozcelik@bezmialem.edu.tr

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Ana Bilim Dalı

Ayşegül Yabacı

aysegulyabaci@gmail.com

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Biyoistatistik Ana Bilim Dalı

Giriş ve Amaç: Akademik erteleme; ödevleri yapma, sınavlara çalışma gibi yapılması gereken akademik görevlerin yapılmaması veya son ana bırakılması olarak tanımlanır. Meslek hayatı öncesi üniversitede akademik erteleme davranışlarının belirlenmesi öğrenciler açısından çok önemlidir.

Amacımız akademik erteleme eğilimini tamamı sağlık bölümlerinden oluşan bir üniversite olan Bezmialem Vakıf Üniversitesi (BVÜ)'nde araştırmak; cinsiyete, eğitim aldığı bölüme ve sınıf düzeylerine göre farklılaşma durumunu saptamaktır.

Yöntem: Kişisel bilgi formu, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış "Akademik Erteleme Ölçeği" Google Forms aracılığıyla birleştirilip toplamda 23 soru olarak 2018-2019 yılında öğrenim gören tüm BVÜ öğrencilerine e-posta yoluyla gönderilmiştir. Kişisel bilgi formu öğrencilerin yaşını, cinsiyetini, buldukları fakülte ve bölümünü, kaçınıcı sınıf olduğunu sorgulamıştır. Ölçek; öğrencilerin öğrenim yaşantılarında yapmakla sorumlu oldukları görevleri içeren 12 olumsuz, 7 olumlu ifadede oluşmaktadır. Bu ölçekte yer alan ifadelere verilen cevaplar beş basamaklı Likert tipinde derecelendirilmiştir (1=Beni hiç yansıtmıyor, 5=Beni tamamen yansıtmıyor). Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 95, en düşük puan ise 19'dur. Yüksek puan, akademik ertelemeci olduğunu göstermektedir.

Bulgular: Çalışmamıza yaşları 18 ile 34 arasında değişen (20,85±1,76) 705'i (%77,2) kadın, 208'i (22,8) erkek olmak üzere toplam 913(n:3095 % 29.5) öğrenci katılmıştır. Bunların 276'sı (%30,2) Tıp fakültesi, 152'si (%16,6) Diş Hekimliği, 97'si (%10,6) Eczacılık, 197'si (%21,6) Sağlık Bilimleri Fakültesi ve 191'i (%20,9) de Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda (SHMYO) öğrencidir. Ankete; Tıp fakültesinden 276(%34.9), Diş hekimliği fakültesinden 152(%35.4), Eczacılık fakültesinden 97(%34.4), Sağlık Bilimleri Fakültesinden 197(%20.1) ve SHMYO'dan 191(%32.8) öğrenci katılmıştır. Erkeklerde erteleme toplam puanının (56,21±12) kadınlara göre (52,32±12) daha fazla olduğu görülmüştür (p<0,001). Yaş arttıkça akademik erteleme eğilimde anlamlı artış görülmektedir (p<0,001). Tıp Fakültesi öğrencilerinin (55,79±13,21) SHMYO'daki (50±12,91) öğrencilere oranla daha fazla akademik erteleme davranışı gösterdiği belirlenmiştir (p<0,001). Tıp fakültesinde 1. ve 5. sınıflar arasında da anlamlı bir fark bulunmuştur (p=0,006). En düşük erteleme 1. sınıflarda (ortalama:53), en yüksek erteleme 5. (ortalama: 62) sınıflardadır. Eczacılık fakültesinde en düşük erteleme puanı 1. sınıflardadır (47,71±11,27). Ölçekte "Herhangi bir dersle ilgili okumaları derse okumuş olarak gelirim" ifadesine "beni hiç yansıtmıyor" cevabını en fazla SHMYO'daki öğrenciler (%46,7) vermiştir, "beni tamamen yansıtmıyor" cevabını ise en fazla tıp fakültesinde okuyan öğrenciler (%41,9) işaretlemiştir (p<0,001). Ölçekteki son soru olan "Ben derslerimi çalışmayı son ana bırakan ancak bir dahaki sefere çalışmaya zamanında başlayacağım diyen bir öğrenciyim." ifadesine "beni hiç yansıtmıyor" cevabını en fazla SHMYO'daki öğrenciler (%28,8) vermiştir, "beni tamamen yansıtmıyor" cevabını ise en fazla tıp fakültesinde okuyan öğrenciler (%37,1) işaretlemiştir (p=0,027). Ölçekteki "Derslerimi düzenli olarak çalışırım." ifadesine "beni hiç yansıtmıyor" cevabını en fazla Tıp fakültesindeki öğrenciler (%42,5) vermiştir. Daha sonra sırasıyla SHMYO (% 21,9), Diş Hekimliği fakültesi (%13,7), Sağlık Bilimleri fakültesi (%12,3) "beni hiç yansıtmıyor" cevabını en az verenler de Eczacılık fakültesi öğrencileri (%9,6) olarak dikkat çekmektedir (p=0,007).

Sonuç: Akademik erteleme davranışları, erkek öğrencilerde daha yaygın görülmüştür. Yaş arttıkça erteleme de artmaktadır. Tıp fakültesi öğrencilerinin SHMYO'da okuyan öğrencilerden daha fazla erteleme davranışı gösterdiği veya kendilerini bu şekilde değerlendirdikleri görülmüştür. Akademik erteleme davranışının yaş, cinsiyet, fakülteler ve sınıflar arası anlamlı farklılıklar gösterdiği ve oldukça yaygın olduğu saptanmıştır. Bunun önlenmesi için ertelemenin altında yatan nedenlerin iyice araştırılması ve bu konuda daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler

akademik erteleme davranışı, üniversite öğrencileri

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 4 ve 5 Öğrencilerinin Stajlara Devamlılığının Başarı Durumlarına Etkisi

Eren Savuncu

erensavuncu@hotmail.com

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi

Semra Özçelik

semraozcelik@bezmialem.edu.tr

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Tıp fakültesi öğrencilerinin dersleri kavramasına etki eden faktörlerin belirlenmesi, etkin bir eğitiminin planlamasında önemlidir. Uygun bir planlama yapılması için öğrencilerin ve eğitimcilerin derslerin verimliliğine etki eden parametrelerle ilgili düşünceleri dikkate alınmalıdır. Öğrenci ve eğitimcilerin tercih ettiği ders ve ders aralarının ideal sürelerinin belirlenmesi, gün içindeki en uygun ders saatlerinin tespiti ve ders devamlılığı hakkındaki düşüncelerinin incelenmesi verilen eğitimin kalitesini arttırmada faydalı olacaktır.

Günümüzde öğrencilerin derslere katılımlarının sağlıklı tespitine yönelik QR kod gibi uygulamalar yapılmaktadır. QR kod "Çevrimiçi-Anlık" veri toplama uygulaması olarak kullanılabilen ve veri toplama sürecinin daha kısa sürede gerçekleştirilmesinde kolaylık sağlayan bir uygulamadır. Bu uygulamalarla öğrencilerin derslere katılımları daha doğru saptanabilmektedir. Bu çalışmada, Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem IV ve V öğrencilerinin çevrimiçi anlık veri uygulaması ile yapılan derslere katılım durumlarının başarı durumlarına etkisinin olup olmadığı araştırılmıştır.

Yöntem: Fakültemizde, klinik dönemde teorik derslere katılımın saptanması amacıyla 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılından itibaren çevrim-içi anlık veri toplama aracı kullanılmaya başlanmış ve her staj grubunda her ders bu uygulama ile yoklama yapılmıştır. Çalışmada 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı sonunda elde edilen staj sonu başarı puanlarını içeren veriler ile yoklama durumları değerlendirilmiştir. Dönem IV ve Dönem V de öğrenim gören tüm öğrencilerin (n:246) çevrim-içi anlık veri toplama uygulaması ile alınan yoklama sonuçları, otomatik eğitim bilgi sisteminden elde edilmiştir. Aynı sistemden öğrencilerin yazılı(%50), objektif yapılandırılmış klinik sınav(%25), mini klinik sınav(%10), hasta başı değerlendirme(%10) ve olgu temelli oturum değerlendirmelerini(%5) içeren başarı durumları saptanmış ve kategorize edilmiştir. Her öğrencinin devam durumuyla başarı durumunun eşleştirilmesi yapılmıştır. Devamlılığın başarı düzeyine etkisi istatistiksel olarak belirlenmiştir. $\alpha=0.05$ anlamlılık seviyesinde ve %95 güven düzeyinde örneklem belirlenmiş ve Kategorik değişkenlerin karşılaştırılmasında Pearson testi kullanılmıştır.

Bulgular: IV. dönemin 4 Blok stajı, V. dönemin 4 Blok stajı için 246 öğrenci değerlendirilmiş ve devamsızlığı %30'un üstünde olan ve kalan öğrenciler çalışmaya alınmamıştır. Eğitim bilgi sisteminden alınan ders yüzdeleri ve staj sonu puan yüzdelerinin Pearson Correlation Coefficient formülü ile aralarında doğrusal bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır. Çalışma sonucunda r değeri 0.347, $P < 0.00001$ olarak belirlenmiş ve derslere devam eden öğrencilerin daha yüksek not ortalamalarına sahip olduğu istatistiksel olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Derslere yüksek oranda katılım gösteren öğrencilerin devamsız öğrencilere göre hem teorik bilgi düzeyi hem de klinik beceri açısından daha başarılı olduğu belirlenmiştir. Ancak r değerinin yani korelasyonun çok yüksek olmaması, başarı durumuna etki edebilecek başka faktörlerin de bulunduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

derslere katılım, QR kod ile yoklama

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitiminde Topluma Dayalı Tıp Eğitimi ve Toplum Tanıma Program Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Semra Özçelik

semraozcelik@bezmialem.edu.tr

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Ceyda Acar

cacar@bezmialem.edu.tr

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Bedia Ayhan Özyıldırım

bozyildirim@bezmialem.edu.tr

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Dünya Sağlık Örgütü, Ulusal ve Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları, hekim adaylarının yaşadıkları toplumun sağlık sorunlarını ve sağlık sistemini görebilecekleri, tanıyabilecekleri ortamlarda da eğitim almaları gerektiğini vurgulamaktadır.

Çalışmada Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitim programımızda yer alan topluma dayalı tıp eğitimi ve toplumu tanıma program uygulamalarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Topluma dayalı tıp eğitimi ve toplumu tanıma program uygulamaları için tıp eğitimimizin ilk döneminden itibaren; Toplum Sağlığı Merkezleri (TSM), Aile Sağlığı Merkezleri (ASM), Sosyal Hizmet Kurumlarından Çocuk Evleri, Darülaceze, Verem Savaş Dispanseri ziyaretleri yanı sıra toplum içinde eğitim ve hizmet projesi olarak "Bezmialem Halk Sağlığı Günleri" ve Adli Tıp Kurumu, uygulama alanları olarak planlanmıştır. Tüm uygulamalar eğitim programında önceden belirlenen tarihlerde yapılmış ve öğrencilerden alınan yazılı geri bildirimleri içeren raporlar tematik olarak değerlendirilmiştir. Raporlar her bir program için ayrı ayrı alınmış olup, her bir program farklı bir kategori olarak değerlendirilmiştir. Raporlardaki içerikler; uygulama ve gözlemlerin içerik açısından verimliliği, uygulama ve gözlemlerin öğreticiliği açısından amaca uygunluk, organizasyonun yeterliliği başlıklarında temalandırılmıştır.

Bulgular: Öğrenciler, yapılan topluma dayalı eğitim programlarında ziyaret ettikleri kurumların işleyişlerine, hasta-hekim ilişkisine, sosyal sorumluluk kazanabilmelerine, toplumsal sorunlara duyarlılık kazanabilmelerine, ekip çalışması beceri ve farkındalıklarını geliştirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin beceri ve farkındalıklarının geliştirilmesi tıp eğitimi açısından, topluma yönelik tıp eğitimi uygulamaları öğrenim hedefi olarak çok önemlidir. Öğrenciler programın verimli olduğunu, ziyaret sırasında öğrendikleri bilgilerin fazlalığı ile ifade etmişlerdir.

Öğrenciler, mesleki yaşamları içinde faydalanacakları bilgiler edindiklerini düşündüklerinden stajın daha verimli olduğu düşünülmektedir. Öğrenciler, staj sırasındaki eğiticilerin tutumları ve bilgileri açısından da eğitimi değerlendirmişlerdir. Eğitimin verimliliğini etkileyen unsurlardan olan eğitici öğrenci ilişkisi ile eğiticinin konuya hâkimiyetinin stajların verimliliğini arttırdığı görülmektedir. Öğrenciler organizasyona yönelik geri bildirimlerinde, envanter ve planlamaya yönelik bazı eleştirilerle, katılımcı bir eğitim gerçekleştirildiğini göstermektedirler.

Sonuç: Topluma dayalı tıp eğitimi programlarında amaçlanan başlıklar genel olarak, öğrencilerin kurumların işleyişlerini öğrenmesini, toplumda sık görülen sağlık sorunlarını bilmesini, öğrencilerin hasta-hekim ilişkisine dair becerilerini geliştirmesini, toplumsal sorumluluk ve duyarlılık geliştirmesini, ekip çalışması becerilerini geliştirmesini sağlamak olarak özetlenebilir. Bu bağlamda öğrencilerin geri bildirimlerinden amaçlara ulaşıldığı anlaşılmaktadır.

Çalışmamızda öğrencilerin eğitimin motivasyonlarını dolayısıyla eğitimin etkinliğini arttıran öğeler de eğiticilerin olumlu tavrı ve konuya hâkimiyetleri, öğrencilerin mesleki yaşantılarında karşılaştıklarını düşündükleri alanlarla ilgili bilgilerin verilmesi, eğitimde öğrenci katılımının sağlanması olarak ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler

topluma dayalı tıp eğitimi, toplumu tanıma programları, toplum ziyaretleri

Bir Üniversite Hastanesinde Stajyer Tıp Öğrencilerinin Hasta Bakımı ve Diğer Hizmetlerde Yetkilendirilmesi ve Görev Tanımlamalarında Öğrenci Perspektifi

Osman Zeki Karakuş

drosmankarakuş@gmail.com

Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlıkta Kalite Geliştirme ve Akreditasyon AD

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı

Vahide Bayrakal

vbayrakal@gmail.com

Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlıkta Kalite Geliştirme ve Akreditasyon AD

A. Hüseyin Baskın

huseyin.baskin@gmail.com

Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlıkta Kalite Geliştirme ve Akreditasyon AD

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Tıp eğitimi verilen hastanelerde tıbbi mesleki eğitim program ve uygulamalarının belirli standartlar kapsamında sunumu ve sürdürülmesi amacıyla Joint Commission International (JCI) tarafından “Akademik Tıp Merkezi Hastanesi Standartları” geliştirilmiştir. Bu standartlar, tıp eğitimi sürdürülen hastanelerde sağlık hizmetlerinin uluslararası sağlıkta kalite standartları çerçevesinde sunumunun yanı sıra tıbbi mesleki eğitim program ve uygulamalarının hastane süreçlerine entegrasyonu için gerekli alt ve üst yapı koşullarının sağlanması amacıyla yöneliktir.

Bu çalışmanın amacı, bir üniversite hastanesinde “JCI-Akademik Tıp Merkezi Hastanesi Standartları” çerçevesinde; hastanedeki tıp öğrencisi ve stajyerlerin, tıbbi gözetim ve denetimi, işlevsel yönetim yapısıyla koordinasyonu, hasta bakımı ve hizmetler açısından yetki belgelendirmesi ve görev tanımlamalarına yönelik süreçlerin tıbbi mesleki eğitim programının hedef ve amaçlarıyla uyumunun 4. 5. ve 6. sınıf tıp öğrencilerinin bakış açısından değerlendirilmesidir.

Yöntem: Çalışma Tıp Fakültesinde 2018-2019 eğitim döneminde kayıtlı olarak hastane uygulamalarına katılan 4. ve 5. sınıf stajyer ve 6. sınıf intern öğrencilerine (N=990) kesitsel olarak uygulanmıştır.

Çalışmada 2019 yılı bahar döneminde hastane uygulamalarına katılan, 4. sınıf stajyer (n=185), 5. sınıf stajyer (n=143) ve 6. sınıf internlerden (n=204) oluşan toplamda 532 öğrencinin verileri derlenmiştir. Deneklere, JCI- Hastaneler için Akreditasyon Standartları 5. Edisyon (1 Nisan 2014) Kısım IV: Akademik Tıp Merkezi Hastanesi Standartları – “Tıbbi Mesleki Eğitim” bölümünde, 7 standart ve 30 ölçülebilir unsur temel alınarak geliştirdiğimiz 55 maddelik “Karakuş- Öğrenci ölçeği” uygulanmıştır. Bu araştırmanın amacı kapsamında tıp öğrencilerinin gözetim ve denetimi, koordinasyonu, hasta bakımı ve diğer hizmetlerde yetkilendirilmeleri ve görev tanımlamalarına yönelik olarak ölçeğin 19 maddesine ait veriler sunulmuştur

Ölçeklerin istatistiksel analizinde “Tek yönlü ANOVA” ve post-hoc çoklu karşılaştırma yöntemleri uygulanmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %66,9’unun görüşü, gerekli gözetim/denetim düzeyinin ve sıklığının hastane yönetimince belirlenmediğini desteklemektedir. Ancak hastane tarafından gerekli gözetim ve denetim düzeyinin sağlanmış olduğu eğilimi 6. sınıf öğrencilerinde 4. ve 5. sınıflara göre daha yüksek olduğu belirlendi ($p=0,000$).

Öğrencilerin %69,9’u, hastanedeki tıp eğitiminin işlevsel bir yönetim yapısıyla koordine edilerek uygulama birimleri, alanları ve personel gerekliliklerinin sağlanmadığını görüşünü desteklemektedir. Bu gerekliliklerinin hastanede sağlandığı görüşüne katılım 6. sınıf (%42,2) öğrencilerinde 4. (%21,7) ve 5. sınıflara (%23,8) göre daha yüksek orandaydı ($p=0,000$).

Öğrencilerin %80,3’ünde eğilim, hasta bakımı ve hizmetlerde yetki belgelendirmesi, ayrıcalık tanıma ve görev tanımlamalarına yönelik süreçlerin olmadığını desteklemektedir. Öğrencilerin hangi şartlarda hasta bakımı ve diğer hizmetlere yönlendirilebileceğinin belirlenmiş olduğu fikrine katılım 6. sınıf (%26,5) öğrencilerinde 4. (%12,4) ve 5. Sınıflara (%9,8) göre daha yüksek oranda saptandı ($p=0,001$).

Sonuç: Tıp fakültesi 4. 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin %70,3’ünde genel eğilim, hastanedeki tıp öğrencisi ve stajyerlerin tıbbi gözetimi ve denetimi, işlevsel yönetim yapısıyla koordinasyonu, hasta bakımı ve

hizmetler açısından yetki belgelendirmesi, ayrıcalık tanıma ve görev tanımlamalarına yönelik süreçlerin gerektiği şekilde yapılandırılmadığını desteklemektedir.

Yeterli ve standart öğrenci beceri ve deneyimleri kazandıran uygulamalı tıbbi mesleki eğitim programlarının sürdürülmesi için öğrencilerin gerekli gözetim/denetimi sağlanmalı ve işlevsel bir yönetim yapısıyla koordine edilmelidir. Hastanedeki uluslararası bakım ve hasta güvenliği standartlarıyla uyumlu olarak tıp öğrencilerinin hasta bakımı ve diğer hizmetlerde yetkilendirilmesi ve görev tanımlamalarının yapılması sağlanmalıdır. Hastanedeki mesleki tıp eğitiminin entegrasyonu hastane üst yönetimine bağlı idari ve akademik bir yapıyla koordine edilmelidir.

Anahtar Kelimeler

tıbbi mesleki eğitim, hasta güvenliği; kalite geliştirme, tıbbi gözetim, görev tanımlaması, Joint Commission International, akademik tıp merkezi hastanesi standartları

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları İntörn Hekimlerinin Olguya Dayalı Çok İstasyonlu Elektronik Sınavlarının Değerlendirilmesi

Yavuz Selim Kıyak

yskiyak@gazi.edu.tr

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Işıl İrem Budakoğlu

isilirem@gazi.edu.tr

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Ödül Eğritaş Gürkan

odulmd2003@yahoo.com

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Zühre Kaya

zuhrekaya@gazi.edu.tr

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Hacer İlbilge Ertoyl Karagöl

theilbilge@yahoo.com.au

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Özlem Coşkun

drozlemcoskun@gmail.com

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Olguya dayalı sınav, tıp eğitiminde istendik davranışın gelişmiş olup olmadığını değerlendirmede güçlü bir yöntemdir. Anında verilen geri bildirim öğrenmeye etkisi büyüktür. Elektronik sistemlerle yapılan sınavlar anında geribildirim vermeyi kolaylaştırır. Ancak sistemin öğrenciler tarafından kabul edilebilir olup olmadığının anlaşılması da önemlidir.

Bu çalışmada, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi (GÜTF) Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları (ÇSH) intörnlerinin staj sonunda elektronik sistemle yapılan olguya dayalı çok istasyonlu sınav başarıları ve bu sınava dair öğrenci görüşlerinin saptanması amaçlanmıştır.

Yöntem: GÜTF ÇSH Anabilim Dalı öğretim üyeleri, intörn hekimler için olguya dayalı (her bir sınav için dörder olgu); olguların içinde öykü, fizik muayene, ön tanı, tetkik, tedavi gibi istasyonları içeren, 5-11 seçeneqli çoktan seçmeli sorular hazırlamışlardır. Her bir seçenek, klinik uygunluğuna göre artı, eksi veya sıfır puan getirecek şekilde düzenlenmiştir. Kasım ve Aralık 2019 aylarında, Socratic™ adlı elektronik ortamda gerçekleştirilen iki farklı sınava sırasıyla 58 ve 53 olmak üzere toplamda 111 intörn hekim katılmıştır. Sınavlar, ÇSH intörnlük döneminin son haftasında yapılmıştır. Sınavlara katılım için gönüllülük esaslı gözetilmiştir. Sınavda her bir istasyondaki soru cevaplandığında, öğrencinin karşısına soruyla ilgili geri bildirim (seçeneklerin puanları) çıkmıştır. Öğrencilere, cevapladıkları soruya (istasyona) geri dönme imkânı verilmemiştir. Sınav sonrasında, öğrencilerin sınavla ilgili görüşlerini almak için oluşturulmuş 5'li Likert ölçeği (1: Hiç katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen katılıyorum) içeren 11 sorudan oluşan form elektronik ortamda öğrenciler tarafından doldurulmuştur. Elde edilen veriler, SPSS paket programıyla analiz edilmiştir.

Bulgular: Sınavların her birinde dörder olgu ve 14'er soru (istasyon) vardı. Öğrencilerin ortalaması 100 puan üzerinden sırasıyla 67,8±11,6 ve 69,8±11,6'ydı. Aralarındaki fark anlamlı değildi ($p>0,05$).

Öğrencilerin tamamı geri bildirim formunu doldurdu, 17 öğrenci açık uçlu soruya cevap verdi. Geri bildirimlere ait ortalamalarda en yüksek puanı "Soruların olgular üzerinden sorulması, gerçek meslekî yaşamla daha uygun olmasını sağladı" ifadesi 4,5±0,6 ile aldı. En düşük puan (3,6±1,1) ise "Diğer bölümlerde de elektronik sınav kullanılmasını isterim" ifadesiydi.

Diğer maddelerin ortalaması şu şekildedeydi:

- Soruyu cevapladıktan hemen sonra o sorunun doğru cevabını görmek, öğrenmeyi kolaylaştırdı: 4,4±0,6

- Her sınavda, cevapladığım sorunun doğru cevaplarını anında görmek isterim: 4,2±0,8

- Bu sınav yöntemi (olgular ve seçenekler), tıbbi bilgimin gelişmesine katkıda bulundu: 4,1±0,8

- Bu sınav yöntemi (olgular ve seçenekler), klinik akıl yürütme becerimin gelişmesine katkıda bulundu: $4,1\pm0,9$
- Sınavın elektronik ortamda yapılması ilgi çekiciydi: $4,0\pm1,0$
- Diğer bölümlerde de bu sınav yönteminin (olgular ve seçenekler) kullanılmasını isterim: $3,9\pm1,1$
- Bu sınav, kâğıt üzerinden yapılan staj sınavlarına göre gerçek meslekî yaşama daha uygun: $3,8\pm1,0$
- Bu sınav, kâğıt üzerinden yapılan staj sınavlarına göre, klinik akıl yürütme becerilerimin ölçülmesi için daha kullanışlı: $3,8\pm1,0$

Sonuç: Öğrencilere göre, soruların olgular üzerinden adım adım (istasyon şeklinde) sorulması, gerçek klinik durumla benzerliği artırmasından dolayı faydalıdır. Öğrenciler, her soru sonrasında anında geri bildirim almanın öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşünmektedir. Yöntemin; hem tıbbi bilgilerinin, hem de klinik akıl yürütme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunduğu kanısındadırlar. Sahip olduğu özelliklere bakıldığında, bu yöntemin biçimlendirici (formative) değerlendirilmede kullanılmaya uygun bir yöntem olduğu düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler

olguya dayalı sorular, anında geri bildirim, elektronik sınav, tıp öğrencileri, ölçme değerlendirme

Covid-19 Pandemisi Döneminde Online İntörn Eğitimi

Ciğdem Kanburoğlu

drcigdemkan@gmail.com

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Cüneyt Ardic

cuneyt.ardic@erdogan.edu.tr

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Yaşamakta olduğumuz Covid-19 pandemisinde olduğu gibi tıp eğitiminde zorlukların ya da kesintilerin gerçekleştiği dönemler olabilir. Bu dönemler sona erdiğinde eğitimde meydana gelen eksiklikleri telafi edecek fırsatlarımız olabilir. Ancak tıp eğitimini son yılı olan intörn doktorların eğitiminde hem mezuniyetlerine az süre kalması nedeniyle hem de eğitimde kesintiye sebep olan sorun her ne ise, mezun olur olmaz onunla karşılaşmak zorunda kalacakları için bu telafi o kadar kolay gerçekleştirilemeyebilir.

İntörn hekimleri hem eksik stajları ile ilgili bir eğitim vermeden ve daha da önemlisi hekim olduklarında karşı karşıya kalacakları Covid-19 pandemisi ile ilgili onları hazırlamadan mezun etmek, yeni hekimlerde çaresizlik ve umutsuzluk hissini arttırabilir.

Eğitimciler olarak bu kriz döneminde düzenleyeceğimiz eğitimler sadece içerikleri nedeniyle değil, öğrencilerimize örnek olacak bir davranış modeli olarak da önemlidir. Bu şekilde, geleceğin hekimlerine, en sıkıntılı dönemlerde bile, eğitimin vazgeçilemez olduğu mesajını iletebiliriz.

Bu çalışmada, intern hekimler için eksik stajları ve Covid-19 pandemisine yönelik hızlandırılmış online kurs programı hazırlarken yararlı olabilecek önerileri paylaştık.

1. Kursu mümkün olduğunca basit tutun, ancak her fakültenin basitinin diğerinden farklılık gösterebileceğini aklınızdan çıkarmayın. Başka fakültelerin gerçekleştirdiklerini takip etmek kursu gerçekleştirecek ekibe fayda sağlayacaktır. Ancak her fakültenin alt yapısı aynı olamayacağı için, en ideale odaklanmak ekipte moral bozukluğu oluşturabilir.
2. Kursu düzenleyecek ekip küçük tutulmalıdır. Olağan dönemlerde farklı fikirler eğitime katkı sağlar ancak kriz dönemlerinde, özellikle sosyal izolasyonun esas olduğu Pandemi dönemlerinde küçük gruplar esnekliği ve hızlı adapte olanağı sağlayacağını düşünmekteyiz.
3. Kursu düzenleyen ekibin içine öğrencilerin de eklenmesini hem farklı bakış açısı sağlayacaktır, hem de eğitimcilerin fark edemeyecekleri sorunlar fark edilebilecektir. Ayrıca, öğrencilerin kursa ve okullarına olan aidiyet hislerine de katkıda bulunacaktır.
4. Hem eğitimcilerin hem de öğrencilerin bu süreçte fiziksel ve psikolojik olarak etkilenmiş olabileceklerini akılda tutmak ve fakültede buna yönelik destek mekanizmaları oluşturmayı önermekteyiz.
5. Alışılmış eğitimin dışına çıkmak eğitimcilerde anksiyeteye neden olabilir. Teknolojik yeniliklere erken adapte olabilen öğretim elemanları önceden yönetimlerce belirlenir ise, kriz dönemlerinde bu kişiler öne çıkartılarak, lider rolü oynayabilirler.
6. Kursun öncesinde öğrencilerin internet durumları, bilgisayarlarının olup olmadığı ve kullanılacak online platforma ne kadar aşina oldukları araştırılmalı, gerekirse deneme eğitimleri yapılmalıdır.
7. Öğrenciler ile etkili iletişim ve şeffaflık sağlamak, onların anksiyetelerini azaltacaktır.
8. Eğitimlerin senkron olarak sunulması, öğrencilerdeki memnuniyeti arttırmaya ve sosyal izolasyon nedeniyle oluşan streslerini azaltmaya yardımcı olabilir.
9. Eğitimlerin kayıt edilmesi, her hangi bir neden ile oturuma katılmayan öğrenciler için sonrasında telafi eğitimi düzenlenebilmesi için gereklidir. Dahası, bu eğitimler, ileride öğrenciler için kaynak olarak kullanılabilir.
10. Eğitimlerde teorik bilgiler mümkün olduğunca kısa tutulmalı, pratiğe yönelik öneriler ön plana alınmalıdır, mümkünse simülasyon uygulamaları eğitime eklenmelidir.
11. Derslerin zamanında başlaması öğrencilerin memnuniyetini arttırdığı gibi eğitimcilerin gereksiz zaman kaybını da azaltır.

12. Online eğitimlere kurs düzenleme ekibinden teknik becerisi yüksek olan birinin sürekli katılması, gelişebilecek sorunları en kısa zamanda fark edip düzeltmek konusunda fayda sağlayacaktır.
13. Öğrencilerden gelen geribildirimler eğitimciler ile paylaşılmalıdır. Özellikle olumlu geri bildirimler, eğitimcilerin de motivasyonunu arttıracaktır.
14. Eğitim programını daha hazırlamaya başlarken, programın nasıl değerlendirileceği de baştan düşünülmedir.

Sonuç:

Kriz dönemlerinde eğitimin sağlanabilmesi için hızlı bir şekilde eğitim planlanıp uygulamaya konulmalıdır.

Anahtar Kelimeler

intörn eğitimi, online eğitim, covid-19

Dönem 6 İntörn Öğrencileri İçin Mini Klinik Beceri Değerlendirme Çalışması

Burcu Küçük Biçer

drburcubicer@gmail.com

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Sevil İlhan

soilhan@hotmail.com

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Mezuniyet öncesi tıp eğitiminin amacı, nitelikli hizmet verebilecek bilgi, beceri ve tutumları olan, sürekli kendilerini geliştirebilen, problem çözme becerisi kazanabilen ve klinik yeterliliğe sahip nitelikli doktorlar yetiştirmektir. Bu amaçla tıp fakülteleri yeterliliklerini belirler ve müfredatlarını oluşturur. Bu araştırmada eğitim döneminin sonuna gelen tıp öğrencilerinin; eğitimleri süresince yaptıkları klinik becerileri ve edindikleri teorik bilgileri hakkında sahaya çıkmadan hemen önce nasıl hissettiklerini belirlemek istenmektedir. Dolaylı olarak eğitim ihtiyacı olan alanlar ortaya konmak istenmiştir.

Yöntem: Tıp eğitiminin klinik becerilerini ve önemli hastalıkların yönetimini kapsayan 20 soruluk bir anket geliştirilmiştir. Bu ankette Hasta Problemi/Tanısını koyabilme becerisi, Tıbbi Görüşme Yapabilme Becerisi, Fizik Bakı Becerisi, Hasta Yaklaşımı/Profesyonizm, Klinik Karar Verme, Danışmanlık ve İletişim Becerisi, Hasta Yönetimi/Etkinlik, Öykü alma Bilgi alma, veri değerlendirme Hipertansiyon tanı koyma-tedavi başlama-bilgilendirme, DM tanı koyma-tedavi başlama-bilgilendirme, Solunum Fonksiyon Testi yorumlama, Akciğer grafisi yorumlama, EKG yorumlama, İlk yardım yapabilme, IV enjeksiyon yapabilme, Üriner kateter takabilme, RIA takabilme, Sütür atabilme, CPR yapabilme, Kalp ve Akciğer oskültasyonu, Genel Klinik yeterlikleri öğrencilere sorulmuştur. Her beceri 1 (yetersiz) -10 (yeterli) puandan oluşan likert yöntemi ile değerlendirilmiştir. Geliştirilen ölçek uygulama öncesi beşinci sınıfı bitirmiş ve internliğe başlayacak 10 öğrenciyle test edilerek anlaşılmayan yanlar düzeltilmiştir. Oluşturulan formlar 'Google formları' kullanılarak gönderilmiştir ve yanıtlar 15 gün boyunca toplanmıştır. Süre bitiminde sistem kapatılarak, veri toplama işlemi sonlandırılmıştır. Bu süre içinde 172 (% 51) intern öğrenci cevap vermiştir. Etik kurul onayı üniversite etik komitesinden alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların % 62.3'ü kız öğrenci, % 61.1'i 1995 yılında doğmuştur. Öğrencilerin % 18.1'i sınıf tekrarı yaptığını belirtmiştir. İnternlerin % 29.2'si hastaya tanı koyabilme becerisini kazanma sorusuna 5 ve daha düşük puanlar vermiştir. % 40.3'ü hem tedavi hem de testler hakkında karar verme becerisi kazanmadığını; % 93 rahim içi cihaz becerisini uygulamadığını, % 20.9'u sütür atma becerisini kazanmadığını, % 15.3'ü CPR yapma becerisini kazanmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin % 40.3'ü klinik olarak yeterli olmadıklarını düşünmektedir.

Sonuç: Simüle hasta ve klinik beceri eğitimleri olan bir tıp fakültesinde eğitiminin sonunda olan öğrencilerin aldıkları eğitim konusunda yeterli olmadıklarını düşündükleri saptanmıştır. Tıp eğitimi ve müfredatında yer alan zorunlu beceriler ve teorik dersler gözden geçirilebilir ve öğrenciler üzerindeki teorik yük azaltılabilir. Ayrıca daha fazla simüle laboratuvarlar eğitime entegre edilerek ve simüle hasta üzerinde pratik becerilerin süreleri artırılarak öğrencilerin hastalara yapılan uygulamalar konusunda daha rahat hissetmesi sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, intörlük, yeterlilik, klinik beceri

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi İlk Üç Dönem Çoktan Seçmeli Sınavlarının Dönem Bazında Madde İstatistiklerinin İncelenmesi

Ramazan Ataş

ramazan@erciyes.edu.tr

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Ölçme Değerlendirme Birimi

Zeynep Baykan

zabaykan@yahoo.com

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Melis Naçar

mnacar@erciyes.edu.tr

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

İskender Gün

iskender@erciyes.edu.tr

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Dekan Yardımcısı

Giriş ve Amaç: Çoktan seçmeli testlerin birçok avantajından faydalanmak eğiticiler için önemli bir durumdur. Ancak bu testlerden elde edilen sonuçların yanıltıcı olmaması için dezavantajlarının ortadan kaldırılması ya da en aza indirilmesi gerekir. Bu amaçla yapılan çalışmalarda madde analizleri önemli bir yer tutar. Madde analizi kapsamında madde güçlük indeksi (Gİ, maddenin zorluk derecesi), madde ayırt edicilik indeksi (Aİ, bilen ile bilmeyeni ayırt etme derecesi) ve çeldiriciler (Ç, bilmeyenleri doğru cevap şıkkı dışındaki şıklara çekme durumları) dikkate alınarak yapılmıştır. Çalışmada Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde (ERÜTF) çoktan seçmeli testler kullanılarak yapılan dönem (I-II-III) kurul sınavlarının madde istatistikleri incelenmiştir.

Yöntem: Çalışma 2016-2017 eğitim öğretim yılında yapılan dönem I, II ve III'deki toplam 17 kurul sonu sınavlarını kapsamaktadır. Veriler ERÜTF Ölçme-Değerlendirme Birimi'nden alınmıştır. Elde edilen nicel verilerin analizi R yazılımının 3.2.3 versiyonu, RStudio, IBM SPSS programının 22 versiyonu ve Excel 2013 ile yapılmıştır. Madde güçlük indeksi için ([0 - 0.19]- Çok zor, [0.20 – 0.39]- Zor, [0.40 – 0.59]- Orta Zorlukta, [0.60 – 0.79]- Kolay, [0.80 – 1] Çok Kolay); madde ayırt edicilik indeksi için ([-1 0.29] ayırt edici değil, [0.30 – 1] ayırt edici) olarak kullanılmıştır. Çeldiriciler için "bilmeyen yanıtlayıcıların en az % 5'ini kendine çeken çeldirici "işlendi", diğer durumlarda "işlenmedi" olarak ifade edilmiştir.

Bulgular: 82 öğretim üyesine ait 1396 madde analiz edilmiştir. Dönem I'de toplam 408 maddenin ortalama Gİ'si 0.69, ayırt edici madde üretme oranı (AİÖ) %48, ayırt edici maddelerde çeldiricilerin tamamının işlenme oranı (AİÇÖ) %44 dür. Dönem II'de toplam 478 madde, ortalama Gİ 0.66, AİÖ %56, AİÇÖ %53 dür ve dönem III'de toplam 510 madde, ortalama Gİ 0.70, AİÖ %51, AİÇÖ %47 dir. Genel olarak ortalama Gİ 0.68, AİÖ %52 ve AİÇÖ %48 olarak bulunmuştur.

Sonuç: Çalışmada yer alan maddelerin analizi sonucunda ayırt edici olan, güçlük indeksi açısından uçlarda yer almayan (çok zor veya çok kolay) ve aynı zamanda çeldiricileri işlenen maddeler, öğretim üyesi ve/veya ders/konu bazında ayrıştırılarak soru havuzu oluşturulabilir. Öğretim üyeleri kendi sorularını değerlendirip, soru hazırlama aşamasında dikkat etmeleri gereken noktalar hakkında fikir edinebilirler.

Anahtar Kelimeler

madde güçlük indeksi, madde ayırt edicilik indeksi, çeldiriciler

Farklı Bilim Dallarından Eğiticiler ile PDÖ Eğitim Modelinin Uygulanması: Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Tıp Fakültesi Örneği

Ebru Kale

ebrukale@gmail.com

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Tıp Fakültesi

Güven Bektemur

guven.bektemur@sbu.edu.tr

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Tıp Fakültesi

Birsen Say

birsen.say@sbu.edu.tr

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Kürşad Nuri Baydili

kursadnuri.baydili@sbu.edu.tr

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Erdoğan Çetinkaya

erdogan.cetinkaya@sbu.edu.tr

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Tıp Fakültesi

Yunus Karakoç

yunus.karakoc@sbu.edu.tr

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Probleme dayalı öğrenme, öğrencileri karmaşık bir problem çözme sürecine dahil eden pedagojik bir modeldir, öğrenmeyi kolaylaştırmakla birlikte kalıcı olmasını da sağladığı saptanmıştır.

Tıp eğitiminde ise öğrenciyi iyi iletişim becerilerine sahip, profesyonel bir hekim olabilmesini sağlamak için PDÖ eğitimi alması ve davranışa dönüştürmesi önemlidir. Öğrencilerin temel kavramları klinik tıba entegre etme yeteneklerini geliştirmeye yönelik mantıklı bir adımdır.

PDÖ'nün güçlü yönlerinden birisi öğrencilerin gerçekçi ve zorlayıcı vaka çalışmaları ile problemi çözebilmeyi sağlamasıdır. PDÖ, oluşturulan küçük gruplarda eğitici gözetiminde, öğrenci merkezli interaktif katılımı gerektiren, kendini ifade etme, öz güven vb. kişisel özelliklerle geçmiş deneyimlerin de etkili olduğu bir eğitim yöntemidir.

Bu çalışmada PDÖ eğitim modelimizde temel ve klinik bilim dallarından farklı eğiticiler ile çalışılmıştır. Senaryo ile ilgili konuda uzman öğretim üyesi ile senaryo hakkında uzman olmayan öğretim üyesi eğiticilerin PDÖ eğitiminin etkinliği üzerinde farklılık yaratıp yaratmadığını araştırmayı amaçladık.

Yöntem: SBÜ Hamidiye Tıp Fakültesi 2. Sınıf öğrencileri 2019-2020 eğitim-öğretim yılında 16 gruba ayrılarak PDÖ eğitimi almıştır. Bu öğrencilere, 5'li Likert ölçekli "Probleme Dayalı Öğrenmeye İlişkin Tutum Anketi" uygulanmıştır (Turan ve Demirel, 2009). Ders komitesine uygun planlanmış senaryo farklı bölümlerden eğitici olarak katılan öğretim üyeleri ile çalışılmıştır. Grupların 9'u temel tıp, 7'si klinikten gelen öğretim üyesi ile çalışmıştır. PDÖ anketi toplam 130 kişi tarafından doldurulmuştur.

Bulgular: Verinin istatistiksel analizi SPSS 22.0 istatistik paket programında yapılmıştır. Verinin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro-Wilk testi ile incelenmiştir. Normal dağılmayan veri için iki grup karşılaştırmasında Mann-Whitney U testi ve ikiden fazla grup karşılaştırmasında Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kategorik verilerin analizinde Pearson Ki Kare ve Fisher'in Kesin Ki Kare testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir.

Anket formu dolduran öğrencilerden %53,85' ü ($n=70$) temel bilimler, % 46,15'i ($n=60$) klinik bilimler öğretim üyesinin eğitici olduğu oturumlara katılmıştır. Probleme Dayalı Öğrenmeye İlişkin Tutum Anketi toplam puanların ortalaması, temel bilimlerden katılan eğitici ile çalışan grupta $58,26 \pm 2,83$, klinik bilimlerden katılan eğitici ile çalışan grupta ise $58,35 \pm 3,33$ olarak bulundu. İki grup arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0,05$).

Sonuç: PDÖ eğitim modelinin öğrenciler için olumlu bir öğrenme modeli oluşturularak eğitim programının renklenmesini, öğrenilenlerin pekişmesini sağlayan, öğrenmeyi kolaylaştıran, çalışma verimini ve öğrenme şevkini artıran aynı zamanda eğlenceli iyi bir eğitim tecrübesi olduğu söylenebilir.

Öğrencinin grupta tartışmaya aktif olarak katılıp, konuyla ilişkili soru sorabilmesi PDÖ eğitiminde kullanılması gerektiren bir beceridir. Bu becerinin kazanılmasında öğrencinin gözünden PDÖ'nün eğitim hedeflerine ulaşmasında farklı bilim dallarından gelen eğiticiler arasında farklılık olmadığı gözlemlenmiştir. PDÖ eğitiminde yer alan eğiticinin klinik ya da temel bilimlerde uzman olmasından daha çok yönlendirici ve düzenleyici olması önemlidir.

Anahtar Kelimeler

temel bilimler, klinik bilimler, PDÖ

Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Akreditasyon Süreci

Can Demirel

cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
Y. Zeki Çelen
cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
A. Feridun Işık
cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tekin Karşılıgil
cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
Mustafa Orhan
cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
Sibel Oğuzkan Balcı
cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
Seval Kul
cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
Fahriye Ekşi
cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ramazan Bal
cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
Nilgün Çöl
cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
Neriman Aydın
cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
Erkan Bülbül
cdemirel27@gmail.com
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi

Fakültemiz akreditasyon çalışmaları 2014-2015 eğitim öğretim yılında başlanmış olup bu süreçte Özdeğerlendirme Raporumuz TEPDAD-UTEAK'ın yayınladığı 2015 yılı "Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Standartları" ve "UTEAK Öz değerlendirme Raporu Hazırlama Kılavuzu" rehberliğinde hazırlamıştır. Bu yazı, Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesinin akreditasyon sürecini tanımlamaktır. Akreditasyon sürecinde 9 ana başlık, 40 Temel Standart (TS) ve 48 Gelişim Standardı (GS) olmak üzere toplamda 88 ulusal standart fakültemizde değerlendirilerek eğitim öğretim planlamamız bu kapsamda düzenlenmiştir. Başlangıç noktamız fakültemizin iç ve dış paydaş katılımlarıyla amaç ve öğretim hedeflerinin yeniden yapılandırılması olmuştur. Kurul ve komisyonların çalışmalarıyla eğitim öğretim programının yapısı ve içeriği yenilenmiş ve bu yenilenen yapıda Bilim Modülü, İletişim Modülü, Klinikle İlk Tanışma Programı modülü, Temel ve İleri Yaşam Destek modülleri, Tıp Bilişimi modülü müfredatımıza eklenmiştir. Öğrencilerin ölçme ve değerlendirilmesinde kurumumuza özgü öğrenci takip sistemi kullanılmaya başlanmıştır. Farklı soru tipleri ile ölçme ve değerlendirmenin kapsam ve geçerliliği artırılmıştır. Bu süreçte kurumsal soru bankası da oluşmaya başlamıştır. Program değerlendirme çalışmaları düzenli olarak öğretim üyelerimiz ve öğrencilerimizle gerçekleştirilerek, idari

olarak takip edilmekte ve güncellenmektedir. Bu sürece öğrencilerin aktif katılımına özen gösterilmektedir. Akreditasyon çalışmalarının ilerlemesi ile beraber fakültemizde klinik dönemlerde ölçme değerlendirme çeşitliliğini artırmak için Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) biriminden alt yapı projesi ile Nesnel Yapılandırılmış Klinik sınav salonları (OSCE) kurulmuş olup aktif olarak kullanılmaktadır. Ayrıca beceriye yönelik eğitimimizin temel parçası olan Temel Mesleki Beceri Laboratuvarı ve Gaziantep Üniversitesi Simülasyon Merkezi bünyesinde oluşturulmuştur. Tıp fakültemiz ilk üç yılı müfredatı bu kapsamda yenilenmiştir.

Akreditasyonun en önemli kazanımı ise tüm bu yönetsel süreçteki değişimlerin fakültemizin kurumsallaşmasına değerli katkılar sağlamıştır. Tıp eğitiminin sürekli ve bağımsız değerlendirilmesi akreditasyonun kurumsal sürece değerli bir katkısıdır. Bu kapsamda oluşan kurullar olan; Özdeğerlendirme, Ölçme ve Değerlendirme, Program Değerlendirme ve Strateji Geliştirme, Müfredat Geliştirme, Temel İletişim Becerileri ve Koordinatörler kurullarıyla müfredat sürekli takip edilmekte ve gelişimi izlenmektedir. Tüm bu süreç eğitim öğretim sınav yönetmeliğimizdeki değişikliklerle de güvence altına alınmıştır. Bu gelişmeler Özdeğerlendirme Raporumuzda tanımlanarak UTEAK'a değerlendirilmek üzere sunulmuştur. Tarafımıza 02.12.2015 tarihinde UTEAK Değerlendirme Raporu gönderilmiştir. Temel standartlar üzerine UTEAK'ın önermiş olduğu düzenlemeler ilgili kurul ve alt komisyonlar çalışılarak yeniden düzenlenmiştir. 21-25 Mayıs 2017 tarihinde 5 kişiden oluşan akreditasyon heyeti kurumumuza yerinde değerlendirme ziyaretinde bulunmuşlardır.

UTEAK Son Değerlendirme ve Öneri Raporu'nu 15 Eylül 2017 tarihinde göndermiştir. Fakültemiz değerlendirme raporundaki geliştirilmesi gereken standartları değerlendirerek tıp eğitiminde gerekli düzenlemeleri yapmıştır. Tüm bu sürecin sonucunda Fakültemiz Türkçe Tıp Programı 23.03.2019 tarihinden itibaren 01.01.2025 yılına kadar akredite edilmiştir.

Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitim ve öğretimindeki bu gelişimi ve yenilenmesiyle 6 yıl süreli akreditasyon belgesini almaya hak kazanmıştır. Akreditasyon süreci ile tıp eğitimimiz gelişen, kendisini yenileyen, iç ve dış paydaşlar tarafından değerlendirilebilen kurumsal bir yapıya dönüşmüştür.

Anahtar Kelimeler

TEPDAD, UTEAK

Geleceğin Hekimleri İçin Gezegen Sağlığı Müfredat Uygulamaları: Dönem 3 Öğrenci Geribildirimlerinin Değerlendirilmesi

Melis Kartal Yandım

melis.yandim@izmirekonomi.edu.tr

İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü

Dilek Ersil Soysal

dilek.soysal@izmirekonomi.edu.tr

İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dahili Tıp Bilimleri Bölümü

Hakan Abacıoğlu

hakan.abacioglu@izmirekonomi.edu.tr

İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü

Giriş ve Amaç: Gezegen sağlığı, Dünya'nın doğal sistemlerine insan eliyle verilen zararların, insan sağlığı üzerindeki etkilerini belirlemeye odaklanan bir alandır. Dönem 3 öğrencilerine çevresel değişimlerin insan sağlığı üzerindeki etkileri ve geleceğin hekimleri olarak hastalarına almaları gereken koruyucu önlemlerin nasıl gerektiğine yönelik verilen eğitimin sonunda öğrencilerden alınan geribildirimlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: İnsan, Toplum ve Gezegen 301 (İTG301) ders bloğunun gezegen sağlığı ile ilgili öğrenim çıktısı "Bu dersin sonunda öğrenciler, çevresel değişikliklerin bulaşıcı olmayan hastalıklar, bulaşıcı hastalıklar, beslenme, endokrin ve metabolik hastalıklar, sıcaklık ilişkili hastalıklar ve akıl sağlığı ile ilgili olarak insan sağlığı üzerindeki etkilerini açıklayabilecekler" olarak belirlenmiştir. Bu öğrenim çıktısına ilişkin olarak, İTG301 ders programının dört haftasında gezegen sağlığına yer verilmiştir. Bu ders için eğitim yöntemi olarak tersine sınıf (flipped classroom) örneği uygulanmıştır. Bu eğitim etkinliği örneğinde öğrencilerden konu ile ilgili derse gelmeden önce hazırlık yapmaları istenmiştir. İlk hafta öğrencilerimiz arasından her bir grupta rastgele seçilen altı öğrenci olacak şekilde altı çalışma grubu oluşturulmuş ve her bir grubun çalışma konusu kura ile belirlenmiştir. Çevresel değişimlerin insan sağlığı üzerindeki etkileri ve birinci basamak hekimlerinin bu aşamada yapabilecekleri ile ilgili olarak genel bir bilgilendirme dersi verilmesinin ardından, her bir çalışma grubunun dördüncü haftada önceden verdiğimiz sorular çerçevesinde yirmişer dakikalık sunum hazırlayarak sunmaları, ayrıca konu ile ilgili rapor yazmaları istenmiştir. Ölçme değerlendirmede her grup, sunumlar için oluşturulan değerlendirme tablosu üzerinden, sunumlar esnasında diğer çalışma gruplarını puanlandırmış ve bu puanlara öğretim üyelerinin değerlendirme puanları da eklenerek o grup için ortalama sunum puanı belirlenmiştir. Yazılı raporlar ayrı bir değerlendirme tablosu üzerinden yalnızca öğretim üyeleri tarafından değerlendirilmiştir. Sunum ve rapor puanlarının toplamı, ara sınav notu olarak belirlenmiştir. Sunumların ardından öğrencilerimizden takım çalışmasında iletişim becerileri, literatür tarama becerileri, çevresel değişimler ve insan sağlığı ilişkisi konusundaki bilgi düzeyi ve risk grubunda bulunan hastalar için koruyucu önlemler bilgi düzeyinin değerlendirildiği geribildirim formunu gönüllü ve isimsiz olarak doldurmaları istenmiştir. Geribildirim verileri ankete dayalı ve nitel olup, ankette sorduğumuz sorular için 3'lü Likert ölçeği kullanılmıştır. Veri analizinde yanıtların toplam içerisindeki frekansları (yüzdeleri) hesaplanarak sonuçlar elde edilmiştir.

Bulgular: Toplamda 35 kişi olan dönem 3 öğrencilerimizden 21'i geribildirim formunu eksiksiz doldurmuştur. Öğrencilerimizin %38'i takım çalışmasının iletişim becerilerini arttırdığını, %62'si bu türde eğitsel etkinliğin iletişim becerileri açısından etkili olmadığını ve grup çalışmalarında grup elemanlarının rastgele belirlenmesi yerine kendileri tarafından belirlenmesi, hatta grup içi iletişimde kopukluk olması nedeniyle grup çalışmalarının yapılmaması yönünde geribildirim vermişlerdir. % 57'si literatür tarama becerilerinin arttığını, %43'ü ise eğitsel etkinliğin literatür tarama becerileri açısından katkısı olmadığını bildirmiştir. Öğrencilerimizin %86'sı bu eğitsel etkinlikle çevresel değişimlerin insan sağlığı üzerindeki etkileri konusunda bilgilerinin arttığını, %14'ü bu konuda bilgilerinde artış olmadığını, %76'sı risk grubundaki hastalara önleyici tedbir olarak ne tür tavsiyelerde bulunulması gerektiği konusunda bilgilerinin arttığını, %24'ü ise bu konuda bilgilerinde artış olmadığını bildirmiştir.

Sonuç: Bu eğitsel etkinliğin sonunda öğrencilerin birinci basamak hekimi olarak çevresel değişimlerin insan sağlığı üzerindeki etkileri ve risk grubundaki hastalar için alınacak önlemler ile ilgili bilgilerinde artış olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler

gezegen sağlığı, öğrenci geribildirimleri, takım çalışması

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 3 Anlatısal Tıp Program Tanıtımı ve Öğrencilerin Programa İlişkin Görüşleri

Merih Öztoprak

merihoz85@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Bilge Tuncel

bilgetuncelster@gmail.com

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Melih Elçin

melihelcin48@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Hikaye anlatma ve hikayeleri derin ve dikkatle dinleme sanatı hasta-hekim ilişkisindeki temel noktalarlardandır. Hasta-hekim etkileşimi sırasında hekimlerin, hastanın hastalıkla ilgili algı ve yaşantılarını ve bu yaşantıyla ilgili aktarmak istediği hikayeyi fark etmesi, anlaması, içselleştirmesi ve uygun bir biçimde yanıt vermesi yeni yetişen hekim adayının mesleki kimlik gelişimi açısından önemlidir. Öğrenenlerin, kendi hekimlik değerlerini anlamalarını, geliştirmelerini sağlayan bir yöntem olan 'Anlatısal tıp' yöntemi ilk kez hem bir hekim hem de edebiyat alanında akademisyen olan Rita Charon tarafından uygulanmaya başlamıştır. Charon, ilk kez 1996 yılında Columbia Üniversitesi'nde başlattığı bu Anlatısal Tıp Programı ile insan bilimleri ve tıp arasında köprüler kurarak sağlık çalışanlarının iletişim ve iş birliği becerilerini geliştirmelerine yardım etmeyi amaçlar.

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2019-2020 eğitim öğretim yılında, Dönem 3 öğrencilerinin İnsan Bilimlerinde Tıp eğitimi kapsamında, iki oturumdan oluşan Anlatısal Tıp uygulamalarına yer vermeye başlanmıştır. Bu çalışmanın amacı fakültemizde ilk kez uygulanan bu programı tanıtmak ve programla ilgili öğrenci geribildirimlerinin sonuçlarını ortaya koymaktır.

Yöntem: Programın amaç ve hedefleri doğrultusunda ilk oturumda yakın okuma, ikinci oturumda reflektif yazma uygulamaları yapılmıştır. Programa, hem eğitici olarak, hem de program tasarımı aşamalarında, fakültemizin Tıp Eğitimi ve Bilişimi, Tıp Tarihi ve Etik, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Ergen Sağlığı Bilim ve Anabilim Dalları ile Edebiyat ve İletişim Fakülteleri öğretim üyeleri katılmıştır. Oturumlar sırasında edebi anlatılardan (anı yazısı, roman...vb.) alıntılar, dijital hikayeler, şarkılar gibi çeşitli eğitim materyalleri kullanılmıştır. Öğrencilerden, her oturumun sonunda elektronik ortamda bir form olarak düzenlenen açık uçlu sorular aracılığıyla, programın işlenişine, içeriğine ve kazanımlarına ilişkin yazılı geribildirim alınmıştır. Geribildirimler tematik olarak incelenmiş ve gruplanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin programa ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular temalar halinde örneklenmiştir.

Programın Kazanımları:

"İşitme sorunu yaşayan çocukların ebeveynlerinin neler yaşadığı, nasıl kaygılar ve problemlere sahip olduğuyula ilgili empati kurabildim. Hekimlik mesleği tabiatı gereğiyle hastayla empati kurabilme gerektirir."

"Programın, klinikten son derece uzak ilk üç yılki eğitimin dönütleri ve manevi bir tatmini olmaması boyutundaki eksikliği biraz azaltabileceğini düşünüyorum. Videolara da konu olan hikaye çemberini uygulamalı deneyimleyemememizi bir olumsuzluk olarak değerlendirebilirim."

"Program bence yoğun bir tıp eğitiminin arasında kafamızı boşaltmamız açısından, sohbet, değerlendirme, eleştirel bakış açısı ve birbirimizi tanımamız açısından çok faydalıydı. Özellikle bunu bir kitap üzerinden yapmamız çok güzeldi."

"Edebiyat fakültesinden gelen hocamızı çok beğendim. Sanırım programın en güzel yanı farklı bir disiplinle karşılaşmaktı."

Oturum içeriğindeki metin/videolar:

"Seçtiğim mesleğin ne kadar ciddi olduğunu ve sorumluluk gerektiren bir iş olduğunu hissettirdi. Etkileyici bir anlatımı vardı ve az buçuk benim de düşündüğüm ama dile getirmediğim duygularımın tam bir şekilde dile getirilmiş haliydi."

“Gerçek hastalardan alınmış ve yine onların seslendirmesiyle oluşturulmuş videolar etkileyici ve akılda kalıcıydı.”

“Bende yardım etme isteği uyandırdı. Sırtlarını sıvazlayıp rahatlatmak istedim işitme kaybı olan çocuklar ve ailelerini. Yaşadıklarını birinci ağızdan duymak ve sadece işittiklerimle sınırlı kalmayıp bu kişilerin canlı kanlı görüntülerini görmem empati kurmamı sağladı. Birkaç istatistiki bilgi ve teorik konudan ibaret olmadığını gördüm bu hastalığın.”

Mevcut ön verilerimiz ışığında öğrencilerin programa ilişkin görüşlerinin genellikle olumlu olduğu, hedeflenen kazanımlara ulaşma yolunda verim alındığı ve eğitim materyallerinin ilgi çekici bulunduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler

anlatısal tıp, tıp fakültesi

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Görevlilerine Yönelik Akran Destekli Kardiyopulmoner Resusitasyon Eğitimi Deneyimi

Bürge Atılgan

atilganburge@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Ümitcan Ünver

umitcanunver@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı
Gülşen Taşdelen Teker

gulsentasdelen@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Filiz Üzümcügil

filizuzumcugil@hotmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Kardiyopulmoner Resusitasyon (KPR) konusunda bilgi eksikliği, tıbbi hatalara, sürecin kötü yönetimine ve hastalar için olumsuz sonuçlara neden olmaktadır. Bu nedenle hekimlerin KPR konusunda yetkin ve güncel bilgiye sahip olmaları güvenli sağlık hizmet sunumu için çok önemlidir. Hekimlerin KPR konusundaki eksiklerinin tespit edilip bu eksiklerin tamamlanmasında kullanılabilecek etkili yöntemlerden biri akran destekli öğrenmedir. Eğitim boşluklarını belirleyerek müdahale etmenin yollarından biri olan bu yöntemde, benzer özellikleri taşıyan öğrenenlerin öğrenmede birbirlerine destek olması esastır.

1900'lerde Piaget, Perry, Vygotsky gibi eğitim bilimciler sosyal etkileşim ve işbirliğinin, bilginin oluşturulmasında, bilişin gelişiminde ana unsur olduğunu vurgulamışlardır. Akran destekli eğitim de çağdaş eğitim felsefeleri bağlamında yeniden tartışılmaya başlanmıştır. Bu çalışmada araştırma görevlilerine yönelik düzenlenen akran destekli KPR kursuna ilişkin katılımcıların ve akran eğiticilerin deneyimlerinin paylaşılması amaçlanmıştır.

Yöntem: HÜTF Araştırma Görevlileri Meclisi, araştırma görevlilerinin gelişimleri, yönetsel karar süreçlerine katılımlarının sağlanması, gereksinimleri doğrultusunda kendi yöntemleri ile öğrenme ve kişisel gelişim fırsatları yaratılması amacıyla kurulmuştur. Meclis toplantılarında KPR eğitime gereksinim duyulduğu dile getirilmiştir. Bu sebeple, HÜTF Anesteziyoloji AD desteği, öğretim üyeleri rehberliği ve araştırma görevlilerinin katkısı ile bir günlük akran destekli KPR eğitimi düzenlenmiştir.

Eğitime katılmak isteyenlerin, eğitimden beklentileri alınarak bir günlük program içeriği sorumlu öğretim üyesi süpervizyonunda akran eğiticilerin iş birliğiyle yapılandırılmıştır. Bu bağlamda kursun amacı kalbi duran ya da genel durumu kötüleşen hastayla karşı karşıya kalan araştırma görevlilerinin etkin, doğru ve güncel uygulamalara dayalı KPR bilgi ve becerilerini geliştirmek olarak belirlenmiştir. Program tasarımının ardından katılımcılara bir hafta öncesinden eğitim materyalleri (algoritma, videolar) gönderilmiş ve hazırlanmaları istenmiştir. Simülasyon uygulamaları, demonstrasyon, role-play, soru-cevap ve kısa brifingler gibi farklı yöntemler kullanılarak tüm süreç etkileşimli olarak kurgulanmıştır. Hazırlanan düzey belirleyici bir ön test ve eğitim sürecinin ardından yapılan son test değerlendirmesinin yanı sıra, eğitim alan 14 katılımcının ve 6 akran eğiticinin süreçle ilişkin sözlü ve yazılı geribildirimleri alınmıştır.

Bulgular: Her bir katılımcının son-test puanlarında ön-test puanlarına göre artış saptanmıştır. Bu artış Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi analiz sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır ($z=-2,807$, $p=0,005$, etki büyüklüğü $r=0,63$). Geribildirim formlarında tüm katılımcılar, uygulama sonrasında KPR konusundaki yeterliliklerinin arttığını ifade etmişlerdir. Programın en çok yararlanan yönü "senaryoların çeşitliliği ve gerçekçiliği, eğiticilerin motivasyonu, yetkinliği ve geribildirimleri, simülasyon ortamı, uygulamaların çeşitliliği, teorik-uygulama dengesi" olmuştur. Geliştirilmesi gereken yönler ile ilgili olarak, "sürenin arttırılması, tüm araştırma görevlilerine bu eğitimin verilmesi, zaman içinde güncellenmesi, içeriğe entübasyon ve pediatrik KPR'nin eklenmesi" önerilmiştir. Akran eğiticiler ise geribildirimlerinde programın planlanması ve uygulama sürecinin "takım çalışması,

organizasyon ve eğitimcilik becerilerini arttırdığını, sosyal yarar sağladığını, öğretmek daha derin öğrendiklerini” belirtmişlerdir. Tüm akran eğitimciler, süpervizyon altında çalışmanın onları rahatlattığını ve süreçte öğretim üyesinin rol modelliğinin eğitimcilik becerilerini geliştirmedeki değerini vurgulamıştır.

Sonuç: Araştırma görevlilerinin akran eğitim süreçlerinde yer almasının, öğretme ve öğrenmeye değer veren bir eğitim anlayışının oluşmasına, gelecekteki eğitim liderlerinin gelişmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Akran destekli eğitim sürecinin başarıya ulaşması için iyi bir planlamaya ve rol model öğretim üyelerine ihtiyaç vardır. Programın çıktıları ışığında HÜTF’de mezuniyet sonrası eğitim sürecinde yapılandırılmış akran eğitimi kültürünün yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler

akran destekli eğitim, kardiyopulmoner resüsitasyon, geribildirim

İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi 1.sınıf Öğrencileri Tarafından 1.Sınıf Tıbbi Beceri Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Osman Ata Uysal

uysal.ata@gmail.com

İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Dr.Öğr.Üyesi Z. Karadeniz

İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

M.F. Aydoğdu

İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi 1.Sınıf Öğrencisi

A.Ünsal

İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi 1.Sınıf Öğrencisi

Giriş ve Amaç: Tıp eğitiminde güncel UÇEP ilkelerine göre her tıp fakültesi öğrencisinin, 1.sınıftan başlayarak Temel Tıbbi Becerileri öğrenmesi gerekmektedir. Bu nedenle İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde eğitime başlanmış olan ilk dört sınıftan halen 1.sınıfta ve 3.sınıfta Temel Tıbbi Beceriler eğitim programı uygulanmaktadır. Bu araştırmada amacımız, Tıbbi Beceri eğitimi konusunda, bu eğitimi alan 1.sınıf öğrencilerinden geribildirim alarak eğitimi değerlendirmektir. Bunun için Anket formları oluşturulmuş ve birinci yarıyıldaki Tıbbi beceri eğitimlerinin tamamlanmasından hemen sonra Anket formları öğrencilere sınıfta verilerek anket uygulaması yapılmıştır.

Yöntem: 1.sınıf Temel Tıbbi Beceriler eğitimi, Tıbbi Beceriler Laboratuvarı'nda, ders programında yer alan her bir Laboratuvar günündeki Laboratuvar saatlerinde, o gün için belirlenmiş olan Beceri uygulaması konusunda yapılmaktadır. Öğrencilerimiz Tıbbi Beceriler Laboratuvarı'nda önce Eğitici demonstrasyonunu izlemektedirler. Daha sonra Eğitici gözetiminde maket ve modeller kullanarak tek tek beceri uygulaması yapmaktadırlar. Uygulama eğitiminden sonra Beceri Eğitimi Laboratuvar Kılavuzu intranetteki UBIS (üniversite bilgi sistemi) programına yüklenmektedir. Her ders kurulu sonunda, o kuruldaki beceri konularından pratik sınava girmektedirler.

Bu araştırmada, birinci yarıyıl sonunda Tıbbi Beceriler Eğitimi yapılan konularda, anket formları oluşturulmuş ve öğrencilere teorik eğitim gördükleri derslikte verilerek anket uygulaması yapılmıştır. Anket formundaki her bir Temel Tıbbi Beceriler eğitimi konusu için değerlendirmeler 5'li Likert ölçeğine göre yapılmıştır. Bu ölçek tanımlamaları aşağıdadır: Beceri uygulamasının hedefi yeterince açıldı, Beceri uygulamasının tanımlanması yeterince açıldı, Beceri uygulaması için ayrılan süre yeterliydi, Beceri uygulaması gereçleri yeterliydi, Beceri uygulaması amaçlanan hedeflerine ulaştı. Ankette yer verilen Temel Tıbbi Beceriler uygulama eğitimi konuları aşağıdadır:

1. Hijyenik el yıkamak
2. Steril eldiven giymek ve çıkartmak
3. Maske takmak ve çıkartmak
4. Bone takmak ve çıkartmak
5. Nabız saymak
6. Solunum saymak
7. Arteriyel kan basıncı ölçmek
8. Vücut sıcaklığı ölçmek
9. Enjeksiyonluk sıvı hazırlanması
10. Subkutan ve intrakutan enjeksiyon simülasyonu
11. İntramuskuler enjeksiyon simülasyonu
12. İntravenöz enjeksiyon simülasyonu
13. İntravenöz sıvı yolu simülasyonu

Bulgular: Değerlendirme sonuçları istatistiksel olarak aritmetik ortalama standart sapma ile incelenmiştir. İstatistiksel incelemede en yüksek aritmetik ortalama 3,80 ile "Maske takmak ve çıkartmak" uygulamasına, en düşük aritmetik ortalama ile "Arteriyel kan basıncı ölçmek" ve "İntravenöz sıvı yolu simülasyonu" uygulamalarına ait bulunmuştur.

Sonuç: Temel Tıbbi Beceriler eğitimi konusunda yapılan anketin istatistiksel değerlendirmelerine göre, öğrencilerimizin çoğunun, eğitim konularının çoğunda yapılan beceri eğitiminden çok yararlandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerimizin bazılarının yeterince yararlanamadıklarını ifade ettikleri konularda gereken geliştirmeler için başlıca bileşenlerin anlaşılması bakımından uygulanan anket, eğitimciler için yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler

tıbbi beceriler eğitimi, tıp fakültesi 1.sınıf

İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi 3.sınıf Öğrencileri Tarafından 3.sınıf Tıbbi Beceri Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Osman Ata Uysal

uysal.ata@gmail.com

İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Dr.Öğr.Üyesi Z. Karadeniz

İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Y. Akbaş

İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi 3.Sınıf Öğrencisi

C. Kaya

İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi 3.Sınıf Öğrencisi

Giriş ve Amaç: Tıp eğitiminde güncel UÇEP ilkelerine göre her tıp fakültesi öğrencisinin, 1. sınıftan başlayarak Temel Tıbbi Becerileri öğrenmesi gerekmektedir. Bu nedenle İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde eğitime başlanmış olan ilk dört sınıftan halen 1.sınıfta ve 3.sınıfta Temel Tıbbi Beceriler eğitim programı uygulanmaktadır. Bu araştırmada amacımız, Tıbbi Beceri eğitimi konusunda, bu eğitimi alan öğrencilerden geribildirim alarak eğitimi değerlendirmektir. Bunun için Anket formları oluşturulmuş ve 1.yarıyıldaki Tıbbi beceri eğitimlerinin tamamlanmasından hemen sonra Anket formları öğrencilere sınıfta verilerek anket uygulaması yapılmıştır.

Yöntem: 3.sınıf Temel Tıbbi Beceriler eğitimi, Tıbbi Beceriler Laboratuvarı'nda, ders programında yer alan her bir Laboratuvar günündeki Laboratuvar saatlerinde, o gün için belirlenmiş olan Beceri uygulaması konusunda yapılmaktadır. Öğrencilerimiz Tıbbi Beceriler Laboratuvarı'nda önce Eğitici demonstrasyonunu izlemektedirler. Daha sonra Eğitici gözetiminde maket ve modeller kullanarak tek tek beceri uygulaması yapmaktadırlar. Uygulama eğitiminden sonra Beceri Eğitimi Laboratuvar Kılavuzu intranetteki UBIS (üniversite bilgi sistemi) programına yüklenmektedir. Her ders kurulu sonunda, o kuruldaki beceri konularından pratik sınava girmektedirler.

Bu araştırmada, 1.yarıyıl sonunda Tıbbi Beceriler Eğitimi yapılan konularda, anket formları oluşturulmuş ve öğrencilere teorik eğitim gördükleri derslikte verilerek anket uygulaması yapılmıştır. Anket formundaki her bir Temel Tıbbi Beceriler eğitimi konusu için değerlendirmeler 5'li Likert ölçeğine göre yapılmıştır. Bu ölçek tanımlamaları aşağıdadır: Beceri uygulamasının hedefi yeterince açıktı, Beceri uygulamasının tanımlanması yeterince açıktı, Beceri uygulaması için ayrılan süre yeterliydi, Beceri uygulaması gereçleri yeterliydi, Beceri uygulaması amaçlanan hedeflerine ulaştı Ankette yer verilen Temel Tıbbi Beceriler uygulama eğitimi konuları aşağıdadır:

1. Hareket muayenesi
2. Kalp sesleri oskultasyonu simülasyonu
3. Defibrilasyon simülasyonu
4. Akciğer sesleri oskultasyonu simülasyonu
5. Endotrakeal kateterizasyon simülasyonu
6. Nazogastrik kateterizasyon simülasyonu
7. Rektal kateterizasyon simülasyonu

Bulgular: Değerlendirme sonuçları istatistiksel olarak aritmetik ortalama standart sapma ile incelenmiştir. İstatistiksel incelemede en yüksek aritmetik ortalama 3,27 ile "Endotrakeal kateterizasyon simülasyonu" ve "hareket muayenesi" uygulamalarına, en düşük aritmetik ortalama 2,5 ile "Akciğer sesleri oskultasyonu simülasyonu" uygulamasına ait bulunmuştur.

Sonuç: Temel Tıbbi Beceriler eğitimi konusunda yapılan anketin istatistiksel değerlendirmelerine göre, öğrencilerimizin çoğunun, eğitim konularının çoğunda yapılan beceri eğitiminden çok yararlandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerimizin bazılarının yeterince yararlanamadıklarını ifade ettikleri konularda gereken geliştirmeler için başlıca bileşenlerin anlaşılması bakımından uygulanan anket, eğitimcilere yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler

tıbbi beceri eğitimi, tıp fakültesi 3.sınıf

Jinekolojik Muayene Değerlendirme Rehberinin Güvenirliğinin Değerlendirilmesi

Yasemin Akşehirli Seyfeli

yaseminsefeli@gmail.com

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik AD

Melis Naçar

mnacar@erciyes.edu.tr

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Zeynep Baykan

zbaykan@erciyes.edu.tr

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Gökhan Açmaz

acmazg@erciyes.edu.tr

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum AD

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi üçüncü sınıfta tıbbi beceri sınavlarında kullanılan “jinekolojik muayene değerlendirme rehberi” nin güvenirligi ve genellenebilirliğinin gösterilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi üçüncü sınıf öğrencilerine Endokrin ve Ürogenital Sistemler Ders Kurulu içerisindeki tıbbi beceri laboratuvarında maketlerle üç anabilim dalı (kadın doğum, üroloji ve genel cerrahi) öğretim üyeleri tarafından yürütülen altı farklı beceri eğitimi yapılmaktadır. Bu eğitimlerinden biri olan jinekolojik muayene eğitimi kadın doğum anabilim dalı öğretim üyeleri tarafından yürütülmektedir. Komite sonunda klinik sınav merkezinde objektif yapılandırılmış pratik sınav yapılmaktadır. Bu çalışma için 2018-2019 eğitim-öğretim yılında yapılmış olan objektif yapılandırılmış pratik sınavı sırasında toplanan veriler kullanılmıştır. Bu sınava ilgili yılın kurulunda 291 öğrenci girmiştir. Her öğrenci üç istasyonda değerlendirilmiştir. Kadın Hastalıkları ve Doğum anabilim dalının bu kurulda iki beceri dersi (jinekolojik muayene ve doğum) vardır. Sınavda öğrencilerden tesadüfi olarak bazıları jinekolojik muayene bazıları ise doğum becerisi üzerinden değerlendirilmektedir. Öğrencilerden 118’i “jinekolojik muayene” istasyonunda değerlendirilmiştir. Çalışmamızda jinekolojik muayene istasyonlarında her öğrenciyi bir öğretim üyesi ve bir asistan birbirlerinden bağımsız olarak 18 maddelik “jinekolojik muayene değerlendirme rehberi” ile puanlamıştır. Öğretim üyesinin verdiği puan öğrencinin asıl puanı olarak kabul edilmiştir. Değerlendiriciler arası korelasyonu test etmek için grup içi korelasyon (intraclasscorrelationcoefficient-ICC/Sınıf içi korelasyon katsayısı-SKK) analizi kullanılmıştır. G-kuramının iki-değişkenlik kaynaklı çaprazlanmış rastgele etki deseni ile modellenmiştir. Bu desende bireyler “b”, maddeler “m” ve puanlayıcılar “p” ile gösterilmek üzere $b \times m \times p$ olarak sembolize edilmektedir. G-kuramı $b \times m \times p$ deseninden; bireyler, maddeler, puanlayıcılar olmak üzere üç ana etki ve birey-madde, birey-puanlayıcı, madde puanlayıcı ortak etkileri ve diğer etki ($b \times m \times p, e$) olmak üzere yedi varyans bileşeni ANOVA ile hesaplanmıştır. Analizlerde $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi olarak kabul edilmiştir

Bulgular: Öğrencilerin birinci ve ikinci değerlendiriciden aldıkları toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı uyum saptanmıştır ($p < 0,001$; $SKK = 0,658$). G-kuramı $b \times m \times p$ deseninden elde edilen verilere göre; bireylere ait varyans bileşenlerinin toplam varyansı açıklama yüzdesi (%5.4), puanlayıcılara ait varyans bileşenlerinin toplam varyansı açıklama yüzdesi (%1.4), maddelere ait varyans bileşenlerinin toplam varyansı açıklama yüzdesi (%10.0), birey ve puanlayıcı ortak etkilerine ait varyans bileşenlerinin toplam varyansı açıklama yüzdesi (%2.9), birey ve madde ortak etkilerine ait varyans bileşenlerinin toplam varyansı açıklama yüzdesi (%40.7), puanlayıcı ve madde ortak etkilerine ait varyans bileşenlerinin toplam varyansı açıklama yüzdesi (%4.4) ve artık varyansına (birey ve madde puanlayıcıya) ait varyans bileşenlerinin toplam varyansı açıklama yüzdesi (%35.1) olarak kestirilmiştir. Bu varyans kestirimlerinden hesaplanan genellenebilirlik kat sayısı 0.54 olarak bulunmuştur.

Sonuç: Puanlayıcıların verdikleri toplam puanlar arasında uyum vardır. Genellenebilirlik teoreminden elde ettiğimiz varyans açıklayıcılıklarına bakıldığında maddelerin zorluk seviyeleri arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Bu durum madde örnekleminin evrene genellenebilirliğini azaltmaktadır. Madde güçlükleri incelenerek iyileştirmeler yapılmasına karar verilmiştir. Diğer bir değişkenlik kaynağının da

puanlayıcılar olduğu görülmüştür. Puanlayıcıların bir sonraki sınav öncesinde değerlendirme rehberindeki maddeler ile ilgili beceri eğitimi değerlendirmesi ile ilgili bir eğitim daha almasına karar verilmiştir.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, değerlendirme rehberi, güvenilirlik

Kardiyoloji Asistanlarının Çekirdek Eğitim Programında Tanımlanan Klinik Yetkinlikler Açısından Özyeterlik Algısının Değerlendirilmesi

Aylin Yıldırım

aylinyildirim@gmail.com

Başkent Üniversitesi

Sevgi Turan

sevgigunalturan@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Kardiyovasküler hastalıklar erişkin yaşta en sık görülen ve en fazla ölüme neden olan hastalıklardır. Kardiyoloji alanında etkin tanı ve tedavi yöntemleri kadar kalp hastalıklarının görülme olasılığını arttıran risk faktörleri ile mücadele yani korunma da önem taşımaktadır. Kardiyoloji uzmanlık eğitiminde kazanılması gereken bilgi ve beceriler TUK-MOS tarafından Kardiyoloji Çekirdek Eğitim Programı (ÇEP) ile tanımlanmıştır. Kardiyoloji ÇEP kazanılması gereken klinik yetkinlikleri tanı (T), tanı ve tedavi (TT), ekip çalışması yaparak tanı ve tedavi (ETT) düzeylerinde tanımlamış, bunlara Acil (A) ve Korunma (K) düzeyleri eklemiştir. Dolayısıyla ÇEP'te yer alan klinik yetkinlikler TT-A-K, ETT-A-K, TT-K, T-A-K ve T-K düzeylerine göre gruplanmıştır. K düzeyi ÇEP'te tanımlanan tüm yetkinliklerde yer almaktadır. Klinik yetkinliklerin tamamının asistanlık eğitiminin ilk yarısında kazanılması beklenmektedir.

Çalışmanın amacı Türkiye'nin farklı kurumlarında kardiyoloji alanında uzmanlık eğitimine devam etmekte olan asistanların ÇEP'te tanımlanan klinik yetkinlikler açısından özyeterlik algılarının değerlendirilmesi ve bunu etkileyebilecek faktörlerin irdelenmesidir.

Yöntem: TUK-MOS Kardiyoloji ÇEP'de yer alan klinik yetkinlikler için T, TT, ETT düzeyleri ile A ve K ek düzeylerine ilişkin asistanların özyeterlik algılarını değerlendirmek amacıyla anket hazırlanmıştır. Ankette asistanların demografik verileri, eğitim aldıkları kurum, eğitim süreleri ve mesleki tecrübeleri sorgulanmış; ÇEP'te adı geçen klinik yetkinliklere ilişkin kendilerini yeterli görüp görmediklerine dair özdeğerlendirme yapmaları istenmiştir. Eğitim programının ilk yılındaki asistanlar çalışmaya dâhil edilmemiş, 2-3. yılındaki asistanlar ilk yarı, 4-5. yılındaki asistanlar ikinci yarı (kıdemli) olarak gruplanmıştır. Asistanların özyeterlik algıları farklı düzeylere (ilk vs ikinci yarı) ve farklı eğitim kurumlarına (Üniversite vs Eğitim Araştırma Hastanesi-EAH) göre karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmada ki-kare testi kullanılmış ($p < 0.05$ anlamlı), veriler $\text{ort} \pm \text{SD}$ ve $\text{sayı}(\%)$ olarak ifade edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya 36 farklı eğitim kurumundan toplam 84 kardiyoloji asistanı katılmıştır. Asistanların ortalama yaşı $29,2 \pm 2,3$ olup, %70'i erkektir. Asistanların %59'u eğitiminin ilk yarısında, %41'i ikinci yarısında olduğunu belirtmişlerdir. Ellibeş asistan (%65) Üniversite hastanelerinde (53 Devlet, 2 Vakıf), 29 asistan ise EAH'nde eğitimlerine devam etmektedir. TT-A-K düzeyinde edinilmesi gereken klinik yetkinliklerden asistanların TT'de kendilerini en yetkin hissettiklerini konu %88 oranıyla hipertansiyon olmuş, bunu %80 oranıyla akut kalp yetersizliği izlemiştir. Korunma düzeyinde de hipertansiyon %76 oranı ile ilk sıradadır. Eğitiminin ilk yarı ile ikinci yarısındaki asistanlar TT-A-K düzeyinde edinilmesi gereken klinik yetkinliklere ilişkin özyeterlik algıları açısından karşılaştırıldığında, kıdemliler beklendiği üzere tüm alanlarda kendilerini daha yetkin hissetmektedir. Ani kardiyak ölüm, damar hastalıkları, erişkin doğumsal kalp hastalıkları, kapak hastalıkları, kor pulmonale, kronik iskemik kalp hastalıkları ve perikart hastalıkları için farklılık TT düzeyinde, ani kardiyak ölüm için K düzeyinde anlamlılık sınırına ulaşmaktadır ($p < 0.05$). Farklı kurumlarda eğitim almakta olan asistanlar karşılaştırıldığında ise TT ve A düzeylerinde kurumlar arasında farklılık saptanmazken, K düzeyinde listedeki yetkinliklerin tamamında üniversitede eğitim almakta olan asistanların özyeterlik algısı EAH'lerine kıyasla yüksek bulunmuştur. Aradaki farklılık ÇEP'te tanımlanan yetkinliklerin yarısından fazlasında anlamlıdır ($p < 0.05$). Korunma düzeyinde en yüksek özyeterlik algısı hipertansiyona ilişkindir (üniversite %85, EAH %59 $p < 0.05$). EAH veya Üniversitede eğitim almakta olan asistanların kıdem düzeyleri arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0.05$).

Sonuç: Çalışmada kardiyoloji ÇEP'e göre asistanlığın ilk yarısında kazanılması gereken klinik yetkinliklere ilişkin özyeterlik algısı beklenenin altında bulunmuştur. Korunma düzeyindeki özyeterlik

algısı açısından üniversiteler ile EAH arasındaki farklılık ise dikkat çekicidir. Çalışmanın verileri kardiyoloji EP'in güncellenmesi ve asistan eğitim programının düzenlenmesi konularında yönlendirici olacaktır.

Anahtar Kelimeler

özdeğerlendirme, kardiyoloji, uzmanlık eğitimi, yetkinlikler

Kardiyoloji Uzmanlık Alanını Seçimde Rol Oynayan Faktörler

Aylin Yıldırım

aylinyildirim@gmail.com

Başkent Üniversitesi Kardiyoloji Anabilim Dalı

Armağan Altun

armagan.altun@tkd.org.tr

Başkent Üniversitesi Kardiyoloji Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: 1990 öncesinde İç Hastalıkları Anabilim Dalı altında bir yan dal olan Kardiyoloji 1991 yılından beri ayrı bir Anabilim Dalı olarak TUS'ta uzmanlık öğrencisi almaktadır. Kardiyoloji, İç Hastalıkları'ndan ayrıldığı ilk yıllarda TUS tercihleri sıralamasında en çok tercih edilen ilk 5 uzmanlık alanı arasında yer alırken son dönemde TUS girişi puanlarının öncesine göre düştüğü dikkati çekmektedir.

Çalışmanın amacı günümüzde uzmanlık alanı olarak Kardiyoloji'yi tercih edenlerin bu seçiminde rol oynayan faktörleri belirlemektir.

Yöntem: TUS'da kardiyoloji uzmanlık alanını kazanarak asistanlık eğitimine başlayıp henüz birinci yılında olan asistanlara Türk Kardiyoloji Derneği Yeterlik Kurulu tarafından düzenlenen 'Temel Asistan Okulu' sırasında anket uygulanmıştır. Ankete katılan asistanların demografik verileri, mesleki tecrübeleri, TUS'a giriş sayıları ve tercih sıralamaları sorgulanmıştır. Kardiyoloji uzmanlık alanını seçmelerinde rol oynayan faktörler olarak çalışma saatleri, nöbet sayıları, mesleki tatmin, TUS puanı ve malpraktis riski irdelenmiştir. Uzmanlık eğitimi aldıkları kurumu seçmelerinde rol oynayan faktörler olarak kurumun hasta sayısı/çeşitliliği, kurumun tipi (eğitim araştırma hastanesi/üniversite), maddi kazanç, akademik kadro, kurumdaki nöbet sayıları, bulunduğu şehir ve TUS puanı değerlendirilmiştir. Asistanlardan yukarıda bahsedilen uzmanlık alanı ve kurumu ile ilgili özellikleri 1'den 4'e kadar konuya verdikleri öneme göre puanlamaları istenmiştir (1:Önemsiz, 2:Az önemli, 3:Önemli, 4:Çok önemli). Önemli veya çok önemli (puanlar 3+4) olarak yapılan puanlamalar ortak % ile ifade edilerek önem sıralamaları oluşturulmuştur. Demografik veriler ortalama+SS ve sayı (%) olarak sunulmuştur.

Bulgular: Çalışmaya 32 farklı eğitim kurumundan 54 asistan katılmıştır. Katılımcıların ortalama yaşı 27.1±1.9 (24-36 arası) olup, 43 (%79.6)'ü erkektir. Asistanların 30'u (%55.6) bir, 17'si (%31.5) iki, 3'ü (%5.6) üç, 4'ü (%7.4) 4 kez TUS'a girdiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların 38'i ilk girdiği TUS'da ilk tercih olarak kardiyoloji alanını seçtiğini ifade ederken, ilk girdiği TUS'ta kardiyolojiyi ilk tercih yazmayan 16 asistanın ilk tercihlerinde göz, kulak burun boğaz, ortopedi ve radyoloji alanları yer almıştır. Kardiyoloji alanını seçiminde asistanların %74.1'i mesleki tatminin çok önemli (4 puan) olduğunu ifade etmiştir. Kardiyoloji alanı seçiminde rol oynayan faktörler önem sıralamasına konulduğunda (puanlar 3+4) mesleki tatmin %96.3 ile ilk sırayı alırken, %72.3 ile maddi kazanç ikinci sırada gelmiş, bunu %55.5 ve %51.9 ile nöbet sayıları ve çalışma saatleri izlemiştir. Kurum seçiminde asistanların %48,1'i akademik kadronun çok önemli (4 puan) olduğunu ifade etmiştir. Kurum seçiminde rol oynayan faktörlerin önem sıralamasında ise (puanlar 3+4) akademik kadro ve kurumun bulunduğu şehir özellikleri %85.2 oranları ile ilk sırayı paylaşmıştır. İkinci sırada %81.4 ile hasta sayısı/çeşitliliği, üçüncü sırada ise %75.9 ile kurumun tipi yer almıştır. Araştırmaya dahil edilen 54 asistandan 43 (%79.6)'ü akademik kariyer yapmak istediğini ifade etmiş, 49 (%90.7)'u tekrar TUS'a girip tercih değişikliği yapma isteği olmadığını bildirmiştir.

Sonuç: Kardiyoloji her ne kadar 20 yıl öncesine göre TUS tercih puanlamasındaki yerini kaybetmiş olsa da halen kazanan asistanların yaklaşık 3'te ikisinin ilk tercihi olan popüler bir uzmanlık alanıdır. Kazanan asistanlar kardiyolojide devam konusunda kararlı, akademik kariyer yapma konusunda isteklidir. Kardiyoloji alanının seçiminde en önemli etkenin mesleki tatmin olduğu dikkati çekmekte, maddi kazanç ise ikinci sırada gelmektedir. Uzmanlık eğitimi için kurum seçiminde ise eğitici akademik kadronun özellikleri ve kurumun bulunduğu şehrin en belirleyici iki faktör olduğu dikkati çekmektedir. Bu özellikleri bilinmesi ve göz önünde bulundurulması uzmanlık eğitim veren kurumların özdeğerlendirmesinde yönlendirici olabilir.

Anahtar Kelimeler

uzmanlık eğitimi, kardiyoloji

Klinik Nedenselleştirme ve Karar Vermede Olgu Temelli Öğrenme/değerlendirme Modeli ile Yapılandırılmış Sözlü Sınav Uygulaması

Ali İhsan Taşçı

aliihsantasci@hotmail.com

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalı

Esra Akdeniz

esraakdeniz@gmail.com

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Tıp eğitiminde olgu temelli öğrenme ve değerlendirmeler klinik nedenselleştirme ve karar verme odaklı olarak uygulandığında, bilginin kullanılması, yapılandırılması ve anlamlandırılmasını artırmaktadır. Ancak, olgu temelli öğrenme ve değerlendirmelerinin tanımlanmalarında ve metodolojilerinde konsensüs mevcut değildir ve eğiticiler ve kurumların kültürlerine göre uygulamalar şekillenmektedir. Olgunun çözümünde, klinik nedenselleştirme ve karar vermeyi odağına alan aşamalandırılmış bir modele göre yapılan eğitim ve sonrasında modele uygun yapılandırılmış sözlü sınav staj sonu sınavlarda uygulanmaktadır.

Model, olgunun hikâyesi/senaryosu ile başlamakta, ilk aşamada öğrenci olgunun nedenleri hakkında hipotezler oluşturulmakta daha sonra olgu bilgileri ile olgunun nedenleri hakkında kabul ya da ret kararları (hipotez değerlendirme) vermektedir. Bu aşama sonunda öğrenci, olgu nedenlerini değerlendirmek için yapılması gereken, fizik muayene, laboratuvar, görüntüleme gibi incelemeleri, beklenen bulguları ile birlikte belirleyecektir. İkinci aşamaya önceki aşamada karar verilen incelemelerin sonuçları (bulgular) verilerek başlanmaktadır. Öğrenci bulgular ile hipotezlerini değerlendirmeye devam etmekte ve tanı önerisini sunmaktadır. Üçüncü aşamaya tanı bilgisi verilerek başlanmakta, öğrenci tedavi seçenekleri hakkında ikinci hipotezini oluşturmaktadır. Devamında olguya uygun, riskleri ve yararları dikkate alarak tedavi yöntemini seçmekte ve hastanın yönetimini belirlemektedir. Son aşama geri bildirim, değerlendirme ve refleksiyon aşamasıdır.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Tıp Fakültesinde tıp eğitiminde staj döneminde ölçme değerlendirme yöntemi olarak, staj esnasında iş başı sınavları (Mini klinik sınav ve girişimsel işlem değerlendirme) ve olgu temelli değerlendirmeler uygulanmakta, staj sonunda yazılı sınav ve yapılandırılmış sözlü sınav uygulanmaktadır. Bu sınavların başarı puanına etkisi sırası ile %20, %40 ve %40 dır.

Mezuniyet öncesi staj dönemi sonunda yapılan yapılandırılmış sınavda, klinik nedenselleştirme ve karar vermede olgu temelli öğrenme/değerlendirme modeline göre olgu senaryoları hazırlanmış, öğrenciden beklenen performans yine modele uygun form ile değerlendirilmiştir.

Sınav olguları staj müfredatına uygun olarak hazırlanan belirtke tablosuna göre hazırlanarak kapsam ve yapı geçerlilikleri, dört eğiticinin, eş zamanlı ve birbirlerinden bağımsız olarak forma uygun değerlendirme yapması ile güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Eğitici ve öğrencilerden alınan geri bildirimlerle sınavın eğitime etkisi ve uygulanabilirlikleri değerlendirilmiştir.

Yapılandırılmış sözlü sınavlar, olgu çözümleme ve değerlendirme formlarının paralel olması, ölçme ve değerlendirme prensiplerine uygun hazırlanması ve uygulanması halinde klinik nedenselleştirme ve karar verme becerisine katkı sağlayarak eğitimi olumlu yönde etkileyecektir.

Anahtar Kelimeler

olgu temelli öğrenme

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Seçmeli İngilizce Dersi Program Değerlendirmesi

Özge Emre

ozgeemr@gmail.com

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, bilindiği üzere, İngilizce eğitim veren bir fakültedir. Öğrencilerimiz fakülte eğitimine başlamadan önce gerekirse hazırlık sınıfında İngilizce becerilerini pekiştirmektedirler. Ancak yine de bazı öğrencilerin İngilizce Tıp Eğitimi takip ederken çeşitli zorluklar yaşadıkları görülmektedir. Bu bağlamda yapılan ihtiyaç analizi sonucunda Faz 1 öğrencilerine sunulan Seçmeli Dersler havuzuna İngilizce dinleme ve konuşma becerilerine yönelik bir ders eklenmesi kararlaştırılmıştır. Dersin tasarımı 2013 bahar döneminde yapılarak 2013-2014 akademik yılında havuz dersleri arasına katılmıştır.

2013-2014 akademik yılından bu yana Faz 1 öğrencilerine sunulmakta olan seçmeli Interactive English dersinin öğrenim hedefleri; dersi alan öğrencilerin İngilizce dinleme ve konuşma becerilerini geliştirerek onlara dört dil becerisinden bu ikisinde güven kazandırmaktır.

Dersin öğretim yöntemleri arasında görsel ve işitsel materyallerin dinlenmesi ve ardından ucu açık sorularla öğrencilerin konuşma becerilerini stimüle etmenin yanı sıra küçük grup ve büyük grup tartışmaları bulunmaktadır. Söz konusu ucu açık soruların eleştirel düşünceye yönelik sorular olmasına özen gösterilerek, tüm öğrencilerin konuşmaları ve fikirlerini paylaşmaları ve dil öğreniminde önemli bir eşik olan hata yapma korkularını yenmeleri yolunda adımlar atılmaktadır. Dersin ölçme değerlendirme için gelişimi izleme amaçlı sunumlar yaptırılmaktadır. Sunumlar öncesi öğrencilerle sunumların değerlendirme kriterleri paylaşarak, hazırlayacakları sunumlardan neler beklediği net bir şekilde anlatılmaktadır. Her bir öğrenci dönem içinde iki sunum yapmakta ve böylelikle gerek sunum hazırlama, gerekse topluluk önünde İngilizce sunum yapma becerileri geliştirilmektedir. Son değerlendirme amaçlı olarak tek oturumda iki bölümlü bir sınav yapılmaktadır. İlk bölümde dinleme becerisini ölçme amaçlı olarak bir işitsel materyal dinletilirken eş zamanlı olarak boşluk doldurma sınavı yapılmaktadır. Son değerlendirme sınavının ikinci bölümünde ise konuşma becerisini değerlendirmek amacıyla her bir öğrenciye kura yöntemiyle bir konu verilerek kısa bir konuşma hazırlamaları istenmekte ve her öğrenci kendi konusunu topluluk karşısında sunmaktadır. Interactive English dersinin program değerlendirme Logic modeline göre tasarlanmıştır. Bu amaçla, dersin verilmeye başlandığı 2013-2014 akademik yılından bu yana, dönem sonlarında dersi alan öğrencilerden sözlü, yazılı ve likert tipi geri bildirimler alınmıştır. Ayrıca bazı öğrencilerin dersi almalarının üzerinden birkaç yıl geçtikten sonra kendilerine dersin devam eden etkileri hakkında sorular sorularak veriler toplanmıştır. Bu bilgiler ışığında Interactive English dersinin hedeflerine büyük ölçüde ulaşılmış olduğu ve çıktılarının karşılandığı görülmektedir. Bu çalışmada dersin program değerlendirme sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler

ingilizce konuşma, İngilizce dinleme, seçmeli ders, tıp eğitimi, program değerlendirme

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Derse Katılım Durumu Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Süheyla Rahman

rahmans35@hotmail.com

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Nuran Ekerbiçer

nuraladag@hotmail.com

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji AD

Cevval Ulman

cevval.ulman@gmail.com

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya AD

Nuri Özkütük

nozkutuk@hotmail.com

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı, Tıbbi Mikrobiyoloji AD

Kamil Vural

kfsvural@yahoo.com

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı, Tıbbi Farmakoloji AD

Giriş ve Amaç: Nitelikli ve sürekli eğitim programının bir gereği olarak; uygulanan eğitim programlarını izlemek, öğrencilerden geri dönüşler alarak gerekli değişiklikler ve iyileştirmeler yapmak esastır. Bu temel doğrultusunda fakültemizde kurul sonu ve staj sonu geri bildirimler alınmaktadır. Ayrıca gerekli görülen özel durumlarda da geri bildirim alınması sağlanmaktadır. Bu amaçla; Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde eğitim gören ikinci sınıf öğrencilerinin, saptanan teorik ders devamsızlıkları ve nedenlerini öğrenmek ve gerekli düzenlemeleri yapmak amacıyla, bir anket uygulaması yolu ile geri bildirim alınarak, değerlendirme yapılmıştır.

Yöntem: Çalışmamıza 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi ikinci sınıf öğrencileri dahil edilmiştir. Çalışmaya bu sınıfı almamızın nedeni teorik ders, seminer ve entegre oturumlara bariz şekilde devamsızlık göstermeleridir. Öğrencilerin derslere katılım göstermeme sebepleri hakkındaki görüşlerini öğrenme amacıyla açık uçlu sorulardan oluşan anket formu hazırlanmıştır. Dönem II dersliğinde öğrencilere anket formları dağıtılmış ve doldurmaları beklenmiştir. Bu anketin kapsamında tıp fakültesi eğitimine ilişkin teorik ders, entegre oturum ve seminerlere katılım durumu ve derse katılmama nedenleri yanı sıra derse katılımı sağlamak için öğrencinin ifade edeceği üç etken de belirlenmiştir. Kullanılan ankette yer alan maddeler, değerlendirilerek tabloda dağılımları gösterilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya 221 Dönem II öğrencisinden 138 kişi gönüllü olmuştur. Öğrencilerin % 43.5'i teorik derslere katıldığını beyan ederken % 56.5'i katılmadıklarını belirtmişlerdir. Ortalamalara göre bakıldığında teorik derslere katılmama nedenleri arasında; derse giren öğretim üyelerinin sıkıcı bulunması (%27.5) ve slaytların okunması üzerinden dersin işleniyor olması (%8) bulunmaktadır. Entegre oturumlara ve seminerlere katılımın az olması, sırasıyla; dersin ilgi çekici bulunmadığı için zaman kaybı olarak nitelendirilmesi (%10.1 ve %12.3) ve mesleki katkısının olmadığının düşünülmesi (%3.6 ve %1.4) ile oturum saatlerinin uygun olmadığının düşünülmesinden (%3.6 ve %1.4) kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin derse katılım göstermesini sağlayabilecek nedenlerin başında ise; öğretim üyesi (%90.6), dersin içeriği (%55.1), dersin kurul sınavındaki soru oranı (%48.6) ile dersin hangi saatte olduğu (%46.4) gelmektedir.

Sonuç: Akreditasyon temel değer ve ilkelerimiz arasında bulunan yenilikçilik, katılımcılık ve girişimcilik kapsamında sürekli eğitim, yenilik ve kalite hedefleri doğrultusunda Tıp Fakültemiz Dönem II öğrencilerine uyguladığımız derse katılım durum anketi ile elde ettiğimiz sonuçlar, Dekanlık kanalıyla Fakültemiz Program Değerlendirme Kurulu'na iletilmiştir. Hedefimiz; tüm geri bildirimde olduğu gibi, eğitim programımızın iyileştirilmesine yol açacak şekilde, yeni ders programı hazırlanırken kullanılmalıdır.

Anahtar Kelimeler

tıp fakültesi eğitimi, ders devam durumu, öğrenci görüşleri, anket

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Fakülte Akreditasyon Algısı Anketi Değerlendirmesi

Cevval Ulman

cevval.ulman@gmail.com

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya AD

Batuhan Mutlu

batumutlu97@gmail.com

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Fakültesi Dönem5 öğrencisi

Nuran Ekerbiçer

nuranaladag@hotmail.com

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji AD

Süheyla Rahman

rahmans35@hotmail.com

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Nuri Özkütük

ozkutuk@gmail.com

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı, Tıbbi Mikrobiyoloji AD

Kamil Vural

kfsvural@yahoo.com

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı, Tıbbi Farmakoloji AD

Giriş ve Amaç: Tıp Eğitiminde akreditasyon sürekli öğrenme, gelişim, katılımcılık ve işbirliği ilkeleri ile Tıp eğitiminin daha iyiye götürülmesi için yapılan çalışmaları içerir. Tıp Fakültemiz ikinci dönem akreditasyonunu 2025'e kadar almış bir kurumdur. Bu çalışmadaki amacımız eğitime halen devam eden Tıp Fakültesi öğrencilerimizin Tıp eğitimi akreditasyonumuz hakkındaki algılarını bir anket yolu ile değerlendirmektir.

Yöntem: Tıp Fakültesi Dekanlığından gerekli izinler alındıktan sonra, kurumumuzda eğitim öğretime devam eden Dönem 1 ile 6 öğrencilerine yönelik 40 soruluk bir anket linki oluşturularak, dönemlerin sosyal medya gruplarında paylaşılmış ve öğrencilerin gönüllü olarak anketi doldurmaları istenmiştir. Anket kapsamında öğrencilere evet/hayır soruları, 5 seçenekli likert tipinde sorular ve açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Sosyodemografik özellikleri belirlemek için öğrencilerin cinsiyeti, dönemi, yaşadıkları yer ve ailelerinin yaşadıkları şehir bilgileri de ankete dâhil edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya toplam 1293 öğrenci mevcudu olan Fakültemiz öğrencilerinden 184 kişi gönüllü olarak cevap vermiştir. Öğrencilerin %97,8'i Fakültemizin akredite olduğunu bildiğini belirtmiştir. %58.2'i Fakültenin akredite olmasının eğitim sistemini iyi ve çok iyi etkilediğini düşünürken, %64.2'si akreditasyonu olmayan okullar ile karşılaştırıldığında Fakültemizi başarılı bulduklarını belirtmiştir. Öğrencilerimizin %51.1'i PDÖ uygulamalarının, % 48.3'ü beceri uygulamalarının eğitimleri için verimli olduğunu belirtmişlerdir.

"Fakültemizi Üniversite Sınavı sonrası tercih ederken Fakültemizin akredite olup olmadığını biliyor muydunuz?" sorusuna öğrencilerimiz %67.4'ü evet biliyordum cevabını verirken "Üniversite tercihinizi yaparken şu anda okuduğunuz Fakültemizin akredite olup olmadığı tercihinizi etkiledi mi?" sorusuna %56'sı evet şeklinde cevap vermiştir. "Akreditasyonun sürekli daha iyiye doğru erişim politikasını destekliyor musunuz?" sorusuna %75.5'i evet şeklinde cevaplamıştır.

Akademik danışmanlarınızı (Danışman Öğretim Üyesi) hiç ziyaret ettiniz mi? %65.2'si evet, "Öğrenci meclisi (Serbest Kürsü) Toplantılarına hiç katıldınız mı?" sorusuna ancak %14.1'i evet demmiştir. "Üniversitemizin E-kütüphanesini yeterli buluyor musunuz?" sorusuna %15.8'i evet cevabı vermiştir. Öğrenciler "Perşembe öğleden sonralarını sosyal etkinlikler için verimli kullanabiliyorum" sorusuna %61.4'ü evet dedilerse de, açık uçlu sorularda bunu klinisyen öğretim üyelerinin bilmediğini vurgulamışlardır. "Değişim programları ile ilgili herhangi bir eğitim ya da bilgilendirme toplantısına katıldınız mı?" sorusuna %54.3'ü evet şeklinde cevaplamıştır.

“Son bir yıl içinde herhangi bir kulübün veya topluluğun etkinliğine katıldınız mı?” sorusuna %59.2’si evet derken, “Herhangi bir kulüp ve/veya topluluğun üyesi misiniz?” sorusunu %56’sı evet, “Herhangi bir sosyal aktivitenin (kulüp, Topluluk) organizasyonunda görev aldınız mı?” sorusunu %51,1’i evet şeklinde cevaplamıştır .

Son soru olan “Tıp Fakültesindeki eğitim hayatım boyunca Fakültenin daha iyi bir yer olması için fikrinizi ifade edip iyileşme için çaba gösterdiniz mi?” sorusuna; %58.2’si evet, şimdi bu anket ile yaptım, %48.9’u evet, daha önce de yapmıştım, %58.2’si evet, bundan sonra da yapmaya devam edeceğim ve %7.6’sı hayır, yapmadım şeklinde cevap vermiştir.

Sonuç: Fakültemiz vizyonunda belirtilen; tercih edilen bir eğitim kurumu haline gelmek konusunda ankete katılan öğrencilerinin %56’sının üniversite tercihlerini yaparken Fakültemizin akredite olmasının tercihlerini etkilediğini iletmesi, doğru yolda ilerlediğimizin göstergesi olarak kabul edilebilir. Hedefimiz; öğrencilerimizin özellikle eksik bulunduğu fiziksel şartlar (E- kütüphane), öğrenci meclisi katılımı, kulüp faaliyetlerinin azlığı konularında yönetim ile birlikte düzelme sağlamaktır. Son sorudaki akreditasyon için öğrencinin çaba göstermesi ile ilgili %94’lük olumlu yaklaşım öğrencilerde akreditasyon için olumlu bir algı geliştiğinin göstergesidir. Çalışmamızda anketimizin eğitim programımızın iyileştirilmesine yol açacak şekilde, akademisyenleri de içine alarak, periyodik olarak uygulanmasını planlamaktayız.

Anahtar Kelimeler

tıp fakültesi eğitimi, akreditasyon, öğrenci görüşleri, anket

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesinden Akademik Faaliyetlere Gönüllü Öğrenci Katılımı İçin Bir Koordinasyon Örneği: AFGÖK

Zeliha Kurtoglu Olgunus

zkurtoglu@yahoo.com

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD

Derya Ümit Talas

deryatalas@yahoo.com

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB AD

Serap Demir

serapbas@yahoo.com

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları AD

Ahmet Hakan Öztürk

aho33tr@yahoo.com

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD

Giriş ve Amaç: Her geçen yıl kalabalıklaşan sınıflar ve yoğun eğitim/çalışma programları nedeniyle gerçekleştirilmesi daha da zorlaşan “öğrenci-öğretim üyesi teması”nı geliştirmeyi, eğitimin erken döneminden itibaren öğrencilerin hekimlik mesleği ve akademik kariyer seçeneklerini yakından tanımaları için fırsatlar yaratmayı hedefleyen Akademik Faaliyetlere Gönüllü Öğrenci Katılımı Koordinatörlüğü (AFGÖK) uygulamasının tanıtılması.

Yöntem: MEU Tıp Fakültesinde 2008-2017 yılları arasında bireysel yönlendirmelerle gerçekleştirilen “gönüllü öğrenci-öğretim üyesi buluşturma” deneyimlerinin sistemli yürütülebilmesi için 2017’de AFGÖK Koordinatörlüğü kuruldu. Temel prensip, koşulları uygun olduğunda, uygun gördüğü sayıda öğrenciyi davet eden öğretim üyesi ile davete kendi tercihi ile katılan öğrenciyi buluşturmadır. Yılda iki kez öğretim üyelerine resmi yazı ekinde gönderilen bir formla dört ana faaliyete yönelik öğrenci daveti (davetli öğrenci sayısı, tercih edilen dönem, faaliyet süresi vs.) talebi alınır: 1. Klinik gözlem faaliyetleri: Preklinik dönem öğrenci, örgün eğitim programı dışında (Ör: yaz tatili sırasında), davet edildiği klinikte gözlemci olarak bulunabilir. 2. Deneysel/ klinik araştırmalara katılım: Öğretim üyesi planlanan ya da yürütülmekte olan araştırmalara gözlemci/görevli öğrenci davet eder. Öğrenci araştırma faaliyetlerine örgün eğitim programı dışında katılabilir. 3. Kongre, kurs ve sempozyum vs. toplantılara katılım: Anabilim dalları, yıl içinde düzenledikleri kongre, kurs, sempozyum vs. bilimsel toplantılara belirledikleri sayıda öğrenci davet edebilirler. 4. Klinik dönemler için preklinik revizyon: Klinik dönem öğrenciyi, anatomi gibi preklinik laboratuvarlardan gelen programlı davet çağrısı duyurulur. Çağrılar, AFGÖK’ün web sayfasından, panolardan ve dönem temsilcileri aracılığıyla ilan edilir. Başvurular AFGÖK koordinatörlüğünce alınır, davetlere uygun sayıda öğrenci, tercih ettiği bilim dalına yönlendirilir. Gönüllü listeleri, öğretim üyesine gönderilir. Yoklama zorunluluğu yoktur, birimin işleyiş ve kurallarına uyum konusunda bilgilendirme, koordinatörlük ve davet eden öğretim üyesi tarafından yapılır.

Bulgular: 2018-19 eğitim döneminde 16 klinik bilim dalı, 204 preklinik dönem öğrenciyi 7-30 gün gibi değişen sürelerle davet etti. Başvuran 96 öğrenci tercih ettikleri kliniklere yönlendirildi. Farklı sınıflardan 16 öğrencinin katıldığı 4 farklı TÜBİTAK öğrenci projesi destek aldı. Öğrenci katılımının olduğu 8 araştırma makalesi SCI-Expanded kapsamlı dergilerde yayımlandı. Çeşitli bölgesel bilimsel toplantılara davetle toplam 83 öğrenci gönüllü olarak katıldı.

Sonuç: AFGÖK faaliyetleri, eğitimin erken dönemlerinden itibaren öğrencilere, temel bilimlerin hekimlik mesleği içindeki uygulama alanlarını, kliniğe özgü kavramları, hastanenin birimlerini ve kariyer örneklerini gözleme imkanı sağlamaktadır. Bilimsel araştırmalara ilgi duyan öğrencilerin, profesyonel bilgi paylaşım ortamlarını yakından tanımaları, bilimsel bir çalışmanın tüm aşamalarına dahil olarak bilgiye ulaşmaları ve bilgi üretme deneyimi edinmeleri mümkün olabilmektedir. Sınav, not, yoklama gibi “zorunluluk baskısı” olmaksızın, tercihe dayalı, öğrenci-öğretim üyesi arasındaki karşılıklı gönüllülükle yürütülen faaliyetlerde, öğrencilerin, özgür iradeleriyle, eğitim süreçleriyle ilgili sorumluluk alma konusunda gösterdikleri isteklilik dikkat çekicidir. Öğrencilerin birimlerin işleyişini bozmayacak şekilde akademik faaliyetlere katılımlarının sağlanması, yoğun iş yükü olan öğretim

üyelerinin de programa dahil olmasını kolaylaştıran bir faktör olarak görölmekte, öğrenciyi davet eden öğretim üyesi sayısı her geçen yıl artmaktadır. Diğer taraftan araştırma faaliyetleri için tüm dönemlerin örgün programında ortak zaman dilimine yer ayrılması ihtiyacı doğmuştur. Faaliyetlere katılan öğrencilerin, toplam öğrenci sayısına oranı sınırlı görünmekle birlikte, profesyonelliğe yönelik algının akran etkileşimi ile daha yaygın bir kitleye ulaşabildiği kanısındayız.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, öğrenci odaklı eğitim, dikey entegrasyon

Mesleklerarası Eğitim, Mesleklerarası İşbirliği ve Hasta Güvenliği: Hacettepe Üniversitesi Örneği

Bürge Atılğan

atilganburge@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Merih Öztoprak

merhoz85@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Bilge Tuncel

bilgetuncelster@gmail.com

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Gülşen Taşdelen Teker

gulsentasdelen@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Barış Sezer

barissezer13@hotmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Melih Elçin

melihelcin48@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Sağlık hizmeti sağlayıcılarının yetkinliklerinin geliştirilmesinde en büyük sorumluluğu üstlenen sağlık alanı fakülteleri, günden güne önem kazanan mesleklerarası işbirliği (MAİ) konusunda mezunlarına yetkinlik kazandırmak durumundadır (IPEC, 2011). Sağlık çalışanlarının mesleki yaşamlarında hizmet sundukları toplumda, olumlu bir değişim yaratabilmeleri için eğitim sürecinden itibaren işbirliği duygusu ve bilincini geliştirmeleri önemlidir. Bu bağlamda HÜTF’de 2013-2014 yılında dönem 3 öğrencileri için “Hasta Güvenliği (HG) ve Mesleklerarası İşbirliği (MAİ)” seçmeli dersi yürütülmeye başlamıştır. Program değerlendirme çalışmaları ile mevcut program 2018-2019 öğretim yılından itibaren Dönem 2 ve 3 öğrencileri için zorunlu, yıllık, yatay hale getirilmiştir. Programın amacı, tıp fakültesi öğrencilerinin, MAİ ve HG konularında bilgi sahibi olmaları, çalışma ortamında işbirliğini ve/veya HG’yi geliştirmede kendi rol ve sorumluluklarına uygun tutum ve davranışı gösterebilmeleridir.

Yöntem: Programın geliştirilmesine HÜ Sağlık Bilimleri (Beslenme ve Diyetetik, Çocuk Gelişimi, Dil ve Konuşma Terapisi, Ergoterapi Bölümleri), Diş Hekimliği, Eczacılık, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Hemşirelik ve Tıp Fakülteleri, SHMYO Tıbbi Sekreterlik ve Dökümantasyon Programı, Hastaneler Kalite Koordinatörlüğü yöneticileri ve öğretim üyeleri katkı sunmuştur.

Öğrenciler, farklı sağlık alanı mesleklerinin görev, rol ve sorumluluklarını ve hasta güvenliği kavramını olgu tartışmaları ile öğrenmenin yanı sıra, standart hastalar ile simülasyon uygulamaları, oyun odası uygulamaları, mesleki ve mesleklerarası çalışma ortamı gözlemleri gibi etkileşimli uygulamalarla farklı sağlık alanı fakültelerinden öğrenciler, öğretim üyeleri, hastane personeli, hastalar ve yakınları ile etkileşimde bulunmaktadır. Öğrencilerden katıldıkları her oturuma ilişkin kazanımlarını elektronik form ile açık uçlu olarak ifade etmeleri istenmiştir. Analiz edilen raporlar, “mesleklerarası işbirliği” ve “hasta güvenliği” başlıkları altında gruplanarak sunulmaktadır.

Bulgular: Öğrencilerin oturumlara ilişkin ifadeleri örneklenmiştir.

Mesleklerarası İşbirliği

“..bir liderin seçilmesinin gerekliliğini ve görev dağılımının önemini anladım. Liderlikle daha başarılı olunacağını, işlerin daha kısa sürede ve doğru halledileceğini gördüm...”

“...beslenme ve diyetetik öğrencileriyle beraber yapmış olduğumuz hasta görüşmelerini inceleyip değerlendirdik...ileride, meslek hayatımda, diyetisyenlerle beraber nasıl iş birliği yapmam gerektiğini daha iyi anlamış oldum....”

“Hemşirelik bölümü öğrencileri ile yaptığımız uygulama sonucu, pratikte tek olunca ne kadar eksikim olduğunu gördüm. Koordinasyon ve takım çalışmasının önemini anladım. Düzgün bir iletişim zinciri ile başarıya ulaşabileceğimizi gördüm.”

“Ağız ve diş hastalıklarının sadece diş hekimiyle ilgili olmadığını, aynı zamanda biz doktorların da konuyla ilgili işbirliği içinde olmamız gerektiğini öğrendik...”

“Laboratuvarlarda çalışan meslek gruplarının hangileri olduğunu öğrendim... arka planda çalışan pek çok görevli personel de çok önemliymiş onu gördüm.”

“...ergoterapi öğrencileri ile yaptığımız hasta görüşmelerini izledik ve sadece hekim-hasta görüşmesi ve hekim-ergoterapist-hasta görüşmesi arasındaki farkları tartıştık. İşbirliğinin fazlaca yarar sağladığı, daha kapsamlı daha faydalı iyi hal sağlama olanağı yarattığı kanısına vardık.”

Hasta Güvenliği

“... cerrah bile olsan hata yapabileceğini, ancak bu olasılığı düşürmenin çok zor olmadığını gördüm...sterilizasyon, el yıkama, hasta kimliğini dosya numarasıyla ve isim-soy isimle kontrol etmenin çok önemli olduğunu unutmayacağım...15 saniyemizi alacak bu işlemleri uygulamanın değerini anladım.”

Sonuç: Öğrencilerin program sürecindeki deneyimlerini paylaştıkları raporlar, öğretim etkinliklerinin programın amacına ulaşmasında etkili olduğunu göstermiştir. Özellikle farklı fakültelerden öğrencilerle yürütülen mesleklerarası eğitim uygulamalarının ekip üyesi olabilme ve mesleklerarası çatışma çözümü becerilerine katkısı olduğu söylenebilir. HG temasında yürütülen etkinliklerin de öğrencilerin suçlama kültürü yerine hatalardan ders alabilme tutumunu geliştirmelerine, HG’yi tehdit eden durumları ve olası kaynaklarını ayırt etmelerine, HG’yi geliştirici beceriler konusunda farkındalık kazanmalarına katkıda bulunduğu yorumu yapılabilir.

Anahtar Kelimeler

mesleklerarası eğitim, hasta güvenliği, mesleklerarası işbirliği

Mesleklerarası İşbirliği Atölyesi

Bürge Atılğan

atilganburge@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Kevser Özata

kevser.ozata1991@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı
Çiğdem Bayzat

cigdem_bayzat@hotmail.com

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı
Mert Bardak

m3rtbardak@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 3 Öğrencisi, MEDISEP Öğrenci topluluğu
Şenay Sarmasoğlu

senaysarmasoglu@yahoo.com

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı
Melih Elçin

melihelcin48@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Sağlık hizmetlerinde son yıllarda önemli değişimler izlenmektedir. Sağlık alanında bilgi yükü katlanarak artmakta, bilişim ve teknolojiye dayalı uygulamalar çoğalmakta, bilginin ulaşılabilirliği kolaylaşmakta, sağlık alanındaki profesyonel değerler yeniden tanımlanmaktadır. Yaşam süresinin uzaması, sağlık problemlerinin giderek karmaşıklaşması, son dönemlerde yaşanan salgınlar ve afetler, sağlık hizmet sunumunun kalitesine yönelik beklenti ve taleplerin artması mesleklerin alanlarında uzmanlaşmasını gerektirirken biryandan da birbirlerine olan bağımlılığını artırmaktadır. Bu nedenle meslekler arası işbirliği sağlık alanı profesyonellerinin mesleki yaşantı sürecinde değil, eğitim alırken kazanması gereken önemli yeterliklerdendir.

Atölyenin amacı ve süreci

Atölye çalışması EMSA Türkiye Blue Conference'ın kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu atölyenin amacı Türkiye'de farklı tıp fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin "Mesleklerarası İşbirliği" konusunda farkındalık kazanmalarını sağlamaktır. Atölye programı Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı ve Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının ortak çalışmaları ile geliştirilmiştir.

Oyunlaştırma, video çözümlenmesi, vaka çalışmaları, soru-cevap ve işbirlikçi öğrenme gibi küçük gruplarda etkileşimli olarak iki saatlik sürede devam eden atölyemizde sağlık alanındaki mesleklerin görev, yetki ve sorumlulukları tanıtılmakla beraber mesleklerarası işbirliğinin nihai hedefimiz olan sağlık hizmet sunumunun iyileştirilmesi ve hastaya yansımalarına dair tartışmalar gerçekleştirilmiştir. Atölyeye 6 farklı tıp fakültesinden 14 öğrenci katılmıştır. Süreç sonunda elektronik olarak programa yönelik sözlü ve yazılı olarak katılımcı geribildirimleri alınmıştır.

Sonuç: Geribildirim formunda yer alan maddelerin 5 üzerinden yapılan değerlendirmesinde ortalama puanlar eğitimcilerin verimliliği ile ilgili olarak 4.86; eğitim materyallerinin yararlılığında 4,42; grup çalışmasından memnuniyet 4,46; öğretim yöntem ve tekniklerinin etkililiği 4,36; etkinliğin meslek hayatına katkı sağlayacağına inanç bakımından 4,69; etkinliğin mesleklerarası işbirliği ile ilgili motivasyonu arttırması bakımından 4.69; programın bütünlüklü olarak yararlı olduğunu düşünmede 4,85'dir.

Katılımcıların açık uçlu ifade ettikleri geribildirim örnekleri aşağıda belirtilmiştir.

Olumlu

".. mesleklerarası etkileşime bakış açım arttı ve değişti"

"Hekimlik görevimde tek başıma olmadığımı bilmek diğer meslek grubundaki arkadaşarımla işbirliği kurduğum zaman yükümün ne kadar hafiflediğini bilmek beni rahatlattı."

"Empati kurmak (hasta ve yakını ile) açısından düşünmeye teşvik açısından oldukça güzeldi"

“Etkinlik sağlık çalışanları hakkında bende farkındalık yarattı. Eğlenceli, hiç sıkılmadığım ve kendimi rahatça ifade edebildiğim bir ortamdı.”

“Gerçekten farkındalığımın arttığını hissettim tüm sorumluluğun yalnızca doktorda olmadığını anladım ve aynı zamanda diğer sağlık meslek gruplarıyla da ne kadar paylaşırsak ve ilişkili olursak o kadar doğru yapacağımızı anladım...”

“Amacına uygun, eğlenceli ve bol interaktif bir etkinlikti... Motivasyonum arttı.”

Geliştirilmesi gereken yönler

“Belki sunum kısmı artırılabilir.”

“Olgu alışması oturumu vaka olarak çok güzel ancak sorular biraz daha derinleştirilebilir...”

Sonuç: Atölye sonunda katılımcılardan sözel olarak alınan geribildirimlerde katılımcıların tamamı mesleklerarası işbirliğinin öneminin farkına vardıklarını ve tıp eğitimi programlarında kendilerini mesleklerarası işbirliğine hazırlayacak uygulamaların yer alması için fakülte dekanlıkları ile görüşeceklerini belirtmişlerdir. Katılımcı yorumları mesleklerarası işbirliğini geliştirmeye yönelik yapılan uygulamaların yaygınlaştırılmasına ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Kısa da olsa bu atölye çalışmasının mesleklerarası işbirliğinin benimsenmesinde önemli rol oynadığını görülmektedir. Katılımcılar neri olarak olgu materyallerinin geliştirilmesini ve teorik anlatımın da programa eklenmesini önermişlerdir. Lisans eğitimi sürecinde farklı meslek grupları ile bir arada eğitim olarak ekip olma becerisinin geliştirilmesi ve gerçek yaşama aktarılması nihai amaç olan toplumun sağlık ihtiyaçlarını karşılayabilecek yeterlikte sağlık alanı çalışanları yetişmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler

mesleklerarası eğitim, hasta güvenliği, mesleklerarası işbirliği

Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminde “Eğitim” Konulu Seçmeli Derslere Öğrenci İlgisi ve Katılımı; Bir Uygulama Örneği

Melike Şahiner

Melike.Sahiner@acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı
Levent Altıntaş

levent.Altintas@acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Acibadem Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2016- 2017 Güz Döneminden itibaren öğrencilerin kendi seçtikleri alanlarda gelişimlerini desteklemeyi amaçlayan Alan Seçmeli Dersler (ASD) programı uygulanmaktadır. Program temel olarak öğrencilerin aktif katılımına ve çalışma alanını özgürce belirlemelerine dayanmaktadır. Öğrenciler bu program kapsamında tıbbi ve sosyal araştırma projelerinde yer alabilmekte ya da program kapsamında açılan Alan Seçmeli Derslerden birine kayıt olabilmektedir.

Tıp Eğitimi Anabilim Dalı tarafından 2017 – 2018 Eğitim öğretim yılından itibaren konusu eğitim olan seçmeli dersler geliştirilerek ASD programına eklenmiştir. Bu derslerin açılmasındaki öncelikli amaç ilgili öğrencilerin eğitim akademik alanında farkındalıklarını sağlamaktır. Yürütülmekte olan iki ders öğrenciler tarafından yüksek ilgi ile karşılanmış ve öncelikle tercih edilen dersler halini almıştır. Dersler küçük grup çalışması halinde yürütülmekte ve haftada üç saat olmak üzere toplam on dört haftada tamamlanmaktadır. Öğrenci sayıları en az sekiz en fazla on ikidir. Her iki dersi de dönem iki ve üç öğrencileri ortak olarak alabilmektedir.

Öğrenme ve öğretmeye Giriş

Bu dersin amacı eğitimin temel kavram ve ilkelerini öğrenciye tanıtarak bireysel ve grup uygulamaları yapmalarını sağlarken kendi öğrenme deneyimlerini akademik olarak temel düzeyde tartışabilmelerini sağlamaktır. Ders, öğrenci merkezli aktif küçük grup etkinlikleri olarak gerçekleştirilmektedir. Eğitim dönemi boyunca katılımcılar, örnek bir eğitim programı tasarlayarak uygulamakta ve değerlendirmektedir.

Nasıl öğreniriz?

Dersin amacı öğrenme ve bellek sistemlerinin temel çalışma ilkelerini tanıtmak ve tartışmaktır. Ders, öğrenci merkezli aktif küçük grup etkinlikleri olarak gerçekleştirilmektedir. Eğitim süresi boyunca katılımcılar, insanlarda farklı öğrenme yollarını anlamak için bireysel ve grup uygulamaları yürütmekte ve deneyimleri ışığında öğrenmenin nasıl gerçekleştiği konusunda tartışarak kendileri ve birlikte çalıştığı ekipleri değerlendirmektedir.

Konusu doğrudan öğrenme ve öğretme olan seçmeli derslere öğrenci ilgi ve katılım düzeyi ile öğrencilerin bu konudaki dersleri seçim nedenleri değerlendirildiğinde aşağıdaki noktalar açığa çıkmaktadır;

- Dersler öğrenciler tarafından yüksek ilgi görmektedir.
- Derslere kaydolun öğrenciler açısından değerlendirildiğinde genel olarak iki seçim eğiliminin ağırlık gösterdiği izlenmektedir.
  - Birinci grupta, akademik başarısı yüksek olan öğrenciler dersleri tercih etmektedir. Bu öğrencilerle yapılan görüşmelerde dersleri seçme nedeni olarak kariyer planlarında akademik alanda eğitmen olarak çalışmayı planlamaları ve bu konuda kendilerini geliştirmeyi hedeflemeleridir.
  - İkinci grupta yer alan öğrenciler ise göreceli olarak akademik başarıları daha düşük olan öğrencilerdir. Bu grupta yer alan öğrenciler ise kendi öğrenme dinamiklerini değerlendirerek kendi akademik başarılarını geliştirecek yeterlikler geliştirmeyi amaçlamaktadır
- Her iki derste de öğrenci katılımı, memnuniyeti ve başarısı üst düzeyde gerçekleşmektedir.
- Öğrenciler genel olarak derslerden bekledikleri faydayı sağladıkları ve yaptıkları ekip çalışmalarından yararlandıklarını bildirmektedir.

Sonuç olarak, Mezuniyet ncesi tıp eğitiminde konusu eğitim olan seçmeli dersler ilgi ile karşılanmakta ve etkinlikle yürütülmektedir. Tıp eğitimi programlarında eğitim konulu derslere yer verilmesi konusu diğer fakültelerle birlikte akademikalışma olanakları da ncelenerek değerlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler

mezuniyet öncesi tıp eğitimi

Muayene Becerileri Eğitiminde Standart Hasta ve Ventriloscope® Kullanımı

Merih Öztoprak

merihoz85@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi

Bürge Atılğan

atilganburge@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi

Bilge Tuncel

bilgetuncelster@gmail.com

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Barış Sezer

barissezer13@hotmail.com

Hacettepe Üniversitesi

Orhan Odabaşı

odabasiorhan@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi

Melih Elçin

melihelcin48@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Fizik muayene, her hekimin günlük hekimlik uygulamalarındaki en temel becerilerden biridir. Tıp eğitiminin ilk yıllarında muayene becerileri eğitimi için kullanılan öğretim teknikleri ve eğitim materyalleri de teknolojinin gelişimine paralel olarak değişim göstermektedir. Simülasyon uygulamalarının tıp eğitiminde yer almaya başlamasıyla birlikte, klinik öncesi yıllarda da muayene becerileri eğitimlerinde daha gerçeğe uygun, bağlamli öğrenme durumları yaratmak mümkün olmaktadır. Yüksek gerçeklikli simülasyon uygulamalarından biri olan standart hasta (SH) yöntemi de muayene becerileri eğitiminde yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Muayene becerileri eğitiminde SH yöntemiyle gerçekçi öğrenme durumlarının yaratılabilmesi ise ancak eğitimde o sırada yer alan hastadaki mevcut muayene bulgularının saptanması veya normal muayene bulgularının değerlendirilmesi ile sınırlı kalabilmektedir. Bu duruma bir çözüm üretmek amacıyla geliştirilmiş olan Ventriloscope®'lar (simülasyon steteskopları) yardımıyla öğrenciler, standart bir şekilde, cihaza yüklenmiş olan kayıtlar aracılığıyla hem normal hem de patolojik muayene bulgularını saptayabilir ve birbirinden ayırt edebilir.

Bu çalışmanın amacı Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 3 öğrencilerinin standart hasta katılımıyla ve Ventriloscope® kullanılarak yapılan muayene becerileri eğitimi ile ilgili deneyimimizi paylaşmaktır.

Eğitim-Öğretim Yönteminin Tanıtımı:

Ön hazırlık:

Muayene becerileri eğitiminde İç Hastalıkları Uzmanlık Eğitimi veya İç Hastalıkları Yan Dal Uzmanlık Eğitimi tamamlamış eğiticiler eğitim vermektedir. Eğiticilere eğitim öncesinde muayene beceri eğitimlerinin programdaki yeri ve öğrenim hedefleri, öğrenim rehberlerinin kullanımı, standart hasta katılımı ile muayene becerisi eğitimi ve Ventriloscope®'ların kullanımı konusunda eğitim verilmektedir. Standart hastalara da eğitim sırasındaki rolleri ve Ventriloscope®'ların kullanımı konusunda eğitim verilmektedir. Her eğitim öncesi cihazların çalışır durumda olduğu, doğru muayene bulgularının yüklü olduğu, cihazların şarj durumunun eğitim için yeterli olduğu kontrol edilir.

Uygulama:

Eğitime öğrencilerin toplu olarak derslik ortamında ilgili muayenenin videosunu izlemesi ile başlanır. Bu sırada eğitici önemli noktaları vurgulamak ve soruları yanıtlamak amacıyla derslikte bulunur. Beceri eğitimi sırasında öğrenciler standart hasta üzerinde uygulamayı yaparken, Ventriloscope®'un diyafram kısmı standart hastanın cildine temas ettiği anda hasta, cihazdan istenen sesin gelmesini sağlayacak şekilde, cihazı kontrol eder. Eğiticiler süreci gözler, öğrenciye dinlenen muayene bulgularıyla ilgili

sorular yöneltir ve performans sonunda geribildirim verir. Bu eğitim yöntemi kalp, akciğer ve karın oskültasyon becerileri için kullanılabilir.

Sonuç: Ventriroscope®lar tıp eğitiminde pek çok farklı etkinlikte, çeşitli yöntemler kullanılarak eğitimin gerçeğe uygunluğunu arttıracak şekilde kullanılan, taşınabilir ve kullanımı kolay eğitim araçlarıdır. Muayene eğitiminde Ventriroscope®lar standart hastalarla birlikte eğitimde yer aldığı anda eğitim bağlamı daha da güçlenmekte, deneyimin gerçek duruma transferi kolaylaşmaktadır. Ventriroscope®ların eğitimde kullanımının yaygınlaşması amacıyla daha fazla iyi uygulamanın görünür hale getirilmesine ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler

muayene becerileri eğitimi, standart hasta, Ventriroscope

Öğrencilerin Bakış Açısıyla Yapılandırılmış Sözlü Sınavlar : Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Deneyimi

Pınar Daylan Koçkaya

pinarkockaya@gmail.com

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Geleneksel sözlü sınavlar, tıp eğitiminde öğrencilerin değerlendirilmesi amacıyla halen oldukça sık kullanılmaktadır. Yazılı sınavlardan farklı olarak öğrenci ile temasın yüz yüze sağlandığı geleneksel sözlü sınavlarda öğrencinin iletişim becerisi, klinik bilgi düzeyi ve klinik akıl yürütme becerisi daha yakından değerlendirilebilse de genellikle yapılandırılmamış sınavlar olması nedeniyle değerlendiriciler arası güvenilirliği düşüktür. Standardizasyonu olmadığı için öğrencilere ayrılan süre, sorulacak soru sayısı ve zorluk düzeyi ile sözlü olarak ölçülmesi beklenen yeterlikler belirsizdir. Bu nedenlerden dolayı objektif olmadığı söylenebilir. Öğrenciler çoğunlukla sadece bir öğretim üyesi tarafından değerlendirilir. Öğretim üyesinin tutumu sınav sürecini ve öğrencilerin duygu durumunu etkileyebilir. Öğrencilerin anksiyete düzeyinin yüksek olmasına neden olan bu durumlarda performansın olumsuz etkilenmesi muhtemeldir. Geleneksel sözlülerin yarattığı bu olumsuzlukların azaltılması için yapılandırılmış sözlü sınavlar gerçekleştirilmektedir. Yapılandırılmış sözlü sınavlar hem öğrenci hem de öğretim üyesi açısından daha objektif, öğrencinin bilgiyi kullanma ve klinik akıl yürütme süreçlerini olgular üzerinden daha geniş kapsam ile değerlendirilmesine olanak sağlayan eğitim programına ve hedeflenen çıktılara daha fazla sadık kalınan adil yöntemlerdendir.

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde(KOÜTF) klinik dönemlerde yapılan geleneksel sözlü sınavların yerine yapılandırılmış sözlü sınava geçiş süreçlerinde yapılan çalışmalar ve yeni sınav sistemi ile değerlendirilen öğrencilerin görüşlerinin paylaşılması amaçlanmıştır.

Yöntem: KOÜTF'da objektif sınavlara geçiş yapılabilmesi amacıyla Dönem 4 ve 5'te görev alan anabilim dallarına(AD) yönelik "Klinik Dönemde Ölçme Değerlendirme" başlığında küçük grup eğitimleri yapılmıştır. Dönem 4 ve Dönem 5'ten 2'şer AD'nda 2019-20 eğitim döneminde yapılandırılmış sözlülere geçiş kararı alınmıştır. KOÜTF Tıp Eğitimi AD tarafından sınav sisteminde değişiklik yapacak AD'nın tüm öğretim üyelerinin katıldığı, ilgili AD'na özel yapılandırılmış sözlü hazırlığı oturumları gerçekleştirilmiştir. Her AD'na ait UÇEP'e göre öğrenme düzeyi ön tanı(ÖnT), tanı(T) ve tanı-tedavi(TT) basamaklarına göre olgu başlıkları belirlenerek puanlama şemasını içeren soru havuzları hazırlanmıştır. Her öğrencinin en az iki yeterlikten sorusunun olması planlanmıştır. Soru seçimleri 2 AD'nda elektronik ortamda telefonlara yüklenen sayı seçimi uygulaması ile diğer 2 AD'nda ise kağıt seçimi şeklinde olmuştur.

Bulgular: 2019-2010 eğitim dönemi itibarı ile sınava katılmış 240 öğrencinin bu yöntem ile ilgili görüş ve önerilerinin alınması amacıyla online bir anket yollanmış, cevap veren 104 öğrencinin görüşleri sıralanmıştır. Öğrencilerin %60'ı "Girdiğim yapılandırılmış sözlü sınavlar sayesinde daha objektif bir değerlendirme yapıldığını düşünüyorum" yönergesine katılmakta olup, %62'si "Yapılandırılmış sözlülerde sorulara verdiğim cevapların, diğer öğrencilerle aynı puanlama yöntemi ile değerlendiriliyor olması beni rahatlatıyor" yanıtını vermiştir. Öğrencilerin sadece %45'i Yapılandırılmış sözlü sınavlarda öğretim üyesi faktörü nedeniyle yaşadığı kaygıların azaldığını belirtmiş, yine sadece %42'si kendini daha rahat ifade edebildiğine inanmaktadır. Öğrencilerin yarısından fazlası olgu sorularının sayısının artmasının daha iyi olacağını düşünmektedir. Bu sonuçlara göre öğrenciler; geleneksel sözlü sınavlara göre yapılandırılmış sözlü sınavların daha objektif olduğunu düşünürken, kaygılarının azalmadığını belirtmişlerdir. Çalışmanın yeni olması nedeniyle öğretim üyesi uyumunun artacağı düşünülecek kaygıların azaltılacağı ön görülmektedir.

Sonuç: Yapılandırılmış sözlü sınavların, olgular üzerinden öğrencilerin edindiği bilgileri daha kapsamlı ve derinlemesine irdeleyerek akıl yürütmesine olanak sağlayacağı, öğretim üyesi açısından da hazırlık süreci ihtiyacı olsa da bu yöntemle değerlendirmenin daha objektif olduğunun bilinmektedir. Miller'ın taksonomisi göz önüne alındığında "Yapılandırılmış sözlü sınavlar" ile öğrencinin performansının "nasıl olduğunu bilir" basamağında ölçülmesi sağlanabilecektir. KOÜTF'de klinik dönemlerde tüm bölümlerde yapılandırılmış sözlü sınavlara geçilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: yapılandırılmış sözlü sınavlar, tıp eğitimi

Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Başarı Düzeyi Arasındaki İlişki: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem II Örneği

Duygu Korkmaz

duygukorkmaz157@yyu.edu.tr

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Mehmet Emin Layık

melayik@yyu.edu.tr

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Sosyal medya uygulamaları, ilk dönemlerde günlük yaşamı kolaylaştırma amaçlı kullanılırken, günümüzde bu medyayı aşırı düzeyde kullananlarda, bağımlılık düzeyine ulaşarak “sosyal medya bağımlılığı” kavramının literatüre geçmesine neden olmuştur. Takdir edilme duygusunda olan bireyler, diğer uyuşturucu maddelere benzer şekilde beğenilme hissinin dozu artmadıkça, tatmin olmaktan uzaklaşacak ve takdir seviyesinin sürekli yükselmesini isteyecektir. Böylece başlangıçta faydalı olduğu düşünülen sosyal medya, sonrasında bağımlılığa dönüşerek tehdit düzeyine ulaşmış ve akademik başarı ile ilişkisi tartışılır hale gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi Dönem 2 öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ile başarı puanları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Çalışmada, öğrencilerin sosyal medya bağımlılığını belirlemek üzere, Ünal (2015) tarafından geliştirilen Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (SMBÖ) kullanılmıştır. Bu ölçek, Facebook, Twitter, Google+, Instagram, Foursquare, LinkedIn gibi sosyal medya platformlarını kapsayacak şekilde, 41 madde ve 4 alt ölçekten (Meşguliyet, Duygu Durum Düzenleme, Tekrarlama ve Çatışma) oluşmaktadır. Alt ölçeklerden biri olan “Meşguliyet”, sosyal medyanın kişiyi meşgul etme etkisini ölçmektedir. “Duygu Durum Düzenleme”, sosyal medyanın kişinin duygularını etkilemesini ölçerken, “Tekrarlama” kişinin sosyal medya kullanımını denetim altına alamaması ve aynı dozda kullanımının tekrarlamasını ölçmektedir. “Çatışma” ise sosyal medyanın kişinin hayatında olumsuz sonuçlara yol açmaya etkisini ölçmektedir. Çalışmada, Tıp Fakültesi Dönem 2 öğrencilerinden 39 öğrencinin katılımından elde edilen veriler kullanılmıştır. Öğrencilerin başarı puanları 3 grupta sınıflanmıştır. Daha sonra değişkenlerin kategorileri arasındaki ilişkileri birlikte inceleyen ve görsel olarak daha anlaşılır şekilde sunabilen Kategorik Temel Bileşenler Analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Altı değişken (Başarı Puanı, SMBÖ ve 4 alt ölçek) arasındaki ilişki 2 boyuta indirgenerek incelendiğinde; 2 boyutun birlikte açıkladığı varyans oranı %83,067 olarak bulunmuştur. Birinci boyut varyansın %64,058 ini açıklarken, ikinci boyut %19,01’ini açıklamıştır. Değişkenlerin kategorileri arasındaki ilişkiler, birinci boyuta göre incelendiğinde; sosyal medya bağımlılık ölçeği ve alt ölçeklerine göre yapılan sınıflamada bağımlılık seviyesi; “Duygu durum düzenleme” ve “Meşguliyet” bakımından orta düzeyde olan öğrenciler ile “Duygu durum düzenleme” ve “Çatışma” bakımından yüksek olan öğrencilerin başarı puanlarının 55 ile 63 arasında olduğu görülmüştür. Tekrarlama bakımından bağımlılığı az düzeyde olan öğrencilerin başarı puanlarının da benzer şekilde 55 ile 63 arasında olduğu görülmüştür. İkinci boyuta göre ise değişkenlerin kategorileri arasındaki ilişkiler incelendiğinde; “Tekrarlama”, “Duygu durum düzenleme” ve “Çatışmada” bağımlılığı olmayanlar ile “Meşguliyette” bağımlılığı az düzeyde olanların başarı puanları 72 ile 85 arasında gözlenmiştir.

Sonuç: Sonuç olarak öğrencilerin 70’in üzerinde başarı puanı elde edebilmesi için Sosyal medya bağımlılığının olmaması, aksi halde alt ölçeklerde orta ve yüksek bağımlılığı olanlarda başarı puanının 60’ında altında kalma eğilimi gösterdiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler

boyut, sosyal medya, kategorik temel bileşenler analizi

Olguya Dayalı Çok İstasyonlu Elektronik Sınav Sorularının UÇEP-2014 ile Uyumunun İncelenmesi

Yavuz Selim Kıyak

yaskiyak@gazi.edu.tr

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Işıl İrem Budakoğlu

isilirem@gazi.edu.tr

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Özlem Coşkun

drozlemcoskun@gmail.com

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Olguya dayalı sorular, klinik gerçeklikle yüksek uyum gösterdiği için tıp eğitimindeki ölçme-değerlendirme süreçlerinde sıkça kullanılmaktadır. Olguya dayalı soruların klinikle uyumu yüksek olsa da, hangi olguyu hangi düzeyde sınama için kullanılacağı da bu uyumun korunmasında önemlidir. Sorulardaki düzey belirlenirken, öğrencilerin birer pratisyen hekim olarak meslek hayatlarında başa çıkmaları gereken seviyenin, yani UÇEP’te (Ulusal Çekirdek Eğitim Programı) belirlenen öğrenim düzeylerine uygun olup olmadığının dikkate alınması, mezuniyet aşamasındaki son sınıf öğrencilerinin değerlendirilmesi açısından yol göstericidir. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde İç Hastalıkları intörlüğü sonunda yapılan olguya dayalı çok istasyonlu elektronik sınav sorularının UÇEP-2014 ile uyumunu incelemek.

Yöntem: Dönem 6 öğrencileri (intörn hekimler) için Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları AD öğretim üyelerinden, olguya dayalı istasyonları içeren çoktan seçmeli sorular hazırlamaları istenmiştir. Soru hazırlayacak olan öğretim üyelerine her bir olguya ait istasyonların; öykü, fizik muayene, ön tanı, tetkik, tedavi gibi istasyonların tamamını ya da bir kısmını sırasıyla içerebileceği ve Dönem 6 düzeyine uygunluğu konularında bilgilendirme yapılmıştır. Ayrıca, sorularda yer alacak seçenek sayısında bir sınırlama olmadığı ve her bir seçeneğin, klinik uygunluğuna göre artı puan, eksi puan veya sıfır puan getirecek şekilde düzenlenmesi istenmiştir. Mayıs-Aralık 2019 döneminde, Socratic™ adlı elektronik ortamda gerçekleştirilen ve üçer olgu seti içeren 5 farklı sınava toplamda 289 intörn hekim katılmıştır. Sınavlar, İç Hastalıkları intörlük döneminin son haftasında yapılmıştır. Sınavda her bir istasyondaki soru cevaplandığında, öğrencinin karşısına soruyla ilgili geri bildirim (seçeneklerin puanları) çıkmıştır. Öğrencilere, cevapladıkları bir istasyona geri dönme imkânı verilmemiştir. Elde edilen veriler, SPSS paket programıyla analiz edilmiştir.

Bulgular: Toplam 14 olgu ve ona bağlı 74 istasyon/soru değerlendirilmeye alındı. İstasyonların/soruların 26’sı (%35.1) tetkik, 16’sı (%21.6) tedavi süreçleriyle ilgiliydi. Olguların sekizi (%57.1), UÇEP-2014’e göre “ÖnT” düzeyindeydi. Öğretim üyelerinin sınavda yer verdikleri 14 olgunun 13’ünde (%92.8) en az bir soru, UÇEP’te beklenen düzeyden ilerisini sınamaktaydı. Sadece bir olgudaki soruların tamamı UÇEP’teki düzeyle uyumluydu. Hazırlanan 74 sorunun 31’i (%41.8) UÇEP’te beklenen düzeyin üstündeki düzeyleri sınamaktaydı.

Öğrencilerin sınavdaki istasyonlara ait puan ortalamalarının standardize (yüzdeye dönüştürülmüş) ifadesi şu şekildedir:

-Öykü: %48.8 -Fizik muayene: %54.5 -Ön tanı: %39.8 -Tetkik: %48.7 -Tedavi: %30.6

Öğrencilerin, UÇEP’in beklediği düzey kadarını sınav sorularındaki puan ortalaması %48.6 iken, UÇEP’in beklediği düzeyin üstündeki sorulardaki puan ortalaması %37.9’dur. Ortalamalar arası fark istatistiksel olarak anlamlıydı ($p < 0.05$).

Sonuç: Öğretim üyeleri, soruların düzeyini belirleme sürecinde UÇEP’i dikkate almamaktadır. Sorularda özellikle, üçüncü basamak şartlarında kullanılabilen tetkiklere ağırlık vermektedir. Bu durumun nedeni, soruları hazırlarken kendi günlük meslekî yaşantılarının etkisinde kalmaları olabilir. Bu da ölçme-değerlendirme anlamında topluma yönelik eğitim anlayışına zarar vermektedir. Öğrencilerden beklenmesi gereken düzeyin üstünü sınav sorularında öğrencilerin daha düşük puan almasının nedeni,

soruların düzeyinin UÇEP'le uyumsuzluğu olabilir. Öğretim üyelerinin, UÇEP ve ölçme-değerlendirme hakkında eğitici eğitimine ihtiyacı vardır.

Anahtar Kelimeler

ölçme değerlendirme, elektronik sınav, olguya dayalı sorular, UÇEP

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Söylemleri ve Söylemlerin
Öğrenme Süreçlerine Etkileri**
Yağmur Duman

yagmurdumanji@gmail.com

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Beyza Beyazıt

15040191@stu.omu.edu.tr

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Miyase Nur Yaylacı

15040234@stu.omu.edu.tr

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Sevim Ece Satasayar

18040290@stu.omu.edu.tr

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Muhammet Ali Karaismailoğlu

16040041@stu.omu.edu.tr

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ömer Şahin

16040259@stu.omu.edu.tr

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Merve Nur Özül

15040202@stu.omu.edu.tr

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halit Türk

16040243@stu.omu.edu.tr

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Mine Akgün

19040351@stu.omu.edu.tr

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Alper Demircan

16040011@stu.omu.edu.tr

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Özlem Mıdık

dromidik@gmail.com

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Gizli müfredat eğitici, personel, öğrenci ve eğitim yönetimi gibi çeşitli paydaşların olumlu/olumsuz söylem ve davranışları ile şekillenmektedir. Bu çalışma Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri arasındaki söylemlerin yaygınlığını, doğruluğunu ve öğrencilerin bu söylemlerden nasıl etkilendiğini araştırmaktadır.

Yöntem: Tarama türündeki bu çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan bir anket formu ile toplanmıştır; araştırmacı deneyimlerinden yararlanılarak söylem havuzu oluşturulmuş, her bir söylem yaygınlık, doğruluk ve öğrenme sürecine etkileri açısından sorgulanmıştır. Ankette “Bu söylem sizce öğrenciler arasında ne kadar yaygın?”, “Deneyimlerinize göre bu cümle ne kadar doğru?”, “Bu söylem sizi nasıl etkiledi?” araştırma soruları kullanılmıştır. Yaygınlık 3’lü (fikrim yok/duymadım; yaygın değil; yaygın), doğruluk 3’lü (yanlış; kararsızım; doğru) ve etkileme 4’lü skala üzerinden (olumsuz; kararsızım; olumlu; etkilemedi) değerlendirilmiştir. Araştırma evrenini 1003 iki, üç ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmuş, veriler hesaplanmış örneklem üzerinden toplanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan 281 öğrencinin %55,2’si kadın, %44,8’i erkek olup %79,4’ü Türkçe, %25,3’ü İngilizce programında eğitim görmektedir. “Bu söylem (S) sizce öğrenciler arasında ne kadar yaygın?” sorusuna 21 söylem için “Yaygın” ; “Deneyimlerinize göre bu cümle ne kadar doğru?” sorusuna 22

söylem için “Doğru” ve “Bu söylem sizi nasıl etkiledi?” sorusuna 25 söylem için “Etkiledi” cevapları alınmıştır. S26: “OMÜ Tıp Fakültesinin geçme notu çok yüksek” en yaygın (%92,2) söylem seçilmiştir. S11: “MDU sınavında alacağın not karşına çıkan hocaya göre çok değişiyor.” en doğru (%79) ; S12: “Ders iptali/değişikliği oluyor, bize haber verilmiyor.” öğrencileri en çok (%73,7) ve olumsuz düzeyde (%70,1) etkileyen söylemdir.

Söylemlerin doğruluk ve etkileri arasındaki ilişki incelenmiş, tüm söylemler için istatistiksel olarak anlamlılık bulunmuştur. S2: “Notlar yeterli, kitap/ek kaynak okuma, ek kaynak okuyarak zaman kaybetme”nin her iki programda da yaygın (%62,6) olduğu saptanırken, İngilizce programda bu söylemin yanlış olduğu algısı (%52,2) Türkçe programına göre (%35,4) çok daha yüksektir. S7 “PDÖ soruları geçen yılın slaytından geliyor bu nedenle kaynak kitaptan çalışmaya gerek yok.” ve S23: “Farmakoloji dersine çalışmadan da sınıf geçilir.” yine yaygın bir söylemdir ancak öğrencilerin çoğunluğu tarafından yanlış olduğu ifade edilmiştir. ‘Zaman kaybettim, motivasyonum düştü, sınıfta kaldım’ öğrencilerin söylemlerden nasıl etkilendiğini anlatan ifadeler olarak kullanılmıştır.

Sonuç: Söylemlerin öğrencilerin tıp eğitimi sürecini olumlu ve/veya olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Doğru olmayan söylemlerin öğrenciler arasında yayılıp öğrencilerin eğitim hayatlarını olumsuz etkileyebileceği görülmüştür. Bu çalışma ile söylemlerden olumsuz etkilenip bunun farkında olmayan öğrenciler farkındalık kazanabilirler. Ancak öğrencilerin çabaları tek başına yeterli olmayacaktır. Çalışmada en yaygın ve öğrencileri en olumsuz etkileyen söylemlerin öğretim üyelerinin bazı davranışları ile oluştuğu görülmüştür. Bu yüzden söylem daha öğrenciler arasında yayılmadan davranışların değiştirilmesinde öğretim üyelerine büyük sorumluluk düştüğü düşünülmektedir.

Literatürde söylemleri yaygınlık, doğruluk ve etkileme açısından değerlendiren bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Gizli müfredattaki olumsuz söylemlerin tıp fakültesi öğrencilerinin %95’inin uzmanlık alanı seçimi üzerinde olumsuz etkiye sahip olduğu gösterilmiştir. Biz ise bu söylemlerin sadece uzmanlık seçimini etkilemekle kalmayıp, daha erken dönemlerde eğitim sürecinden alınan verimi de olumsuz etkilediğini saptadık. Gizli müfredat öğrencilerin öğrenim sürecinin sadece başında ya da sonunda değil, her bölümünde bulunmaktadır.

Üniversiteye henüz adım atmamış, tercih yapacak öğrenciler gizli müfredattan edinebileceği yargılarla hayatına yön verebilir. Bu da gizli müfredatın toplumsal boyuta ulaşabilecek etkilerindedir. Müfredatın yetkililer tarafından yoruma açık olmayacak şekilde sürdürülmesi yanlış söylemlerin ortaya çıkmasını azaltacaktır.

Anahtar Kelimeler

gizli müfredat, söylem, tıp fakültesi, öğrenci

Portfolyoda Kağıt-Kalemde Elektronik Sisteme Geçiş: Öğrencilerin E-Port ile İlgili Görüşleri

Fatma Bayrambaş

fatmabyrmb@gmail.com

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü
Yusuf Yılmaz

yilmazy@mcmaster.ca

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı
Servet Aker

servetaker@gmail.com

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı
Özlem Mıdık

dromidik@gmail.com

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Teknolojinin getirdiği gelişmeler ile birlikte tıp eğitiminde web 2.0 araçlarının kullanımı eğitimsel gereksinimler listemize eklenmiştir. Fakültemizde 2014 yılından itibaren kağıt-kaleme dayalı portfolyo sistemi kullanılmakta olup 2019 yılı itibarıyla elektronik portfolyo (e-port) uygulamasına geçilmiştir. Bu çalışma e-port sisteminin öğrenciler tarafından nasıl algılandığı ve kullanıldığını ortaya koymayı hedeflemiştir.

Yöntem: Araştırmacılar fakültemizin çeşitli eğitim programlarında kullanılmak üzere e-port sistemini moodle üzerinden geliştirmişler, Eylül 2019 ve Ocak 2020 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından geliştirilen Likert ölçeği üzerinden yapılandırılmış 25 madde ve 4 açık uçlu sorunun yer aldığı anket üzerinden veriler toplanmıştır. Anket e-port üzerinden öğrencilere sunulmuş, veriler SPSS'e alındıktan sonra sayı, yüzde ve içerik analizi yapılarak raporlandırılmıştır.

Bulgular: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi üçüncü ve dördüncü sınıftaki Tıpta Profesyonellik bloklarına katılan ve e-port sistemine dahil edilen 596 öğrenci evreni oluşturmaktadır. Ankete 169 (%28,3) öğrenci yanıt vermiştir. Öğrencilerin tümü daha önce portfolyo deneyimine sahiptir. Katılımcıların %72,6'sı e-port sürecinden genel olarak memnun olup, %90,5'i e-port'u sürekli kullanmayı önermektedir.

'Elektronik ortama geçiş diğer değerlendirme, işlem, başvuru v.s. süreçlerine de sirayet etmeli; ilk başta beceri sınavlarının yapılma şekli değiştirilmeli. Her hocanın önüne yalnızca tik atmaları için 1 top kağıdı fotokopi çekirmek israftır. Bilgisayarlarından veya telefonlarından erişebilecekleri bir online değerlendirme sayfası işi ve iş yükünü basitçe çözecektir. O kağıtları bir müddet saklama yükümlülüğünüz olduğunu biliyorum ancak elektronik ortam her zaman daha güvenli ve çevrecidir. Dünya yok olurken ve gelişmiş ülkelerde çevreci sözler duyulmaya başlanırken bizim de bir dünya sakini olarak elimizi taşın altına koymamız gerekir'

Öğrenciler e-port'u, basılı portfolyoya kıyasla; daha kolay (%78,1), zaman kazandıran (%77,5), etkinliklerin zamanında tamamlanması için daha kolaylaştırıcı (%72,8), öğretim üyesiyle iletişimi kolaylaştırıcı (%50,9), her yerde ve her zaman ulaşabilmek açısından kullanışlı (%82,2) ve daha ekonomik (%87,6) bulmuşlardır. Olumlu görüşlerin yanısıra öğrencilerin bir kısmı süreçte anksiyete yaşadığını ve mobil aplikasyonunun eklenmesi gerektiğini belirtmektedirler. '

'Sistemde bir hata olması ve ödevimin iletilmemiş olması konusunda endişe yaşadım. Doldurmak için sürekli laptopu kutuphane ve ya kafeye taşımak zorunda kaldım. Basılı portfolyoyu her yere taşına bilir ve ağır değil ama laptopu taşımak ağır olduğu için beni biraz zorladı'

'Sayfa arayüzü karışık geldi özellikle mobil için'

Sonuç: Öğrencilerin e-port sisteminden genel olarak memnun oldukları, öğrencilerin sisteme kolay adapte olduğu ve yeni neslin öğrenme gereksinimini karşıladığı görülmüştür. Sistemin iyileştirilmesi ve etkin kullanılması üzerine çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler

moodle, portfolyo, tıp eğitimi

Probleme Dayalı Öğrenim Eğitim Yönlendiricisi Değerlendirme Formlarının Online Ortamda Uygulanmasının Değerlendirilmesi

Ezgi Ağadayı

drezgiagadayı@hotmail.com

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı
Naim Karagöz

naimkaragoz66@gmail.com

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı
Nuriye Sarıakçalı

nuriyesariakcali@hotmail.com

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı
Seher Karahan

sehermercan58@hotmail.com

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Ekoloji ve Hidroklimatoloji Anabilim Dalı
Neziha Bozdoğan

nezihabozydogan@gmail.com

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Öğrencilerden probleme dayalı öğrenim (PDÖ) uygulaması sonrası alınan eğitim yönlendiricisi (EY) geri bildirim anketleri, eğitimcilerin eğitici özelliklerinin iyileştirilmesinde, geliştirilmesinde oldukça önemlidir. Ancak öğrenci sayılarının yıllar içerisinde artmasıyla her ders kurulundan ve yapılan her uygulamadan sonra geri bildirim anketleri uygulamak, verilerin bilgisayar ortamına girilmesi ve değerlendirilmesi zaman alıcı olmaktadır. Gelişen teknoloji ile birlikte kurumlar bu anketleri online formlar aracılığı ile yapmaya başlamıştır. Fakültemizde bu yıl uygulamaya geçen online anket sistemi yoluyla alınan geri bildirimlerin diğer yıllar ile karşılaştırılması ve öğrencilerin bu uygulamaya olan bakışının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Fakültemizde probleme dayalı öğrenim metodu 2007 yılından beri Dönem 1'de güz döneminde bir kez, Dönem 2'de güz ve bahar döneminde toplam iki kez, Dönem 3'te de güz ve bahar döneminde toplam iki kez uygulanmaktadır. Uygulama sonrası öğrencilere eğitim yönlendiricilerini değerlendirmeleri için 6 ifadeden oluşan bir form verilmektedir. Öğrenciler buradaki her bir ifade için EY'lerine 1 ile 5 arasında bir puan vermektedirler. Öğrenciler bu formları doldurduktan sonra tıp eğitimi anabilim dalına bırakmakta ve burada formlara verilen cevaplar bilgisayar ortamına aktarılıp analizler yapılarak, her bir EY'sine öğrencilerin verdiği puanların ortalaması mail yoluyla iletilmektedir. 2019-2020 eğitim öğretim yılının güz döneminde ilk defa PDÖ EY değerlendirme formları online anket yoluyla yapıldı. Son beş yılın verileri arasında anlamlı fark olup olmadığı incelendi. Ayrıca öğrencilere bu yeni sistemle ilgili düşüncelerini sorgulayan 6 soruluk anket uygulandı. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktaydı.

Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 25.0 paket programı kullanıldı. Tanımlayıcı istatistikler uygulandı. Tek faktörlü varyans analizi ile yıllar arasında öğrencilerin ifadelerine verdikleri puan ortalamaları arasında fark olup olmadığı analiz edildi. Varyanslar homojen olmadığı için post hoc analizi Tamhane'nin T2 testi ile yapıldı.

Bulgular: Son beş yıl için yapılan analizde EY değerlendirme formlarına verilen puanların ortalamalarının yıllara göre karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptandı (formdaki 6 ifadenin hepsi için $p < 0,001$). Bu farklılığın hangi yıllar arasında olduğu incelendiğinde 2019-2020 yılı puanlarının diğer yılların hepsiyle ve her bir ifade için anlamlı farklılık gösteriyorken (tüm p 'ler $< 0,001$), diğer yıllar arasında anlamlı fark saptanmadı.

Uygulanan ankete 363 öğrenci cevap verdi (yanıt oranı: %46,7). %27,8'i Dönem 1, %28,7'si Dönem 2 ve %43,5'i Dönem 3 idi. Katılımcıların %55,4'ü kadın idi. Öğrencilerin %89,3'ü PDÖ uygulamasının bilgi birikimlerini olumlu yönde etkilediğini düşünüyordu. Katılımcıların %79,9'u online eğitim etkinliği değerlendirme anketlerine her zaman katıldığını belirtti. EY'lerine yapılan geri bildirimlerin akademisyenler üzerinde etkisi olduğunu düşünenlerin oranı %42,4; etkisi olmadığını düşünenlerin

oranı %16,5 idi. Öğrencilerin %41'i bu konuda kararsızdı. Katılımcıların %86,2'si geri bildirimlerin online olarak alınmasının faydalı bir uygulama olduğunu düşünüyordu. Öğrencilerin %78,8'i daha kolay cevaplayabildiği için; %73,9'u kağıt israfını önlediği için; %62,9'u boş zamanında cevaplayabiliyor olması sebebiyle; %51,5'i kişisel bilgileri görünmeden cevaplayabildiği için faydalı bulduklarını belirttiler.

Sonuç: PDÖ EY geri bildirim anketinde online uygulamaya geçilmesi öğrenciler tarafından da olumlu bulundu. Öğrencilerin sadece yarısı kişisel bilgileri görünmeden cevaplayabiliyor olmayı faydalı buldu. EY'lerine verilen puanlar diğer yıllara kıyasla anlamlı derecede düşük bulundu. Bunun sebebi öğrencilerin kişisel bilgi görünmeden daha rahat puanlamaları olabileceği gibi EY'lerinin performanslarında bu yıl düşme yaşanmış da olabilir.

Anahtar Kelimeler

probleme dayalı öğrenim, eğitim yönlendiricisi, geri bildirim, tıp eğitimi, online anket

Sağlık Alanında Öğrenim Gören Öğrencilerin Değerlendirme Tercihleri ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Ayla Kececi

aylakececi@gmail.com

Düzce Üniversitesi

İpek Gönüllü

zipgonullu@yahoo.com

Ankara Üniversitesi

C. Deha Doğan

dehadogan@gmail.com

Ankara Üniversitesi

Eğitimde hedeflenen istendik davranışların geliştirilmesi, hedeflenen noktaya ulaşıp ulaşılmadığının belirlenmesi için ölçme ve değerlendirme süreçlerinin uygun bir şekilde yapılandırılması oldukça önem taşımaktadır. Öğrencilerin öğrenmeleri ve başarıları üzerinde etkili olan değerlendirme etkinliklerine yönelik yürütülen çalışmalarda; öğrencilerin değerlendirme tercihlerinin ve farklılıkların başarılı olmaları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu vurgulanmaktadır. “Değerlendirme tercihleri” kavramı, öğrencilerin değerlendirme yöntemleri ve özelliklerine ilişkin fikirlerini, tutumlarını ve tercihlerini ifade etmektedir. Değerlendirme tercihi kavramı altında, alternatif ve geleneksel değerlendirme tercihleri olmak üzere iki temel yöntem tanımlanmaktadır. Alternatif değerlendirme, gerçek yaşam ortamlarına benzer durumlarda öğrenci davranışlarını değerlendirmeyi amaçlayan değerlendirmeyi; geleneksel değerlendirme, çoğunlukla sınıf içi öğrenmeyi ezberlemeye odaklanan düşük seviyeli düşünme becerilerinin ölçülmesini ifade etmektedir. Alternatif değerlendirme yöntemleri üst düzey düşünme becerilerine (performans görevleri ve portföyler vb.); geleneksel değerlendirme ise düşük dereceli düşünme becerileri ve çoğunlukla ezberleme gerektiren becerilere odaklanmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde günümüzde sıklıkla kullanılan çoktan-seçmeli, doğru-yanlış vb. yöntemler geleneksel değerlendirme içerisinde yer almakta olup; temel mesleki bilgi ve beceriler yanında eleştirel düşünme, klinik akıl yürütme, yaşam boyu öğrenme becerisi vb. üst düzey beceriler beklenen öğrencilerin alana kazandırılıp kazandırılmadığı konusunda yol gösterici olamamaktadır.

Yukarıda yer alan açıklamalar ışığında bu araştırma; özellikle insan sağlığına odaklanan ve karmaşık becerilerin kazanılmasını hedefleyen sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin değerlendirme tercihlerini ve bu tercihleri etkileyen faktörleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma nicel ve nitel veri toplama yöntemlerini içeren karma (mixed) metod olarak tasarlanmış olup, bu bildiride nicel boyutlara ilişkin sonuçlar sunulmuştur. Araştırmanın evrenini 846 Tıp Fakültesi ve 775 Hemşirelik Bölümü öğrencisi; örneklemini ise araştırmaya katılmayı gönüllü kabul eden ve veri toplama aşamasında eğitim biriminde olan 641 öğrenci oluşturmuştur. Nicel veri toplama aracı olarak Gülbahar ve Büyükoztürk (2008) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan “Değerlendirme Tercihleri Ölçeği” kullanılmış olup, verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney-U, Kruskal-Wallis test ve 1. Tip hatayı kontrol etmek amacıyla Bonferroni düzeltmesi uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin yaş ortalamasının $20,81 \pm 1,81$, akademik başarı düzeyinin $2,83 \pm 0,42$ olduğu; %71,6’sının kadın, %73,6’sının hemşirelik, %32’sinin 1.sınıf, %72,2’sinin bireysel kararıyla meslek seçiminde bulunduğu, %57,7’sinin Anadolu Lisesi mezunu olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin değerlendirme tercihleri incelendiğinde; erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla alternatif değerlendirme yöntemleri, karmaşık oluşturmacı ve bilişsel süreci değerlendirmeye yönelik soruları tercih ettikleri; kadın öğrencilerin ise eğitimcilerden değerlendirme sürecine ilişkin daha fazla bilgi beledikleri belirlenmiştir. Ayrıca tıp fakültesi öğrencilerinin karmaşık oluşturmacı, hemşirelik bölümü öğrencilerinin ise basit seçmeli tipte hazırlanmış soruları daha fazla tercih ettikleri ve değerlendirmeye ilişkin daha fazla bilgi sağlanmasını beledikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin sınıf ve mezun oldukları lise değişkenlerinin değerlendirme tercihlerini etkilediği, yaş ve akademik başarının değerlendirme tercihleri ile çok zayıf düzeyde ilişkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: değerlendirme tercihleri, tıp eğitimi, hemşirelik eğitimi, sağlık eğitimi

Sağlıklı Yaşam Bağlamında Tasarlanan “Hayatın Kilometre Taşları” Seçmeli Programının Müfredata Entegrasyonu

Mehtap Kaçar

mehtap.kacar@yeditepe.edu.tr

Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Özlem Tanrıöver

otanriover@yeditepe.edu.tr

Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Sağlıklı yaşlanmak ya da sağlıklı yaş almak diye tanımlanan konsept son yıllarda tüm dünyada oldukça popüler bir konu haline gelmiştir. Sağlıklı yaşayabilmenin kilometre taşları ise sağlıklı beslenme, düzenli fiziksel aktivite (egzersiz), düzenli uyku alışkanlığı, sigara, alkol ve madde kullanımından uzak durmak, stres yönetimi olarak tanımlanmaktadır. Buradan hareketle kendisini insanlığın sağlığına adanmış meslek gruplarından olan hekimlerin de bu konuda artık farklı yaklaşımları benimsemesi gerektiği de bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hastalarına sağlık hizmeti sunmak, onların bedensel ya da ruhsal hastalıklarına şifa vermek, bunun yanında hasta olmalarına engel olmak için tüm hayatlarını adanmış hekimlerin kendi sağlıklarına ne kadar özen gösterebildiği de olayın diğer bir gerçek yüzüdür. Yapılan araştırmalarda tıp fakültesi öğrencilerinin ve hekimlerin genel sağlık durumlarının toplumun genel sağlık durumuna kıyasla daha iyi durumda olmadığı, hatta kötü durumda olduğu ortaya konulmuştur. Gelecekte hastaları için birer örnek teşkil etmesi beklenen tıp fakültesi öğrencilerinin kişisel yaşam tarzlarını araştırmaya yönelik çalışmalar; öğrencilerin fiziksel aktivite düzeylerinde azalma, dengesiz beslenme, stres artışı, ruh hali değişiklikleri ve okul yılı ilerledikçe genel sağlıkta zayıflama gibi endişe verici sonuçlar göstermektedir. Bu çalışmadaki amacımız, sağlıklı yaşam bağlamında tasarlanan “Hayatın Kilometre Taşları” seçmeli programının müfredata entegrasyon sürecini paylaşmaktır.

Programın amacı; Tıp fakültesi öğrencilerine yaşam boyu sürdürebileceği fiziksel aktivite tekniklerini kazandırmak, stres yönetiminde kullanılan güncel fiziksel tekniklerin uygulamasını sağlamak, bir yaşam tarzı olarak sağlıklı beslenme kurallarının benimsenmesini sağlamak ve bu şekilde öncelikle kendi sağlıklarını koruyan ve geliştiren bireyler olarak mesleki performanslarını artırmak ve mezuniyet sonrasında da hastalarına ve topluma doğru rol model olmalarını sağlamaktır.

“Sağlıklı Yaşam: Hayatın Kilometre Taşları” seçmeli programı Dönem I ve Dönem II Tıp Fakültesi Öğrencilerine yönelik Bahar yarıyılında toplam 14 hafta süren bir programdan oluşmaktadır. Programda teorik derslerin yanı sıra uygulamalı dersler de bulunmaktadır. Dersin Koordinatörü Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi olup, ders Tıp fakültesi Fizyoloji - Fizyopatoloji Bilim Dalı, Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü ve Beslenme ve Diyetetik Bölümü Öğretim üyelerince yürütülmektedir. Programda yer alan sağlıklı yaşam eğitimi ile birlikte gerçekleştirilen egzersiz programı ile öğrencilerin düzenli fiziksel aktivite yapma alışkanlığı kazanmaları, sağlıklı beslenme tarzını öğrenmeleri ve benimsemeleri amaçlanmaktadır. Fakültemiz Seçmeli Ders Koordinatörlüğüne belirlenen kontenjanlara göre öğrenciler yerleştirilmektedir. Söz konusu dersin kontenjanı 20 kişi olup, 2018-2019 yılında toplam 20 öğrenci derse katılmıştır. 2019-2020 yılında derse 22 öğrenci yerleştirilmiştir. Dersin kredisi 2 AKTS olup; değerlendirme yöntemi; “ödev-%25, ara sınav -%25, final sınavı -%50 katkı” olarak belirlenmiştir. Dönem boyunca kayıt altına aldıkları egzersiz ajandaları ödev olarak değerlendirilmiştir. Bu ajandalara günlük yapılan egzersiz dakikası ve adım sayıları akıllı telefonlardaki aplikasyon ile tespit edilmiştir. Final sınavı için; öğrenciler gruplara ayrılarak her bir gruba farklı vakalar verilerek hastaların sağlıklı yaşam prensipleri üzerinden değerlendirilmesi ve gerekli yaşam tarzı değişiklikleri ile egzersiz reçetelerinin hazırlamaları istenmiştir. Final sınavı saatinde gruplar sunumlarını gerçekleştirmiş ve diğer öğrencilerle tartışma ortamı yaratılmış ve grup performanslarını kendileri de refleksiyon olarak değerlendirmiştir. Bu sonuçlara göre final sınavı notları da belirlenmiştir. Tüm öğrenciler derse aktif katılım göstermiş olup; sunum, uygulama ve öğrenme görevlerini başarıyla yerine getirmişlerdir. Program sonunda program değerlendirme amacıyla yazılı olarak açık uçlu sorularla ve sözel geribildirim öğrenci memnuniyetini sorgulama amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

sağlıklı yaşam, kilometre taşı, seçmeli program

Simülâtör ve Simüle Hasta Üzerinde Yapılan Solunum Sesleri Oskültasyonu Beceri Uygulaması Geri Bildirimi

Demet Arı Yılmaz

drdemetay@hotmail.com

SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi

Nevhiz Gündoğdu

nevhizd@hotmail.com

SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi

Pınar Günel Karadeniz

gunelpinar@yahoo.com

SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Mezuniyet öncesi tıp eğitiminde amaç, içinde bulunulan toplumun sağlık ihtiyaçlarına cevap verebilecek, yeterli bilgi ve becerilerle donanmış hekimlerin yetiştirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda, güncel tıbbın gerçeklerine yönelik öğrenim hedefleri saptanmalıdır (1). Tıp fakültelerinden mezun olacak hekimler için belirlenen minimum öğrenme çıktılarından biri de klinik becerilerdir (2). Tıp eğitiminde bu becerilerin kazandırılmasında mesleksi beceri uygulamaları çok önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin öğrenme algılarındaki farklılıklar nedeniyle, bu becerilerin kazandırılmasında teknolojik alt yapı ile donatılmış eğitime ve uygulamalara gereksinim ortaya çıkmaktadır (3). İleri teknoloji içeren, bilgisayar tarafından yönetilen donanım ve yazılım teknolojilerinden yararlanılarak geliştirilmiş simülâtörler bu konuda yararlanılan önemli araçlardır (3). Gerçeğe çok yakın olan simülâtörler üzerinde nabız, pupil refleksi, normal/anormal kalp ve solunum sesleri değerlendirilebilmektedir (4).

Bu çalışma ile, SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi II. sınıf öğrencilerinin gerçeğe uygunluğu yüksek simülâtörler üzerinde yapmış oldukları solunum sesleri oskültasyonu becerisi ve bu eğitimin öğrenme üzerine etkisi değerlendirilmiştir.

Yöntem: 2016-2017 ve 2017-2018 eğitim öğretim yıllarında “Solunum Sistemi ve Hastalıkları” ders kurulu müfredatında yer alan solunum sesleri oskültasyonu beceri uygulamalarında öğrencilerin simülâtör ve simüle hasta üzerinde akciğerin dinleme odaklarını doğru şekilde tespit edebilme, sesleri ayırt edebilme becerileri değerlendirilmiştir. Uygulamalarda öğrenciler küçük gruplara ayrılmıştır. Öğrencilerin uygulama becerileri 14 uygulama basamağı üzerinden değerlendirilerek, en iyi düzey 5 olmak üzere her basamağın puanlaması yapılmıştır. İkinci sınıfta iken yapmış oldukları bu uygulamayı değerlendirmeleri için; 3. sınıf öğrencilerine 9 sorudan, 4. sınıf öğrencilerine 10 sorudan oluşan anketler uygulanmıştır. Ayrıca uygulama sorumlusunu ve uygulamanın yapıldığı ortamın fiziki koşullarını değerlendirmeleri için 11 ifadeden oluşan, daha önceden öğrencilere uygulanmış olan standart program değerlendirme anketinin sonuçları da bu çalışmada kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmamızda, 35’i (%47) erkek, 39’si (%53) kız toplam 74 dördüncü sınıf öğrencisi; 33’ü (%57) erkek, 25’i (%43) kız toplam 58 üçüncü sınıf öğrencisi, ikinci sınıfta iken yapmış oldukları solunum sesleri oskültasyonu uygulamasını değerlendiren anketleri yanıtlamıştır. Bu anketlerin sonuçlarına göre; hem üçüncü hem dördüncü sınıftaki öğrencilerin %90’dan fazlası uygulama basamaklarını öğrenebildiğini, uygulamada kullanılan öğrenme yöntemlerinin etkili olduğunu belirtmiştir. Dördüncü sınıfların % 84’ü, üçüncü sınıfların %88’i bu uygulamada solunum seslerini öğrenebildiğini ifade etmiştir. Uygulamaya katılan öğrencilerin tümü uygulama basamaklarını uygun bir şekilde yerine getirerek tam puan almıştır. Öğrencilerin, uygulamanın yapıldığı ortamın fiziki koşulları ve uygulama sorumlusunu değerlendirme sonuçlarına göre tüm öğrencilerin %80’ininden fazlası memnun olduklarını belirtmiştir.

Sonuç: Tıp eğitiminde öğrencilerin mesleksi beceriler konusunda daha yeterli hale getirilmesi eğitimin temel hedefleri arasında olmalıdır (3). Öğrencilere bilgi ve mesleksi beceri kazandırılmasında, farklı öğrenme yöntemlerinin ve ileri teknolojiye sahip modeller ve simülâtörlerin kullanılması öğrenciler tarafından olumlu geri bildirimlerle desteklenmektedir. Eğitim kalitesinin artırılması ve sürekliliği için, öğrencilerin geribildirim ve başarı değerlendirmelerinin dikkate alınması gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler

solunum sesleri oskültasyonu beceri uygulaması, simülatör, simüle hasta, öğrenci geri bildirim

Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Alanı Öğretim Üyelerinin İşbirliğinde Tıp Fakültesinde Yürütülen İnsan Bilimlerinde Tıp Programına Yönelik Öğrenci Görüşleri

Bürge Atılğan

atilganburge@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Merih Öztoprak

merihoz85@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Barış Sezer

barissezer13@hotmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Melih Elçin

melihelcin48@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç:

Günümüzde sağlık sistemlerinin karmaşıklığı ve hizmet odaklılığı, hekimlerin artan iş yükü ve hekime başvuran günlük hasta sayısının ciddi boyutlara ulaşması hekimliğin biyo-psiko-sosyal boyutuna ve hasta insana bütüncül bakışa zarar vermektedir. Tıp öğrencilerine, sanat ve sosyal bilimlerin bakış açısından insanı anlama ve analiz etme farkındalığı ve becerisi kazandırmayı hedefleyen İnsan Bilimlerinde Tıp Programları bu nedenle güncelliğini ve önemini artarak devam ettirmektedir.

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2004 yılından itibaren İnsan Bilimlerinde Tıp Programı uygulanmaktadır. Geribildirimler ve literatür desteği ile zaman zaman güncellenen bu programda 2019-2020 eğitim öğretim yılında değişikliğe gidilerek üniversitenin çeşitli fakülte ve bölümleri ile işbirliği yapılmıştır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı Dönem 1 ve Dönem 2'de yeni uygulanmaya başlanan programla ilgili öğrenci görüşlerini almaktır.

Yöntem: Yeniden düzenlenen program doğrultusunda, her hafta Dönem 1 ve Dönem 2 öğrencileri Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü'ndeki ilgili bölümlere Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı'ndan bir gözetmen eşliğinde gitmektedir. Dönem 1'de yaklaşık 16-20'şer kişilik öğrenci grupları Güzel Sanatlar Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, İletişim Fakültesi, Konservatuar öğretim üleriyle farklı tarihlerde iki oturumda bir araya gelmektedir. Dönem 2'de ise benzer öğrenci sayısındaki gruplar aynı şekilde Felsefe, Antropoloji, Arkeoloji, Sosyoloji, Psikoloji, Tarih, Türk Halk Bilimi ve Sanat Tarihi bölümlerinden öğretim üleriyle bir araya gelmektedir. Araştırmanın verileri; oturumların hemen sonrasında öğrencilere "Bugüne dair görüşlerinizi, deneyimlerinizi ve size kazandırdıklarını bir paragraf olarak paylaşıyoruz." sorusu elektronik bir form aracılığıyla yöneltilerek toplanmıştır. Bu geribildirimler değerlendirilerek 'güçlü' ve 'geliştirilmesi gereken yönler' olarak kategorilendirilmiş, kodlanmış ve öğrenci görüşleri sunulmuştur.

Bulgular: Öğrencilerin oturumlara ve programa ilişkin görüşleri aşağıda verilmiştir.

Programın güçlü yönleri:

"Bugün birlikte olduğumuz profesör harika bir anlatıcıydı. İçerik de ilgi çekici olduğundan göz açıp kapayıncaya kadar dersin sonuna geldik. Bugün öğrendiğim bilgiler beni o kadar şaşırttı ki gün sonunda ufkumun genişlediğini hissettim."

"Orta çağ hakkında birçok bilgi sahibi olan hocamızdan bu derste o zamanki tıp eğitimini, edebiyattaki doktor figürünü, orta çağdaki üniversite yapısı hakkında bilgiler aldım."

"İnsan bilimleri gözünden tıbbı bakmanın bizim çok yönlü gelişmemize oldukça katkı sağlayacağını düşünüyorum. Ayrıca bu bakışın kendi alanında uzman kişilerin yol göstericiliğinde yapılmasının amaca daha iyi hizmet edeceği görüşündeyim."

"Küçük bir şehirden geldiğim için sanatla ilgilenmek istesem de önümde fırsat olmamıştı. Şimdi çok güzel bir fırsat elde ettim. İlk defa resim okumakla ilgili yeni şeyler öğrendim."

Programın geliştirilmesi gereken yönleri:

“Bu görüşmelerin yalnızca iki günle sınırlı kalmasının programın etkinliğini sınırlayacağını düşünüyorum.”

“Tek derste yapılması konuya çok yüzeysel bir bakış sağladı. Zorunlu ders olarak değilse bile ilgisi olanlar için tıp ve sanatı birleştiren seçmeli dersler olsa ya da konferanslar ve hatta uygulamalı çalışmalar yapılırsa bence güzel olabilir.”

Mevcut verilerimiz ışığında öğrencilerin programa ilişkin görüşlerinin genellikle olumlu olduğu, yeni bakış açıları kazandıkları, programın kişisel ve mesleki gelişimlerine katkıda bulunduğu, sosyal bilimler ve sanat konusunda olanakları sınırlı kalmış öğrencilerin vizyonlarındaki değişime katkı sağladığı çıkarımları yapılmıştır. Daha kapsamlı ve uzun süreli takibe olanak veren çalışma metotlarına ihtiyaç olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler

insan bilimlerinde tıp, sosyal bilimler, güzel sanatlar, tıp fakültesi

Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme Örneği

Selda Yardım

seldayardim@akdeniz.edu.tr

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

M. Kemal Alimoğlu

kalimoglu@akdeniz.edu.tr

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Tıp eğitimi, tıp fakültesinin amacı olan bilgi, beceri, tutum ve değerlerin pratikte hekimlerin sürekli eğitimi ile uygulanmasına ve elde edilmesine izin verecek şekilde yapılandırılmalı, iletişim ve koordinasyonun sağlanması aşamaları arasında devamlılık sağlanmalıdır. Bu noktada yer alan öğrenim hedefinde yeterli ve yetkin hekimlerin yetişmesinde takım çalışmalarının etkin ve kaliteli eğitimin gerçekleştirilmesinde katkısı büyüktür. Bir öğrenme stratejisi olarak TDÖ, takımların problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeyi bilginin akılda kalması ve uygulamaları daha iyi gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. TDÖ yöntemi, bireysel çalışma, bireysel ve takım testleri, anında eğitmen geri bildirimleri, eğitmenin kısa bilgilendirmeleri, akran değerlendirmesi ve uygulamaya yönelik aktiviteler gibi temel bileşenleri içermektedir. Öğrencilerin ders içeriğine hâkim olmasını sağlamak için zaman ve çaba gerektiren TDÖ programının en önemli odak noktası, öğrencilerin kendi öğrenmelerini yöneten takımlara dönüşmesiyle öğrenenler için özellikle tasarlanarak uygulamasındadır. Takım öğrenmesi, takımı oluşturan üyelerine birlikte çalışarak, bilgiyi paylaşarak, gözlemleyerek, deneyim ile üst düzey bilgilerinden öğrenme fırsatı sunar. Takım öğrenmesi bireysel öğrenmelerin ayrı ayrı toplamından daha öte bir kavram ve öğrencilerin paylaşımı ile birbirlerine entegre olmasını gerektirmektedir. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi (AÜTF) dönem V öğrencileriyle 2013 den itibaren yürütülen 2019-2020 eğitim öğretim döneminde de devam eden “Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme” başlıklı ders içeriği ve (TDÖ) süreci deneyimini paylaşmaktadır.

Yöntem: TDÖ, AÜTF de 2013-2014 eğitim-öğretim döneminden günümüze Dönem V programı Nöroloji stajında Polinöropatiler başlığı altında uygulanan bir eğitim programıdır. Bu stajda gerçekleştirilen oturumlar yazılı senaryolar yerine TDÖ öğrenme yöntemi kullanılarak yarım günlük uygulamalar şeklinde yapılmaktadır. Program öncesinde öğrencilere konu içerikleriyle ilgili hazırlanmış öğrenme materyalleri verilerek, öğrencilerden uygulama gününde bu materyalleri okuyarak gelmeleri istenmektedir. Uygulama hazırlanan çoktan seçmeli soru setlerinin öğrenciler tarafından önce bireysel olarak daha sonra takımlar halinde yanıtlanmasıyla başlamaktadır. Bu aşamadan sonra eğitici soruların doğru yanıtlarını bilgiler vererek açıklamaktadır. Uygulamalar görev olarak gerçek hastalar üzerinden fizik muayene yapma, hastalık öyküsü alma, olgu sunumları gibi takımlara verilen görevlerle sürmektedir. Olgu sunumları ve eğitmen tarafından öğrencilerin sorularının cevaplanmasıyla oturum sonlanmaktadır. Deneyimlerimizin değerlendirildiği bu çalışmada bilgi edinme, sınıf içi öğrenci katılımı ve öğrenci tepkileri incelenerek, sınıf içi katılım ve memnuniyetleri belirlenmiştir. TDÖ uygulamasının etkinliği belirlenmiş bireysel (IRAT) ve grup hazırlık testi (GRAT) her ikisi için de staj sonu sınav puanları ve takımlar kaydedilmiş, ayrıca programa ilişkin öğrenci görüşleri de alınarak TDÖ süreci boyunca deneyimler belirlenerek değerlendirilmiştir.

Bulgular: Bireysel sınav ortalamalarına göre takım sınavı ortalamaları anlamlı olacak şekilde bir fark bulunmuştur. Öğrenciler yöntemden memnundur.

Sonuç: “TDÖ” eğitim programı ile bireyselden ziyade takım başarı puanları yükselmekte, öğrenciler tarafından giderek artan şekilde ilgi görmekte ve yararlılığı da öğrenciler tarafından dile getirilmektedir.

Anahtar Kelimeler

takım çalışmasına dayalı öğrenme, tıp eğitimi

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesinin Sosyal Güvenirlik Açısından Değerlendirilmesi

Burcu Tokuç

btokuc@nku.edu.tr

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi

Gamze Varol

varolgamze@hotmail.com

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi

Gülsüm Özkan

gulsumozkan78@hotmail.com

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Tıp fakültelerinin sosyal yükümlülükleri, sosyal sorumlu, sosyal duyarlı, sosyal güvenilir olarak üç düzeyde tanımlanmaktadır. Sosyal sorumluluk, fakültenin toplumla ilgili görev bilincini, sosyal duyarlılık, fakültenin eğitim, araştırma ve hizmet faaliyetlerini toplumun öncelikli gereksinimlerine yönlendirebilmesini, sosyal güvenirlilik ise, fakültenin, toplumun sağlıkla ilgili gereksinimlerine yanıt vermenin ötesinde bu sorunları öngörebilme, eğitim programlarını buna göre uyarlayabilmek için toplum ve paydaşlarla çalışabilmesini ifade eder. Başka bir deyişle, sosyal güvenirlilik, tıp fakültelerinin eğitim, araştırma ve hizmet faaliyetlerini hizmet ettiği toplumun sağlık sorunlarına yöneltecek şekilde, toplumla birlikte, şeffaf bir biçimde yönetilmesidir.

Bu çalışmada, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesinin (TNKÜTF) sosyal güvenirlilik açısından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan çalışmada, TNKÜTF eğitim, araştırma ve hizmet faaliyetleri Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği'nin (TEPDAD) 2019 yılında yayınladığı Türkiye Sosyal Güvenilir Tıp Fakültesi Belirleyicileri Ulusal Belgesi'ne göre, TNKÜTF 2018 Mezuniyet Öncesi Eğitim Özdeğerlendirme Raporu ve TNKÜTF 2019 Mezuniyet Öncesi Eğitim Ek Özdeğerlendirme Raporu üzerinden değerlendirilmiştir.

Türkiye Sosyal Güvenilir Tıp Fakültesi Belirleyicileri Ulusal Belgesi'nde 5 ana başlıkta yer alan 54 öneri TNKÜTF eğitim, araştırma ve hizmet faaliyetleri açısından "Tamamen karşılanmakta", "Kısmen karşılanmakta" ve "Hiç karşılanmamakta" olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: TNKÜTF eğitim, araştırma ve hizmet faaliyetleri, Türkiye Sosyal Güvenilir Tıp Fakültesi Belirleyicileri Ulusal Belgesi'nde yer alan 54 önermenin 27'sini (%50) tam olarak karşılarken, 16'sını (%29.6) kısmen, 8'ini (%14.8) de hiç karşılamamaktadır. 3 (%5.6) önerme ise fakülte yönetimi dışındaki paydaşların (Sağlık Bakanlığı ve Yüksek Öğrenim Kurumu) kararları nedeniyle karşılanamamaktadır. TNKÜ Tıp Fakültesi, toplumun sağlık gereksinimlerine odaklanma, sağlık hizmeti sunumu, tıp eğitimi programları ve yürütülmesi temalarındaki önermeleri daha yüksek oranda tam olarak karşılarken, kurumsal yapı ve yönetim ile sosyal güvenirlilik/hesap verebilirliğin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi temalarındaki önermeleri daha az oranda tam karşılamaktadır.

Sonuç: Yapılan değerlendirmede TNKÜ Tıp Fakültesi'nin mevcut durumu ile sosyal güvenilir bir tıp fakültesi olduğu söylenebilir. Ekim – 2019'da UTEAK tarafından akredite edilmesinin ardından Türkiye Sosyal Güvenilir Tıp Fakültesi Belirleyicileri Ulusal Belgesi'nde yer alan kriterlere uyum açısından çalışmalarına devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, sosyal güvenirlilik, eğitim, araştırma, hizmet

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesinde Bilim Okur Yazarlığı: Bilim Koridoru Deneyimi

Sevil Karabağ

eeevil-krbg@hotmail.com

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji AD

Gamze Varol

varolgamze@gmail.com

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD

Gülsüm Özkan

gulsumozkan78@hotmail.com

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Nefroloji AD

Burcu Tokuç

burcutokuc@gmail.com

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp eğitimi AD

Giriş ve Amaç: Günümüzde teknolojik gelişmeler, bilimsel veri kaynakları ve bilimsel verilere ulaşım yöntemlerindeki artış kaçınılmaz bir şekilde bilim yarılanma ömrünü kısaltmaktadır. Çok yakın zamanda bilim yarılanma ömrünün aylarla ölçülebileceği düşünülmektedir. Bilimsel verilere ulaşım yollarındaki artış beraberinde bilimsel kirlilik ve doğru ve güvenilir bilgiye nasıl ulaşılabileceği sorularını da getirmektedir. Şüphesiz hekimlik mesleği güncel, güvenilir ve doğru bilgilere ulaşmayı, bu bilgileri meslek hayatında yaşam boyu kullanmayı gerektiren bir meslektir. Bu nedenle Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi (TNKÜTF) mezun yeterlikleri arasına doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma ve meslek hayatında yaşam boyu bunu kullanan hekimler yetiştirmeyi eklemiştir (Bilim okuryazarlığı). Bu çalışmada TNKÜTF öğrencilerine bilim okuryazarlığı kazandırmak için aktif eğitim kapsamında uygulanan bilim koridoru çalışma modülünü tanıtmayı ve kısa dönem çıktılarını paylaşma amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmada, TNKÜTF Aktif Eğitim kapsamında 6 yıl boyunca uygulanan Bilim Koridoru Çalışma Modülünü tanıtmak ve kısa dönem çıktılarını paylaşmak hedeflenmiştir.

Bulgular: Bilim koridoru çalışma modülü, birinci sınıftan başlayarak bilimsel çalışma planlama, yürütme, veri toplama-analiz etme ve güncel literatürü takip etme becerileri kazandırmak amaçlı kuramsal ve farklı uygulama tekniklerinin bir arada kullanıldığı özgün bir çalışma modülü olarak geliştirildi. Bu amaçla, eğitimin sarmal yapılanmasını da dikkate alarak bilim koridoru çalışma modülü eğitimin klinik öncesi, klinik ve ön hekimlik dönemlerinde farklı şekillerde yapılandırıldı. Her yıla ait önceden belirlenmiş amaç ve öğrenim hedeflerine uygun olarak öğrencilere önce kuramsal dersler verildi, ardından koordinatör sorumluluğunda 12-14 kişilik gruplara ayrılarak, görevlendirilmiş gönüllü bir danışman öğretim üyesi eşliğinde ilgi duyulan ve ortaklaşa karar verilen alanlarda bilimsel projeler hazırlanarak yılsonunda düzenlenen Bilim Şenliği'nde grupça sözlü sunum şeklinde sunuldu. Değerlendirmesi, önceden belirlenmiş ölçme değerlendirme yönergesine göre bağımsız jüri tarafından gerçekleştirildi. Dönem I' de, o yıla ait amaç ve öğrenim hedeflerine uygun olarak aktarılan kuramsal derslerin ardından belirlenmiş gruplar ve her grubun danışman öğretim üyesi ile proje konusu belirlenip ve etik kurul dosyaları bilim şenliğinde sunulmaktadır. Dönem II'de, kuramsal derslerin ardından Dönem I'de başlanmış olan bilimsel projelerin verilerini toplama, bilgisayar ortamına geçirme, analiz edip temel bulguları bilim şenliğinde sunmaları sağlanmaktadır. Dönem III'te ise kuramsal derslerin ardından başlanmış olan bilimsel projenin yazım aşamasının da tamamlanması ve hatta makale haline dönüştürülerek bilim şenliğinde sunulması sağlanmaktadır. Klinik Staj Döneminde ve Ön Hekimlik Döneminde Bilim koridorunun devamı, ilgili staj bloğunun amaç ve hedefine uygun olarak makale, seminer anlatımı ve olgu çözümlemesi şeklinde yapılmaktadır. Ayrıca Ürojinekoloji staj bloğunda kanıta dayalı tıp uygulamaları ile çalışma modülünün devamı sağlanmıştır. Bilim koridoru her yıl kurul ve staja göre değişen ağırlıklarda ölçme değerlendirmeye katkı sağlamaktadır.

Sonuç: TNKÜTF'nin Bilim Koridoru çalışma modülü 6 yıl boyunca kesintisiz devam eden bir modül örneğidir. Uzun dönem çıktılarını mezunlarımızın değerlendirmesi ile daha rahat yapabileceğimizi düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler

bilim koridoru, bilim okuryazarlığı, aktif eğitim

Tıp Eğitiminde Alan İçi Seçmeli Dersi: Popüler Bilim Öyküleri

Sevgi Eskiocak

sevgieskiocak@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi, Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı

Albena Gayef

albenagayef@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Tıp eğitiminde, öğrencilerin kavramları anlamlı olarak öğrenmesi ve içselleştirmesi çok önemlidir. Sadece ezberlenerek öğrenilen bilgi, zihinde uzun süre kalmamakta ve yeni kavramların öğrenilmesini de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle öğrencilere kazandırılması hedeflenen bilgiler, beceriler ve tutumların farklı yöntemlerle öğrencilere küçük grup çalışması ve öğrenen merkezli yöntemlerle kazandırılması, tıp eğitiminde etkinliği arttırmaya yönelik sınıf içinde anlamlı öğrenmelerin sağlandığı ve bu öğrenmelerin yalnız sınıf içinde değil, sınıf dışında da desteklendiği ortamların yaratılması önemlidir. "Popüler Bilim Öyküleri", Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi 1.sınıf eğitim programında 2019-2020 Eğitim öğretim yılında verilmeye başlanmış olan öğrenen merkezli bir alan içi seçmeli derstir. "Popüler Bilim Öyküleri" dersinin öğrenim hedefleri, öğrencilerin pozitif bilimlerin önemini açıklayabilmeleri, bilim dünyasında yaşanmış olan bazı tesadüflerin bilgiye dönüştürülmesindeki akıl yürütmeyi değerlendirebilmeleri, eleştirel düşüncüyü gözlemleyebilmeleri ve bilimin sorgulayıcı doğasını görebilmeleridir. Dersin amacı, Bilim dünyasında yaşanmış, ilgi çekici olayları öykü tadında inceleyerek, bilimsel düşüncenin gelişmesine katkıda bulunmaktır.

Yöntem: "Popüler Bilim Öyküleri" alan içi seçmeli dersi programda haftada 2 saat olmak üzere toplamda 9 hafta sürmektedir. Öğrenciler her hafta bir öyküyü grup çalışması yaparak hazırlamakta ve sunum haline getirmektedirler. Öğrenciler derslerde interaktif yöntemler ile grup olarak sunumlarını yapmaktadırlar. Derslerde yapılan sunumlar dersin öğretim üyesi tarafından değerlendirilmektedir.

Bulgular: Popüler bilim öyküleri alan içi seçmeli dersinde her hafta öğrenciler tarafından yapılan sunumların sonunda sunum yapan öğrencilerden dersin sonunda kendileri ile ilgili olumlu ve geliştirilmesi gereken yönler ile ilgili geribildirimler alınmıştır. Sunum yapan öğrencilerin kendileri ile ilgili geribildirimlerin alınmasından sonra sunumu dinleyen tüm öğrencilerden sunumla ve ilgili bilim öyküsü ile geribildirimler alınmıştır. Öğrencilerin geribildirimlerinin alınmasından sonra dersin öğretim üyesi sunuma ve uygulamaya ilişkin geribildirimler vermiştir.

Sonuç: Popüler bilim öyküleri dersinde işlenen öykülere ve sunumlara yönelik alınan öğrenci bildirimlerinin olumlu olduğu, bu derslerde bilim öykülerinden yola çıkarak eleştirel düşüncenin gelişebildiği, pozitif bilimlerin öneminin kavranması ve sorgulama, akıl yürütme becerilerinin gelişmesine olumlu yönde katkı sağladığı sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin derslerde birbirlerini dinleme, geribildirim alma ve verme gibi becerilerinin geliştirilmesinde ve mezun yetkinlikleri içerisinde yer alan iletişimci yetkinliğinin kazandırılmasına da önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler

öğrenen merkezli eğitim, bilim öyküleri, geri bildirim, iletişim

Tıp Fakültesi Öğrencileri Bakış Açısıyla Klinik Öncesi Posteroanterior Akciğer Grafisi Değerlendirme Beceri Uygulaması

Demet Arı Yılmaz

drdemetay@hotmail.com

SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi

Mehmet Ali İkidag

mikidag@hotmail.com

SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi

Pınar Günel Karadeniz

gunelpinar@yahoo.com

SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek, bilgi ve beceri düzeyi yüksek, tıp bilimindeki gelişmeleri izleyebilen, araştırmacı, insan haklarına ve etik kurallara duyarlı hekimler yetiştirebilmek için tıp eğitimi yeniden yapılandırılmaktadır (1). Bu nedenle klinik beceri kazandırmayı kolaylaştıracak ve hasta ile karşılaşmadan önce, öğrencinin kendine olan güvenini artıracak mesleki beceri uygulamaları giderek önem kazanmaktadır (2). Radyoloji, özellikle klinik öncesi dönemdeki eğitim müfredatında çok az düzeyde yer almaktadır. Bu sebeplerle mezuniyet öncesi dönemde radyoloji eğitiminin ihtiyaçları tam olarak karşılamadığı ve öğrencilerin klinik için hazırlıksız kaldıkları belirtilmektedir (3). Oysa ki, klinik karar almada radyolojik sonuçların doğru yorumlanması önemli bir yere sahiptir (4).

Bu çalışmada, SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin, 2. sınıfta iken “Solunum Sistemi ve Hastalıkları” Ders Kurulunda yapmış oldukları posteroanterior akciğer grafisi değerlendirme beceri uygulaması ile ilgili geri bildirimleri değerlendirilmiştir.

Yöntem: 2016-2017 ve 2017-2018 eğitim öğretim yıllarında “Solunum Sistemi ve Hastalıkları” ders kurulu müfredatında yer alan posteroanterior akciğer grafisi değerlendirme beceri uygulaması incelenmiştir. Uygulamalarda öğrenciler küçük gruplara ayrılmıştır. Öğrenciler bu uygulama sırasında normal ve patolojik akciğer grafilerini değerlendirmiştir. Değerlendirmeler mesleki beceri laboratuvarında bulunan akıllı tahtada gösterilen akciğer grafileri üzerinde yapılmıştır. Öğrencilerin uygulama becerileri 15 basamak üzerinden değerlendirilerek, en iyi düzey 5 olmak üzere her basamağın puanlaması yapılmıştır. İkinci sınıfta iken yapmış oldukları bu uygulamayı değerlendirmeleri için; 3. sınıf öğrencilerine 15 sorudan, 4. sınıf öğrencilerine 16 sorudan oluşan anketler uygulanmıştır. Ayrıca uygulama sorumlusunu ve uygulamanın yapıldığı ortamın fiziki koşullarını değerlendirmeleri için 11 ifadeden oluşan, daha önceden öğrencilere uygulanmış olan standart program değerlendirme anketinin sonuçları da bu çalışmada kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmamızda, 35’ü (%47) erkek, 39’si (%53) kız toplam 74 dördüncü sınıf öğrencisi; 30’u (%56) erkek, 24’ü (%44) kız toplam 54 üçüncü sınıf öğrencisi ikinci sınıfta almış oldukları posteroanterior akciğer grafisi değerlendirme beceri uygulamasının öğrenme üzerine etkisinin değerlendirildiği anketleri yanıtlamıştır. Anket sonuçlarına göre; hem üçüncü hem dördüncü sınıftaki öğrencilerin %90’ından fazlası akciğer grafisi üzerinde hastaya ait bilgilerin yerini ve grafinin kalitesini tespit etmeyi, sağ sol kavramlarının grafide tanınmasını, kalbin konturlarını seçmeyi, ana bronşları, mediastene ait yapıları, hilusları, subdiyafraqmatik alanları, kemik ve yumuşak dokuları, her iki akciğerin parankimal alanlarını karşılaştırmalı değerlendirebilmeyi öğrenebildiğini belirtmiştir. Bunun yanında, üçüncü sınıfta olan öğrencilerin %83’ü (n=45); dördüncü sınıf öğrencilerinin yaklaşık %93’ü (n=69) geçmişte yapmış oldukları bu uygulamada kostofrenik ve kardiyofrenik sinüsleri ve plevral yüzeyleri değerlendirebilmeyi öğrenebildiğini ifade etmiştir. Her iki sınıftaki tüm öğrenciler, bu uygulamanın basamaklarını uygun bir şekilde yerine getirerek tam puan almıştır. Öğrencilerin, uygulamanın yapıldığı ortamın fiziki koşulları ve uygulama sorumlusunu değerlendirme sonuçlarına göre tüm öğrencilerin %80’ininden fazlası memnun olduklarını belirtmiştir.

Sonuç: Klinikle entegre temel dönemde posteroanterior akciğer grafisi değerlendirme mesleki beceri uygulamasına yönelik öğrenci geri bildirimleri oldukça olumlu bulunmuştur. Tıp fakültesi ikinci sınıfta

Solunum Sistemi ve Hastalıkları Ders Kurulu içerisinde yapılan bu beceri uygulaması ile öğrencilerin teorik bilgilerinin tanı yöntemlerinden biri olan akciğer grafisi değerlendirmesi ile birleştirilmesinin öğrenmenin pekiştirilmesine katkıda bulunduğu düşünülmektedir. Dördüncü sınıf öğrencileri tarafından yapılan geri bildirimler bu beceri uygulamasının klinik pratiğe katkıda bulunduğunu göstermektedir. Mezuniyet öncesi dönemde radyoloji eğitiminin önemi göz önünde bulundurulduğunda bu sonuçlar memnuniyet vericidir.

Anahtar Kelimeler

posteroanterior akciğer grafisi değerlendirme, mesleksel beceri uygulaması, öğrenci geri bildirimi, entegre eğitim sistemi

Tıp Fakültesi Öğrencileri Perspektifinden Tıp Eğitiminde Cinsiyet Rollerini ve Branş Seçimi Üzerine Etkileri

Ezgi Ağadayı

drezgiagadayı@hotmail.com

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Ayşe Göksu Bozdoğan

bozdogangoksu@gmail.com

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi

Recep Türker Bulut

recepturker7@gmail.com

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Dünyada kadın tıp öğrencisi ve doktor sayısı giderek artmaktadır. Yapılan çalışmalara göre hem sosyokültürel faktörler hem de eğitim sırasında yaşanan deneyimler doktorların kariyer seçimlerini etkilemekte ve branşlaşmada cinsiyet çeşitliliğini azaltmaktadır. Bu çalışma ile tıp öğrencilerinin tıp eğitimi sürecinde algıladıkları toplumsal cinsiyet rolleri ve bu algılarının branş seçimine olan etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı kesitsel tipte bir araştırmadır. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesinde(SCÜTF) 2019 – 2020 eğitim öğretim yılında okuyan ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilere uygulanmıştır. Mart – Haziran 2020 tarihleri arasında online anket yoluyla yapılmıştır. Öğrencilere anket linki sınıf içinde kullandıkları toplu iletişim ağı ile iletilmiştir ve mükerrer katılımlar IP numarası üzerinden engellenmiştir. Ankete başlamadan önce çalışma hakkında bilgilendirme ve gönüllü olur formu sayfası konulmuştur. Araştırmada kullanılan anket demografik veri, cinsiyetle tıp eğitiminin ilişkisi ve seçmek istediği branşa yönelik sorulardan oluşmaktadır. Ayrıca yazarından izin alınarak Toplumsal Cinsiyet Rollerini(TCR) ölçeği kullanılmıştır. Etik kurul onayı SCÜTF Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan alınmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. Sayısal verilerin normallik analizi Shapiro-Wilk testi ile bakılmıştır. Verilerin ilk önce tanımlayıcı istatistiksel analizleri yapılmıştır. Ki-kare ve Bağımsız örneklem T testi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların (N=359) %64,6(n=232)'si kadın, %35,4(n=127)'si erkekti. Öğrencilerin yaş ortalaması 21,7±1,8 idi. Katılımcıların %61,3(n=220)'ü temel bilimlerde, %38,7(n=139)'si klinik bilimlerde okuyordu. Öğrencilerin %94,4(n=339)'ü mezuniyet sonrası tıpta uzmanlık eğitimi almayı planlıyordu. Öğrencilerin %52,3(n=174)'ü cerrahi bilimlerde bir branş, %45,9 (n=153)'u dahili bilimlerde bir branş, %1,8(n=6)'i temel bilimlerden bir branşta uzmanlık ihtisası yapmak istiyordu. Cinsiyet ile branş seçimi (cerrahi/dahili/temel) arasında anlamlı fark saptandı (p=0,001). Kadın öğrencilerin %51,9(n=111)'u dahili bilimlerden bir branşta uzmanlık eğitimi yapmayı planlıyorken, erkek öğrencilerin %64,7(n=77)'si cerrahi bilimlerden bir branş düşünüyordu. Dönem 1,2,3'te okuyan öğrencilerin %46(n=93)'sı dahili bilimlerden bir branş isterken %54(n=109)'u cerrahi bilimlerden bir branş istiyordu. Dönem 4,5,6'da okuyan öğrencilerin %45,8(n=60)'i dahili bilimlerden bir branş, %49,6(n=65)'sı cerrahi bilimlerden bir branş ve %4,6(n=6)'sı ise temel bilimlerden bir branş istiyordu. İki grup arasında branş seçimi açısından anlamlı fark vardı(p=0,008). Çeşitli özellikler verilerek hangi cinsiyetin bu alanlarda daha başarılı olabileceği sorulduğunda; soğukkanlılık gerektiren işlemlerde fark olmadığı (n=263;%73,3), beceri gerektiren işlemlerde fark olmadığı(n=252;%70,2), sabır gerektiren işlemlerde fark olmadığı (n=211;%58,8), iletişim becerisi gerektiren işlemlerde fark olmadığı (n=243;%67,7) ve güç gerektiren işlemlerde erkeklerin (n=229;%63,8) daha başarılı olacağı cevaplarını verdiler. Öğrenciler uzmanlık eğitiminde kadınların mobbinge (%52,9;n=190) ve tacize (%83,3;n=299) maruz kalma olasılığının daha yüksek olduğunu düşünmektedir. Öğrencilere hastalarda cinsel bölge muayenesi yaparken veya maket üzerinde uygulama yaparken (sonda takma, vajinal muayene, meme ve prostat muayenesi gibi) cinsiyet tercihlerinin hangi eğilimde olduğu sorulduğunda %75,5(n=271)'i fark olmadığını belirtti. TCR ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalaması 57,2±10,5(min:34-maks:75) idi. Kadınların ölçek toplam puan ortalaması(60,4±9,3) erkek öğrencilerden (51,4±10,1) anlamlı

derecede daha yüksekti($p<0,001$). TCR ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması ile öğrencilerin dahili (58,4±9,8) ve cerrahi (55,9±11,2) bilimlerden bir branş seçimi karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark saptandı($p=0,036$). Çeşitli özellikler verilerek hangi cinsiyetin bu alanlarda daha başarılı olabileceği sorularına verilen cevaplar ile ölçekten aldıkları toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptandı ($p_{soğukkanlılık}<0,001$; $p_{beceri}<0,001$; $p_{güç}<0,001$; $p_{sabır}<0,001$; $p_{iletişim}<0,001$).

Sonuç: Kadın öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumunun daha eşitlikçi yönde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri algısının branş seçimi üzerinde etkisi olabileceği sonucu çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler

toplumsal cinsiyet rolleri ölçeği, tıp eğitimi, tıpta uzmanlık eğitimi, tıp öğrencisi

Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Sağlık Anksiyetesi ve Hipokondri

Berna Arslan

arslanberna1995@gmail.com

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi

Semra Özçelik

semraozcelik@bezmialem.edu.tr

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Hipokondriyaz veya hipokondri, bir kişinin ciddi bir hastalıktan aşırı ve gereksiz yere endişe duyduğu bir durumdur. Hipokondriyazisi olan bir birey hipokondriyak olarak bilinir. Hipokondriyaklar, semptom ne kadar küçük olursa olsun, tespit ettikleri fiziksel veya psikolojik semptomlar hakkında gereksiz yere endişelenir ve kendilerinin veya başkalarının ciddi bir hastalığa sahip olduklarına veya teşhis edilmek üzere olduğuna ikna olurlar. Tıp eğitimi alan öğrencilerde zaman zaman bu belirtiler ortaya çıkabilir. Bu çalışmada; hipokondri ile ilgili daha önce yapılmış az sayıdaki araştırmalardan yola çıkarak Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri arasında, mevcut morbidite korkusu, sağlıkla ilgili kaygı düzeyinin değerlendirilmesi ve bu fenomenin sıklığının araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamızda Bezmialem Vakıf üniversitesi Tıp fakültesindeki 1'den 6'ya kadar tüm dönemlere Sağlık Anksiyetesi Envanteri (kısa versiyon) uygulanmıştır. Anket, 1,2,3 ve 4. sınıflara kağıt üzerinden 5 ve 6. sınıflara internet üzerinden yapılmıştır. Sağlık anksiyetesi envanteri (kısa versiyon): 2 alt boyut ve 18 maddeden oluşmaktadır. 1. alt boyut, bedensel belirtilere aşırı duyarlılık ve kaygıdır ve 14 maddeden oluşmaktadır. 2. alt boyut, hastalığın olumsuz sonuçlarıdır ve 4 maddeden oluşur. Derecelendirme 4'lü likerttir. 0=hiç, 3= her zaman olarak belirlenmiştir. Ölçeğin puanlamasında ölçekten alınabilecek puan 0 ile 54 arasında değişmekte olup, değerlendirilmesinde yüksek puan, yüksek düzeyde sağlık anksiyetesini göstermektedir. Anonim olarak ise iki farklı ölçek kullanılmıştır. Biri "tıp öğrencisi hastalığı kaygı" diğeri de "tıp öğrencisi hastalığı stres" ölçekleridir. Her ikisinde 5'er sorudan oluşmaktadır. Ayrıca her iki ankette katılımcılara "kesinlikle yanlış" ile "kesinlikle doğru" arasında bir ölçek verilecektir. 1= kesinlikle yanlış, 5= kesinlikle doğrudur.

Bulgular: Yapılan analizlere göre Sağlık Anksiyetesi Envanteri ile sınıflar arasında negatif korelasyon mevcuttur. Sınıf yükseldikçe anksiyete oranı düşüş göstermektedir ($r = -0.184$ $p = 0.008$). Aynı şekilde sınıflar ile Tıp Öğrencisi Hastalığı Kaygı ölçeği ve Tıp Öğrencisi Hastalığı Stres ölçeği arasında da negatif korelasyon mevcuttur. Sınıf arttıkça kaygı ve stres düzeyi azalmaktadır ($r = -0.230$ $p = 0,001$) ($r = -0.245$ $p < 0.001$). Sınıflarla ölçek puanları arasında zayıf ters yönde ve anlamlı ilişki bulundu. Ölçek puanları ve cinsiyet arasında ise anlamlı bir korelasyon bulunamadı. Ayrıca ölçeklerin kendi arasında da anlamlı korelasyon bulundu. Öğrencilerin anksiyeteleri azaldıkça stres ve kaygı düzeylerinde de düşüşler saptandı. ($r = 0.560$ $p < 0.001$) ($r = 0.674$ $p < 0.001$) ($r = 0.739$ $p < 0.001$).

Sonuç: Elde edilen bulgular tıp eğitimi alan öğrencilerin eğitimlerinin ilk yıllarında kendi sağlıkları ile ilgili kaygı ve stres duydukları, bilgi ve uygulama düzeyi arttıkça sağlıkları hakkında daha az stres ve endişe yaşadıklarını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

hipokondri, sağlık anksiyetesi, tıp öğrencisi hastalığı

Tıp Fakültesi Öğrencilerine İskelet Sistemi Anatomisi Eğitiminde Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme Yönteminin Uygulanması

Pelin İsmailoğlu

Melike.Sahiner@acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı
Mustafa Aktekin

Melike.Sahiner@acibadem.edu.tr

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı
Elif Nedret Keskinöz

Melike.Sahiner@acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı
Abdul Veli İsmailoğlu

Melike.Sahiner@acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı
Melike Şahiner

Melike.Sahiner@acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı
Levent Altıntaş

levent.Altintas@acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Takım çalışmasına dayalı öğrenme (TDÖ) yöntemi öğrenci merkezli bir aktif öğrenme yöntemidir. Bu yöntemde öğrenim hedeflerine ulaşma sorumluluğu öğrencidedir. Acibadem Üniversitesi tıp fakültesi 2. sınıfında kas iskelet sistemi komitesi içinde yer alan iskelet sistemi anatomisi eğitiminde TDÖ yöntemi uygulanmıştır. Bu çalışmanın amacı, uygulanan TDÖ yöntemi ile yürütülen anatomi eğitiminin etkinliğinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: TDÖ için 88 öğrenci 8 takıma ayrıldı. Eğitim programı birbirini takip eden ve entegre dört ayrı TDÖ uygulaması olarak planlandı. Tanıtım dersinde yöntem ve her bölümün öğrenim hedefleri anlatıldı. Öğrencilerin değerlendirilmesi için her bölümde bireysel ve takım hazır bulunuşluk testleri uygulandı. Sonrasında laboratuvarında kadavra ve maket üzerinde pratik yapan her bir takım öğrencilerine sözlü sınav yapıldı. Son TDÖ uygulaması günü 74 öğrenci, eğitim süreci hakkında geri bildirimlerini içeren bir soru formunu cevapladı. Forma verilen cevaplar SPSS programında Pearson'ın korelasyon testi ile karşılaştırıldı. Öğretim üyelerinin uygulama hakkındaki görüşleri de sözel olarak alındı.

Bulgular: Öğrencilerin eğitim uygulaması hakkındaki olumlu görüşleri ile takım çalışmasının etkinliğine yönelik görüşleri pozitif yönde anlamlı bir korelasyon ilişkisi göstermiştir ($p<0.05$).

Sonuç: TDÖ ile uygulanan eğitim süresince öğrencilerin ders öncesi hazırlıklı gelme zorunluluğu derse olan ilgilerini arttırmıştır. Takım arkadaşları olarak birlikte çalışılması öğrenmeyi olumlu yönde etkilemiştir. İskelet sistemi anatomisi eğitiminde TDÖ yönteminin uygulanmasının öğrencilere faydalı olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler

iskelet sistemi anatomisi

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri ile Seçmek İstedikleri Alanların İlişkisi

Gülşah Seydaoğlu

gseyda@cu.edu.tr

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi

Aslı Boz

asliboz.stat@gmail.com

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi

Ş. Erhan Bağcı

erhanbagci@gmail.com

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Mesleki alan seçimi, kişinin mesleğin çeşitli uzmanlık alanları arasından en iyi yapabileceğini düşündüğü faaliyetleri içeren ve kendisine en üst düzeyde doyum sağlayacağına inandığı alana yönelmesidir. Bu seçimi yaparken kişinin beklentilerini en iyi biçimde karşılayacak olan ancak sahip olduğu kişilik ve karakter özelliklerine de uygun olan alanı seçebilmek önemlidir. Bu çalışmanın amacı, tıp öğrencilerinin seçmek istedikleri uzmanlık alanlarını belirlemek ve uzmanlık alanı seçimi ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Çalışma Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi son sınıf intörn öğrencilerine beş faktör kişilik testi (5FPE) uygulanarak gerçekleştirilmiştir. 5FPE kişilik özellikleri testi 5 alt ölçeğe sahiptir (Duygulanım, Sosyal Yönelim, Uzlaşılabilirlik, Düşünsel Yönelim ve Odaklanma). Öğrencilerin demografik özellikleri, sosyoekonomik faktörleri ve seçecekleri uzmanlık alanları anket formu ile belirlenmiştir. Çalışmak istedikleri alanları 3 seçeneqli yanıt ile belirlenmiştir (kesinlikle evet, olabilir, kesinlikle hayır).

Bulgular: Çalışmamıza katılan 10 öğrenciden 9'u mezun olduktan sonra uzman olmak istemektedir. Tıp öğrencileri sırası ile en çok dermatoloji, radyoloji, göz hastalıkları branşlarını kesinlikle seçmek istedikleri belirtirken, yoğun bakım, göğüs kalp damar cerrahisi, adli tıp, halk sağlığı, genel cerrahi ve aile hekimliği branşlarını kesinlikle tercih etmek istemediklerini bildirmişlerdir. Uzmanlık alanı seçimini etkileyen olumsuz faktörlerden en önemlisi olan nöbet tutma faktörüdür. Cerrahi branşları tercih etmek istemeyenlerin duygulanım, uzlaşma, sosyal yönelim ve odaklanma puanları, isteyenlere oranla anlamlı olarak düşük bulunurken, düşünsel yönelim puanları anlamlı fark göstermemiştir. Dahili branşları tercih etmeyenlerin edenlere oranla sosyal yönelim puanları daha yüksek olarak saptanırken odaklanma puanları daha düşük olarak belirlenmiştir. Psikiyatri alanını tercih edenlerin etmeyenlere oranla duygusal yönelim puanları düşük iken sosyal yönelim ve düşünsel yönelim puanları anlamlı olarak yüksek olarak saptanmıştır.

Sonuç: Mesleki alan seçimi konusunda karar vermiş olan öğrencilerin genellikle karakter özelliklerine uygun branşlar seçme eğiliminde olduğu, buna karşılık son sınıf öğrencileri olmalarına rağmen çoğunun alan seçimi konusunda kararsız olduğu gözlenmiştir. Son sınıf olmalarına ve neredeyse tümü uzman olmak istemelerine rağmen kesinlikle çalışmak istediği alanı tanımlayabilen öğrenci oranı 1/3 gibi düşük bir orandır. Fakülteler, öğrencilerinin kariyer planlamasında mesleğin gerektirdiği koşulların iyi tanımlanması ve kişiliklerine uygun alan seçimine yardım konusunda daha fazla rol almalıdır. Öğrencilerin kişilik özelliklerine uygun alan seçebilmelerinde, mutlu olacağı kariyerlerini planlamalarında kişilik envanteri kullanması uygun olacaktır.

Anahtar Kelimeler

mesleki alan seçimi, kariyer, 5 faktör kişilik testi, tıp, intörn

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Probleme Dayalı Öğrenmeye İlişkin Görüş ve Tutumlarının Değerlendirilmesi

Hülya Aybek

haybek@pau.edu.tr

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya AD

Hülya Çermik

hcermek@pau.edu.tr

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi AD

Mustafa Kemal Alimoğlu

alimoglukemal@gmail.com

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş ve Amaç: Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde hem eğitim stratejisi hem de öğretim ve öğrenme yöntemi olarak probleme dayalı öğrenme (PDÖ) yaklaşımı kullanılmaktadır. Bu çalışmada PDÖ oturumları hakkında öğrencilerin görüşlerini belirleyen bir ölçek geliştirmek ve öğrencilerin belirlenen görüşleri ile tutumları arasındaki ilişkiyi araştırmak amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmada, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılarak geliştirilen, "Kişisel Gelişim", "Mesleki Gelişim" ve Öğrenme Süreçleri" olmak üzere üç alt boyuttan oluşan "Probleme Dayalı Öğrenmeye Yönelik Öğrenci Görüş Ölçeği" aracılığıyla öğrencilerin PDÖ hakkındaki görüşleri belirlenmiştir. Katılımcıların PDÖ ile ilgili tutumları ise Turan ve Demirel (2010) tarafından geliştirilen "Probleme Dayalı Öğrenmeye İlişkin Tutum Ölçeği" ile belirlenmiştir. Her iki ölçekten elde edilen puanlar arasında ilişki Spearman Korelasyon testi ile araştırılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde eğitim gören 569 öğrenci katıldı (%59,9 erkek, %40,1 kadın). Öğrencilerin "Probleme dayalı öğrenmeye yönelik görüşleri" ile "Probleme dayalı öğrenmeye ilişkin tutumları" anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin probleme dayalı öğrenmeye ilişkin görüşleri, kendilerine yeni bir şans verilse tıp eğitimine devam etmek isteyen öğrencilerin lehinedir. Öğrencilerin probleme dayalı öğrenmeye ilişkin görüşleri, cinsiyetlerine ve mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Öğrenciler ölçeğin, "Öğrenme Süreci" Boyutunda 'Eğitim yönlendiricisi tecrübeli ise daha verimli geçiyor', Kişisel Gelişim Boyutunda "İletişim becerilerimi geliştiriyor", "Mesleki Gelişim" boyutunda ise "Gelecek mesleki yaşamım hakkında bilgi sahibi olmamı sağlıyor." maddesine en yüksek düzeyde, "Öğrenenin objektif olarak değerlendirilmesini sağlıyor.", "Aldığım geri bildirimlerle beni geliştiriyor" ve "tıbbi konuları derinlemesine öğrenmemi sağlıyor." maddelerine sırasıyla en düşük düzeyde katılım göstermişlerdir.

Sonuç: PDÖ, öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirip, eleştirel bakış açıları kazanarak olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurmalarını sağlamaktadır. PDÖ sürecinin verimli olmasında eğitim yönlendiricisi önemli bir faktördür. Öğrencilerin PDÖ hakkında deneyimlerinden elde ettikleri görüşleri ile tutumları arasında tutarlılık bulunmaktadır. PDÖ öğrencilerin meslek yaşantıları hakkında erken dönemde fikir sahibi olmalarını sağlamakla birlikte yoğun bilgi yükünün altına sokmaktadır. Bu durum özellikle temel bilimlerde de çekirdek eğitim müfredat çalışmalarının yapılmasının ve fakültelerin müfredata göre eğitim programlarını gözden geçirmeleri gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler

probleme dayalı öğrenme, tıp eğitimi, ölçek, öğrenci görüşü, öğrenci tutumu

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Tükenmişlik Düzeyleri (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği)

Ayşen Melek Aytuğ Koşan

aysenay1@yahoo.com

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çetin Toraman

toramanacademic@gmail.com

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi
Bahar Baş

baharbas9591@gmail.com

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tuğçe El

drtugceel@gmail.com

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Üniversite yaşantısı öğrenciler için zorlayıcı bir süreç olabilmektedir. Üniversite öğrencileri diploma alma, bir melek edinmek gibi özel bir amaca odaklanmış bireylerdir. Bunun bir gereği olarak da öğrenciliğini zorlayıcı görevlerini yerine getirmek durumundadırlar. Üniversite öğrenciliği bir meslek değildir. Ancak yaşanan sürecin ürünü bir meslekle sonuçlanacaktır ve öğrenciler için yüksek düzeyde öneme sahiptir. Öğrencilerin psikolojik açıdan öğrenci olarak gördükleri derslere yabancılaşmaları ve anlamsız görmeleri tükenmişlik ile sonuçlanabilir. Bu araştırmanın amacı, tıp fakültesi öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerini çeşitli değişkenler bakımından incelemektir.

Yöntem: Araştırmada öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri incelenmiş ve betimlenmiştir. Araştırma bu yönüyle betimsel türünde bir araştırmadır. Araştırma Çanakkale Üniversitesi Tıp Fakültesinde (ÇOMÜTF) yürütülmüştür. Araştırma Fakülte Dekanlığının 14/05/2019 tarih ve 1900070456 sayılı izni alınarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma ÇOMÜTF tüm öğrencileriyle gerçekleştirilmek istenmiştir. Tüm öğrenciler araştırmaya katılmaya gönüllü olmamakla birlikte öğrencilerin çok büyük bir kısmı araştırmaya katılmıştır. Bu nedenle araştırmada kullanılan örneklem amaçlı örneklem halini almıştır. Araştırma verileri Mayıs-Haziran 2019 içerisinde elde edilmiştir. Veriler Schaufeli, Martinez, Marques Pinto, Salanova ve Bakker (2002) tarafından geliştirilmiş ve Çapri, Gündüz ve Gökçakan (2011) tarafından Türkçeye uyarlanmış olan “Maslach Tükenmişlik Envanteri Öğrenci Formu (MTE-ÖF)” ile elde edilmiştir. MTE-ÖF Alt ölçekler sırasıyla; tükenme (5 madde), duyarsızlaşma (4 madde) ve yetkinlik (4 madde). Verilerin analizi MANOVA Test içindeki “Hotelling’s Trace” Test ile gerçekleştirilmiştir.

Bulgular ve Sonuç: Araştırma sonucunda tıp fakültesi öğrencilerinin tükenmişlik yaşadıkları belirlenmiştir. Ancak duyarsızlaşma düzeyleri tükenmişlikleri kadar yüksek değildir. Yetkinlik algılarının da çok düşük olmadığı söylenebilir. Tükenmişlik ölçeğinde tükenmişlik boyutunda en fazla katılım olan ifade “okuldaki bir günün sonunda kendimi bitkin hissederim”, duyarsızlaşma boyutunda en fazla katılım olan ifade “okula başladığımdan beri derslere olan ilgim azaldı” ve yetkinlik algısı boyutunda en fazla katılım olan ifade “ders aldığım süre boyunca birçok ilginç şey öğrendim” maddesidir.

Tükenmişlik düzeyi üzerinde öğrencinin öğrenim gördüğü dönem, cinsiyeti, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, ders dışı kitap okuma düzeyi farklılık yaratmamaktadır. Fakat tükenmişlik üzerinde aile gelir düzeyi farklılık yaratan bir değişkendir. Aile gelir düzeyi yükseldikçe tükenmişlik düzeyi artmaktadır. Aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin daha az tükenmişlik yaşadığı belirlenmiştir.

Duyarsızlaşma düzeyi üzerinde öğrencinin öğrenim gördüğü dönem, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, ders dışı kitap okuma düzeyi farklılık yaratmamaktadır. Fakat cinsiyet duyarsızlaşma üzerinde farklılık yaratan bir değişkendir. Erkeklerin duyarsızlaşma düzeyi kadınlardan yüksektir. Aile gelir düzeyi duyarsızlaşma üzerinde farklılık yaratan bir değişkendir. Aile gelir düzeyi yükseldikçe duyarsızlaşma düzeyi artmaktadır. Aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin daha az duyarsızlaşma yaşadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: tükenmişlik, Maslach, tıp fakültesi öğrencisi

Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin Belirlenmesi

Türkkan Öztürk Kaygusuz

turkkan69@gmail.com

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Bu çalışma, tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerini belirlemek, cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre umutsuzluk düzeylerinde farklılık olup olmadığını tespit etmek için yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel-tanımlayıcı nitelikteki bu çalışmaya 60` ı (%48,4) erkek olmak üzere toplam 124 tıp fakültesi son sınıf öğrencisi alınmıştır. Beck'in Umutsuzluk Ölçek Puanı (BUP) kullanılarak öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri ve umutsuzluğun üç ana yönü olarak, gelecekle ilgili duygu ve beklenti, motivasyon kaybı ve gelecekle ilgili umut durumları değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmamıza alınan öğrencilerin 64` ü (%51,6) kız ve 60` ı (%48,4) erkekti. Öğrencilerin yaş ortalaması 24,76 (SD 1,79) (en düşük 22- en yüksek 36) idi. Öğrencilerin %60,9'unun 24-25 yaş aralığında olduğu ve %85,5'inin tıp fakültesini kendi isteği ile tercih ettiği saptanmıştır. Öğrencilerin BUP ortalamaları 6,29 (SD 4,42), kızlarda 6,52 (SD 4,8), erkeklerde 6,05 (SD3,9) olarak bulunmuştur. Öğrencilerin %30,6' sında (n=38) umutsuzluğun olmadığı, %48,4' ünde (n=60) hafif umutsuzluk, %13,7'sinde (n=17) orta seviyede umutsuzluk ve %7,3'ünde (n=9) ileri derecede umutsuzluk bulunmuştur. BUP ortalamaları açısından cinsiyet ve yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Yaş grupları ile umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen 28 ve üstü yaş grubunda orta seviyede umutsuzluk (BUP= 8 ve üstü) saptanmıştır. BUP ortalamaları, tıp fakültesini insanlığa hizmet etmek için tercih eden öğrencilerde, bu amaçla tercih etmeyenlere göre anlamlı olarak daha düşük; iyi para kazanmak düşüncesi ile tercih edenlerde ise anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca tıp fakültesini yönlendirilerek (etki altında kalarak) tercih eden öğrencilerin, etkilenmeden tercih eden öğrencilere göre BUP ortalamaları anlamlı olarak 15 puan ve üstünde saptanmıştır. Öğrencilerin çoğunluğunun (%89) mesleki gelecek kaygısı taşımadıkları görülmüştür. Gelecekte yeterli kazanç elde edememe kaygısı yaşayan öğrencilerde BUP ortalamasının anlamlı olarak yüksek olduğu bulunmuştur. BUP ortalaması, umutsuzluğun gelecek ile ilgili duygu ve beklenti alt boyutunda 1,47 (SD 1,5); motivasyon kaybı alt boyutunda 2,35 (SD 1,8) ve gelecek ile ilgili umut alt boyutunda 2,45 (SD 1,8) olarak saptanmıştır. Bu parametreler açısından kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Yaş gruplarına göre öğrencilerde umutsuzluğun alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir.

Sonuç: Öğrencilerin genel olarak gelecek ile ilgili duygu ve beklentilerinin olumsuz olmadığı, motivasyon kaybının önemli sayılmayacak oranda az olduğu ve gelecek ile ilgili umutlarının ise oldukça yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

tıp öğrencisi, umutsuzluk, umutsuzluk ölçeği

Tıp Fakültesine ve Klinik Eğitim Ortamına Uyum Çalıştayı

Bürge Atılğan

atilganburge@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Sevgi Turan

sevgigunalturan@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

İskender Sayek

isayek@gmail.com

Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

Giriş ve Amaç: İyi hekim olma yolunda en önemli dönem tıp eğitimi sürecidir. Mutlu ve başarılı bir eğitim hayatının en önemli belirleyicilerinden biri de üniversite ortamına uyum sağlamadır. Öğrenciler, kampüs hayatı, tıp dersleri, akademik görev ve sorumluluklar alma, tıbbi terminoloji, başka şehirde yaşama, aileden ayrılma, eve çıkma, yurttan kalma, farklı kültürden ve coğrafyalardan arkadaşlıklar, öğretim üyeleri ile ilişkiler gibi pek çok deneyim yaşarlar. Ayrıca öğrencilerin üniversitede özdenetim ve bağımsızlığa uyum sağlaması beklenmektedir. Bu değişimle baş edebilme becerisi bireysel özelliklere göre kişiden kişiye farklılık gösterir. Bazı öğrenciler bu değişimlere hızla alışırken bazıları da yeniliklere uyum sağlamada zorluklar yaşarlar.

Tıp fakültesi eğitimi, birbirini tamamlayan teorik ağırlıklı klinik öncesi ve uygulama ağırlıklı klinik eğitim dönemi olmak üzere temel iki aşamada gerçekleşmektedir. Öğrencilerin ilk üç yılda klinik öncesi dönemde yaşadığı uyum süreci dördüncü sınıftan itibaren hastanede eğitime geçilmesi ile klinik ortama uyum süreçleri ile bambaşka sorunlarla mücadele ederek devam eder. Klinik eğitim dönemi farklı beklenti ve gereksinimleri olan hastalar, farklı meslek alanı çalışanları, öğrenciler, öğretim üyeleri gibi bileşenlerin bir arada bulunduğu karmaşık bir dönemdir. Üniversiteye, fakülte süreçlerine ve kliniğe tam ve dinamik bir uyum sağlama becerisi akademik başarıyı da beraberinde getirir.

Çalıştay amacı ve süreci

Çalıştay, Füsün Sayek Sağlık ve Kültür Etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştayın amacı tıp eğitimi sürecinde yer alan öğretim üyeleri, meslek odası temsilcileri, mezunlar ve öğrenciler ile tıp fakültesine ve klinik eğitim ortamına uyum süreçlerinde yaşanan sorunların tartışılması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesidir.

Çalışmaya öğretim üyeleri, öğrenciler, meslek odası temsilcileri ve mezun hekimlerden oluşan 25 kişi katılmıştır. Çalıştayda öğrencilerin tıp fakültesine ve klinik eğitim ortamına uyum sürecinde yaşadığı sorunlar tartışılmış ve çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Sonuç: Tıp fakültesine uyum süreci ile ilgili olarak “üniversitede ve şehirde sosyal yaşam, barınma, aileden ayrılıp farklı bir şehre gelme, üniversiteli olmanın yarattığı psiko-sosyal durum, akademik değişim”, klinik eğitim ortamına uyum süreci ile ilgili olarak ise “klinik eğitim programı, hastane ortamı, öğretim üyesi yaklaşımı, mesleklerarası iletişim, rol ve sorumluluklar” konularında yaşanan sorunlar öne çıkmıştır, ayrıca bunlara ek olarak çalıştaya katılan öğretim üyeleri tarafından “öğretim üyelerinin de uyum sorunları” olduğu konusu gündeme gelmiştir. Belirtilen temalardaki sorunlara ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

Çalıştay sonuçları öğrencilerin yapılandırılmış uyum programlarına gereksinimleri olduğunu göstermiştir. Bu programlar planlanırken, öğrencilerin değişen yaşam biçimi, akademik beklentileri, psikososyal gereksinimleri gibi konuların gözönünde bulundurulmasının ve öğrencilerin de program geliştirme süreçlerine dahil edilmelerinin uygulamaları daha nitelikli hale getireceği düşünülmektedir. Bir diğer dikkat çekici sonuç da tıp fakültesine ve klinik eğitim ortamına uyum zorluklarını sadece öğrencilerin yaşamadığı, farklı gerekçelerle öğretim üyelerinin de uyum sorunları yaşadığıdır. Öğretim üyelerinin ihtiyaçlarına yönelik olarak onları motive eden, gelişimlerine katkı sunan uyum programları düzenlenmeli ve destek yapıları güçlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, uyum, klinik eğitim

Tıpta Uzmanlık Öğrencilerinin Gözünden Mezuniyet Öncesi ve Sonrası Tıp Eğitimi ile Mezuniyet Sonrası Eğitime Geçiş Süreci

Meral Demirören

meraldemiroren@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Bürge Atılğan

atilganburge@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Gülşen Taşdelen Teker

gulsentasdelen@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Sevgi Turan

sevgigunalturan@gmail.com

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Giriş ve Amaç: Günümüzde tıp eğitimi, mezuniyet öncesi, mezuniyet sonrası ve sürekli mesleki gelişimi içeren bir süreklilik içinde ele alınmaktadır. Tıp eğitiminde süreklilik kavramı, eğitimde hekimlerin ihtiyaç duyduğu ilerleyici mesleki ve kişisel gelişimi yansıtmaktadır. Tıp eğitiminde sürekliliğin sağlanması genel kabul görürken, bunun pratikte uygulanması ve kanıtlanması zordur. Tıpta uzmanlık öğrencilerinin mezuniyet öncesi eğitimlerinin (MÖE) ve mezuniyet sonrası eğitimlerinin (MSE) yeterliğine ve mezuniyet sonrası eğitime geçiş sürecine ilişkin görüşlerinin araştırılması amaçlanmıştır. MÖE'in yeterliğine ilişkin görüşlerin mezuniyet sonrası eğitime hazırlaması, MSE'in yeterliğine ilişkin görüşlerin ise uzman olarak mesleki yaşama hazırlaması bağlamında belirlenmesi hedeflenmiştir.

Yöntem: Çalışmada Fenomonolojik araştırma tasarımı kullanılmış, tıpta uzmanlık öğrencilerinin görüşlerinin alınmasında odak grup görüşmesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma, 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde gerçekleştirilmiştir. 4 odak grup görüşmesine Dahili ve Cerrahi bilimlerde uzmanlık eğitimlerinin ilk yılında olan 10, son yılında olan 11 olmak üzere toplam 21 tıpta uzmanlık öğrencisi katılmıştır. Uzmanlık eğitim programları, eğitim ortamları ve süreçlerindeki farklılıklar dikkate alınarak, dahili ve cerrahi bilimler, ilk yıl ve son yıl tıpta uzmanlık öğrencileri ile ayrı ayrı odak grup görüşmeleri yürütülmüştür. Odak grup görüşmeleri verileri tematik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: MÖE, mezuniyet sonrası eğitime geçiş ve MSE başlıkları altında temalar ve alt-temalar şeklinde tanımlanmıştır. MÖE'e yönelik görüşler ilk yıl tıpta uzmanlık öğrencileri ile yapılan iki odak grup görüşmesinden elde edilmiştir. MÖE'in güçlü yönlerine yönelik temalar "klinikte öğrenme", "sağlık ekibi içinde aktif sorumluluk alma", "eğiticiler", "yönlendirici rehberliğinde küçük gruplarda öğrenme" ve "araştırma ve bilgiye ulaşma"dır. MSE'e yönelik görüşler son yıl tıpta uzmanlık öğrencileri ile yapılan iki odak grup görüşmesinden elde edilmiştir. MSE'in güçlü yönleri "yetkinleşme", "eğiticiler", "eğitim programı", öğrenme ortamları", "destekler" ve "kurumsal özellikler" başlıkları ile temalandırılmıştır. Mezuniyet sonrası eğitime geçiş sürecine yönelik katılımcı görüşleri 6 temada toplanmıştır: "değişen rol ve sorumluluk", "uyum", "değişimin sosyal ve psikolojik etkileri", "yetersizlik", "yeterlik gelişimi" ve "baş etme".

Sonuç: Çalışmada, öncelikle MÖE ve MSE programları ve uygulamalardaki farklılıklara, geçiş sürecinde yaşanan sıkıntılara ve tıpta uzmanlık öğrencilerinin iyilik halini etkileyen ve bölümlere göre farklılaşan örtük program özelliklerine yönelik bulgular elde edilmiştir. Geçiş döneminin olumsuz etkilerini azaltmak ve uyumu kolaylaştırmak için MÖE'de sağlık ekibi içinde aktif görev alarak deneyime dayalı öğrenme güçlendirilebilir, mesleklerarası eğitim programları entegre edilebilir ve MSE'in başında adaptif uyum programları uygulanabilir. MSE programlarında yeterliğe dayalı eğitim ilkeleri doğrultusunda her tıpta uzmanlık öğrencisinin eğitim süresince mesleki yeterliklerde gelişimini destekleyecek ve değerlendirmeyi güçlendirecek çalışmalar yapılabilir. MÖE ve MSE süreçlerinde rehberli refleksiyon oturumları ile öğrenenlerle örtük programın eleştirel değerlendirmesine olanak sağlayacak fırsatlar yaratılabilir. Bulgular, ulusal ve kurumsal düzeyde MÖE ve MSE geliştirme

alışmalarında koordinasyon ve işbirliğinin arttırılmasını ve Tıpta Uzmanlık sınavının özellikle ME'e olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik çalışmaların önemini vurgulamıştır.

Anahtar Kelimeler

mezuniyet öncesi tıp eğitimi, mezuniyet sonrası tıp eğitimi, tıpta uzmanlık ğrencisi

**Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin Sınav Sorularında Kalite Arayışı:
Soru Kabul Komisyonunun Kuruluş ve İşleyişi**

Canan Eryıldız

cananeryildiz@gmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD

Nuray Can

nuraycan@ymail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Patoloji AD

Ayşe Çaylan

aysecaylan@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Selman Çıkmaz

selmancikmaz@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD

Derya Demirbağ Kabayel

deryademirbag@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon AD

Sevgi Eskiocak

drseskiocak@gmail.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya AD

Orkut Güçlü

orkutguclu@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp ve Damar Cerrahisi AD

Tevfik Gülyaşar

tgulyasar@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik AD

Mustafa İnan

mustafainan@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi AD

Oktay Kaya

oktaykaya@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji AD

Sadık Altan Özal

saltanozal@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları AD

Filiz Özyılmaz

fozyilmaz@yahoo.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Patoloji AD, Edirne

Sezgi Sarıkaya Solak

sezgisarikayasolak@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Deri ve Zührevi Hastalıklar AD

Mert Saynak

mertsaynak@yahoo.com

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD

Serdar Solak

serdarsolak@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji AD

Nurettin Taştekin

nurettintastekin@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon AD

Filiz Tütüncüler

filiztutunculer@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD

Sinem Yalçın-tepe

sinemyalcintepe@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Genetik AD

Ahmet Muzaffer Demir

mdemir@trakya.edu.tr

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları AD

Giriş ve Amaç: Soru Kabul Komisyonu (SKK); Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi (TÜTF) Dekanlığı tarafından, Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi (MÖTE) niteliğine katkı sağlamak ve ölçme/değerlendirme yöntemlerinin kalitesini arttırmak amacıyla 2018-2019 eğitim-öğretim yılında kurulmuştur. Çalışmanın amacı; 07.09.2017 tarihli TÜTF Ölçme ve Değerlendirme Birimi ve Sınav Yönergesi'nin 6. maddesine dayanarak kurulan SKK'nın işleyişini açıklamak ve komisyonun soru kalitesi üzerine etkisini araştırmaktır.

Yöntem: MÖTE öğrencilerine uygulanan kuramsal sınavlarda sorulacak soruların soru bankasına kabulünden sorumlu olan SKK toplam 17 öğretim üyesinden oluşmaktadır, dekan yardımcısı komisyonun başkanıdır ve her hafta belirlenmiş gün ve saatte toplanılır. SKK, öğretim üyeleri tarafından hazırlanan soruların değerlendirmesini bir yazılım programı ile gerçekleştirmektedir. Sistemde soru yazarı, bölüm editörü ve üst editör olmak üzere tanımlı üç ayrı görev/yetki grubu bulunmaktadır. Öğretim üyeleri "Soru Yazarı" olarak sorumlu oldukları dersler için hazırladıkları soruları, sisteme önceden tanımladıkları her bir öğrenim hedefi ile ilişkilendirerek kaydeder ve "Bölüm Editörü"ne gönderir. Her anabilim dalından en az bir öğretim üyesi "Bölüm Editörü" olarak atanmıştır, temel görevleri soruları bilimsel doğruluk ve öğrenim hedefi uygunluğu açısından değerlendirmektir. Ayrıca soru hazırlama ve yazım kurallarına uygunluk açısından da değerlendirme yapabilir. Bölüm editörü üç farklı yol izleyebilir; soruda belirgin teknik veya bilimsel hata varsa gerekçe belirterek düzeltilmek üzere soruyu soru yazarına gönderir, basit yazım veya imla hatası varsa düzeltir ve üst editöre gönderir, hata yoksa üst editöre gönderir. SKK'da görevli öğretim üyeleri "Üst Editör" olarak tanımlanmıştır, temel görevleri soruları soru hazırlama ve yazım kurallarına uygunluk açısından değerlendirmektir. Ayrıca kendi uzmanlık alanındaki bir soruyu bilimsel doğruluk yönünden de değerlendirebilir. Üst editör; hatalı soruyu yazara geri gönderebilir, teknik açıdan düzenleyebilir, tartışılmak üzere komisyon üyelerinin görüşüne sunabilir ya da hata yoksa onaylayarak soru bankasına gönderebilir.

Sistemin tanınması ve yaşanabilecek sorunların saptanması amacıyla 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, ön hazırlık ve pilot uygulamalar yapıldı. Pilot olarak seçilen ders kurulunun sınav sonrası incelenen ve iptal edilen soru sayısında, bir önceki yıla göre önemli oranda azalma gözlemlendi. Bunun üzerine 2019-2020 eğitim-öğretim yılında 1, 3 ve 4. sınıflara ait tüm kuramsal sınavların SKK'nın yer aldığı bu yeni yöntem (YY) ile yapılması kararlaştırıldı. YY ile yapılan 15 kuramsal sınav ile soru havuzu tarzı ile çalışan eski yöntemin (EY) uygulandığı 2018-2019 eğitim-öğretim yılına ait eşdeğer sınavlar karşılaştırıldı. Bu karşılaştırmada öğrenci itirazı ve/veya madde analizi nedeniyle incelenen, iptal edilen ve düzeltilen soru sayıları tanımlayıcı istatistiksel yöntem ile değerlendirildi.

Bulgular: Sisteme girişi yapılan 5489 sorunun editörlerce düzenlenme oranı %20.46 ve geri gönderme oranı %4.39 iken, üst editörlerin değerlendirdiği toplam 5321 soru için bu oranlar sırasıyla %39.52 ve %7.46 olarak tespit edildi. YY ile yapılan sınavlarda toplam 1393 soru soruldu. İncelenen 136 sorudan 2'si iptal edildi, çoklu cevap veya cevap anahtarı değişikliği nedeniyle 5 soru düzeltildi. EY'de ise toplam 1286 soru sorulduğu, incelenen 179 sorudan 14'ünün iptal edildiği ve 16 sorunun düzeltildiği belirlendi. Buna göre, soru iptal oranının EY'de %1.09, YY'de %0.14 olduğu saptandı.

Sonuç: SKK çalışmaları sayesinde; kuramsal sınav sorularının bilimsel ve teknik açıdan iki aşamalı olarak incelenmiş olması, hem düzeltilen veya iptal edilen soru sayısını azaltmış hem de soru kalitesini arttırmıştır. Gelecekte bu yöntemin iletişimi hızlandırmanın yanı sıra öğrenci ve öğretim üyesi memnuniyetine katkı sağlayacağı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler

soru kabul komisyonu, tıp eğitimi, sınav soruları

Transgender Bireylerin Birinci Basamağı İlgilendiren Sağlık Sorunları ve Sağlık Gereksinimleri

Filiz Ak Azar

drfilizak@gmail.com

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Serdal Kenan Köse

skkose@gmail.com

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Ekinsu Arslan

ekinsuarslan11@gmail.com

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Arda Ayyıldız

aardaayildiz@gmail.com

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Hacer Doğanekin

hacerdogantekin@hotmail.com

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Özgür Kesici

ozgur.kesici@hotmail.com

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Zeynep Koca

zkoca9797@gmail.com

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Berker Alkın Koçak

97alkin97@gmail.com

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: LGBT sağlığı, tıp eğitiminde yer alması gereken temel konulardan biridir. Türkiye'deki tıp eğitiminde bu konu birinci basamakta çalışacak hekim adaylarına gerekli yeterlikleri ve becerileri kazandıracak biçimde yer almamaktadır. Yurtdışında yürütülmekte olan toplumsal cinsiyete dayalı sağlık ve eğitim modüllerinde cinsiyet kimliği farklılıkları ve cinsel yönelimler alt başlık olarak ele alınmakta ve birinci basamakta lezbiyen, gey, biseksüel, transgender (LGBT) bireylerin sağlık sorunlarına temel yaklaşım eğitimleri verilmektedir. Türkiye'de ise transgender erişkinlerin birinci basamağı ilgilendiren sağlık gereksinimlerini, davranışlarını ve risklerini araştıran bir çalışma yoktur. Çalışma sonuçları; tıp eğitimi programlarının hazırlanması sırasında toplumsal cinsiyet temelli tıp eğitimi ve transgender sağlığına yaklaşımı geliştirme konusunda kaynaklık ederek yarar sağlayacaktır. Bu çalışma; Türkiye'de mevcut sekiz LGBT örgütünün internet iletişim gruplarına üye transgender bireylerin birinci basamağı ilgilendiren sağlık gereksinimlerini, beklentilerini ve kendi belirttikleri riskleri araştırmayı, böylece sağlık sorunlarına daha iyi yanıt vermeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmamız tanımlayıcı bir araştırmadır. Hipotez yoktur. Webde hazırlanan araştırma formu Türkiye'de mevcut sekiz LGBT örgütü aracılığıyla iletişim gruplarına iletilip, gönüllü olanların anket formları çalışmaya alınmıştır. Çalışma sonuçları değerlendirilirken hipotez testi yapılmamış olup; sonuçların frekans dağılımları, ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum gibi tanımlayıcı ölçülerle veri setindeki değişkenler özetlenmiştir. Soru formatı hazırlanırken üç temel kaynaktan yararlanılmıştır: Büyük Britanya LGBT Sağlıklı Yaşam Merkezi'nin hazırladığı LGBT Topluluğu Gereksinim Değerlendirme Raporu, ABD Gey ve Lezbiyen Tıp Birliği'nin Rehberinde yer alan transgenderlerin temel sağlık sorunları bölümü ve One Colorado Transgender Sağlık Araştırması dikkate alınmıştır. Ülkemizdeki transgender popülasyonundaki depresyon düzeylerini araştıran bir çalışma bulunmadığı için forma ek olarak Beck tarafından hazırlanmış, Türkiye için Nesrin Hisli tarafından geçerlik ve güvenilirliği çalışılmış olan Beck Depresyon Ölçeği eklenmiştir.

Bulgular: Bu çalışma ile Türkiye'deki transgenter popülasyonunda %68,9 depresyon, %49 intihar düşüncesi olduğunu gösterilmiş ve transgenterların sağlık gereksinimleri ve beklentilerinin eşit muamele, bilinçli sağlık çalışanı, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, tıp eğitiminde transgenter sağlığına yer verilmesi, cinsel sağlık eğitimi, HIV ve HPV tedavisine erişim, sağlık danışmanlığı, psikiyatrik destek, hormon tedavisine kolay erişim, ameliyat ücretlerinin karşılanması, GIS problemleri ve diyetle ilgili bilgilendirme ve düzenli kontroller olduğu ortaya konmuştur. Hekimin bilgisizliği, önyargılı davranışları, transgenter sağlığına yönelik hizmet vermemesi ve ayrımcı tutumu sağlık hizmetlerine ulaşımında en büyük engeli oluşturmaktadır.

Sonuç: ABD'de ve ülkemizde sağlık hizmetine ulaşımında engellerin benzer olduğu 2014'te ABD'de yapılan Colorado Transgenter Sağlığı Araştırmasındaki %43 depresyon, %36 intihar düşüncesi, %10 geçmişte intihar girişimi sonuçlarının çalışmamızda bulunan sonuçlarla benzerliği ile açıklanabilir. Transgenter bireylerin sağlık hizmetlerine ulaşımındaki en büyük engel, uygun hizmeti verenlerin olmamasına bağlı başvuru eksikliğidir. Transgenter bireylerin %51'inin düzenli olarak danıştığı bir hekimi bulunmamakla birlikte düzenli danıştığı hekimi olanların %61,9'u da hekimini transgenter sağlığı konusunda yeterli bulmamaktadır.

Çalışmamız ışığında hekimin bilgisizliği, önyargılı davranışları tıp eğitiminde geliştirilmesi gereken bir nokta olarak ele alınabilir. Ülkemizde hekimlerin transgenter bireylerin sağlık sorunları ile ilgili yeterli bilgiyi alabileceği bir kılavuz bulunmaması da bu konunun tıp eğitiminde yer alması gerektiğini destekler niteliktedir.

Anahtar Kelimeler

transgenter, cinsiyet kimliği, sağlık, birinci basamak, tıp eğitimi

Üçüncü Sınıf Tıp Öğrencileri İçin Klinik Akıl Yürütme Eğitim Programı

İncim Bezircioğlu

incim.bezircioglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

S. Ayhan Çalışkan

incim.bezircioglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Dilek Soysal

incim.bezircioglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Hakan Abacıoğlu

incim.bezircioglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Klinik akıl yürütme, tıp fakültesi öğrencilerinin tanı koyma, tedavi ve hasta yönetimi süreçlerinde kullanması beklenen temel bir bilişsel beceridir. Bu becerinin kazandırılması için İzmir Ekonomi Üniversitesi 'klinik akıl yürütme eğitim programı' geliştirilmiş ve 3. sınıf ders programına entegre edilmiştir. Bu bildiride bu programın geliştirilmesi ve ilk uygulama sürecinin paylaşılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Klinik akıl yürütme kavramları ve bilişsel yargılar hakkında temel bilgilerin kuramsal sunum ile aktarılması planlanmıştır. Klinik akıl yürütme uygulama oturumları ise olgular temelinde, küçük grup çalışması, grup tartışması ve eğitici yönlendiriciliğinde yürütülecek biçimde yapılandırılmıştır. Öğrencilerin (n:35) işleyişi kavramasını sağlamak amacıyla bir deneme oturumu yapılması planlanmıştır. Her sistem bloğunun sonunda, ilgili sistem patolojilerine en iyi örnek olabilecek, toplumda sık rastlanan, yönetiminde zorluk yaşanan vb. özellikler dikkate alınarak seçilen iki olgu temelinde iki ayrı klinik akıl yürütme oturumu planlanmıştır.

Klinik akıl yürütme oturumları aşağıdaki şekilde basamaklandırılmıştır.

A. Senaryonun açılış (kısa) bölümünün öğrencilere verilmesi

1. Öğrencilerin bireysel olarak tanıya yönelik, odaklanmış spesifik sorularını belirlemesi

B. Senaryonun devamı ve fizik muayene bulgularının öğrencilere verilmesi

1. Öğrencilerin bireysel olarak senaryodaki problemleri belirlemesi
2. Öğrencilerin grup çalışması ile senaryoda yer alan ilişkili problemleri gruplayarak tıbbi terminolojiye çevirmesi ve ilişkisiz olanları belirlemesi
3. Senaryoda sunulan hastalık tablosunun özetlenmesi

C. Grup tartışması

1. Ayırıcı tanıya dikkate alınacak hastalıkların belirlenmesi
2. Ayırıcı tanı için seçilen hastalıkların özelliklerini karşılaştırma yapmayı sağlayacak bir tablo içerisine yerleştirilmesi
3. Öncelikli ayırıcı tanı listesinin oluşturulması

D. Grup tartışması

1. Tanısal testlerin istenmesi ve gerekçelendirilmesi

E. Senaryoda belirlenmiş olan test sonuçlarının öğrencilere verilmesi

1. Test sonuçlarının değerlendirilerek öncelikli ayırıcı tanı listesinin yenilenmesi
2. Yönetim planı oluşturulması (yaşam biçimi düzenlemesi, tedavi yaklaşımı ve varsa ileri ayırıcı tanı için gerekli testlerin istenmesi).

F. Grup tartışması

Klinik akıl yürütme kuramsal eğitimi ve deneme oturumu toplam 10 saatlik bir eğitim ile sunulmuştur. Ardından her birinde bir olgunun çözümlendiği 10 adet üçer saatlik klinik akıl yürütme oturumu gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin eğitim aldıkları sistem blokları arttıkça kullanılan olguların, geçmiş bilgileri kullanmalarını gerektirecek, yeni öğrendikleri bilgiler ile birleştirilecek özellikler içeren zenginlik ve çeşitlilikte kurgulanmasına çaba gösterilmiştir. Öğrencilerden, klinik akıl yürütme kavramlarını ilişkin kendilerinin anlama düzeylerini (7 madde) ve klinik akıl yürütme sürecine ilişkin özyeterliliklerini (7 madde) yapılandırılmış 14 madde içeren aynı veri toplama formu ve 5'li Likert tipi ölçek ile değerlendirmeleri istenmiştir. Veriler eğitim öncesi, deneme oturumu sonrası ve tüm oturumların sonunda alınmıştır. Ayrıca tüm klinik akıl yürütme oturumları bitiminde öğrencilerden sözel geri bildirim de alınmıştır. Öğrencilerin klinik akıl yürütme oturumlarına ilişkin geri bildirimleri

olumlu yönde gerçekleşmiştir. Oturumların yapısının öğrencilerin klinik akıl yürütme sırasında neyi, niçin yaptıklarını anlamalarını sağladığı, özellikle tartışma bölümlerinin öğrenilen bilgilerin pekişmesine yardımcı olduğu öğrenciler tarafından verilen geri bildirimlerde ifade edilmiştir.

Sonuç: Tıp eğitiminde öğrenilen teorik bilgiler ile klinik pratik arasındaki kopukluk öğrencilerin en sık yakındıkları problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakültemizin klinik akıl yürütme eğitim programı öğrencilerin sistem bloklarında öğrendikleri kuramsal bilgileri klinik akıl yürütme oturumlarında kontrollü ortamda ve etkin katılımı kullanmalarını sağlamıştır. Klinik akıl yürütme programı, klinik eğitim öncesi öğrencilerin tanı, tedavi ve hasta yönetimi sürecinde kullanacakları akıl yürütme becerilerini geliştirebilmeleri için başarı ile uygulanan bir model olarak sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, mezuniyet öncesi, program geliştirme, klinik akıl yürütme, ayırıcı tanı

Yapılandırılmış Bir Eğitim Modülünün, Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet ve Flört Şiddetine Yönelik Algı ve Tutumlarına Etkisi

Özlem Miman

ozlem.miman@deu.edu.tr

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Sema Özan

semaozan@gmail.com

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Cemal Hüseyin Güvercin

cemalcin@yahoo.com

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Zehra Demiroğlu

zehra.demiroglu@gmail.com

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Tıp öğrencilerinde uygulanan yapılandırılmış bir eğitimin toplumsal cinsiyet (TC) algısına ve flört şiddetine (FŞ) yönelik tutumlara etkisinin araştırılmasıdır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve metodolojik bir çalışma olan araştırmada tek grup ön-test/son-test modeli kullanılmıştır. Test olarak “Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği” ve “Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçekleri” uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojik boyutunda TC ve FŞ konularında öğrencilere farkındalık kazandırmayı, bakış açılarında esneklik, tutum ve davranışlarında olumlu yönde değişim geliştirmeyi amaçlayan bir eğitim programı uygulanmıştır (Eğitim sürecinde, öğrencilerle ikişer hafta ara ile yedi buluşma gerçekleştirilmiş, her buluşma dört ders saati sürmüştür. Eğitim sürecinde interaktif eğitim yöntem/teknikleri, görsel-işitsel eğitim/öğretim materyalleri kullanılmıştır). TC algısı ile kadının flört ilişkisinde uyguladığı psikolojik şiddete (K-FUPŞ) yönelik tutumların eğitim öncesi/sonrasında ve cinsiyete göre değişip değişmediği araştırılmıştır. TC algısı ve K-FUPŞ’e yönelik tutum arasındaki ilişki de incelenmiştir.

Bulgular: Çalışmaya, 24 tıp fakültesi birinci sınıf öğrencisi katıldı (9 erkek; 15 kadın). Öğrencilerin TC’ye ve K-FUPŞ’ye yönelik algılarında eğitim sonrasında anlamlı değişiklik saptanmıştır. Kadınların TC’ye ve K-FUPŞ’ye yönelik algılarında eğitim sonrasında olumlu yönde değişiklik saptanırken, erkeklerin sadece TC’ye yönelik algılarında olumlu yönde değişiklik saptanmıştır. Erkek ve kadın öğrencilerin TC’ye yönelik algıları arasında eğitim öncesi ve sonrasında fark saptanmıştır. K-FUPŞ’ye yönelik tutum açısından cinsiyetler arasında sadece eğitim sonrasında fark bulunmuştur. TC algısı ile K-FUPŞ’ye yönelik tutum arasında, eğitim öncesi ve sonrasında ilişki saptanmıştır.

Sonuç: Uygulanan eğitim programı, TC algısını eşitlikçi yönde, K-FUPŞ’yi de onaylamama yönünde olumlu etkilemiştir. Her iki açıdan eğitim sonrasında kadınların yaklaşımı erkeklere göre daha olumlu yönde değişmiştir. Erkeklerin, K-FUPŞ’yi onaylamama yönünde değişim göstermemeleri, konunun daha ayrıntılı araştırılması gerektiğini düşündürmüştür. Eğitim etkinliği genel olarak olumlu yönde değişim sağlamış olsa da içinde yaşanan sosyokültürel ortamın cinsiyet normları üzerindeki belirleyici etkisi sürmekte, eşitsizlikler bilinçli ya da bilinçsiz olarak yeniden üretilebilmektedir. İstanbul Sözleşmesi ve onun doğrultusunda ortaya koyulan politikalarda belirtildiği ve Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-2014’de de yer aldığı üzere TC, sağlık ve şiddet ile ilgili konulara üniversite ve tıp eğitiminde yer verilmesi önemli kazanımlar olup korunması ve daha da geliştirilmesi gerekli adımlardır.

Anahtar Kelimeler

toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet algısı, flört şiddeti, eğitim, öğretim

Yaratıcı Drama Dersinin Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Empati Düzeyine Etkisi

Zerrin Yanikkaya

zerrinyanikkaya@yahoo.com

Maltepe Üniversitesi

Özlem Tanrıöver

otanriover@yeditepe.edu.tr

Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Doktor-hasta terapötik ilişkisinde empati, hasta sonuçlarını doğrudan etkileyen hayati bir rol oynar. Empatik anlayış, insanları birbirine yaklaştırma ve iletişimi kolaylaştırma özelliğine sahiptir. İnsanlar, kendileri ile empati kurulduğunda, anlaşıldıklarını ve kendilerine önem verildiğini hissederler. Hekimlik mesleğinde empati kurabilmek hasta ile iletişim kurarken önemli bir beceridir. Bilişsel ve duyuşsal bir özellik olarak empati öğrenilebilir.

Bu çalışmadaki amacımız, serbest seçmeli olarak müfredata entegre edilen “Yaratıcı Drama” programının tıp fakültesi öğrencilerinin empati düzeylerine etkisi olup olmadığını belirlemek ve öğrencilerin bu programa ilişkin algı ve tutumlarıyla ilişkili faktörleri tanımlamaktır.

Yöntem: Bu çalışmada karma yöntem yaklaşımı kullanılmıştır. Jefferson Empati-Öğrenci Sürümü Ölçeği (JSE-S) ön test ve son test kavramı olarak dağıtılmış ve buna ek olarak nitel bileşen olarak odak grup görüşmeleri yapılmıştır.

Her biri yedi ila dokuz öğrenci içeren 3 odak grup görüşmesi yapılmıştır ve seanslar 45-60 dakika sürüp, katılımcıların izniyle dijital olarak kaydedilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen öğrencilerin ön test ortalama puanı 97.87 ± 17.55 olup, eğitimden sonra 99.56 ± 15.17 'ye yükselmiştir. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre (97.82 ± 18.76 ve 99.87 ± 18.30) daha yüksek puan almıştır (93.83 ± 15.29 ve 95.86 ± 18.87).

Niteliksel verilerin tematik analizine göre, programa katılım nedenleri ve buna ek olarak, duyguları ifade etmeyi öğrenme, grup dinamiklerinin farkında olma ve empatiyi içselleştirmeyi öğrenme gibi yararlarının yanı sıra zorlukları ve tıp eğitimindeki etkileri de ortaya çıkartmıştır.

Sonuç: Çalışmamızda “Yaratıcı Drama” seçmeli programına katılan öğrencilerin ön test ve son test sonuçlarında artış olmuştur. “Yaratıcı Drama” seçmeli programına katılmayı tercih eden öğrenciler, programın başında, empatik öğrencilerin bu kursu alma eğiliminde olduklarını düşündüren daha yüksek puanlara sahiptiler.

Genel olarak, çalışmamızdaki ortalama empati puanı diğer bazı çalışmalarda bildirilenden daha düşüktür. Bununla birlikte, bu çalışmanın sadece henüz hasta karşılaşması olmayan birinci sınıf tıp öğrencilerini içerdiği belirtilmelidir.

Genel olarak, çalışmamızdaki ortalama empati puanı diğer bazı çalışmalarda bildirilenden daha düşüktür. Araştırmamız, tıp eğitiminin erken dönemlerinde öğrencilerin empati düzeylerini artırmaya ihtiyaç olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

empati, yaratıcı drama, seçmeli dersler

Mezuniyet Öncesi Tıp Öğrencileri Bildirileri

Derslere Katılım, Bireysel Çalışma ve Diğer Değişkenlerin Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Akademik Başarısı Üzerindeki Etkisi

Oğuz Can Işık

Oguz.isik@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Elif Karaman

Elif.karaman@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Taner Bâtin Aybar

Taner.aybar@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Şebnem Eğriboyun

Sebnem.egriboyun@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Öğrencilerin okuldaki akademik başarıları yaş ve eğitim çağları fark etmeksizin nesillerdir büyük önem taşımıştır. Özellikle yüksek akademik başarı geçmişi ile tıp fakültesini kazanmış öğrenciler için akademik başarının devamı diğer öğrenci gruplarıyla karşılaştırıldığında daha önemlidir. Bu bağlamda her tıp fakültesi öğrencisi akademik başarısını yüksek tutmak için kendi çalışma tarzını yaşam düzenine göre şekillendirmekte, birçoğu kendine özgü yöntemler de geliştirmektedir. Bu çalışmanın amacı; 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi prelinik dönem öğrencilerinin akademik başarılarının göstergesi olarak alınan güz dönemindeki ders notu ortalamalarının derslere katılım, bireysel çalışma ve diğer değişkenlerden etkilenme ve bunlarla ilişki durumunu tartışmaktır.

Yöntem: Yapılan analitik kesitsel araştırmada veriler hazırlanan yazılı anket ile anonim olarak toplanmıştır. Anketteki sorular araştırma hedefleri ve örneklem grubunun özellikleri dikkate alınarak birçok farklı ölçekten alınan ve özel olarak oluşturulan sorularla tasarlanmıştır. Anketteki 17 adet yarı açık uçlu soru öğrencilerin temel bilgileri (yaş, cinsiyet, sınıf vb.) ile yaşam düzenlerini (okula ulaşım süreleri, ders dışı etkinliklere ayırdıkları haftalık zaman vb.) öğrenmeye yönelik; 13 adet yarı açık uçlu soru derslerle ilgili durumlarını (ders çalışma yer, düzen ve süreleri, derse katılma yüzdeleri, sınavdan önce çalışma yoğunlukları vb.) öğrenmeye yönelik sorulmuştur. Derslerle ilgili sorular tüm tıp fakültesi prelinik dönem öğrencilerinin zorunlu olarak aldığı 3 ders grubunu (Biyomedikal ders kurulları, Tıbbi İngilizce dersleri ve klinik uygulamalar ile profesyonel beceri eğitimlerinin kurullar halinde aktarıldığı CMPS (Clinical Medicine and Professional Skills) ders kurullarını) ayrı ayrı incelemek üzere ayrı bölümlerde aynı soruları içerecek şekilde sorulmuştur. Bu sayede her öğrencinin hangi derse ne kadar zaman ayırdığı, nasıl çalıştığı ve ilgili dönemdeki not ortalaması öğrenilmiştir.

Araştırma, fakültedeki farklı çalışma tarzı ve yaşam düzenine sahip tüm öğrencilere ulaşmayı amaçladığı için hedef örneklem genişliği tüm prelinik dönem öğrencileri olarak planlanmıştır. Dönem itibarıyla fakülteye kayıtlı aktif eğitimine devam eden yaklaşık 250 öğrenciden 200'üne ulaşılmış, eksik verilerin olduğu çok az sayıdaki anket gerekli yerlerde analizden çıkarılmış ve hipotezlerin örneklem genişliği 175'ten az olmayacak (hedef örneklemin en az %70'ini kapsayacak) şekilde test edilmiştir. Toplanan anketler elektronik ortama aktarılmış, istatistiksel analiz için R programı kullanılmıştır.

Bulgular: Yapılan analizler sonucu;

1. Biyomedikal ders kurulu sınavlarından önceki son 4 günde 35 saatten fazla çalışan öğrenciler ile az çalışanların notları arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($>6\%$, $p < 0.01$).
2. Biyomedikal ders kurulu sınav notları ile günlük ders çalışma süre ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$).
3. Derse katılım ile notlar arasında CMPS ders kurulları için 0.36-0.38 (Pearson's-Spearman's Korelasyon sabiti, $p < 0.001$), Biyomedikal ders kurulları için 0.29-0.33 ($p < 0.001$), Tıbbi İngilizce dersi için 0.28-0.29 ($p < 0.001$) ilişki bulunmuştur.

4. Öğrencilerin derse olan ilgileriyle notları arasında 0.37-0.41 (Pearson's-Spearman's Korelasyon sabiti, $p < 0.001$) ilişki saptanmıştır.

Sonuç: Tıp fakültesi öğrencilerinin sınavlarına yoğun olarak çalıştığı ve bu çalışmanın da karşılığını aldıkları için sürdürdükleri güçlü şekilde saptanmıştır. Öğrencilerin akademik başarıları derse devamlılıkları ve derse olan ilgileriyle güçlü şekilde ilişkiliyken ders çalışma süreçlerindeki farklılıklar (verimlilik, düzen vb.) dolayısıyla ders çalışma süreleri ve notları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, akademik başarı, tıp öğrencileri, derse katılım, bireysel çalışma

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Ders Katılımına İlişkin Görüşleri ve Düşük Katılıma Çözüm Önerileri

Cem Aksoy

cem.aksoy.ca@gmail.com

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci sınıf eğitim programının teorik ve devam zorunluluğu olmayan derslerine katılan öğrenci sayıları değişkenlik göstermektedir. Bu bildiride, birinci sınıf öğrencilerinin katılmayı tercih ettikleri dersleri, katılmayı tercih etmediklerinden ayıran özelliklerin saptanması ve bu saptamalar ışığında öğrencilerin derse katılımlarının artırılmasını sağlayacak öneriler sunulması hedeflenmiştir.

Yöntem: Bu amaçla, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi 2019-2020 öğretim yılında birinci sınıf eğitim programının başladığı 30 Eylül 2019'dan 1 Şubat 2020'ye dek katılımın en çok ve en az olduğu derslerin sonunda birinci sınıf öğrencileriyle yapılandırılmamış yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde öğrencilerin derse katılım durumlarını etkileyen etmenler, derslerin işlenişlerinde gözlemledikleri olumlu ve olumsuz yönler sorgulanmıştır.

Derslerine katılımın yüksek olduğu öğretim üyelerinin ortak özellikleri:

- Ders süresi için belirlenmiş kurallara uymak.
- Anlatımdan önce, anlatım sırasında ve anlatımdan sonra öğrenim hedeflerini özetleyerek vurgulamak.
- Kullanılan terimleri, öğrenciye yabancı olabileceği düşünülen kavramları nesnel şekilde açıklamak.
- Ders sunularını animasyonlar ve çeşitli görseller ile daha dikkat çekici hale getirmek.
- Sınıfa doğrudan hitap ederek, sorular sorarak öğrencileri sunumadahil etmek.

Derslerine katılımın az olduğu öğretim üyelerinin ortak özellikleri:

- Ders süresini aşmak.
- Konuyu öğrenciye tanıtmadan anlatıya başlamak.
- Ders sunularında medya ögesi bulundurmamak ve uzun cümleler kullanmak.
- Anlatı esnasında öğrencilerin bedensel ve sözel tepkilerini dikkate almamak.
- Öğrencinin kullanılan kavramlara aşina olmadığını göz ardı ederek gerekli açıklamaları yapmamak.

Öğrenciler, derse katılma kararlarını çoğunlukla öğretim üyesinin ders işleyiş yönteminin etkilediğini belirtmişlerdir. Yöntemi genel kaniya göre uygun bulunmayan öğretim üyelerinin derslerine katılım, yaklaşık 400 kişilik sınıfta birine dek düşmektedir. Bu öğretim görevlilerinin derslerine katılmanın "zaman kaybı" olduğu görüşü dikkat çekici ölçüde yaygındır. Derse katılma kararına etki ettiği belirtilen ikinci ana unsur, dersin ait olduğu ana bilim dalıdır. Tıp Eğitimi, Halk Sağlığı, Tıp Tarihi ve Etik ana bilim dallarına ait teorik derslere katılım, ders başına yine ortalama olarak sınıfta biri olmak üzere diğer derslere göre düşüktür. Bu derslerde kimi zamanlar 15'ten az katılımcı ile ders işlenmiştir.

Sonuç: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin derslere katılmayı ya da katılmamayı tercih etme nedenleri incelendiğinde belli bir motif gözlemlenmektedir. Bu sorun motifinin onarılması için öğrencilerden alınan bilginin işlenip öğretim üyelerine yol gösterici prosedürler biçiminde sunulması uygun bir yol olabilir. Öğrenim hedeflerinin belirtilmesinin her derste standart hale getirilmesi, ders sunularında destekleyici medya kullanımının desteklenmesi, ihmal edilen ana bilim dallarının önemlerinin açıklanması gibi yöntemler, öğrencilerin istekliliklerini ve dersin verimliliğini arttıracak potansiyele sahip gözükmektedir. Bu bildiride yer alan görüşler doğası gereği öncü niteliktedir. Öğrencilerden alınacak geri bildirim nesnel ilkelere dayanılarak sistematikleştirilmesi, edinilen bilginin ve dolayısıyla öğretim üyelerine sunulabilecek yöntemlerin niteliğini arttıracaktır.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, öğretim yöntemi, büyük gruplarda eğitim

Simülasyon ve İleri Teknoloji Sempozyumunda Düzenlenen Atölyelerin Uluslararası ve Ulusal Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Simülasyon Temelli Öğrenme Algılarına Etkisi

Enes Bilir

enes.bilir@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Erol Barbur

erol.barbur@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Seray Başak Bozkurt

seray.bozkurt@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Faruk Hakan Arın

faruk.arin@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Dilek Kitapçıoğlu

dilek.kitapcioglu@acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Simülasyon temelli eğitim dünya çapında tıp fakültelerinde günümüzde yaygın olarak kullanılmakta ve araştırılmaktadır [1, 2, 3]. Özellikle resüsitasyon, havayolu yönetimi, klinik girişimsel eğitim, travma ve afet yönetimi gibi yüksek riskli alanlarda simülasyon temelli eğitim desteklenmektedir [4]. Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri, üniversite bünyesindeki İleri Düzey Simülasyon ve Endoskopik Cerrahi Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (CASE) iş birliğiyle, 2018 yılından bu yana her yıl, düzenledikleri Simülasyon ve İleri Teknoloji Sempozyumu (SİTS) ile simülasyon temelli eğitim kaynaklarını ulusal ve uluslararası tıp fakültesi öğrencisi katılımcılarıyla paylaşmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada 4-5 Ocak 2020 tarihinde gerçekleştirilen 3. SİTS'e katılan ulusal ve uluslararası öğrencilerin katıldıkları çalıştaylar konusundaki geri bildirimleri değerlendirilmiştir.

Yöntem: Toplam bir buçuk gün süren sempozyumun birinci gününde yapılan atölye çalışmalarında; Travma Hastasına Yaklaşım, Sanal Hasta Yönetimi, Girişimsel Beceriler, Robotik Cerrahi ana temaları altında toplam 12 istasyon organize edildi. Bu istasyonlarda akran eğiticileri görev aldı. Çalıştaylarla ilgili katılımcıların geribildirimlerini almak için 10 puanlık ölçek kullanılarak anket hazırlandı. Oluşturulan anket 180 katılımcıya sempozyumdan sonra Google Form kullanılarak e-posta ile ulaştırıldı. 10 üzerinden verilen puanların ortalamaları alındı. Ortalama puanlar sadece anketi dolduran gönüllü katılımcıların puanlamaları doğrultusunda hesaplandı. Anketin cevapları RStudio ve Pearson ki-kare testi kullanılarak karşılaştırıldı.

Bulgular: 46 Türk ve 18 yabancı katılımcı algı anketini gönüllü olarak doldurdu.

Atölye Ortalamaları: Katılımcılara atölyelere verdikleri puan özellikle sorulmamış olup istasyonlara verdikleri puanların ortalaması alınarak atölye puanına ulaşılmıştır. Puanlamalar 10 üzerinden yapılmıştır.

1. 46 ulusal katılımcının değerlendirmesine göre Robotik Cerrahi atölyesinin ortalama puanı 9.02`dir. 18 uluslararası katılımcının değerlendirmesinde bu ortalama 9.20`dir.
2. 46 ulusal katılımcının değerlendirmesine göre Travma Yönetimi atölyesinin ortalama puanı 8.75`tir. 18 uluslararası katılımcının değerlendirmesinde bu ortalama 9.37`dir.
3. 46 ulusal katılımcının değerlendirmesine göre Sanal Hasta atölyesinin ortalama puanı 9.32`dir. 18 uluslararası katılımcının değerlendirmesinde bu ortalama 9.73`tür.
4. 46 ulusal katılımcının değerlendirmesine göre Temel Beceri atölyesinin ortalama puanı 8.84`tür. 18 uluslararası katılımcının değerlendirmesinde bu ortalama 9.48`dir.
5. 46 ulusal katılımcının değerlendirmesine göre tüm istasyonların ortalama puanı 8.98`dir. 18 uluslararası katılımcının değerlendirmesine göre bu ortalama 9.44`tür.

Sonuç: SİTS'in ulusal ve uluslararası tıp fakültesi öğrencilerinde simülasyon temelli öğrenimin aşinalığını ve farkındalığını artırdığı çıkarımı yapılabilir

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, simülasyon temelli eğitim

Tıp Eğitimi Öğrenci Komisyonunun Program Değerlendirme Süreçlerine Nitelikli Rapor Hazırlama Yöntemi: Geribildirim Hazırlama Metodolojisi

Oğuz Can Işık

Oguz.isik@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Muhammed Tayfun Taşdemir

Muhammed.Tasdemir@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Arda Ahmet

Arda.ahmet@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tolga Eroğlu

Tolga.eroglu@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kaan Mert Güven

Kaan.guven@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Beril Mat

Beril.mat@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ecenur Tuc

Ecenur.tuc@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Barış Bengür

Baris.bengur@live.acibadem.edu.tr

Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Tıp fakültelerinin, program değerlendirme süreçlerinde öğrenci geribildirimlerinden aldığı katkı tartışmasızdır. Ancak bu değerli kaynağın kullanımında karşılaşılan temel problem nitelik ve nicelikteki düşüklük ve belirsizliktir. Geribildirim alma ve raporlama süreçlerini belirli ve sürdürülebilir bir yöntem ile öğrencilerin kendi içlerinde yapması geribildirimlerin nitelik ve objektifliğini arttırmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Öğrenci Komisyonunun (TEÖK) oluşturduğu “Geribildirim Hazırlama Metodolojisi”nin içeriğini, süreçlerini ve çıktılarını tartışmaktır.

Yöntem: Ders kurulları sonlarında toplanan öğrenci geribildirimlerinin niceliğinin değişkenliği sebebi ve niteliğinin artırılması amacıyla geribildirimlerin raporlaştırılarak ilgili ders kurulu sonunda kurul başkanları, dönem ve faz koordinatörleri ile öğrencilerin katıldığı ders kurulu sonu geribildirim toplantısında sunulması planlanmıştır. Raporların hazırlanma süreçlerinde komisyonun ilgili öğrencileri gönüllü olarak görev almaktadır. Öğrencilerin bunu sürdürmedeki temel güdüsü raporlarındaki çıktıları göre programın geliştirileceğine güvenmeleri ve bu sayede gelecek dönemlere daha iyi bir ders programının aktarılacak olmasına inanmalarıdır. Temel dayanak fakültenin yıllar içinde yaptığı geliştirmelerle bunu somutlaştırmış olmasıdır.

Süreç, ilgili dönemdeki gönüllü TEÖK öğrencilerinin bir araya gelmesi ile başlar. İlgili ders kurulunda çalışacak öğrenciler sınıfı ve katılımı yüksek öğrencileri kurulun ilk haftalarında gözlemler ve sınıf listesinden rastgele seçilen öğrenciler konu hakkında bilgilendirilerek gönüllülükleri sorulur. İdeal olarak ders devamlılığı yüksek, o sene içerisinde başka ders kurulunda geribildirim vermemiş 5 gönüllü öğrenci belirlenir. Bu sayı yıl boyunca her ders kurulunda devamlılığı yüksek farklı öğrencilerin belirlenebilmesi için kararlaştırılmıştır. Gönüllü olan öğrencilere 7 sorudan oluşan geribildirim formu, ders kurulu öğrenme hedefleri ve ders programı ile birlikte gönderilir. Öğrencilerin ders kurulu son sınavını takiben 5 gün içerisinde yaptıkları dönüşler sonrasında ilgili TEÖK öğrencileri geribildirimleri özetleştirmek üzere aralarında bölüşür ve toplantı yaparak sık vurgulanan maddeleri öncelikli tutmak

kaydıyla her madde 240 karakter sınırını aşmayacak şekilde en az 5 en fazla 10 maddelik “TEÖK Ders Kurulu Sonu Öğrenci Geribildirim Raporunu” hazırlar. Rapor, hazırlayan TEÖK öğrencilerinin isimleri ve geribildirim veren öğrencilerden isminin paylaşılmasında sakınca görmeyenler rapora eklenerek ilgili öğretim görevlileri ve tıp eğitimi anabilim dalı ile paylaşılır. Ders kurulu geribildirim toplantısında sunularak TEÖK’te ve fakülte eğitim koordinatörlüğünde arşivlenir.

Bulgular: Toplanan geribildirimlerin raporlaştırma sürecinin kolay ve hızlı olması yöntemin sürdürülebilirliğini; derse katılımı yüksek öğrencilerden gönüllülük esasına dayanarak geribildirim alınması raporların niteliğinin arttırılmasını sağlamıştır. Öğrenci komisyonu olmanın geribildirim verecek öğrencilerde oluşturduğu güven ile öğrenciler isterlerse isimlerinin paylaşılmayacağını bilmekte ve çekinmeden geribildirim vermektedir. Eğitimleriyle ilgili söz sahibi olduklarını bizzat deneyimledikleri bu süreçlerde öğrenciler; takım çalışması, iletişim becerileri, rapor hazırlama gibi hekimlik hayatlarında profesyonelliklerini destekleyecek ve tamamlayacak uzun vadeli becerileri de fakültedeki ilk yıllarından edinebilme fırsatı yakalamaktadır.

Sonuç: Revizyonlarla gelişerek bu halini almış yöntem gerekli görüldükçe revize edilmekte, sürdürülebilirliği ve niteliği korunmaktadır. Henüz 2 yıldır kullanılan ve ancak 1 yıldır tam anlamıyla prelinik dönemde oturtulmuş olan yöntem fakülte program değerlendirmesine sağladığı katkılar sayesinde öğretim görevlileri tarafından büyük önem görmektedir. Bu yöntem ile tüm ders kurulları için rapor oluşturulmakta, oluşturulan raporlar ilgili öğretim görevlileriyle paylaşılmakta ve fakültenin gelişimine önemli katkıları izlenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi öğrenci komisyonu, geribildirim, program değerlendirme

Tıp Eğitiminde Sosyal Sorumluluk

M. Halil Leygara

halilleygara@gmail.com, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi

Funda İfakat Tengiz

fundatengiz@gmail.com, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Giriş ve Amaç: Ülkemizde tıp eğitimi yoğun teorik ve pratik ders yüküne sahiptir. Tıp fakülteleri öğrencileri bu derslerin yanı sıra kendi ilgi ve alanları doğrultusunda seçmeli ders almaktadır. Sosyal sorumlulukla ilgili faaliyetler bir hekimin hem insan olarak hem de hekim olarak yer alması gereken etkinliklerdir. İnsanı biyopsikososyal bir varlık olarak kabul eden tıp bilimi hekimin sosyal olaylara da duyarlı olarak gelişmesine olanak sağlamalıdır. Tıp öğrencilerinin sosyal sorumluluk projeleri içinde yer alarak farkındalık kazanmaları ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamaları amaçlanmaktadır.

Yöntem: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 3 öğrencileri 2019-2020 eğitim- öğretim yılı güz döneminde Sosyal Sorumluluk Seçmeli Dersini seçmişlerdir. Bu kapsamda 10 proje çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Bunlar; cinsel yolla bulaşan hastalıklar, lise düzeyi eğitim kurumlarında üreme sağlığı eğitim seminerleri, Engelli bakım merkezlerinde ürolojik problemi olan hastalara bilgilendirme/bilinçlendirme çalışması, meme kanseri ve serviks kanseri farkındalık çalışması, işletme sahibi ve çalışanlarının tükenmişlik düzeylerinin ve rutin sağlık kontrolleri sıklıklarının belirlenmesi, el yıkama, özgül öğrenme güçlüğü'nün sınıf öğretmenlerine anlatılması projesi, genç kadınlarda meme kanseri farkındalığının artırılması, çevre kirliliği bilinçlendirme faaliyetleri, diyabet farkındalığıdır. Projelere dönem 3 öğrencileri ile birlikte dönem 4 ve dönem 5 öğrencileri de katılmıştır. Projelerin tamamında fakültemiz bünyesindeki öğretim üyeleri danışman olarak bulunmuş ve süreci yönetmişlerdir.

Bulgular: İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem 3-4-5 öğrencilerinden 110 öğrenci katılım sağlamıştır. Öğrenciler projelere 10-15 kişilik ekipler halinde dağılmışlardır. Dersin birinci bölümünde öğretim üyeleri problemin tanımlanması ile ilgili bilgilendirme ve farkındalık eğitimleri düzenlemiştir. Dersin ikinci bölümünde problemin çözümüne yönelik öğrencilerle birlikte çözümler üretilmiş ve üçüncü bölümde bu çözümler eyleme dönüştürülmüştür.

Öğrencilerin başlangıçta derse devamları düşük orandayken, dersin ikinci bölümünde devam artmış. Nihayet üçüncü bölümde projeyi kendileri yönetmişlerdir. Projelerin işleyişinde danışman hocalarla beraber öğrenciler aktif çalışma ortaya koyup projenin gerçekleşmesine büyük katkı sağlamıştır.

Öğrencilerden alınan geribildirimler "Öğrenci olarak bu projeleri yapmak ve projelerden birinde aktif görev almak, bilinçlenme ve farkındalık yaratma açısından oldukça güzel kazanımlar elde etmemi sağladı. Proje içerisinde gerçekleştirdiğimiz takım çalışmaları, sunum günleri, izin süreçleri kişisel gelişimimde ve iletişim becerilerimde kazanım elde etmemi sağladı. Ayrıca proje etkinlik günlerinde, hedef kitleyle bu konu üzerine direkt konuşma ve hedef kitledeki bilinç düzeyini gözlemleme şansımız oldu." Şeklinde özetlenmiştir.

Sonuç: Danışman ve öğrencilerden aldığımız geri bildirimler doğrultusunda, çalışmanın birçok öğrenciye farkındalıkları ve kişisel gelişimleri açısından kazanımlar elde etme şansı verdiği görülmüştür. Çalışmalar, tıp fakültelerinde görülen seçmeli derslerde sosyal sorumluluk projelerinin uygulanabileceğini göstermiştir. Sosyal sorumluluk projelerinin etkin olabilmesi için danışman öğretim üyesi ile öğrencilerin çalışma içerisinde aktif kalabilmesi sağlanmalıdır. Amaç hem öğrencilerde hem de çeşitli hedef kitlelerde farkındalık kazandırmaktır.

Anahtar Kelimeler

tıp eğitimi, sosyal sorumluluk, aktif eğitim